

RIM / NEPRIČAKOVANA ODLOČITEV POSLANSKE ZBORNICE

Skoraj popolna oprostitev Craxija izzvala pravi politični potres

Odločitev je povzročila prerekanje v poslanski zbornici ter val polemik - Nova vladna kriza?

VLADA / PO GLASOVANJU O PREISKAVI PROTI CRAXIJU

Ministri DSL in Zelenih so že napovedali odstop

RIM - Nova vlada, ki ji predseduje guverner državne banke Ciampi, je včeraj zjutraj prisegla, včeraj zvečer pa je nad njo že visel Damoklejev meč vladne krize. Zaradi glasovanja poslanske zbornice, ki je zavrnila dovoljenje za sodno preiskavo o dejavnosti bivšega socialističnega tajnika Bettina Craxija z edino izjemo krsitve zakona o javnem financiranju strank in morebitne korupcije v Rimu, se je nujno sestala tajništvo DSL, ki je sklenilo, kot je pojasnil tajnik Achille Occhetto, da njegova stranka ne bo podprla vlade. Vsi trije ministri iz vrst DSL, to so Barbera, Visco in Berlinguer, so že sinoci najavili svoj odstop in bodo poslali osebna odstopna pisma Ciampiju. Tako v primeru stranke kot v primeru ministrov ne gre za polemiko s Ciampijem, ampak, kot so sami pojasnili, za pole-

miko z dosedanjjo koalicijo, ker je zavrnila zahtevo po preiskavi proti Craxiju. Zeleni so prav tako sklenili, da ne podprejo vlade in novi minister Rutelli je sinoci že napovedal odstop. V zagati so tudi republikanci. Prvi premierski dan Carla Azeglia Ciampija se je včeraj dopoldne začel z majhnim incidentom, zaradi katerega se je svečanost prispege začela s poldrugo uro zamude. Skupno s predsednikom Oscarjem Luigiem Scalfarom je premier moral razvozlati najprej problem pristojnosti med ministrom za reforme Leopoldom Elio in ministrom za odnose s parlamentom Augustom Barbero. Sele ko je bilo sklenjeno, da bosta ministra zlasti vprašanje volilne in ustavnih reform reševala skupaj in usklajeno, je bil prvi vozni presek.

Sicer pa je Carlo Azeglio Ciampi med svojo prvo novinarsko konferenco kot premier izpostavil prav vprašanje novih volilnih pravil, ki je »prioritetna naloga parlamenta in vlade«. Dodal je, da je v vseh clanih vlade močno prisotna zavest o nujnosti prehajanja, ki jo je izid referendumov 18. aprila tako jasno izpostavil. Med ostalimi nujnimi nalogami pa je omenil gospodarsko problematiko in zapleteno mednarodno situacijo. Nekaj ur po prisegi in po formalni izročitvi poslov med Ciampijem in dosedanjim premierom Giulianom Amatom, se je vlada sestala na prvi seji in imenovala senatorja Antonia Maccanica za podtajnika pri predsedstvu. Parlamentu naj bi se Ciampi predstavil prihodnji teden. Po sinocnih dogodkih pa se lahko zgodi, da njegovi vladi ni usojeno tako dolgo življenje. (VT)

VOJMR TAVCAR

RIM - Medtem ko se je v palaci Chigi umešalo »no-vo«, katerega je Ciampijeva vlada je kljub vsemu vsaj delen odraz, je v komaj sto metrov oddaljeni palaci Montecitorio odločno prevladalo »staro«. S presenetljivim in nepričakovanim glasovanjem je poslanska zbornica sinoci zavrnila skoraj vse zahteve milanskih sodnikov za nadaljnjo preiskavo o delu bivšega socialističnega tajnika Bettina Craxija. Tako glasovanje je že prepričilo razsirev vladne koalicije na DSL in ni izključena možnost vladne krize.

Dan, ki se je koncal z dramatičnim političnim zapletom, se je začel dokaj umirjeno. Bolj kot sami razpravi v dvorani, kjer bi morali odločiti o usodi bivšega socialističnega voditelja Bettina Craxija, je bila pozornost prisotnih poslancev in tudi novinarjev namenjena Ciampijevi vladi in vstopu treh ministrov DSL v Ciampijev kabinet. Razpravljanje je bilo umirjeno in samo zaključni govor Bettina Craxija je privabil v dvorano parlamenta.

Bivši socialistični voditelj je bil oster, poudaril je, da so se vse stranke vključno s PSI finansirale ilegalno, pribil, da so milanski sodniki skupno z nekaterimi drugimi krogi pripravili proti njemu pravi komplot in večkrat podčrtal, da je zrtve preganjanja, kot naj bi jasno izhajalo iz sodnih aktov. Sodnike je tudi obtožil krsitve zakona in parlamentarne imunitete.

Takoj po koncu svojega nastopa je Craxi zapustil

dvorano, češ da bi njegova prisotnost samo motila.

Glasovanje se je začelo v živnem vzdušju in predsednik Giorgio Napolitano je moral večkrat odločno pozvoniti, da bi vzpostavil spet red. In že prvi izid je pripravil presenečenje: nadaljevanje preiskave za hi-potezo korupcije v Milanu so poslanci zavrnili z 291 glasovi proti 273. Dovolili so preiskavo za korupcijo v Rimu, zavrnili pa preiskavo za korupcijo v ne povsem identificiranem kraju. Dovolili so preiskavo zaradi posesti ukradenega blaga in prav tako niso dovolili hišne preiskave na Craxijevem domu in njegovih uradih.

Kot so se stopnjevali Ne, tako se je stopnjevala napetost in socialisti ter predstavniki Mreže so hoteli obračunati kar z rokami.

Izid glasovanja je bil prava bomba za politično situacijo. Occhetto je sklical tajništvo in odredel podporo vladi, glasovanje je kritiziral demokratski list Il Popolo, voditelj Seve me lige Umberto Bossi je dejal, da to so »posledice vlade nacionalne enotnosti«, republikanec Bogi je poudaril, da je vlada izpostavljena viharju, bivši predsednik liberalnih poslancev Battistuzzi pa ni imel dvomov: »Stranka predčasnih volitev je lahko upala, da bo dosegla svoj cilj, če bo Craxi oproščen.« Toda Liga, SKP in Mreža so to trditve zavrnile kot natolcevanje.

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Fiatova menedžerja sta se predala

Fiatova menedžerja Giorgio Garuzzo in Paolo Torricelli sta se prostovoljno predala milanskim preiskovalcem. Romiti pa naj bi sodnikom izročil dokument, ki naj bi razkrival nove primere Fiatove vpletenosti v podkupovanja.

..... stran 2

Maj v Bregu

V breških vaseh bodo drevi po starodavni navadi postavljali maje. Nadvse živahno bo v Prebenegu, Boljuncu, Borštu in Ricmanjih, kjer je vaska mladina že nekaj dni na delu, da bi bilo praznovanje čim bolj slovesno.

..... stran 5

Deželne volitve: polemike o povezavah

Nadaljujejo se polemike med SSK in DSL o povezavah za junijske deželne volitve. Slovenici v PSI pa so se opredelili za oblikovanje naprednega volilnega bloka.

..... stran 3

Pokrajina Trst: Codega kandidat pisane levice

Predsednik ACLI Franco Codega bo skupni kandidat Zavezništva za Trst in DSL za pokrajinske volitve. Stranka komunistične prenovle je medtem včeraj predstavila svoje kandidate za Pokrajino in Deželo.

..... stran 4

Obračuni zadrug

Poleg poročila s pripravljalnega sestanka za ustanovitev konzorcija Kras za zaščiteni poreklo vin, lahko na domači gospodarski strani berete o zaključnih obračunih tržaške Kmetijske zadruge in živinorejske zadruge Dolga krona.

..... stran 6

Gorica: kmalu spet uvoz mesa

Na goriškem mejnem postajališču pri Štandreu so sprejeli z olajšanjem vest o odpravi blokade uvoza mesa iz Slovenije, Madžarske in drugih držav, ki jo je odredila EGS. Kmalu bo v Gorici spet na voljo meso proste cone.

..... stran 7

Hokej: danes polfinali

Na svetovnem prvenstvu A skupine v hokeju na ledu bodo danes odigrali polfinalne tekme. Popoldne se bosta pomerili reprezentanci Češke in Švedske, zvečer pa Kanade in Rusije. V zadnji četrtfinalni tekmi so Čehi premagali Italijo z 8:1.

..... stran 21

KITAJSKA - TAJVAN / SPORAZUM

Prvi uradni stiki po 44 letih neprikritih sovražnosti

Največ zaslug za sporazum imajo tajski poslovneži

Voditelj tajvanske in kitajske delegacije med podpisom sporazuma (Telefoto AP)

SINGAPUR - Kitajska in Tajvan sta včeraj podpisala sporazum, ki prvič po 44. letih predvideva sodelovanje med državama na gospodarskem, diplomatskem, znanstveno-tehninem in drugih področjih. Sporazum je zgodovinskega

pomena, saj odpravlja delitve po koncu kitajske revolucije leta 1949, ko so porazeni kuomintangovci zbežali na Tajvan in do danes z matično domovino niso imeli stikov. Sporazum odpira možnosti za združitve, ki si je zeli predvsem Pe-

king, a ji tudi vladajoči politični krogi v Taipeju niso povsem nenaklonjeni. Največ zaslug za sporazum imajo tajski poslovneži, ki jih bolj kot ideološki predsodki zanima obetavno kitajsko tržišče. (Reuters, AFP)

Podrobneje na 8. strani

MEJA IN DRUGA VPRAŠANJA

Zaostritev odnosov med Slovenijo in Hrvaško

LJUBLJANA - Slovenska vlada na včerajšnji seji ni obravnavala odnosov s Hrvaško, je na tiskovni konferenci povedal Anton Rupnik, glasniki zunanjega ministrstva. Po Rupnikovih besedah je zunanje ministrstvo res pripravilo obsežno gradivo, vendar »je bilo prepozno uvrščeno na dnevni red, zato so to točko prestavili na prihodnjo sejo«.

Danes sicer mineva se en rok, ki ga je Hrvaška postavila Sloveniji oziroma Ljubljanski banki. Ta bi morala hrvaški oblastem predložiti nacrt kako rešiti težave v zvezi z »jugoslovanskim« deviznim varčevanjem, ko so se devize zbirale v beograjski narodni banki in nato izginile neznanokam. Hrvaški varčevalci so tako oškodovani za približno 550 milijonov dolarjev, ki jih zahtevajo od Ljubljanske banke oziroma Slovenije.

Sodeč po besedah Zmaga Jelencica, pred-

sednika odbora državnega zbora za obrambo, pa se utegnejo odnosi med državama v kratkem močno zaostriti. Jelencic namreč trdi, da se Hrvaška pripravlja, da v dneh med 1. in 4. majem z orožjem zavzame Trdinov vrh oziroma Sv. Gerona od spornih točk na meji med državama, na kateri so trenutno vojski slovenske vojske. Do teh podatkov naj bi Jelencic prišel med obiskom novomeške vojašnice minulo nedeljo, kjer se je mudil kot predsednik odbora za obrambo, skupaj z Rafaelom Kuznikom, tudi članom omenjenega odbora.

Da gre za resnično napetost dokazujejo, po Jelencicem mnenju, tudi številni vpoklici rezervistov in povečana budnost v Teritorialni obrambi, cesar pa na ministrstvu za obrambo do zaključka redakcije nismo uspeli preveriti. (B.L.)

EVROPA / ZDRUŽEVANJE

Francija nasprotuje odprtim mejam

Evropa ne more nadzorovati kriminala

PARIZ - Prebivalci Evrope bodo morali še nekaj časa potpeti, preden se bodo svobodno sprehajali iz ene države v drugo. V cetrtek je Pariz sporočil, da bodo morali sporazumi iz Schengena, ki naj bi stopili v veljavo že letos, počakati vsaj še do leta 1994.

Francoska vlada je v cetrtek ocenila, da pogoji za prost pretok ljudi, kakršne predvideva sporazum, ki naj bi zaokrožil oblikovanje enotnega trga ES, ne bodo izpolnjeni do konca leta 1993 in najbrz tudi se precej časa potem ne.

Zato bo Francija ohranila policijsko kontrolo na mejah, dokler ne bodo izpolnjeni vsi pogoji, je izjavil francoski minister Lamassoure pred parlamentarno komisijo za zunanje zadeve.

Schengenski sporazumi (Luksemburg), ki so bili podpisani 19. junija 1990, predvidevajo odpravo mejnih kontrol znotraj meja med Belgijo, Nizozemsko, Luksemburgom, Francijo in Nemčijo, ki so se jim pozneje pridružile še Italija, Španija, Portugalska in Grčija.

Sporazum bi moral veljati od 1. januarja 1993.

Naloga, ki se je na začetku zdela preprosta, je kmalu razkrila svoje skrivne pasti. Odprava nadzora med državami podpisnicami bi vsekar morala spremljati skupna zakonodaja ob tak občutljivih vprašanjih, kot so zatiranje velikega kriminala, promet z drogami, terorizem in ilegalno priseljevanje.

Nemčija se ni potrdila tega sporazuma, saj mora spremeniti svojo ustavo, da bi lahko prilagodila svojo zakonodajo o priseljencih. Politicne in administrativne ovire obstajajo prav tako pri Italijanih zaradi »nesposobnosti italijanske administracije, da bi okrepila notranji nadzor«. Poleg tega naj bi se na referendumu odločili o legalizaciji drog v Italiji, kar zastavlja vprašanje usklajenosti zakonodaje. Ta vprašanja zadevajo tudi Nizozemsko. Obstajajo tudi tehnične težave pri vzpostavitvi informacijskega sistema, ki bi služil za skupno omrežje vsem policijam držav članic. AFP

PEUGEOT 306
TEKMEC

AUTOLISERT

TRŽIC - Ul. Timavo, 24 - Tel. (0481) 790504
GORICA - Majnica, 12 - Tel. (0481) 391808

KOMENTAR

Med starim in novim

VOJIMIR TAVCAR

Med starim in novim: nova italijanska vlada, ki ji predseduje guverner državne banke Carlo Azeglio Ciampi in ki je včeraj prisegla pred predsednikom republike, je po svoje fotografija italijanske situacije, razpete med razpadajočo prvo republiko in nastajajočo drugo republiko, katere obrisi pa niso se niti jasno zastavljeni.

To razpeta med starim in novim odraža ta že sam način, s katerim je predsednik republike izbral mandatarja, in metoda, s katero je ta sestavil svoj ministrski kabinet. Oscar Luigi Scalfaro se je odločil za Carla Azeglia Ciampija, potem ko je bilo jasno, da zaradi kriznih vetov strank ne bo prodrli noben drugi močni kandidat. Predsednik republike se je zato odločil za človeka, ki je v državi užival splošen ugled in kateremu bi nihče ne mogel reči Ne. S tem je poskusil stisniti stranke v kot in jih prisiliti, da prekinejo z dosedanjjo prakso. In prvič v zgodovini italijanske republike je premierski mandat poveril človeku, ki ni bil član parlamenta.

Carlo Azeglio Ciampi je sporazumno s predsednikom republike sestavil svojo vlado brez običajnih posvetovanj s tajništvom strank. To je pomembna novost, saj je bil prvi dejanski poskus udejanjanja člena 92 ustave, po katerem predsednik republike izbere premiera, ta pa svoje ministre in se nato predstavi parlamentu za zaupnico.

Toda prva republika, čeprav v krizi, je se prevec zakoreninjena v italijanskem sistemu, da bi se tako predsednik republike kot mandatar lahko povsem izgonila njenim pogojem. In če je Scalfaro izbral za premiera človeka, ki je nedvomno pomembna novost na italijanski politični sceni, velja poudariti, da je tudi Ciampi človek dosedanjega sistema, pa čeprav je bil vselej v ospredju v obsojanju njegovih slabosti. Najbrž ima prav voditelj Severne lige Umberto Bossi, ko trdi, da je guverner italijanske državne banke najboljši človek prve republike, kljub temu pa sin starega.

Zato se tudi Carlo Azeglio Ciampi v svoji novi metodi oblikovanja vlade ni mogel povsem izgoniti vplivu strank, njihovim zahtevam in pogojem. In vlada, ki je včeraj prisegla na Kvirinalu, to tudi odraža. Nedvomno v nekaterih aspektih predstavlja pomembno novost, med katerimi velja omeniti predvsem dejstvo, da ima v svojem sestavu tri člane Demokratične stranke levice in nekaj tehnikov, ki so ji blizu. To je politični premik, kakršnega italijanska republika doslej ni poznala niti v kratkem obdobju vlade demokratične solidarnosti. In ob treh ministrih DSL so v Ciampijevem ministrskem svetu tudi ugledni neodvisni tehniki kot Sabino Cassese, ob njih pa politiki, v katerih strokovnost ni mogoče dvomiti (novi minister za delo Gino Giugni je na primer oče statuta delavcev). Poleg novih imen so v vladi tudi člani prejšnje: med njimi taki, ki so dobro opravili svojo nalogo, kot minister za kulturne dobrine Alberto Ronchey, notranji minister Nicola Mancino, zakladni minister Piero Barucci, pa tudi taki, ki ne zaslužijo pozitivne ocene kot ministrice za solstvo Rosa Russo Jervolino ali minister za poste Maurizio Pagani.

Tudi Carlo Azeglio Ciampi je moral plačati svoj davek strankam in njihovim ravnanjem, če si je hotel zagotoviti podporo v parlamentu.

V ocenjevanju vlade manjka seveda pomemben element: njen program. Ta bo znan prihodnji teden, ko se bo Ciampi predstavil parlamentu. Ze sedaj pa je mogoče reči, da novi premier s svojo vlado povsem posebej bja tisti lik colnarja, ki mora prepeljati Italijo z brega prve na se oddaljeni in v meglo zaviti breg druge republike. Upati je treba, da mu zaradi toka ne bodo posle moči in da ne bo nasedel na sipinah sredi reke, ne da bi vedel kako naprej ali nazaj.

RIM / TUDI PRISEGA MINISTROV SE JE ZAČELA Z ZNATNO ZAMUDO

Novi predsednik vlade s točnostjo nima sreče

Ciampi je moral reševati probleme pristojnosti

RIM - Carlo Azeglio Ciampi s točnostjo nima sreče, pa ne zaradi tega, ker bi osebno ne cenil točnosti, pač pa zato, ker je v naglici, s katero je delal, ter ob novih metodah, ki jih je uvedel pri sestavljanju vlade, nalezl na nekatere nepredvidene težave. In tako se je v sredo zvečer predstavil s skoraj dveurno zamudo na Kvirinalu, ko je predsedniku republike prebral seznam ministrov, včeraj pa se je svečanost prisegel nove vlade začela polgodno uro bolj pozno od predvidene.

Sredine težave niso bile se povsem pojasnjene, čeprav po izjavah nekaterih demokratičnih predstavnikov je to predvsem posledica obnavljanja DSL, ali naj njeni ljudje pristopijo k vladi. Včerajšnja zamuda pa je predvsem posledica nedorečenosti pristojnosti, ki naj bi jih Ciampi porazdelil ministrom. Nejasnost je zadevala predvsem pristojnosti ministra za odnose s parlamentom Augusta Barbere (DSL) in ministra za reforme Leopolda Elie (KD). Kaze, da se je za imenovanje Augusta Barbere zavzel predvsem vodja referendumskega gibanja Mario Segni, ki naj bi bil to kandidatu predlagal tako mandatarju Carlu Azegliu

Ciampiju kot tudi tajniku DSL Achilleju Occhetto. Slednji naj bi se bil odločil pozno zvečer za vstop Barbere, Ciampi pa naj bi se takoj nato odpravil na Kvirinal in prebral seznam ministrov, ne da bi se utegnil medtem pogovoriti z zainteresiranimi, ker ni bil dosegljiv.

Zato sta pred prisego včeraj jutraj premier Ciampi in predsednik Scalfaro skupno z Barbiero in Elie reševala problem pristojnosti. Bistveni problem je bil, kdo bo skrbel za reformo volilnih pravil. Prevladala je »salomonska« resitev, da bosta ministra usklajevala stališča in posege glede vseh tistih vprašanj, ki so skupnega interesa in v skupni pristojnosti.

Medtem ko so ministri prisegli in se zbrali na prvi seji vlade, so začela dobesedno »dezevat« mnenja in ocene, ki jih je v sredo pozna ura predstavitev vladnega sestava dejansko onemogocila. Glavna pozornost poročevalcev je bila seveda namenjena Demokratični stranki levice, katere predstavniki so prvič v vladi in katerih prisotnost je glavna politična novost Ciampijevega kabineta. Tajništvo DSL včeraj ni zavzelo nobenega uradnega stališča in je le potrdilo,

da bo na osnovi programa stranka odločila, ali naj jo podpre ali ne. Le »zunanj minister« Piero Fassino je po srečanju s francoskim socialističnim voditeljem Michelom Rochardom dejal, da je »nas vpliv na novo vlado pomembno dejstvo«. Vzporedno s tem pa je reformistično krilo DSL z Giannijem Pelličijem in Emanuelejem Macalusom podprla vstop v vlado in tajništvo celo ocitalo, da je z oklevanjem doseglo manjše rezultate od tistih, ki bi jih lahko, je levičarski del »demokracičnih komunistov« z Aldom Tortorello obsojil vstop v vlado, češ da gre za »klasični konsociativizem«. Po njegovem mnenju ima Ciampijeva vlada sicer nekaj novosti, bistvo pa se ne oddaljuje od stare strankarske večine in je zelo dalec od institucionalne vlade, za katero se je uradno zavzela DSL.

Precej podobno je bilo tudi mnenje tajnika Stranke komunistične prenovitve Sergia Garavini, po katerem je edina resnična novost te vlade »novi priročnik za porazdelitev stolčkov«. Iz sestave je mogoče oceniti vpliv KD na vladni sestav, ki je dokaz, da je Ciampijev kabinet le prvi korak v smeri preokreta v zmernosti, ki ga

vodi KD skupaj z gospodarskimi lobbiji. Izredno negativna je bila ocena voditelja Severne lige Umberta Bossija, ki je likvidiral vlado kot »druscino, ki ne more vladati, kot dokazuje prekanje med Barbero in Elie« in zagrozil, da bodo za to vlado upravne volitve v Milanu in Turinu »dejanski Staligrad«.

Referendumski lider Mario Segni je včeraj molčal, zato pa so njegovi somisljeniki v referendumski bitki dali o vladi pozitivno oceno. Koordinator Demokratične zveze Willer Bordon je predvsem izpostavil vstop Augusta Barbere, dodal pa, da bo njegova skupina stranko ocenila po programu.

Zelo pozitivna je bila ocena tajnika KD Mina Martinazzolija, ki je dejal, da »bolje ne bi bilo mogoče«. Demokratični voditelj je bil tudi zelo zadovoljen zaradi razširitve parlamentarne osnove. Toda v njegovi stranki zlasti del, ki je vezan na stare voditelje, ni istega mnenja.

Ciampi se bo prihodnji teden predstavil parlamentu za zaupnico. In vse kaže, da ne bo imel zelo lahkega življenja ter se bo moral krepko potruditi, da jo doseže. (V.T.)

Prisega novega miniritskega predsednika Carla Azeglia Ciampija pred predsednikom republike Oscarjem Luigiem Scalfarom (teletoto AP)

Demokristjan Leopoldo Elia (levo) in demokratični levičar Augusto Barbera bosta v novi vladi imela nalogo, da pospešita institucionalne reforme, v prvi vrsti volilno (AP)

MILAN / PODKUPNINE PRI FIATU

Garuzzo in Torricelli sta se predala Romiti podcenjeval obseg podkupnin

Pri DSL odločno zavračajo, da je denar za bivšo KPI prihajal iz NDR

Visok Fiatov funkcionar Giorgio Garuzzo ob prihodu na letališče v Linateju (AP)

MILAN - Giorgio Garuzzo, glavni direktor Fiata za industrijski sektor, se je včeraj prostovoljno predal v roke milanskih preiskovalcev. Garuzzo, ki se je zadrževal v Londonu, je na letališče Linate prisel nekaj po 13. uri. Na milanski kvesturi se je javil tudi Paolo Torricelli, poverjeni upravniki Fiat Avio. Torricellija so nemudoma odpeljali v sodno palaco na zaslisevanje.

Se predno se je izvedelo, da se bo Garuzzo predal, je sodnik Gerardo D'Ambrosio v pogovoru s casnikarji zavrnil sumnicenja in polemike, čes da je prišlo do dogovora med državnim pravdnistvom in Fiatom. D'Ambrosio je se poudaril, da bi brez sodelovanja Fiata potrebovali veliko casa, da bi prisli do dokumentacije v Svic: »Fiat sodeluje,« je se pristavil, »javno je izrazila voljo, da zapusti sistem in je tako vabilo naslovila tudi drugim podjetnikom. Držijo besedo in nam nudijo več, kot smo pričakovali.«

Tednik Panorama pa bo v zvezi s Fiatom v svoji prihodnji številki objavil dokument-memorijal, ki naj bi ga bili 24. t.m. izročili milanskim sodnikom. Dokumentacija naj bi razkrivala nove prekrške in podkupnine, ki naj bi jih Fiatova podjetja placevala političnim predstavnikom in upraviteljem.

Romiti naj bi bil priznal, piše Panorama, da ima fenomen daleč večje razsežnosti, kot je mislil. V prihodnjih dneh pa

bi lahko prišlo do zaslisanja Prima Gregantija, vpletenega v preiskavo, ki jo vodijo turinški sodniki. Greganti je bil več let funkcionar komunistične partije, od leta 1983 do 1987 pa je bil upravitelj turinske federacije. Prejšnje dni naj bi bili ugotovili, da obstaja tesna vez med nakazilom milijarde in 50 milijonov lir, ki ga je Deutsche Bank opravila na neki Gregantijev račun v Svic, ter transakcijo med Ecolibri in Utet. Operacijo naj bi bili izvedli med junijem in novembrom leta 1990, čes, s katerimi je Ecolibri poravnala svoj dolg Fineditoru (slednji je sodil pod Utet) pa naj bi bil podpisal prav Greganti, ki je bil tedaj zaposlen pri Editori Riuniti.

Omenjeno znesek naj bi prispevala takratna NDR, da bi pomagala KPI, ki se je znešel v težavah, potem ko je Utet tozila Ecolibri, da ji dolguje dve milijardi lir (Ecolibri je spadala pod Editori Riuniti, kateri je tedaj predsedovala Paola Occhetto, sestra sedanjega tajnika DSL Achilla Occheta). Del dolga naj bi bili plačani prav z Gregantijevimi cekii.

Piero Fassino, član vsedržavnega tajništva DSL, je odločno zavrnil možnost, da bi bivša komunistična partija NDR junija 1990 financirala KPI, saj je bila razpuščena decembra 1989, nekaj tednov po padcu berlinskega. Takšno možnost odločno zavračajo tudi v komunikeju, ki ga je izdelal tiskovni urad DSL.

Minister z mopedom

Novi minister za okolje, zeleni Francesco Rutelli, se je na včerajšnjo prisego nove Ciampijeve vlade pripeljal kar z mopedom, kar je za italijansko politično sceno... absolutna novost. Ali je tudi to znak »novih časov«? (teletoto AP)

RIM / TUDI »BOSS VSEH BOSSOV« TOTO RIINA NA PROCESU O MAFIJSKO-POLITIČNIH UMORIH

Mafijski skesanec razkril ozadja treh umorov

Mafijski »vrhovni šef« Totò Riina (teletoto AP)

RIM - V sodni dvorani izredne varnosti v sklopu rimske kaznilnice Rebibbia se je včeraj nadaljeval proces pred porotnim sodiščem o tako imenovanih politično-mafijskih umorih. Na zatožni klopi se je pojavil tudi Totò Riina, domnevni mafijski vrhovni šef, ki je letosnjega februarja po dolgih letih skrivastva padel v roke policiji. Ko je prihajal v dvorano, so mu casnikarji postavili kopico vprašanj, med temi tudi to, ali se je res kdaj srečal z Andreottijem. Riina ni veliko odgovarjal. Rekel je, da bi

kvecjemu kaj več izjavil edinole direktorju palerskega dnevnika Il Giornale di Sicilia, ki da je resen človek in ve, kaj piše. Riina je izrazil priponost, da se je zahvalil prebivalcem Corleoneja, ki da so »dobro sprejeli njegovo družino«. Skratka, mafijski kolovodja je uporabljal svojo običajno zavito govorico, po vsej verjetnosti tudi s sifriranimi sporočili, pa tudi sicer ni bil videti nič kaj potr zaradi svojega novega statusa kaznjencea.

Resnični protagonist včerajšnje sodne obravnave pa je bil mafijski skesanec Gaspare Mutolo. Potrdil je pričevanja, ki jih je podal ze v peiskovalni fazi in ki zadevajo navznoter umor treh sicilskih politikov, in sicer nekdanjega pokrajinskega tajnika KD v Palermu Micheleja Reino, demokratskega predsednika sicilskega deželnega odbora Piersantija Mattarello ter nekdanjega deželnega tajnika KPI Pia La Torreja.

Glede Reine je Mutolo potrdil, da so ga ubili, ker je pri javnih gradnjah favoriziral svojega skrivnega družabnika, gradbenika Masina D'Alia. To

naj bi slo na živce tedanjemu palerskemu zupanu Vitu Ciancimunu, prijatelju Totòja Riine, ki naj bi D'Alia prisilil, da se je umaknil iz »poslov«, Reino pa dal ubiti.

Kar zadeva Mattarello, je Mutolo dejal, da ga je mafijski svoj čas imela za »dostopnega«, ubiti pa da ga je dala, ko je hotel »ocistiti« ambient po umoru Reine. Kar zadeva La Torreja, je Mutolo dejal, da ga je mafijska dala ubiti, da bi na tak način zavrla odobritev zakona o razlastitvah. Sam da je videl, kako so se mafijski

ubijalci pripravljali na ta umor na farmi Favorella Micheleja Greca.

Mutolo je med svojimi izjavami mimogrede zanimal možnost, da bi mafijska dobivala ukaze od framasenov, ni pa izključil, da bi kdaj pa kdaj prislo med obema stranema do sodelovanja, in to tudi pri »popravljanju« procesov.

Niti Riina, niti Pippo Calò, ki je bil prav tako prisoten na zatožni klopi, nista replicirala Mutolovim izjavam. Opazovalci napovedujejo, da bo na eni prihodnih obravnav prislo do soocenja Mutola z Riino.

ŽIVAHEN ZAČETEK VOLILNE KAMPANJE

Volilno povezovanje: mnenje slovenske DSL

Kritične pripombe na račun zadržanja vodstva SSK

TRST - Slovenska svetovalec Demokratične stranke levice Milos Budin in Ivan Bratina sta se lani v deželnem svetu odločila, da z odlično tezo svojih glasov omogočita odobritev clena, ki predvideva možnost volilne povezave za manjše stranke zato, da bi omogočila Slovenski skupnosti ponovni poskus izvolitve v Deželni svet. Tako piše v uvodu tiskovne note slovenske deželne komponente Demokratične stranke levice, ki se je na to manjšinsko solidarnostno in politično nacelo potezo sklicevala, ko je v vodilnih deželnih telesih stranke prodrla s predlogom, naj deželno tajništvo DSL zaprosi deželno tajništvo SSK za sestanek in mu ponudi skupen volilni nastop na osnovi političnega dogovora. Do sestanka, beremo v izjavi, je tako, na pobudo DSL prišlo v torek, 13. aprila. DSL so zastopali deželni tajnik Elvio Ruffino, član deželnega tajništva Ravel Kodric in deželni svetovalec ter potrjeni slovenski kandidat DSL v trzaskem okrožju Milos Budin. SSK so predstavljali ob deželnem tajniku Ivo Jevnikarju se Martin Breclj, Rafko Dolhar in Marjan Terpin.

Po volilno-tehnični plati ni DSL svoje ponudbe omejila zgolj na

možnosti »zlahtanja«, ki ga zakon po novem dopusca, pač pa jo razširila na druge, za sogovornika sprejemljive oblike povezovanja. Možnosti zgolj tehnične, politično aseptične povezave mimo političnega dogovora ni nihče vzel niti v postev, saj je navsezadnje Bratini in Budinu tedanji korak v deželnem svetu narekovalo nacelo manjšinske politične solidarnosti, ne pa upanje na volilno kupcijo.

SSK - nadaljuje nota DSL - ni na sestanku ponudbe sprejela, a tudi ne odklonila: vzela si je čas za razmislek. »Teden dni ni bilo nato od sobesednikov ne duha ne sluha«. V torek, 20. aprila pa je dnevnik Messenger Veneto objavil vest pod zgornjim naslovom »La DC si apparent-

terà con l'Unione Slovena«. V zasebnih pogovorih so zastopniki SSK vest potrdili. V soboto, 24. aprila, je Primorski dnevnik priobčil tiskovno sporočilo SSK, v katerem tajnik Ivo Jevnikar z blagim ocitkom (ki menda ne meri zgolj na trzasko KD...) ugotavlja: »Kdor je računal na pripravljenost Krščanske demokracije, da bi bila sprejemljiva za tako povezavo, mora vzeti na znanje odločno nasprotovanje trzaskega dela KD, ki je prevladalo nad prvotnimi stališči deželnega vodstva«. S tem je SSK, po mnenju Slovencev v DSL, tudi uradno priznala, da je prednost pri iskanju volilne povezave naklonila Krščanski demokraciji.

Jasno je, da se je na tej osnovi stela DSL povsem

razvezana od lastne politične in volilne ponudbe, saj je med drugim izpadla za SSK manj vredna od Krščanske demokracije. Istega dne je zasedal deželni odbor DSL: člani so tako bili seznanjeni s koraki SSK, z odločitvijo deželne Zveze zelenih (z 18 glasovi proti 16), da se odreče povezavi z DSL, ter s potrditvijo interesa republikanske stranke, ki je ze pred časom odstranila zmerna predstavnika Barnabo in Di Reja, za povezavo z DSL. SSK - se zaključuje tiskovno sporočilo slovenske DSL - napacno ugotavlja (Primorski dnevnik: 27. aprila), da je DSL »med Slovensko skupnostjo in PRI izbirala raje republikanec«. DSL je namreč izbirala in izbrala zgolj med povezavo s PRI in nikakršno drugo povezavo.

»PSI naj se vključi v napredni tabor«

Podpora deželnemu odborniku Tersarju in goriški kandidatki Alenki Floreninovi

TRST - Na deželni skupščini socialistov, ki je bila pred meseci na Opčinah, so jasno poudarili, kako gledajo na dogajanja znotraj stranke in kje je njihovo mesto v družbeno-politični stvarnosti. Povedali so, da se Slovenci v PSI prizadevajo, da bi se tudi v nasi deželi ustvaril laično-levicarski blok, ki bi se zoperstavil reakcionarnim in zastarelim silam. To velja v prvi vrsti za trzasko območje.

Takšno razmišljanje, piše v izjavi deželne komponente PSI, je danes se kako potrebno, saj prihaja na dan, da se je del socialistične stranke vendarle zavedal, kakšna je vloga PSI in s kom je treba sklepati zaveznisva. Zaradi navedenega slovenska komisija PSI podpira prizadevanja vseh ti-

stih, ki se v stranki trudijo, da bi se v bližnji bodočnosti izoblikoval zgoraj omenjeni laično-levicarski pol in to tudi ob zdajšnjih upravnih volitvah.

Slovenski socialisti podpirajo dosedanje delo trzaskega pokrajinskega koordinatorskega Franca Toderja, ki je zavrnil vsako sodelovanje z Listo za Trst in ob dokaj-snjem nasprotovanju znotraj PSI poiskal nove poti za stranko. Ravno tako pomembno je po mnenju slovenskih socialistov, da se je deželna tajnica Roberta Breda opredelila za nova pravila igre in skuša kljub določenim pritiskom ustvariti pogoje, da se bo stranka cimboljše predstavila na volitvah. Glavna skrb socialistične stranke je danes ta, da ponovno dobi zaupanje

med ljudmi. »To pa bo dosegla le, če bo zapustila pot, ki jo je ubrala v zadnjem desetletju in ce se bo res posvetila vprašanju in tematikam, ki so izraz napredne in na družbena vprašanja naravnane stranke.«

Dezelna komisija PSI, piše v tiskovnem sporočilu, bo s taksnimi pogledi skusala tudi vplivati na sedanje vodstvo stranke in se bo jasno opredelila za tiste, ki mislijo na takšen način. S tem v zvezi se tudi prizadeva, da bi evidentirala slovenske kandidate za bližnje deželne in pokrajinske volitve. Casovno bodo liste oblikovane prihodnji teden, je pa ze jasno, da bodo slovenski socialisti podprli tiste kandidate, ki so izraz hotenj same deželne komisije. V to razmišljanje sodita kandidaturi Daria Tersarja za Dezelo ter kulturne delavke Alenke Florenin (neodvisna) za pokrajinske volitve na Goriskem. Tersar, piše se v sporočilu, je v svojem dosedanjem prizadevanju prikazal potrebno resnost in strokovnost, ki sta se odrazili tudi v odnosu do naše narodnostne skupnosti. S kandidaturo Floreninove pa želijo izpostaviti dejstvo, da ni vec casa za zastarela in preziveta pravila igre, tudi ko gre za izbiro ljudi na določenih mestih.

Jevnikar (SSK) polemizira z Budinom (DSL) o vprašanju povezav za deželne volitve v FJK

TRST - »Kaze, da se volilna kampanja za obnovev deželnega sveta FJK ze zacenja z nizkimi udarci,« meni deželni tajnik Slovenske skupnosti Ivo Jevnikar v zvezi z izjavami predstavnika Demokratične stranke levice Milosa Budina, ki jih je v sredo objavil Primorski dnevnik.

Slovenska skupnost je ze pojasnila, pravi Jevnikar, da se pravzaprav z nobeno stranko ni mogla pogajati o povezavi. Prišlo je do vrste - neuspešnih - uradnih ali

neuradnih srečanj, razgovorov in stikov z več političnimi silami, da bi sploh ugotovili, kdo bi bil nacelno pripravljen na povezavo z edino slovensko stranko, ki jo sedanja zakonodaja izredno prizadeva. V tem smislu smo se razgovarjali s KD in DSL, pa tudi z drugimi silami, katerim smo jasno povedali, da bomo na podlagi pripravljenosti sogovornikov odločili o svojem zadržanju, pri cemer smo tudi poudarili zavezanost lastnim nacelom in

popolni samostojnosti SSK. Z DSL smo se nekajkrat razgovarjali in stvar njene izbire je bila, da je na koncu med republikanci in SSK izbrala prve. Ob tem Jevnikar poudarja, da je sedanji trzaski voditelj republikancev na samem pokrajinskem kongresu SSK izrazil nasprotovanje pravičnemu zascitnemu zakonu in da je v parlamentu viden predstavnik republikancev tudi dobro znani bivši minister, senator Antonio Maccanico.

TRST / NASTAJA ODBOR GARANTOV

Za večjo občutljivost pri obravnavi primerov otrok in mladoletnikov

Skupna pobuda Novinarske zbornice, organizacije Linea Azzurra in voluntariata

TRST - Sredstva javnega mnenja obravnavajo tudi otroke oz. mladoletne se najraje v zvezi s kaksnimi presunljivimi dogodki, ko uporabijo otroke kot »vabo« za citatelje. To pa pomeni, da tudi novinarji vsako toliko »pozabijo«, da so tudi otrokom - se pravi bitjem, ki odrasajo v zelo kompleksni družbi - dolžni spoštovanja, kot vsem ostalim državljanom, in zvrhane mere občutljivosti glede na njihovo večjo ranljivost. Da ne bi ostalo samo pri besedah in (prepotrebni) samokritiki, so člani Novinarske zbornice FJK, organizacije Linea Azzurra (Modra linija) in deželne federacije Gibanja voluntariata dali pobudo najprej za delovno skupino,

nato pa za Deželni odbor garantov o informaciji glede mladoletnikov. V delovni skupini so novinarji, pravniki, predstavniki raznih ustanov in prostovoljci, ki se ukvarjajo s problemi otrok in mladoletnikov in ki se zavzemajo za uveljavitev nacel, ki so zapisani v posebnih dokumentih, kot sta npr. memorandum podpisana v Trevisu in na krajevni ravni v Pordenonu. Iz te skupine bo izšel deželni odbor garantov, ki bo tudi tesno sodeloval z vsedravnim, ki so ga lani ustanovili v Rimu pri Novinarski zbornici. Uraden pecat delovni skupini bodo dali v ponedeljek, 3. maja, na svečanosti, ki se bo pričela ob 14. uri v Novinarskem krožku.

GRADEŽ / KRVODAJALCI

Danes in jutri kongres v nedeljo pa srečanje

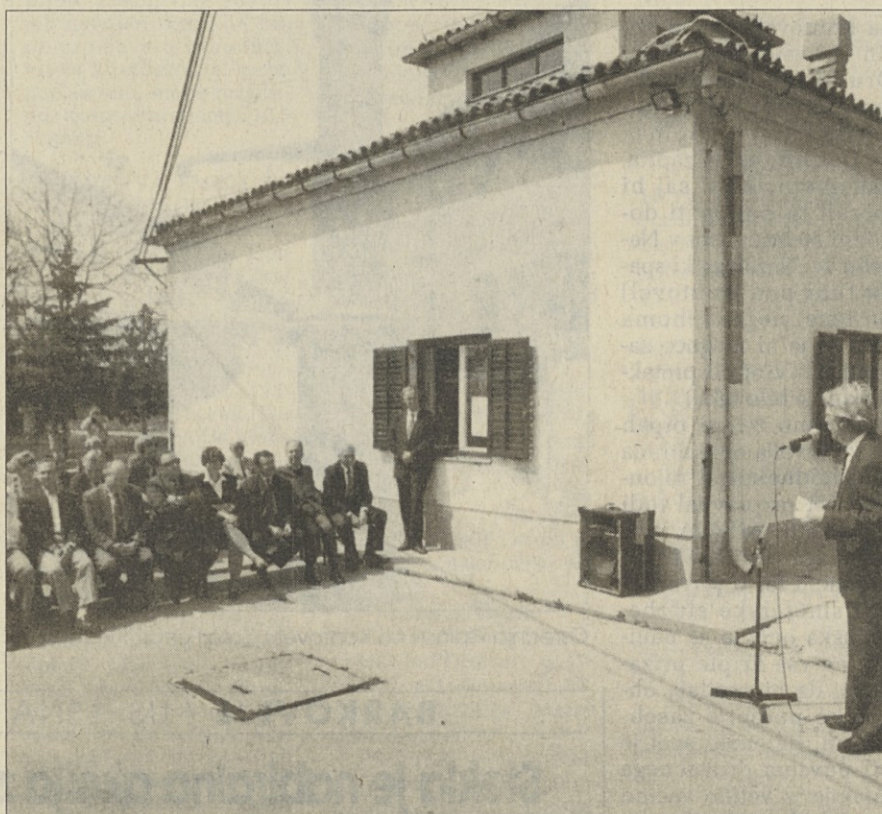
GRADEŽ - Po seminarju, ki je bil namenjen mladim, se bo danes proti večeru začel 32. vsedravn kongres krvodajalcev včlanjenih v federacijo FIDAS. Po današnjih uvodnih pozdravih in predsedniškem poročilu bo jutri dopolnile na vrsti okrogla miza, na kateri bodo predvsem razpravljali o zakonodaji, ki se nanasa na krvodajalstvo, transfuzije oz. v širšem smislu na kri. Kongres se bo zaključil v soboto do večera, saj se bo ob 21. uri že začel pisan kulturni program v cast

udeležencem kongresa in pa vsedravnega dne krvodajalcev, ki ga bodo proslavili naslednji dan. V nedeljo, 2. maja bo v prijetnem letoviscarskem mestu vsedravn praznik krvodajalcev, ki se bodo začeli zbirati že ob 8. uri. Po programu naj bi sprevod krenil izpred Sportne palace ob 9.15 in se ustavil pred spomenikom padlim. Ob 10.30 bo v Parku vrtin (Parco delle rose) osrednja slovesnost, ki bo soupadala z uradnim zaključkom kongresa. Ob 11. uri bo masa, nakar bo konec slovesnosti.

ZELENI CENTER / V NEKDANJI MEJNI KARAVLI NAD VRHPOLJEM PRI KRVAVEM POTOKU

Graničarji in mule so odšli Sv. Tomaž sedaj otroški raj

MARJAN KEMPERLE

Posnetek z uradnega odprtja Zelenega centra (foto Krizmančič/KROMA)

graničarji zapustili. Nekaj casa je ostala prepuscena sama sebi, zatem pa so jo zacele negovati in preoblikovati druge roke: delavne, pozrtvovalne, zavzete. Tam, kjer so skoraj 40 let odmevali rezki srbohrvaski vojaški ukazi, se je v nedeljo popoldne razlegala lepa slovenska pesem: mejna karavla na gricu Sv. Tomaza nad Vrhpoljem je postala Zeleni center Slovenskega dijaskega doma Srečko Kosovel.

Po petkovem uradnem odprtju je bil v nedeljo v Zelenem centru pravi

ljudski praznik. Lepo sončno vreme je privabilo na ploscad med obea prenovljenima poslojema na desetine Vrhpoljčanov in njihovih sosedov iz bliznjih vasi. Za mnoge starejše domacine je bilo srečanje na gricu sploh nekakšen skok v preteklost, v mlada leta, ko so se lahko kot otroci brezskrbno lovili na travnikih posutimi s puhaštim kodeljicami regrata in njegovimi sončno rumenimi cvetovi. Zatem je prišla vojna, po vojni mejna crta, ki je postavila Vrhpolje na Vzhod, le

deset minut hoda oddaljeno Gročano pa na »nedosegljivi« Zahod. Z mejo je prišla na Sv. Tomaz vojska in zabranila dostop domacinom v ta pas. Vrhpoljčani so lahko le od dalec, z daljnogledom opazovali, kaj se dogaja na vrhu. Nekateri se se dobro spominjajo »urnika«, ko je vojak natovoril na mulo gavetke, povedel zival ob meji od jarka do jarka in porazdelil hrano skritim graničarjem-paznikom. Ko se je vracal, je iz jarkov pobral prazne posode in jih »prepeljal« spet nazaj do karavle.

Tako so vec kot 35 let potekala »kosila« na Sv. Tomažu.

V Zelenem centru se stoji nizek hlev, v katerem so rigale mule. Na drugi ploscadi so razmescena telovadna orodja, na katerih so se urili vojaki. Tik za drugimi poslopjem se raztezajo asfaltno kosarkarsko igrisce; namestiti bo treba se oba kosa, in ze bo nared za nove tekme. Ne vec vojakov, ki so si s kosarkarsko zogo kratili neznosni prosti cas, pac pa otrok s tostran in onstran meje, ki bodo v tem zelenem gaju prebili svoje pocitnice.

Nedeljsko ljudsko slavlje je bila lepa predpremieta tistega, kar se bo v prihodnjih mesecih dogajalo v Zelenem centru. Vse je potekalo v znamenju velike domacnosti, ki so ji pevski zbor Slavniki in harmonikarja Mauri in Razman dali s svojimi pesmimi kulturni predznak. Osebe Slovenskega dijaskega doma Srečko Kosovel iz Trsta se je izkazalo s svojo gostoljubnostjo, domacini s pristno neposrednostjo. Za oboje je bila nedelja zacetek legega sodelovanja, ki bo - prepričani smo - trajalo se dolgo, seveda v precudovitem naravnem obsevu travnikov, drevia, zdravega in sveze zrak Zelenega centra na Sv. Tomažu. Pa naj se kdo podvomi, da cudezi niso mogni. Od tistega 27. junija 1991 nista se pretekli dve leti. Tam, kjer so takrat sikala vojska povelja, bodo letos poleti zvrgolela otroška grla.

NOVICE

Volitve: določeni vsi znaki in povezave

TRST - Dezelni urad, ki so ga v zvezi s skorajšnjimi deželnimi volitvami, ustanovili pri trzaskem prizivnem sodiscu, je včeraj pregledal vse volilne znake, ki so bili predloženi in razpravljali tudi o povezavah med listami. Tako je odredil, da od prejetih ne uposteva znakov socialdemokratske stranke in Zelenih marjetice, ker so se združili v simbol st.13 PSDI-Zeleni marjetice. Na volitvah za obnovo deželnega sveta, ki bodo 6. junija, ne bo znakov Zelenih smejočega se sonca in Zelenih mavrice, ki so ju predstavili samo, da se ne bi kdo drug poslužil njihovih simbolov. Odbor je odobril tudi volilno povezavo med PLI in Lpt, med PRI in DSL ter med PSI in Listo Pannella.

Najprej glasovnice za deželne volitve

TRST - Po volitvah, ki bodo v nedeljo, 6. junija, bodo najprej presteli glasovnice za deželne volitve. V navodilih, ki so jih poslali iz pristojnega urada notranjega ministrstva, namreč pravi, da je treba na podlagi obstoječe zakonodaje najprej presteti glasovnice za deželni svet in zatem za pokrajinske ter za občinske volitve. S tem je bil rešen problem, ki je zbujal nekaj zaskrbljenosti v deželnih uradih, zadoženih za organizacijo deželnih volitev (volitve za deželni svet Furlanije-Juljske krajine bodo prvič dozele v neposredni organizaciji Dezele in direkciji za avtonomije). V številnih občinah F-JK bodo 6. junija tudi volitve za obnovo pokrajinskih in občinskih svetov, in sicer na podlagi novih določil za krajevne uprave: prav zato je bilo nekaj dvomov, katere glasove moraji najprej presteti.

Na pomorski postaji v Trstu o aktivni politiki zaposlovanja

TRST - V kongresnem centru trzasko pomorske postaje (dvorana Vulcanica) bo danes ob 15. uri studijski seminar, na katerem bodo proučevali učinkovitost instrumentov, ki jih ima na razpolago Dezelna na področju aktivne politike zaposlovanja. Nadalje bodo skusali ugotoviti, kateri naj bi bili najbolj primerni posegi v obrambo zaposlitvene ravni v Furlaniji-Juljski krajini. Program je naslednji: ob 15. uri bodo predstavili raziskavo dr. Marca Maiella ter IRES-a FJK; uro kasneje bo na vrsti razprava; ob 19. uri bosta replika raziskovalcev ter sklepni poseg deželnega odbornika za delo Ferruccio Sara. Seminarja se bo udeležil tudi predsednik deželnega odbora Vinicio Turello.

Danes o »observatoriju delovnega tržišča«

TRST - Danes ob 16. uri bo v deželnem uradu v Ul. Udine 9 v Trstu tiskovna konferenca, na kateri bodo predstavili pogoje »observatorija delovnega tržišča« ter njegove številne dejavnosti. Tiskovno konferenco je sklical deželni odbornik Dario Tersar, udeležila pa se je bosta tudi Raffaele Vanni, predsednik komisije za mednarodne odnose pri vsedravnem svetu za gospodarstvo in delo ter Renzo Turato, koordinator observatorija. »Observatorij za delovno tržišče, za migracijske pojave, družbeno politiko in industrijske odnose v državah, dezelah, landerjih ter pokrajinah, ki so pristopile k delovni skupnosti Ape Jadran«, so ustanovili 25. marca letos, v njem pa so razni izvedenci, predstavniki sindikalnih organizacij ter podjetnikov. Sedež observatorija bo se prihodnje leto v Trstu, koordinira pa ga ekonomist Renzo Turato, ki ga je imenoval vsedravn svet za gospodarstvo in delo.

Karnija podeljuje nagrado za zavzemanje o varstvu okolja

VIDEM - Razpis natečaja »Carnia Alpe verde-Premio ambiente« je naletel na izredno ugoden odziv, saj so organizatorji prejeli nad 250 projektov, ki se bodo potegovali za nagrado. Pobudnika natečaja, s katerim se skuša ovrednotiti zavzemanja za zascito naravnega okolja, sta Turistična ustanova Karnije in dezelna uprava FJK. Kot ze natečaj, je nagrada, ki jo bodo 22. maja dosodili zmagovalcu, povsem svojstvena: zmagovalec bo namreč prejel sto karnijskih smrek. Od vseh prejetih bo ziri najprej odbrala sto »najbolj zelenih projektov«, ki bodo tudi objavljeni v posebnih publikacijah. Obveza, da bodo najboljše predloge objavljali, pa ne velja samo za letos, temvec bi se morala vseskozi nadaljevati, saj bi morala publikacija postati nekasen vsakoletni redni obračun o »zelenem nacrtovanju« v državi. Absolutnega zmagovalca bodo seveda izbirali med stotimi, ki bodo prišli v postev za objavo v publikaciji.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZTT d.d. Založništvo trzaskega tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. — družba za založniško pobude
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715

Fotostavek: ZTT, Trst

Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958
Dopisništva: Cedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462
Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322448
Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročninska služba
Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-779660, fax 040-772418
Gorica, Drevored 24, maja 1, tel. 0481-533723, fax 0481-532958
Ekonomska propaganda: Trst in Gorica: Publistel, tel. 040-779661, fax 040-768697

Italija: podružnice SPI
Slovenija: Studio Vista - Ljubljana
tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov
Italija: 1 oglasni model (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,
financi in legalni 120.000 LIT, ob praznikih povisek 20%; mali oglasi
850 LIT beseda; izmorno, zahvale in sozolja po formatu. IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT
Naročnina za Italijo: letna 310.000 LIT
za Slovenijo: mesecna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,
Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodiscu v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze casopisnih založnikov FIEG

SKUPNA KANDIDATURA ZA POKRAJINO

Codega združil pisano levico

Pobuda Zaveznštva za Trst in DSL

Predsednik Združenja katoliških delavcev ACLI Franco Codega bo skupni kandidat novonastalega "Zaveznštva za Trst" in Demokratične stranke levice za predsednika Pokrajine. Novonastalo politično gibanje in DSL se bo bosta predstavila vsak s svojim volilnim simbolom, a s skupnim kandidatom Codego, ki naj bi enakovredno tekmoval s kandidatom nacionalfascističnega bloka odv. Sardosom Albertinijem. Zagovorniki predsednika ACLI upajo, da bo Codega naletel na podporo odprtega dela KD in tudi tistega dela levice in Slovencev, ki so že predstavili svoje kandidate.

"Zaveznštvo za Trst" sestavljajo zeleni, radikalci, republikanci in komponenta PSI "Socialistična prenova", ki kontestira dosedanje zavezništvo te stranke z Listo za Trst. To gibanje bo na današnji tiskovni konferenci predstavilo svoj simbol in svoje kandidate, med katerimi bodo tudi pristasi skupine "Demokratsko zavezništvo", ki ga na vsedržavni ravni vodi tržaški poslanec Willer Bordon. Govori se, da bo med kandidati več zvenecih imen, med katerimi primarij v otroški bolnišnici Burlo prof. Nordio in znana znanstvenica Margherita Hack.

Occhettova stranka se za Pokrajino torej ne opoveduje svojemu volilnemu simbolu, pač pa svojemu kandidatu za predsednika. Zmaga demokratičnega bloka na pokrajinskih volitvah mora biti glavni cilj ne samo naprednih sil, temveč celotne slovenske narodne skupnosti. To je politično stališče slovenske komponente DSL, ki je na zadnji seji na Opcinah pozvala vse Slovence, da se na pokrajinske volitve pripravijo z novo miselnostjo, ki jo narekuje popolnoma nova volilna zakonodaja.

Za Deželo se bodo Slovenci angažirali za ponovno izvolitev Mi-

loša Budina, za pokrajinski svet pa bo glavna slovenska kandidatka dosedanja svetovalka Nives Kosuta. Med kandidati bosta tudi Openc Igor Dolenc in dolinski občinski odbornik Dionisio Gherbassi. Slovenci v Occhettovi stranki se bodo angažirali pri zbiranju podpisov za predložitev pokrajinske kandidatne liste. Stranke morajo do srede prihodnjega tedna zbrati tisoč podpisov. Podpise bodo zbirali na strankinih sekcijah in tudi na prvomajskem prazniku okolinskih sekcij DSL, ki bo jutri in v nedeljo na dvoriscu Ljudskega doma.

Včerajšnja tiskovna konferenca na sedežu tržaške SKP (foto Sergio Ferrari/KROMA)

ZA DEŽELO IN POKRAJINO

Kandidati SKP za opozicijsko politično smer

Kritike na račun DSL in SSK

Stranka komunistične prenovе je na včerajšnji tiskovni konferenci predstavila svoje kandidate za deželni in pokrajinski svet. Nosilec liste za Deželo je Fausto Monfalcon, za Pokrajino pa je glavni kandidat Denis Visioli, ki se tudi poteguje za mesto predsednika. Za deželni svet kandidirajo tudi Sloveni Sergij Lipovec, Oskar Kjuder, Tatjana Malalan Kneipp in Tatjana Turko. Lipovec kandidira tudi za Pokrajino v dolinskem volilnem okrožju, kjer ima dobre možnosti za izvolitev, med Slovenci pa kandidirajo se Jelka Gerbec, Elena Legisa, Bianka

Furlan in Igor Pavletić. Tajnik Giorgio Caniani je utemeljil razloge, zaradi katerih SKP ni pristopila v širše demokratsko zavezništvo za skupnega kandidata za predsednika Pokrajine. To zavezništvo se je po njegovem rodilo in razvilo pod nesrečno zvezdo dvoumja in nejasnosti. Zaradi tega je SKP izbrala samostojno pot v pripravi, da se mora leviča jasno distancirati od konservativnih sil, kot sta PSI in PRI. Vloga levice je v dosledni opoziciji in ne v zavezništvu z zmernimi silami. SKP upa, da bo Visioli prodrl do balotaznega glasovanja, če se to ne bo zgodilo, bo 20. junija podprlo kandidata, ki bo najbližji njenim stališcem.

Na konferenci so kritizirali odločitev DSL, da se na deželnih volitvah poveže z republikanci, ki so - posebno na Trzaskem - nacionalistično usmerjeni. Kritične pripombe so padle tudi na SSK, »ki se ni niti v ključnem trenutku svojega obstoja znala otrestiti podrejenih odnosov s KD«. SKP - je poudaril Lipovec - ni mogla pristati na zgolj tehnično povezavo, ki jo je predlagala Slovenska skupnost, od katere je (zaman) zahtevala jasno opozicijsko izbiro.

TISKOVNA KONFERENCA / VELIKA ZASKRBLJENOST SINDIKATOV

Temni oblaki tudi nad Tovarno velikih motorjev

V dopolnilni blagajni je že mesece po 400 delavcev

»Pred osmimi leti je tovarniški svet Tovarne velikih motorjev priredil posvet o dieselskih motorjih, da bi podčrtal njihovo veljavnost tudi v prihodnosti in s tem samega boljunjskega obrata. Danes pa je pod vprašajem ne le usoda te tovarne, ampak celotnega industrijskega sektorja na Trzaskem.«

S to nič kaj spodbudno izjavo so sindikalisti Lucio Mircovich (FIOM-CGIL), Corrado Gregori (FIM-CISL) in Claudio Mosetti (UILM) včeraj pričeli na trzaskem sedcu agencije ANSA tiskovno konferenco o problemih Tovarne velikih motorjev. Priredili so jo skupno z izvršnim odborom tovarniškega sveta, da bi izrazili zaskrbljenost nad bodočnostjo tega največjega industrijskega obrata v pokrajini, pa tudi kritike na račun podjetniškega vrha, ki se po njihovem mnenju ne zavzema v zadostni meri za oblikovanje učinkovite strategije za izhod iz krize.

Sindikat se zaveda, da so se v zadnjih casih razmere v Italiji in Evropi bistveno spremenile. V Italiji so med drugim odpravili državne soudele. Vse to sili podjetja, vključno Tovarno velikih motorjev, da povečajo svojo konkurenčnost, saj so razmere na

Zaskrbljeni obrazi tudi na tiskovni konferenci (f. KROMA)

trzišču neizprosne, v bodoče pa se ne bo mogoče zanašati na kritje z državnim denarjem. To konkretno pomeni, da bi Tovarna velikih motorjev morala izboljšati kakovost svojih proizvodov, kakor seveda tudi samo organizacijo dela.

Po oceni sindikatov pa o tem ni ne duha ne sluha v boljunjskem obratu. Zgovorna naj bi bila v tem smislu že politika, ki jo podjetje vodi glede dopolnilne blagajne. Podjetje naj bi po njej segalo na način, ki škodi odnosom med delavci in obratom ter rusi njihov

cut pripadnosti k podjetju.

Na tiskovni konferenci so postregli tudi z nekaterimi podatki. Leta 1983 je v Tovarni velikih motorjev bilo 2.572 zaposlenih in v celotni skupini (vključno z bazami po drugih mestih Italije) 2959, letos pa je zaposlenih 1.673 oziroma 2.148. K temu je treba pristaviti, da je od začetka leta po 400 delavcev stalno v dopolnilni blagajni in da tako bo gotovo vsaj do septembra. Lankega decembra je sindikat sklenil sporazum z vodstvom podjetja o vodenju

dopolnilne blagajne do konca marca, v katerem je bila predvidena tudi rotacija prizadetih. Za bodočo pa sindikat zahteva, da bi sklenili nov sporazum, a ne le o vodenju same dopolnilne blagajne. Delavci in njihovi predstavniki želijo namreč imeti tudi jasnejšo sliko o bodočnosti svojega obrata in so zato od vodstva podjetja zahtevali, naj jim predstavi svoj industrijski nacrt. To bodo mogoče dosegli po sestanku z zvezo javnih podjetij Intersind, do katerega bo predvidoma prislo 5. maja. Govori se le o možnosti, saj so nekateri delavski predstavniki na včerajšnjem srečanju s časnikarji izrazili tudi bojazen, da bo vodstvo podjetja razkrilo prave karte sele po junjskih volitvah, očitno zato, ker se v njih ne obeta nič dobrega za zaposlene.

Po prvotni nameri bi včerajšnja tiskovna konferenca morala časovno sovpadati s stavko v Tovarni velikih motorjev. Ker je na obzorju omenjeni sestanek z zvezo Intersind, pa je tovarniški svet sklenil, da stavko prenese na torek, 4. t. m. Slo bo za razčlenjeno stavko, med katero se bodo po posameznih oddelkih odvijala tudi zborovanja delavcev in uradnikov.

NOVICE

Večji deželni prispevek za NŠK

Deželni svet je včeraj povisal deželni prispevek Narodni in študijski knjižnici od 350 na 500 milijonov lir. Skupščina je osvojila tozadevni popravek slovenskih svetovalcev Jevnikarja in Budina. Prispevek za manjšinski tisk bo po novem znašal 500 milijonov. Svet je tudi odobril 200 milijonov lir za proslave 50-letnice začetka upora proti nacifasizmu. Tega prispevka bodo deležne krajevne uprave in oba deželna inštituta za odporniško gibanje. Skupščina je tudi odobrila sklep o dodelitvi 50 milijonov lir Tržaški občini za počastitev spomina padlih za italijanstvo Trsta.

Razdelili bodo še 8 nalepk za oprostitev »tiketa«

V ponedeljek, 3. maja, bodo začeli z razdeljevanjem nadaljnjih 8 nalepk za oprostitev »tiketa« pri nakupu zdravil. Nalepke bodo nosili na dom, prejeli pa jih bodo tisti, ki so zaradi nizkih dohodkov oproščeni plačevanja »tiketa«, in sicer za skupnih 16 zdravniških receptov. Za razdeljevanje bo skrbela Krajevna zdravstvena enota (USL) in bo obsegalo celotno trzasko pokrajino. Če na domu ne bodo našli nikogar, bodo pustili sporočilo, naj se od 24. maja dalje zainteresirani javi v pristojnem uradu (ta bo označen na sporočilu). Zainteresirani lahko dvig nalepk poveri tudi drugi osebi. Tisti, ki bi v tem obdobju nujno potreboval zdravlilo, lahko osebno dvigne nalepke v upravnih teritorialnih uradih (bivša SAUB). Za dvig pri uradih KZE morajo zainteresirani predložiti potrdilo, da so oproščeni plačevanja »tiketa« zaradi dohodkov. To potrdilo izda Občina, v kateri imajo bivalisce.

Ponovno odprl botanični vrt Carsiana

Jutri bodo ponovno odprli botanični vrt Carsiana v Zgoniku, ki bo odprt vsak dan od torka do petka, od 10. do 12. ure, v sobotah, nedeljah in prazničnih dneh pa od 10. do 18. ure. Carsiana predstavlja zanimiv pregled kraske flore v njenem naravnem okolju in je kot taka pobemben didaktični instrument za bolj poglobljeno spoznavanje Krasa. V tem okviru velja zabeležiti pobudo trzasko Pokrajine, ki se je zavzela, da bi v okviru tečaja v naravi »Sola okolje« vključili poseben program, katerega se lahko poslužijo tudi nižje srednje sole iz manjših občin. Program se imenuje »Botanični vrt Carsiana: vabilo za spoznavanje trzasko Krasa« in predvideva lekcije v razredu in obiske v naravi. Na razpolago bodo voditci Carsiane, urnik je naslednji: v sobotah, nedeljah in praznikih ob 10.30, 15., 16. uri, ali pa po dogovoru (tel. 040 - 229573). Botanični vrst bo za obiskovalce odprt do konca septembra.

ZAHODNI KRAS / NEKOČ SO SLUŽILE DOMAČINOM

Na Proseku in na Kontovelu »špine« tešijo žejo kolesarjev

Rajonski svet proti privatizaciji ACEGA in smetarske službe

MARJAN KEMPERLE

Pred dnevi smo pisali o pomanjkanju parkirsc na Proseku, o katerem je bil govor tudi na zadnji seji zahodnokraskega rajonskega sveta. Rajonsko posvetovalno telo je imelo na dnevnem redu ob tem še številna druga vprašanja, ki neposredno zanimajo in zadevajo krajevno prebivalstvo. Eno od teh predstavljajo javne vodne pipe ali takojmenovane »špine«, kot jim pravijo domaćini.

»Spine« izhajajo iz casov, ko vodovodno omrežje se ni bilo tako kapilarno razpredeno po domovih. Gospodinj, ki niso imele na domu vode, so morale z vedri po vodo k tem javnim pipam; ponekod so ob »spinah« tudi prale. Z razširitvijo vodovodnega omrežja so bile »špine« ob to socialno vlogo, do bile pa so drugo.

»Spina« pri proseškem spomeniku padlim v NOB postaja na primer v poletnih mesecih ob sobotah popoldne in ob nedeljah prava atrakcija za številne ljubitelje gorskih koles. Kolesarji parkirajo tam v bližini svoje avtomobile, odidejo na kolesarsko turo po gozdicu proti Krizu, ob vrnitvi pa se obvezno ustavijo ob »spini«, da se lahko osvežijo s hladno vodo.

V zimskih mesecih »špine« zaprejo, da ne bi zaradi mraza poledenele in popokale. Spomladi jih podjetje ACEGA spet odpre. Letos delujejo na Proseku vse javne pipe,

na Kontovelu pa od starih le dve: tista nasproti Društvene gostilne in manjša pipa pri kontoveljski cerkvi. »Spina« na Dolanji vasi je zaprta, zacementirana, saj bi morali tu popraviti vodovodni stebrič; tista v Naselju sv. Nazarija (ki spada tudi pod Kontovel) pa teče, neprenehoma teče in je ni mogoče zapreti (ali vsaj do preteklih dni je bilo tako).

Ko smo že pri pipah in vodi velja omeniti, da je zahodnokraski rajonski svet razpravljal tudi o podjetju ACEGA in o predlogu o njegovi privatizaciji ter o privatizaciji smetarske službe. Trzaska občina se namreč na vse kriple prizadeva, da bi prodala občinsko podjetje zasebnikom. Rajonski svet je bil povsem drugačnega mnenja: z veliko večino je odobril resolucijo proti privatizaciji, za katero je dal povod svetovalec Babic (SKP) in so jo kasneje prilagodili s še drugimi predlogi. Po mnenju rajonskega sveta za Zahodni Kras je privatizacija teh dveh servisnih služb povsem nepotrebna, saj delujeta razmeroma dobro, ACEGA pa ima tudi poslovni prebitke.

Ob začetku seje je bila v rajonski svet sprejeta svetovalka SKP Francesca Rustia, ki je prevzela mesto odstopajočega Ferdinanda Bogatača potem ko se je prvi neizvoljeni Mario Brisčić odpovedal mestu v rajonskem svetu.

Osrednja »špina« na Kontovelu (foto Ferrari/KROMA)

BARKOVLJE / USPEŠNA ZAMISEL

Stekla je nabiralna akcija za postavitve spomenika skladatelju Ubaldu Vrabcu

Ko so v barkovljanski cerkvi pred kratkim, na posebnem koncertu, predstavili eno od Mas, ki jo je skomponiral priznani glasbenik Ubald Vrabec in jo je za to priložnost izvedel mešani pevski zbor Milan Pertot pod vodstvom Aleksandre Pertot, so organizatorji večera najavili, da zacenjajo z nabiralno akcijo denarnih sredstev za postavitev spomenika v počastitev njegovega spomina.

Predlog je naletel na odobravanje udeležencev koncerta, pa tudi drugih, kar kažejo že številni prispevki, ki so jih do sedaj

posamezniki poslali v rubriko »Darovi in prispevki« v našem dnevniku.

Tisti, ki so sprožili zamisel o zbiranju prispevkov za postavitev spomenika, upajo, da se bo nabiralna akcija z

uspehom nadaljevala ter menijo, da bi bilo prav, če bi za prispele prispevke odprli poseben tekoči račun. Le-ta bo seveda potreben, če se bo naša javnost se v večjem številu pridružila zamisli. (N.L.)

Odlikovanja zaslužnim delavcem

Kakor vsako leto, bodo tudi letos ob prvem maju podelili priznanja za zasluge delavcem, ki so se posebej odlikovali po delavnosti, učinkovitosti in moralnem zadržanju. Slovesnost bo ob 10.30 na sedežu Trgovinske zbornice. Odlikovali bodo dvajset delavcev, odlikovanja pa bo izročil v predstavništvu vlade in ob prisotnosti raznih vidnih osebnosti upravnega in gospodarskega življenja tržaški prefekt Cannarozzo.

POBUDA / SINDIKAT CGIL

Predlogi za prepored likovne umetnosti

Doprinos slovenskih likovnih ustvarjalcev

Likovna umetnost na Trzaskem je na psu. Ne zato, ker bi na mah zmanjkalo likovnih ustvarjalcev, ali pa zato, ker bi ustvarjalcem splahnel navdih. Niti najmanj. Likovna umetnost plava pri nas v hudih vodah predvsem zaradi izredno slabe organizacije in koordinacije vsega, kar ima z njo opravka.

Ta klic na pomoč je mogoče razbrati iz tiskovnega sporočila vsedržavne zveze delavcev likovne umetnosti CGIL, v katerem so navedeni nekateri vzroki, ki so privedli do sedanjega nespodbudnega stanja. Med temi naj omenimo pomanjkanje nacrtovanih pobud širšega okvira, slabo uporabo že itak omejenih razpoložljivih sredstev, po-

manjkanje akademije likovnih umetnosti v deželi. Ob takih premisah ni čudno, da iz leta v leto upada zanimanje za likovno solo Nordio, saj se dijaki dobro zavedajo skromnih poklicnih perspektiv.

Zveza delavcev likovne umetnosti v svojem sporočilu ne le tarna in jamra, temveč daje v razmislek tudi nekaj konkretnih predlogov, ki bi lahko prilili ognja na vedno bolj ugasajoci ogenj likovnih dejavnosti na Trzaskem. V bistvu predlaga nekakšno »popotovanje«, ki naj bi Trzaccane (pa tudi turiste) popeljalo v svet tukajšnjega likovnega ustvarjanja. V prvi etapi (z imenom »Bliznj spomin«) naj bi predstavili umetnike, ki so zaznamo-

vali trzasko likovno umetnost v bližnji preteklosti. Med temi so Carrà, Cernigoi, Mascherini, Perizzi in Spacal. V drugi bi prisli na vrsto sodobniki: Palcic, Schiozzi, Chersicla, Bon, Conestabo, Navarra in Vecchiet. To »popotovanje« naj bi zaključili leta 1995 s predstavitvijo del bivših gojencev likovne sole.

Ta okvirni program bi lahko spremljale še druge prireditve: razstave na določeno temo, razstave zasebnih zbirateljev. Za uspeh zanimivega nacrtva bi bilo potrebno sodelovanje z zavodi in institucijami, ki že delujejo na tem območju (na primer muzeji), vse pa bi morali tudi primerno reklamizirati, predlaga Zveza delavcev likovne umetnosti.

KATINARA

Maksa Spetiča so včeraj pospremili na zadnji poti

Stevilni prebivalci Katinare, Lonjerja pa tudi drugih krajev, prijatelji in znanci so se včeraj popoldne se zadnjic poslovili od Maksa Spetiča, Slovenca, partizanskega borca, vsa povojna leta pa aktivnega družabnega delavca, dolgoletnega pevca v domačem cerkvenem zboru, nato pa zvestega člana in pevca Trzasko partizanskega pevskega zbora, v katerem je pel dokler mu je zdravje dopuščalo. Od njega se je v govorom na katinarskem pokopališču poslovil Sergij Lipovec. Spomnil se je številnih etap njegovega živ-

ljenja, ki so ga vodile na Stajersko pa tja do Milana in zopet nazaj v naše kraje, in med drugim dejal: »Kot korenina življenja si s svojo družico ustvarjal in oblikoval veje, liste, sinova in vnuke. Skrbno z lastnim zgledom si usmerjal njihovo pot. Miren in ponosen si lahko odšel. Sok tvojega življenja se bo vil dalje. V tem za kar si sam zivel - v bogastvu cloveka«. Pevci Trzasko partizanskega pevskega zbora in moski zbor Venturini od Domja so se nato z žalnimi pesmimi poslovlili od pokojnika.

SKLAD MITJA ČUK

Odnos otroka do tuje lastnine. Kaj storiti, če otrok krade

JELKA CVELBAR

Morda se vam bo zdelo neverjetno, da veliko otrok krade. No, morebiti boste po krajšem premisleku pitali: »Morda nekateri«. Povsem nemogoče pa je, da bi kradel naš otrok!

Saj ga vendar učimo, da to ni prav!

Pa vendar mali tatovi obstajajo. Ti mali tatovi pa po mnenju izvedencev potrebujejo predvsem ljubezni.

Kje otroci kradejo? Navadno v okolju, ki ga poznajo. Mimogrede sunejo v trgovini manjšo igračo ali liziko ali cokolado. Če se stari zavedo, da je njihov otrok kradel, navadno reagirajo slabo. Vsekakor ne tako, da bi lahko spoznali vzroke, ki so otroka privedli do kraje. Največkrat jih je verjetno strah, kaj bodo rekli ljudje. Nato se sprasujejo, kaj so napacnega storili pri vzgoji. Konec koncev so otroka vedno učili, kaj je njegovo in kaj ni, in zdelo se jim je, da je, ko je šlo za njegove stvari, prav dobro vedel, kaj je njegovo in kaj je last koga drugega.

Veliko otrok krade. Veliko jih na dan odkrijejo. Večinoma doživijo stari to spoznanje kot šok, čeprav otroške kraje ne moremo povsem enačiti s krajo nasploh. Obravnavati pa jo moramo tudi primerno otrokovi starosti.

Tudi prvosolčki vedo, da si ne smejo kar tako priklasti solcevega svinečka, vedo tudi, kaj pomeni to je moje in to je tvoje, vendar se nimajo dovolj razvitega čuta za skupnost, da bi se tega, kar vedo, resnično in v vsakem primeru držali. Sele pri devetih ali desetih letih

lahko pričakujemo, da se bo pri otroku razvil socialni cut. Ta cut se seveda ne porodi naenkrat, marveč ga otrok v sebi gradi, večinoma ob tistih osebah, ki so zanj zelo pomembne. Ob očetu, materi, starih starših, učiteljih se uči spoštovati tujo lastnino. Seveda se mora postopoma navaditi, da ni dovolj, če spusti lastnino svojega solčca, pri katerem ve, da je stvar prav solčceva, temveč mora spoštovati vse, kar ni njegovo - tudi v veleblagovnici razstavljeneporedmete, čeprav niso na videt nikogaršnji.

Tudi dejstvo, da otrok krade denar, moramo dovolj objektivno presoditi. Prvic bo verjetno otrok kradel denar, ko bo dobil svojo prvo denarnico. Otroci namreč v začetku se ne spozna abstraktne vrednosti denarja, bistvo denarja vidi v tem, da večkrat menja lastnino.

Ugotovljeno pa je tudi, da otroci, ki so že večkrat kradli, največkrat ne vedo povedati, zakaj so to počeli.

Spomnimo se nekoliko nazaj: nekdo smo rabutali jabolka, morebiti repo ali česnje na sosedovem vrtu. Morda prav isto počnejo sedanjí otroci v marketu v sosesčini. Prav zaradi tega (tudi

sami bo menda ne znali povedati, zakaj smo kradli jabolka) stari ne smemo dramatizirati. Otroci, ki je danes nekaj sunil v trgovini ni obsojen na to, da bo jutri tat avtomobilov. Seveda pa ni prav, da to pomenja. Najbolje bo zato, da se stari z otroki pogovorijo. (Morda bo bolje, če počakate, da se poleze prva jezaja.) V tem razgovoru imejmo pred očmi tri cilje: poiskati vzroke, zakaj nas otrok krade, poiskati pravo strategijo, kako v bodoče preprečevati krajo in tretjič, kako otroku dopovedati, da si lahko s takim početjem pokvari prihodnost. Skratka - naj bo naša osnovna skrb zbuditi v otroku občutek, da mu zelimoprav pomoči, ne pa le kaznovati.

Sicer ne mislimo, da je tak pogovor lahek in da bomo z lahkoto odkrili, kaj in kako. Povedali smo že, da sami otroci ne vedo, zakaj kradejo. Raziskovalci tega pojava pa so ugotovili, da nekateri kradejo stvari, ki bi jih sicer stari ne kupili. Kradejo pa jih pravzaprav zato, da bi se pred svojimi vrstniki pokazali, da jih imajo: se več, ukradene predmete ali igrače nato darujejo svojim solčcem, zato da bi jih ti imeli

raje. Torej včasih kradejo zato, da bi si pridobili naklonjenost, ki jo pogrešajo.

Seveda otroci ne pogrešajo naklonjenosti in pozornosti samo pri prijateljih in solcih, marveč tudi pri starih. S krajo pritegnejo pozornost nase največkrat takrat, ko se je v družini rodil nov član, ko je v družini vsa pozornost pri bolniku, ko se morda stari ločujejo.

Vsekakor otroci kradejo takrat, ko dobijo občutek, da so za nekaj prikrajšani: morda jih stari ne cenijo dovolj, ali jim ne zaupajo... včasih pa okolje nima posluha za njihovo željo po pustolovčinah.

Tudi ko kradejo, otroci drugače razmišljajo kot odrasli - zanima jih le tisti trenutek, ne pa posledice za tem. Nagib, da bi nekaj imeli in prijeten občutek posesti postane v trenutku močnejša kot pa misel, da tega ne smes počet. Zato so mnogi otroci, ki so jih zasacili pri kraji, popolnoma sokirani pred prodajalcem ali drugim odraslim. Spoznali bodo, da niso storili prav, sele takrat, ko jim bo jasno, da so s svojim dejanjem prizadeli nekega drugega človeka. To spoznanje je najbolj neposredno, ko sami doživijo, da jim drugi odvzame najljubšo igračo.

Nekateri spoznajo to resnico takoj, drugi potrebujejo nekaj časa. Vsem pa so v veliko pomoč stari. Največkrat v primeru, da je otrok kradel samo enkrat. Ko pa se začne to ponavljati, potem potrebujejo tudi stari nasvet: tehtnejšega - psihologa.

SINDIKAT SLOVENSKE ŠOLE

obvešča solnike, da zapade danes, 30. t. m., rok za vložitev prošelj za vstop v pokrajinske lestvice (letno imenovanje na solah z italijanskim učnim jezikom - iz slovenskega jezika) v Rimu, Novari, Turinu in Latini.

Prošnje morajo biti naslovljene na eno izmed zgoraj navedenih solskih skrbnikov.

Pogoj: opravljena matura na srednjih višjih solah s slovenskim učnim jezikom (ali diploma srednje višje sole s slovenskim učnim jezikom).

Tajništvo SSS - Ul. Carducci 8 (tel. 370301) - je izjemoma odprto danes od 10.00 do 11.00 ter od 15.30 do 16.30.

STRANKA KOMUNISTIČNE PRENOVE - KROZEK KRAS

prireja na dvorišču Prosvetnega doma na Opčinah

PRVOMAJSKI PRAZNIK

Danes, 30. 4.: ob 20.00 otvoritev razstave "1. maj" z nastopom MPZ TABOR z Opčin.

Jutri, 1. 5.: ob 12.00 odprtje kioskov, ob 17.00 pozdrav Stojana Spetiča in Jacopa Venierja, nastop godbe V. PARMA iz Trebč in ob 19.00 ples z ansambлом KRT.

Nedelja, 2. 5.: ob 15.00 odprtje kioskov, ob 17.00 koncert TTPZ P. TOMAŽIC (v primeru slabega vremena bo koncert TPPZ v dvorani), ob 19.00 ples z ansambлом KRT.

Vabljeni!

Slovenska skupnost

POKRAJINSKE VOLITVE

6. JUNIJA 1993

ZBIRANJE PODPISOV

ZA PREDLOŽITEV

KANDIDATNE LISTE

POTREBNIH JE

nad 1.000 podpisov!

Zbirni centri

V tajništvu na županstvu na Opčini Nabrežina, soba 12, od 8. do 14. ure.

Danes, 30. 4.: od 18. do 20. ure v Kulturnem domu na Colu; od 19.30 dalje v Finzgarjevem domu na Opčinah; od 20. do 22. ure v Borstu - Srenjska hiša.

VČERAJ-DANES

Danes, PETEK,
30. aprila. 1993
PIJ

Sonce vzide ob 5.54 in
zaton ob 20.10 - Dolžina
dneva 14.16 - Luna vzide
ob 13.26 in zaton ob 2.29.

Jutri, SOBOTA,
1. maja 1993
PRAZNIK DELA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 24,8 stopinje, zračni tlak 1010,3 mb ustaljen, veter 16 km na uro severo-vzhodnik, vlaga 24-odstotna, nebo pooblačeno, morje razgibano, temperatura morja 12,5 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI
IN POROKE

RODILI SO SE: Edoardo Padovan, Michele Tieren, Leo Tositti, Luca Zazzaron, Sara Marsi, Francesca Camera.

UMRLI SO: 62-letni Giuseppe Briscace, 86-letni Antonio Barducci, 72-letni Giorgio Luczak, 69-letna Giuseppina De Maio, 85-letna Olga Stocca, 84-letna Pierina Sulcic, 79-letna Stefania Oleni, 43-letna Rita Polla, 78-letni Gusieto Vecchiet, 61-letni Marino Cheher.

OKLICI: delavec Francesco Calabrese in delavka Federica Vouch, avtoricar Roberto Montanelli in univerz. tehnik Roberta Rosani, farm.obveščevalec Mauro Stulle in dipl. bolničarka Luisa Borca, učitelj Stefano Michelani in uradnica Alessandra Dugan, uradnik Arturo Tondelli in uradnica Cinzia Sinopoli, uradnik Roberto Digiovanni in strežnica Maria Luisa Marinicola, zdravnik Maurizio Matarese in uradnica Letizia Crescente, ginekolog Luigi Cossutta in uradnica Ada Mocnik, inženir Fabio Del Torre in biologinja Valentina Raimondi, trg. zastopnik Moreno Rizzi in učiteljica Tamara D'Este, mesar Cristiano Corvasci in trg. pomočnica Sara Cafagna, uradnik Damir Poropat in uradnica Francesca Faifer, dipl. bolničar Luca Tofoloni in pomožna socialna delavka Eleonora Duse, trg. zastopnik Giancarlo Falzoi in trgovka Martina Ruzzier, trgovec Mauro Padoan in gospodinja Patrizia Colomban, uradnik Bruno Poropat in obrtnica Patrizia Arseni,

uradnik Francesco Malfitana in studentka Mariagrazia Leone, karabinjer Luigi Neri in internistka Amanda Biasol, delavec Sergio Gelloni in turistična delavka Danijela Privosnik, uradnik Gianni Busecchian in učiteljica Cristina Palla, uradnik Roberto Quarantotto in uradnica Ariella Busdon, nepremicninski agent Roberto Verdolia in vzgojiteljica Fiorenza Viezzoli, pek Massimo Ferigutti in trg. pomočnica Morena Chersini, mesar Dario Niegovan in gospodinja Barbara Santonocito.

LEKARNE

Od ponedeljka, 26., do petka, 30. aprila 1993

Normalen urnik lekarn: od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30.

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00
Ul. dell'Orologio 6 (tel. 300605), Ul. Pasteur 4/1 (tel. 911667), Milje - Mazzinijev dvored 1 (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30
Ul. dell'Orologio 6, Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Milje - Mazzinijev dvored 1 (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOCNA SLUŽBA
Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Drevored XX. septembra 6 (tel. 371377).

Za dostavljanje zdravil na dom tel. 350505
TELEVITA

Urad za informacije KZE-USL - tel. 573012.

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure. - tel. 573012.

Zdravstvena dežurna služba
Nočna služba od 20. do 8. ure, tel. 118, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

Hitra pomoč tel. 118.
Telefonska centrala KZE-USL: 399-1111.

BREG / POSTAVLJANJE MAJEV

Na Gorico s kostanjemevim cvetom v gumbnici...

V breških vaseh obnavljajo starodavni običaj

DAMIANA OTA

Za breske vasi je prvi maj poseben praznik: prvomajski predvečer namreč bogato zazivi v barvah in svežini visokih, okrašenih dreves - majev, ki jih v tej noči postavljajo v Prebene-gu, v Boljuncu, v Borstu in v Ricmanjih. V Dolini pa istocasno potekajo se zadnje priprave za praznovanje majence, ki bo konec prihodnjega tedna.

Tako se bo drevi se zadnjič zbrala dolinska mladina na sklepni fantovski in dekliski uri, nato pa bodo na Kolužu pripeljali topol in ga kot po navadi postavili ob studencu sredi vasi. Nic manj živahno ne bo po ostalih vaseh v Bregu, kjer je se ali spet žubor običaj postavljanja majev. Po Prebenegu in Ricmanjih je vaska mladina se najtrdneje organizirana.

ziranja v Borstu, kjer se nekaj let obnavljajo navado izbiranja svojega predsednika (letos gre cast Alekseju Mahnicu), in pa v Boljuncu, kjer je maj po trdno zakolice ni navadi stvar zgolj vaskih fantov in moz.

V Boljuncu je prvomajsko vzdušje tudi se posebej vabljivo, ker se obredne priprave na praznik začnejo že nekaj dni prej, ko fantje prvič "pojejo Barčco" in v pohodu čez vaski trg "oznanjajo" začetek priprav na fantovske ure in na postavljanje maja. Prvic so boljunsko Barčco (sicer ima vas po navadi se drugo pesem) odpeli predi- nocnjim (v sredo, 28. aprila), drugic bo na vrsti drevi, najslavesnejša pa bo prav gotovo jutrisnja, prvomajska. Jutri bodo namreč vsi boljunski fantje in mo- zje, praznično odpravljeni in s kostanjemevim cvetom v gumbnici, prikorakali na vaski trg - na Gorico, se pojoc zbrali pod majem in tu nazdravili najmlajsim, letosnjim članom vasko fantovske.

V Bregu bodo maje slovesno tudi podirali: v glavnem bo to dogodek prihodnjih dni, da bo okraseno drevo na visoki "lentjeni" vsaj nekaj dni dostojanstveno opozarjalo nase in na prisotnost pristnih ljudi, ki z ljubeznijo in mladostjo v srcu se navdušeno obujajo obicaj svojih prednikov.

Proslave: na Proseku...

V teh dneh se vrstijo razne prireditve ob mednarodnem prazniku dela. Tudi na Proseku-Kontove-lu bo krajevna sekcija VZPI-ANPI priredila prvomajsko proslavo danes ob 20.30 v Kulturnem domu na Proseku. Na proslavi bodo sodelovali godba Prosek, pevski zbor Vasilij Mirk in člani amaterskega odra Jaka Stoka. O pomenu proslave, ki letos sovпада z 48-letnico osvoboditve Trsta, bo spregovoril Sergij Lipovec. Jutri pa bo zgodaj zjutraj komemoracija s polaganjem vencev na spomenika padlih v NOB na Proseku in Kontovelu. Zbirališče bo ob 8.30 pred Soscevo hišo na Proseku, od koder bo krenil sprevod s prosekso godbo na celu. (b.b.)

...in v zgoniški občini

Ob 48. obletnici osvoboditve bo zgoniška občinska uprava jutri z začetkom ob 19. uri polagala vence na spomenike in obeležja, postavljena v spomin padlim v NOB, ki so na območju občine po naslednjem razporedu: pokopališče na Proseku, Proseška postaja, Gabrovec, Samatorca, Salez in Zgonik. V jutranjih urah bo tudi tradicionalna budnica s prosekso godbo, in sicer po sledecem razporedu: ob 9.30 pri Brisicikih, ob 10.30 v Repnicu, ob 11. v Zgoniku, ob 11.15 v Salezu, ob 11.30 v Samatorci in ob 11.45 v Gabrovcu. V sodelovanju s krajevnimi družbenimi in političnimi organizacijami pa bo občina priredila v nedeljo, 9. maja, osrednjo proslavo osvoboditve pred občinskim spomenikom padlim v Zgoniku. V programu so Godba na pihala s Proseka, osnovnošolski otroci in mešani zbor Rdeca zvezda. Na predvečer se bo odvijal tradicionalni nočni množični pohod ob spomenikih NOB. Zbirališče je predvideno v Gabrovcu ob 19.30. (f.b.s.)

Rodil se je

Marko

Damjani, Brunu in Alešu čestitamo, mamelemu Marku pa želimo mnogo sreče

kollektiv Indulesa

Silva Faturja SLOVENSKA LEPOSLOVNA KNJIZEVNOST, ki bo v sredo, 5. maja, ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani-UL. sv. Franciska 20. Avtorja in delo bo predstavila prof. Marija Cenda.

SLOVENSKI KLUB vabi na razpravo na temo KAKOVOST NASEGA BIVANJA, ZACNIMO PRI SOLI! Razpravo bodo uvedli Pavel Stranj, Stanka Cuk in Ksenija Dobrila. V torek, 5. maja, ob 20.30 v Gregorčičevi dvorani (UL. sv. Franciska 20).

SKD GRAD in ODESK ZA ZGODOVINO PRI NSK vabita na ogled razstave ONDILE ČEZ STARI VRH. Razstava je odprta v Ovcarjevih hiši pri Banih do 23. maja ob ponedeljkih, petkih in sobotah od 18. do 21. ure ter ob nedeljah od 10. do 13. ure ter od 16. do 21. ure.

PROBAM mladiče z rodomnikom pasma kraški ovcar. Tel. 040/226207.

NEMSKE BOKSERJE, mladice, cepljene, vrhunsko leglo, prodam. Tel. 003864/325106.

PROBAM metaliziran opel corsa 1.2 GLS (z dodatki), december '89. Tel. 0342142.

PROBAM kajak za morje. Cena po dogovoru. Klicati od 7.30 do 8.30 na tel. 327091.

PRI SV. ALOJZIJU prodam luksuzno stanovanje v III. nadstr., pogled na morje. Samo resno zainteresirani naj tel. na st. 578042.

PROBAM hiso-Lokev pri Lipici, 195 kv. m uporabne površine z vrtom in velikim dvoriščem. Tel. st. (003867)67084.

ZARADI stalne odsotnosti oddam prisrčno sterilizirano muco vajeno cistoce. Klicati zgodaj zjutraj na tel. 327091.

NUDIM LEKCIJE iz matematike. Tel. 213837 ali 371019.

NUDIM lekcije iz matematike in fizike. Tel. 225073.

PRIZNANI ANSAMBEL nujno isce bas kitari- sta. Tel. 7796331 od 15.00 do 18.00.

ISCEMO izkušenega knjigovodjo z opravljenim vojskim rokom. Tel. st. 632202 ob uradnih urah.

ISCEM knjigo Antologia della lingua italiana, v rabi leta 1940/42. Tel. st. 815478 ob urah kosila.

POHISTVO KORSIC obvešča cenjene stranke, da je uvedlo nov polietni urnik in sicer od torka do sobote: 8.30 - 12.30 ter 15.30 - 19.30.

KUPIM sotor na prikolici. Tel. st. 380486 ob večernih urah.

DAJEM v najem prostor, 30 kv. m v središču Nabrežine, primeren za trgovino ali pisarno. Tel. na st. 212735 od 16. do 18. ure.

PRISPEVKI

Vlasta in Armid Ukmar darujeta 200.000 lir za otroke v BiH.

Družina Stefani daruje 10.000 lir za postavitev nagrobnega kamna skladatelju Ubaldu Vrabcu.

Ob obletnici smrti drage mame Dragice Martelanc vd. Stocca daruje sin Livio z družino 100.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V spomin na Venceslava Tercona darujeta Cvetka in Sergio Vatovac 50.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

V počastitev spomina Marije Cunja in Stefanije Lorenzi darujeta Neva in Wanda Laurencic 50.000 lir za župnijsko cerkev na Katinari.

V spomin na Genio Sustersic darujejo svojci 200.000 lir za MPZ Rdeca zvezda.

Namesto cvetja na grob Maksa Spetica darujeta Marija in Gustin Pecar 20.000 lir za KD Lonjer-Katinara.

V spomin na Veljkota Pavletica daruje Mira Suman 20.000 lir za Dijsko matico.

V spomin na Lauro Martelanc daruje Mira Suman 20.000 lir za Sklad Mitja Cuk.

Ob izgubi drage none Olge Stoka vd. Remez izreka iskreno sozalne svojemu članu Walterju Stoki

Godbeno društvo Prosek

Happy Day

PRIPRAVI ZA VASO POROKO:

* VABILA * BOMBONIERE * SPREJEM * CVETLICNE OKRASE * NAJEM AVTOMOBILA ZA POROČNO OBRED * FOTOGRAFA * VIDEO POSNETKE * GLASBO * PRICESKO IN SMINKO NEVESTE.

TRST - Ul. Ginnastica 30 - Tel. 725489

TREBČE / OBČNI ZBOR KMETIJSKE ZADRUGE IZ TRSTA

Obračun kar ugoden

Kljub težavam je Kmetijska zadruga lani občutno povečala blagovni promet. Predsednik Mihalič v poročilu poudaril, da je podjetje zdravo in perspektivno

Preteklo soboto je imela v prenovljenem Ljudskem domu v Trebčah redni občni zbor Kmetijska zadruga iz Trsta, ki ima uradni sedež v Ul. Foscolo, osrednje poslovne prostore pa v industrijski coni. Predsedniško poročilo je na občnem zboru podal Boris Mihalič, s sektorskiimi poročili za notranjo trgovino in osebje ter za zunanjo trgovino sta ga dopolnila Dorjan Smotlak in David Stepancič. Poročilo nadzornega odbora je podal Robi Gantar, bilancno stanje pa je prebrala tajnica občnega zbora Laura Mauri. Izбира Trebč za tokratni občni zbor je bila namerna, saj želi vodstvo Zadruga tudi na tak način razširiti svojo prisotnost na vso trzasko ozemlje, s katerega so njeni člani in klienti.

Predsednik Boris Mihalič je poročilo razdelil na več poglavij in se na začetku zadržal pri objektivnih težavah, s katerimi se je Zadruga morala ukvarjati predvsem zaradi zoženja njenega tržišča po razpadu bivše Jugoslavije, kar je narokovalo boleče krčenje osebja. Kljub temu je lahko predsednik ugotovil, da so bili v letu 1992 doseženi dobri poslovni uspehi s povečanjem blagovnega prometa za več kot pol milijarde lir v primerjavi s letom 1991. Pomembna je bila tudi udeležba Zadruga na raznih mednarodnih sejmihih in srečanjih, zlasti

pomemben pa je bil njen uspeh na radgonskem kmetijskem sejmu, ki je prispeval k plasmaju semen trzasko zadruga po vsej Sloveniji in delno tudi na Hrvaškem.

Med pomembnimi dosežki je bilo lani tudi odprtje »tople grede« oziroma »zelenega sektorja«, ki je že dal lepe rezultate, a bo njegovo ponudbo treba se izboljšati. Tudi oljčna sezona je bila v vseh ozirih najboljša od vseh dosedanjih. V »torkli« zadruga je bilo predelanih 1780 stotov oljk in iztisnjenih okrog 330 stotov odličnega olja. Pri tem pa je Mihalič grajal dejstvo, da nekateri domači oljkarji se vedno vozijo svoje oljke v stiskalnico v Bassano del Grappa, kar je toliko bolj čudno, ko vedno več oljkarjev, zlasti iz goriških Brd in Tarcenta vozi svoj pridelek v »torklo« Kmetijske zadruga. Predsednik je pri tem poudaril težnjo, da bi zadruga postala center oljkarjev za vso deželo, saj je njena torkla edina v Furlaniji-Juljski krajini.

Mihalič je udeležence občnega zbora seznanil, da je Kmetijska zadruga z vloženo kvoto stopila v novoustanovljeno mesano podjetje-zadruga SSA za komercializacijo hrvaske bele ribe na italijanskem in evropskem tržišču in za katero naj bi zadruga nudila izvožno-uvozne storitve. Skupaj s Kmečko zvezo

Udeleženci občnega zbora Kmetijske zadruga v Trebčah

je Zadruga organizirala izlet na veronski sejem vina in namerava s takimi pobudami se nadaljevati. V pregledu notranjega trgovskega poslovanja oziroma trgovine na drobno je predsednik samo bežno omenil uspešno poslovanje v lanski sezoni, tudi po zaslugi »zelenega marketa« in vedno večjega dotoka kupcev iz sosednjih slovenskih območij. Glede zunanjetrgovinskega poslovanja pa je poudaril zlasti prehajanje na drugacno obliko, ki jo narekuje izguba velikega dela prejšnjega jugoslovanskega tržišča. Govoril je tudi o nujnosti

prevzemanja cimvečjega števila zastopstev in krepitve posredovalne vloge v povezovanju z industrijo, kakor tudi o izboljšanju oziroma prilagajanju asortmaja artiklov, servisa in znanja za večjo rentabilnost na tržišču.

Pri prikazovanju bilancnega in finančnega stanja zadruga se je predsednik Mihalič zadržal pri hudem problemu pasivnih obresti, ki jih je povzročila krizna situacija zaradi neplačanih faktur kupcev z onstran meje. Neglede na to, pa je bilo poslovanje v letu 1992 kar dobro, saj se izguba nanasa na poslovanje v letu

1991. Pri tem je predsednik se povedal, da je Zadruga revalutirala svojo imovino za 250 milijonov lir, in to iz dveh razlogov: prvič ker je bila dosedanja ocena vrednosti prenizka, saj je celo uradni cenilec, ki mu je banka naročila ocenitev, ocenil vrednost premoženja v Ul. Travnika na dve milijardi lir. Končno je predsednik to poglavje zaključil z ugotovitvijo, da je podjetje zdravo, da deluje dobro in da so tudi njegove perspektive ugodne.

Glede osebja je predsednik Mihalič izrecno poudaril trud in požrtvovalno-

st celotnega kolektiva, saj so bili kljub krčenju osebja doseženi boljši poslovni rezultati. Menil pa je tudi, da bi bilo treba skupaj z osebjem in sindikalnimi predstavniki poiskati drugačne oblike delovnih pogojev, ki ne bi prizadele uslužbenec, bi pa istocasnno razbremenile stroške zadruga. V ta namen bo tudi treba izdelati notranji pravilnik. Tudi glede članstva bo potrebno urediti nove sezname, ker so nekateri starejši člani Zadruga zapustili, njihovi nasledniki pa vanjo se niso vstopili. Nov natančen seznam članstva zahteva tudi nova zakonodaja. Zato bo Zadruga izpeljala obširno akcijo za pridobivanje novih članov in seveda tudi novih klientov, morda pod geslom »Prijatelj zadruga«, ta pa bi lahko zajela tudi zveste kliente z druge strani meje.

Predsednik Mihalič je poročilo sklenil z napovedjo, da bo Kmetijska zadruga septembra 1995 ali januarja 1996 praznovala 50-letnico svojega nastanka, kar obvezuje novi upravni odbor za naslednje mandatno obdobje, da pripravi primerno počastitev tega redkega jubileja, tudi z izdajo priložnostne brosure.

Sledila je še živahna in mestoma tudi kritična razprava, ki je osvetlila še nekatere vidike delovanja Kmetijske zadruga. (-en)

VINO / SESTANEK V CENTRU ERS

Konzorcij Kras pred ustanovitvijo

Edi Kante predlagan za predsednika

Konzorcij za zascito kontroliranega porekla vin »Kras« postaja vse bolj stvarnost. V torek so se v Centru ERS na Proseku na povabilo pripravljalnega odbora sestali v lepem številu trzaski vinogradniki, katerih vinogradi so vpisani v seznam vinogradov z zascitenim poreklom, da bi skupaj pregledali in po potrebi popravili ali dopolnili statut konzorcija, ki ga je pripravil pripravljalni odbor, in ga nato tudi odobrili.

Srečanja so se poleg predstavnikov stanovskih organizacij Kmečke zveze in Zveze neposrednih obdelovalcev - Emenegidlo Olenich (Trst), Srečko Stolf (Salez), Slavko Skrlj (Zgonik), četrti kandidat pa bo predlagan pozneje. Zveza veleposestnikov, kot tretja stanovska organizacija, bo svojega predstavnika prav tako se predlagala, verjetno pa bo iz predela goriške pokrajine, ki je vključen v območje trzasko konzorcija. Vse predlagane bo moral potrditi oziroma izvoliti ustanovni občni zbor konzorcija, ki bi moral biti v kratkem.

Pri izbiri kandidata za upravni odbor je bila upoštevana cim bolj enakomerna teritorialna zastopnost vinogradniških okolišev, vključno z goriškim delom, in seveda primerna zastopnost stanovskih organizacij.

nih razlogov samo tisti, ki so bili predlagani v organe konzorcija, ostali (vseh je med 50 in 60) pa bi stopili vanj in postali njegovi člani sele po formalni ustanovitvi. Udeleženci sestanka so soglasno sklenili, da za prvega predsednika upravnega odbora konzorcija predlagajo znanega kraskega vinogradnika Edija Kante iz Praprota, za člana odbora pa so bili po ključu 4+4+1 predlagani: za Kmečko zvezo - Robi Ota (Dolina), Walter Milic (Renpetabor), Silvano Felruga (Trst), za Zvezo neposrednih obdelovalcev - Emenegidlo Olenich (Trst), Srečko Stolf (Salez), Slavko Skrlj (Zgonik), četrti kandidat pa bo predlagan pozneje. Zveza veleposestnikov, kot tretja stanovska organizacija, bo svojega predstavnika prav tako se predlagala, verjetno pa bo iz predela goriške pokrajine, ki je vključen v območje trzasko konzorcija. Vse predlagane bo moral potrditi oziroma izvoliti ustanovni občni zbor konzorcija, ki bi moral biti v kratkem.

Pri izbiri kandidata za upravni odbor je bila upoštevana cim bolj enakomerna teritorialna zastopnost vinogradniških okolišev, vključno z goriškim delom, in seveda primerna zastopnost stanovskih organizacij.

Stroge kazni za zamudo IVA

Vsi tisti, ki imajo številko (partita) IVA, bodisi tisti z računovodstvom, kot tisti, ki so oproščeni vodenja knjigovodstva, morajo vsako spremembo (npr. stalnega bivališca, poimenovanja, prekinitve, nasledstva itd.) sporočiti uradu IVA v 30 dneh od nastopa spremembe. Za pozni-tev prijave za več kot 30 dni je predvidena kazen v znesku 240.000 lir, za zamudo več kot 30 dni po zapadlosti roka za letno prijavo (31. marec) se kazen dvigne na 600.000 lir, za se večjo zamudo pa zneska kar 1.200.000 lir.

Največ takih pojavov je bilo predvsem zaradi smrti tistih lastnikov številke (partite) IVA, ki so bili oproščeni vodenja knjigovodstva.

V VEČ KOT 90 KRAJIH FURLANIJE-JULJSKE KRAJINE

KMEČKE IN OBRTNE HRANILNICE VSA MOČ VAŠE TRADICIJE

Kmečke in obrtne hranilnice verjamejo v enake vrednote kot vi: živijo v vaši ekonomski in družbeni stvarnosti in vam poklanjajo zaupanje, ki ga zaslužite. Toda Zadruga Zdruga (Casse di Credito Cooperativo) so nekaj več:

za vašo hranilnico stoji gotovost, tradicija, dinamičnost in moč velike skupine bank, ki so prisotne v več kot 90 krajih Furlanije-Juljske krajine.

HRANILNICE
IN POSOJILNICE
Furlanije-Juljske krajine

Tvoja domača banka

Zadruga Dolga Krona je imela občni zbor v petek, 23. aprila. Poročilo o delovanju je podal njen predsednik Drago Slavec, mi pa smo za razgovor o položaju in problemih zadruga zaprosili člana upravnega odbora Germana Švaro.

Kako bi lahko ocenil poslovno leto 1992 in kateri so bili glavni zaviralni ali spodbujevalni dejavniki v delovanju vaše zivnorejske zadruga?

Leto 1992 je bilo za zadruga preizkusno iz več razlogov. Prvi, na katerega se nimamo odgovora, je, ali lahko povečamo proizvodnjo mleka, ki je glavni del naše dejavnosti, saj je znano, da smo podvrženi omejitvam, ki jih Italiji nalaga EGS. Nas hlev bi lahko s strukturo, ki jo ima, prisel do optimalne dejavnosti s tem, da bi dosegli vsaj stotilo 80 molznic in da bi sedanjemu proizvodnjo 54 stotov mleka letno na kravo z izboljšanjem načina krmljenja in dela in s selekcijo naše živine pasme sivke prišli do 60 in v nekaterih primerih celo do 65 stotov mleka letno na kravo, kar bi ustrezalo vsem ekonomskim pravilom zadruga. Nasa proizvodnja pa je zdaj glede na dovoljene kvote omejena na 1500 stotov mleka letno, kar dosegamo ze pri najnižjem stanju mlečnosti za 30 krav, to pa je seveda se daleč od cilja, ki smo si ga zastavili, saj 30 krav ne opravičuje enega delovnega mesta in nam ne dovoljuje kritja kreditov, ki smo jih najeli ob začetku delovanja hleva pred devetimi leti oziroma zadruga ze pred 17 leti.

Ste v minulemu letu uvedli kakšne novosti v hlevu oziroma pri oskrbi zivine?

Slisali smo, da ste imeli probleme z oddajanjem mleka in da ste tudi glede tega ukrepali. Bi lahko navedli vzroke, ki so vas prisilili k tem ukrepom?

Mislím, da ne bom povedal glede tega problema nič takega, kar bi lahko dajalo povod za napacne

Nekaj smo storili predvsem za povečanje mlečne produktivnosti z uvedbo novega bolj uravnovešene načina krmljenja s pomočjo tehnika tvrdke Cortal iz Cittadele. Ta nam je predlagal uvedbo nekaterih krmlj kot npr. hitro posušen detelje. Pripravi nam je tudi formulo, kako najbolj racionalno krmiti zvinom. Tako smo ze s temi ukrepi dvignili prejšnjo proizvodnjo 49 stotov mleka letno na glavo na sedanjih 54 stotov in prišli od prejšnjih 4900 na sedanjih 5400 litrov letno na kravo in to dosegli s sorazmerno majhnim povečanjem količine krme, z omejitvijo stroškov in večjo produktivnostjo.

V prihodnosti in seveda če bodo stvari glede proizvodnje tekale tako, kot si želimo, nameravamo izboljšati tudi bivanjske pogoje za zvinom s tem, da bi uredili v hlevu ležalne bokse, da bi bila zvinila bolj čista in da bi se počutila ugodneje. Se najbolj potrebno pa bi bilo, da bi si nabavili mesalni voz s tehtnico, ki bi omogočil bolj racionalno in enakomerno krmljenje, saj bi bilo delo z njim olajšano. Krmo bi pripravljali le enkrat dnevno, zvinom pa bi dobila ze pripravljeno in strokovno preračunano mesanico, ki vsebuje seno, močna krmila, mineralne dodatke in vse, kar zvinom potrebuje v dnevni obrokih.

Mislím, da ne bom povedal glede tega problema nič takega, kar bi lahko dajalo povod za napacne

zaključke, saj moramo skrbeti za cim bolj ekonomsko poslovanje. Racunica je na dlani. Mi smo vse do pred kratkim oddajali celotno proizvodnjo mleka Zadrugi kraski mlekarji, katere člani smo kot zadruga tudi bili. Vsi pa vemo, da je mlekarja v hudi finančni stiski. Ne bom razglabljal zakaj in kako je do njenih težav prišlo, dejstvo pa je, da smo čakali na izplačilo izročenega mleka polnih šest mesecev, ne da bi nam predsednik mlekarne dal kakršenkoli odgovor, ceprav smo se večkrat skusali o zadevi pogovoriti. Ker sem bil tudi sam član upravnega odbora Zadruga krasko mlekarne, sem bil zaradi tega primoran dati odpoved, saj se nikakor ne morem prijaznosti z vodenjem tako pomembne družbene ustanove s strani ene same osebe, namesto da bi bila vodena kolektivno, s skupnim reševanjem težav.

Po tem koraku sem vsi problematiko prenesel v upravni odbor naše zadruga in po izbrnem položaju je upravni odbor sklenil, naj predsednik zadruga Drago Slavec in jaz stopiva v stik z Zadrugo krasko mlekarjo, kar smo tudi storili na občnem zboru 22. decembra lani in tam zahtevali takojšnjo izplačilo dolgovane zneska do konca leta 1992 oziroma do 1. jan. 1993, sicer bomo prisiljeni prekiniti oddajanje mleka Zadrugi kraski mlekarji in poiskati drugega odjemalca. To smo po zapadlosti omenjenega roka tudi storili in zdaj oddajamo mleko zasebnemu podjetju kraskih mlekarov v Devinu, cigar lastnik nam je zagotovil prevzem oziroma odkup mleka po dezel-

nem ceniku, prevoz mleka na svoje stroške in izplačilo vsakega 15. v naslednjem mesecu. Stvari zdaj normalno in v redu tečejo in mi smo s poslovnimi odnosi s partnerji zadovoljni.

Bi nam posredovali se nekaj osnovnih podatkov o vaši zadrugi, saj najbrz ni vsem znano, kakšne so njene razsežnosti, razen tega, da ima svoj hlev na vzpetini, imenovani Dolga krona?

Poleg hleva, ki je opremljen s higiensko modernim molziscem in ki lahko sprejme do sto glav zivine, razpolagamo se s 104 hektarji pašne površine okrog hleva za polni čas, ki je naokrog in tudi po notranjih sekcijah ograjena z električnim pastirjem. V ugodnih vremenskih pogojih bi bilo zelene krme se kar dovo, drugače pa je v sušnih letih, ko nam zelene krme zmanjkuje in prihaja do tezav. Moram pa opozoriti se na nevzdržno dejstvo, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

Stevilo redno zaposlenih je omejeno na eno samo delovno moč, moram pa poudariti, da območje Dolge kro-ne, kot tudi sicer vse dolinske občine ne sodi v okvir Kraske gorske skupnosti in je obravnavano kot nizinsko območje, kar praktično pomeni, da ne moremo biti deležni finančnih in drugih ugodnosti, ki jih kmetijskemu gospodarstvu nudijo gorske skupnosti.

GORICA / EGS SPROSTILA UVOZ MESA IN ŽIVINE

Kmalu spet uvoz mesa a s poostreno kontrolo

Na goriški meji v 2 mesecih 40 odst. manj prometa

Najbrž ze cez nekaj dni bomo lahko nemoteno spet prenasali meso cez mejo, seveda upostevajoc kolicinske omejitve. Zaradi slinavke, ki so jo, kot so povedali, ugotovili v Juzni Italiji na nekaterih zivalih uvozenih iz Hrvaske, je bil dva meseca, od zacetka marca, prepovedan vsakrsen uvoz zivine in mesa tudi iz Slovenije v Italijo, zatem pa tudi v EGS. Kasneje je tudi Slovenija prepovedala uvoz mesa. V sredo so v Bruslju preklicali prepoved uvoza mesa in zivine iz Slovenije, Ceske, Slovaske, Bolgarije, Madzarske, Romunije in Estonije, ohranili prepoved zivine iz Poljske, pa ceprav je iz te drzave omogocen uvoz mesa, prepoved pe velja se vedno za Hrvasko in Makedonijo.

Stvar zelo poblizu zaima tudi Gorico in Novo Gorico. Najprej kar se tice drobnega, individualnega uvoza. Veliko italijanskih drzavljanov, se zlasti Furlanov, je kupovalo meso v novogoriskih mesnicah. Tam so vsak mesec pustili eno milijardo lir. MIP v Novi Gorici pa je bilo tudi drugece prikrajano, saj je za polldrogo milijardo lir mesecno prodajalo meso in mortadele ter prsute v Italijo, San Marino in Nemcijo. Prikrajšana je bila tudi go-

riska prosta cona, saj se meso brez carine na to podrocje uvaza iz Slovenije in Madzarske. Zaradi tega je v tem casu bilo v Gorici dobiti manj dobrih kosov mesa kot obicajno. Prizadeto pa je bilo tudi gorisko mejno postajališce. Tam so v marcu in aprilu zabeležili, kot nam je povedal direktor dr. Podbersig, kar za 40 odstotkov manj prometa v primerjavi z lanskima marcem in aprilom. Bili

smo v casu velikonočnih praznikov, ko je uvoz vecji. Goriska meja je bila prikrajšana za vec sto tovarnjakov. Vrh vsega so morali urediti, na zahtevo EGS, tudi celo vrsto novih naprav za veterinarsko kontrolo. Kar tri osebe so morali na novo vzeti v službo. EGS namreč bo po novem zahtevala vrsto dodatnih dokumentov o neoporečnosti uvozenega mesa in zivine. Vse to bo otežilo in podaljšalo postanke

tovarnjakov na meji. Pred dnevi je v Gorici bila skupina izvedencev EGS, ki je ugotovila neoporečnost goriskih naprav. EGS se bo borila tudi proti tihotapstvu. Zlasti iz Poljske gre veliko glav zivine v arabske drzave. Tako pise na spremnih papirjih. Nekje po poti med vstopom v Italijo in Marseillom pa se ta zivina "izgubi". Sedaj bodo s kompjuterji v Bruslju sledili vsakemu tovarnjanku. Ce npr. pri Gorici vstopi na ozemlje EGS, mora tovarnjak v tranzitu tudi neke izstopiti.

MARKO WALTRITSCH

VOLITVE / DSL, PSI IN ZELENI SESTAVILI LISTE

Sedem list že zbira podpise

Zeleni: Fiorelli za predsednika, Milan Devetak v Sovodnjah

Tezave pri sestavi kandidatnih list so razlog, da je teden pred zapadom roka za predstavitev podpisov na goriski občini bilo včeraj predloženih komaj šest list: poleg SKP, SSK, Severne lige in MSI, ki zbirajo podpise ze nekaj dni, sta to se listi DSL in PSI. Obe podpirata istega kandidata za predsednika - Maurizio Salomoni, pokr. tajnika DSL - in imata slovenski kandidati: dosedanje odbornice Aleksandro Devetak DSL in Alenko Florenin kot neodvisno PSI.

Tudi Zeleni so ze sestavili listo. Niso je se predložili na obcinah, pac pa so včeraj popoldne pod rahlim dežjem ze zaceli zbirati podpise v "zelenem okolju" ljudskega vrta v Gorici. Kandidat za predsednika je Re-

nato Fiorelli. V okrožju, ki zajema Doberdob, Sovodnje in Zagraj kandidira tudi Slovenec Milan Devetak. Zanimivo je, da so v vseh okrožjih v Gorici kandidatke ženske.

KD, kjer se pojavljajo interni spori glede kandidature Bergamina za predsednika, naj bi sele sinoči dokončno oblikovala kandidature in danes zacela zbirati podpise. Interni spori pa se pojavljajo tudi med socialisti, kjer je koordinator mestne sekcije Sarich odstopil iz protesta zaradi "stare logike" pri sestavi list. Najslabša strankarska logika pa menda ze razdvaja tudi goriske severne ligase, med katerimi je izpadel s kandidatne liste trgovec Mauro Larise.

ŠTEVERJAN / NOCOJ SLOVESNOST NA BUKOVJU

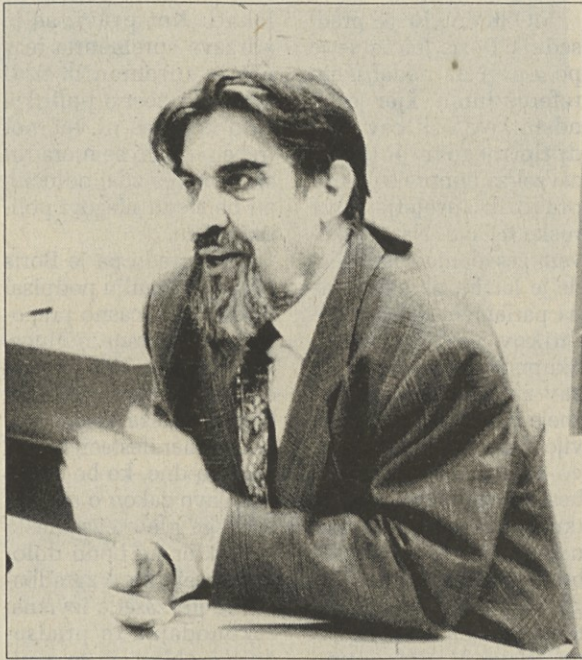
Prvi maj in 50 let od Goriške fronte

Slavnostni govornik bo Ciril Zlobec - Večer otvarja prvomajsko praznovanje KD Briški grič

Letos praznujemo vec pomembnih petdesetletnic, ki so vezane na naso polpreteklo zgodovino, na cas druge svetovne vojne in Osvobodilno fronto. Dogodki izpred petdesetih let so se posebej pomembni za primorski in zamejski prostor.

V proslavljanje teh dogodkov, ki noce biti le golo obujanje spomina, marvec ima kot cilj njihovo aktualizacijo, so se vkljucili tudi Slovenci na Goriskem. Dogodki zadnjih let v Italiji pricajo, da je padec moralnosti in vrednot demokraticne drzave mocno osibil ustavni sistem in je potrebna njegova obnova. Tudi zaradi tega je vazno, da se na dogodka izpred petdesetih let spomnimo na primeren nacín in da nam bodo takratna dejanja v spomin in opomin.

Obicaj je, da se ob prvomajskih praznikih, ki jih ze dolgo vrsto let priraja drustvo Briski grič, posebej spomnimo tudi na naso polpreteklo zgodovino, na dogodke, ki jih letos posebej belezimo ob njihovi petdesetletnici. Steverjanska prvomajska slovesnost se je obicajno odvijala na glavnem trgu, pred spomenikom padlih. Letos pa so prireditelji sklenili, da spominsko proslavo, ki naj bo izraz celotnega goriskega prostora, prire-

Ciril Zlobec

dijo v Domu na Bukovju.

Ob prvem maju, ki za nas Slovence v Italiji pomeni tudi boj za nacionalne pravice, zelijo pocastiti dogodek, ki je posebej pomemben za nas prostor. V Gorici slavimo letos petdesetletnico tistega zgodovinskega dogajanja, ko so se partizanske enote skupaj z nastalimi antifasistickimi vojskimi formacijami po razsulu italijanske vojske postavile po robu nacisticnemu okupatorju. Gre za dogajanja, ki jih zgodovina pozna pod imenom "Goriška fronta".

S tem v zvezi sta do-

maće kulturno drustvo Briski grič in Zveza slovenskih kulturnih drustev pod pokroviteljstvom Slovenske kulturno gospodarske zveze in pokrajinskega odbora Vse drzavne zveze partizanov v Italiji pripravili spominsko slovesnost, ki bo nocoj ob 20. uri na Bukovju. Na njej bo spregovoril druzbeno-politici delavec in kulturnik dr. Ciril Zlobec. Kulturni spored vecera pa bodo oblikovali pevci moskega zbora Jezero iz Doberdoba in recitatorji mladinske skupine iz Steverjana.

PREDSTAVITEV / NOVI NOTNI IZDAJI

Maše U. Vrabca in Stanka Jericija

Zanimivi publikaciji so predstavili v likovni galeriji Katoliške knjigarne

Med razstavljenimi slikami desetih likovnih ustvarjalcev z Goriske so v Katoliški knjigarni predstavili dve novi notni izdaji, ki sta ju zelela sirsemu krogu ljubiteljev glasbe predstaviti Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici in Svet slovenskih organizacij. O prvi, zbirki petih mas za mesani zbor, enoglasno petje in orgle skladatelja, pevovodje in publicista Ubalda Vrabca, je spregovoril Zorko Harej, ki je partituro tudi uredil in z njo zelel opozoriti na preproste in ucinkovite cerkvene skladbe, ki jih bodo odslej lahko uporabljali primorski in ostali slovenski pevski sestavi.

Na pobudo zbora cerkve sv. Ignacija pa je pred

leti nastala masa Sic benedicam te (Blagoslavljam te) za solo, zbor in godalni orkester, goriskega pevovodje in skladatelja Stanka Jericija. Obsežno delo so tudi kmalu izvedli in kasneje natisnili. O umestitvi nove skladbe goriskega ustvarjalca, doslej je napisal ze pet latinskih in dve slovenski masi, kompozicijsko znanje pa prenesel tudi v simfonijo, je spregovoril prof. Ivan Florjanc. Nov kompozicijski podvig Stanka Jericija kaze na avtorjevo zarztost v preteklost, predvsem v renesancni princip glasbenega snovanja, ki ga zgolj obcasno preplete tudi z sodobnejšimi harmonskimi prijemi.

TATJANA GREGORIC

PODGORA / NESREČA

Zakonca iz Sovodenj dobila lažje poškodbe

Nesrečo zakrivil voznik, ki ju je prehitel

Zakonca Albin Covi in Laureta Malič iz Sovodenj sta bila lažje ranjena v sredo pozno popoldne v Podgori. Antonio Drufovka je s fiatom 132 prehitel njuno regato, pri tem pa trčil vanjo in jo potisnil proti drogu električne napeljave, v katerega se je regata silovito raztresčila (foto Studio Reportage).

KONCERTI

PIANIST FRANCE CLIDAT bo nocoj ob 20.30 nastopil v obcin-skem gledališču v Trzinu na drugem koncertu sezone Danubio. Izvajal bo celovečerni program skladb Franza Liszta.

PRIREDITVE

SZSO - SLOVENSKI GORISKI SKAVTI vabijo starše in prijatelje na jurjevanje jutri, 1. maja, na Vrhu pri zaselku Crnec. Ob 11. uri bo sv. masa z obredom obljub, sledi skavtska pastašuta za vse in druzabnost do 16. ure. V primeru slabega vremena bo masa v cerkvi na Vrhu ob 11. uri. SLAVISTIČNO DRUSTVO TRST-GORICA-VIDEM vabi na predstavitev nove antologije prof. Silva Faturja "Slovenska leposlovna književnost", ki bo v sredo, 5. maja, ob 17. uri v Gregorčičevi dvorani - Ul. Sv. Franciska 20 v Trstu. Avtorja in delo bo predstavila prof. Marija Cenda.

OBVESTILA

OBCINSKA UPRAVA DOBERDOB obvesca, da bo zbiranje podpisov za predstavitev list za pokrajinske volitve danes, 30. aprila, od 19.30 do 21.30 in jutri, 1. maja, od 8. do 10. ure.

GODBA NA PIHALA KRAS obvesca, da bo jutri, 1. maja, budnica po Doberdobu ob 6. uri.

SINDIKAT UPOKOJENCEV CGIL - sekcija v Doberdobu prireja od 16. do 19. junija izlet v Cinqueterre in San Marino. Vpisovanje do 15. maja 1993 pri Mili (tel. 78072). DRUSTVO SLOVENSKIH UPOKOJENCEV vabi clane in prijatelje na spominski pohod Steverjan - Gonjace v nedeljo, 9. maja. Odborniki drustva bodo sprejemali prijave na Dvoru v Steverjanu od 8.30 dalje.

RAZSTAVE

V GALERIJ POKRAJINSKEGA MUZEJA V NOVI GORICI bodo danes ob 19. uri odprli razstavo slik domacega slikarja Mirana Cencica, ki je leta 1991 diplomiral v Ljubljani, na Akademiji za likovno umetnost pri prof. Emeriku Bernardu. Razstva bo na ogled do 9. maja.

POGREBI

Danes: 10.30 Martina Pevec (sestra Angela) iz hise zalosti na Korzu Italija 120 na glavno pokopališce, 13.30 Danilo Durcik iz splosne bolnisnice v Gorici v cerkev in na pokopališce v Rupi.

KINO

GORICA VITTORIA 18.00-20.00-22.00 »Il grande comero«. Rez. Francesca Archibugi. CORSO 17.30-19.45-22.00 »Alive, I sopravvissuti«. VERDI 18.00-20.00-22.00 »Nome in codice Nina«. I. Bridget Fonda. TRZIC COMUNALE 20.30 koncert pianista Franceja Clidata. EXCELSIOR Zaprto.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI OBCINSKA 2, Ul. Garzarolli 154, tel. 522032 DEZURNA LEKARNA V TRZICU RISMONDO, Ul. Toti 52, tel. 410701

Cerkveni svet Gabrije - Vrh in cerkveni zbor Vrh izrekata sozalne Pavlu Durciku in druzini ob boleci izgubi brata Danila.

KLAPA

Ob izgubi dragega Danila Durcika izreka globoko sozalne bratu Samu in druzini

NOVICE

Goriška hranilnica znižala obrestne mere

Po zmanjšanju obrestne mere pri Banci d'Italia se denarni zavodi prilagajajo novim razmeram na trzišču. Goriška hranilnica bo s ponedeljkom, 3. maja, zmanjšala "prime rate", tj. obrestno mero za najboljše kliente na 12 odstotkov, najvišja obrestna mera pa bo z 19 sla na 18, 50 odstotkov. Za pol odstotka se bodo zmanjšale tudi obresti na vloge na tekočih računih razen za račune v režimu posebnih konvencij (upokojenca, mladi, ženske itd.), za katere ostaja obrestna mera 7-odstotna.

Štefan Nanut potuje v Pariz

Ob nizu kulturnih prireditve, ki jih Drustvo Slovencev v Parizu ze dolgo let prireja ob praznovanju prvega maja bo letos v Chatillonovi dvorani za praznično zabavo skrbel harmonikas Štefan Nanut. Štefan, ki zivi v Sovodnjah, je na Goriskem ze vec let znan vsem Slovincem, saj s svojo zabavno glasbo nastopa na vseh drustvenih in krajevnih vecerih kot posameznik ali v skupini Misel. Za ohranitev kulturnih odnosov med Slovinci goriške pokrajine ter zamejci v Parizu bo Nanut s seboj nesel pozdrav pokrajinske odbornice Aleksandre Devetak in sovodenjskega zupana Vita Primožica.

Avtobusi APT jutri ustavljeni trgovine odprte v ponedeljek

Zaradi praznovanja praznika dela bodo jutri v Gorici vse trgovine zaprte z izjemo cveticam, ki bodo poslovale v dopoldne. Tako sporocila združenje trgovcev Ascom, ki obvesca clane, da imajo možnost fakultativnega odprtja vseh trgovin v ponedeljek, 3. maja. APT pa sporoca, da zaradi praznika jutri ne bodo peljali avtobusi na medkrajevnih progah na Goriskem. V nedeljo bodo avtobusi peljali po obicajnem prazničnem voznem redu.

Jamarji v podzemlje Gorice

Stirje clani speleoloske kluba Bertarelli (Roberto Silvestri, Luigi Barbana, Walter Turus in Marco Bognolo) se bodo jutri dopoldne z goriškega Travnika spustili v podzemlje, da bi zaceli raziskovanje podzemnih rovoev, jarkov in kanalov, ki se prepletajo pod mestom in okrog katerih so v Gorici nastale tudi razne legende.

SLOVENSKA SKUPNOST GORICA

vabi na zbiranje podpisov

- Vsak dan na obcinah: Gorica (tudi popoldne od 16. do 18. ure), Steverjan, Doberdob, Sovodnje, Krmin.
- Na sedežu rajonskega sveta v Pevni (osnovna šola) in v Standrežu (na sedežu konzulte) ob delavnikih od 20. do 22. ure.
- V Rupi 1. in 2. maja na Prazniku frtalje.
- V Steverjanu 1. in 2. maja ob 11. uri v Sedejevem domu.
- V Katoliškem domu v Gorici v ponedeljek, 3. maja, ob 20.30 na javnem srečanju s predsednikom SKD Lojzotom Peterletom.

S seboj je treba prinesiti osebni dokument. Zadnji dan zbiranja podpisov je 5. maj. Informacije na tel. 531206.

OBCNI ZBOR VABILO

Vabimo Vas na redni obcni zbor, ki bo dne 30. aprila 1993 ob 18. uri v Katoliškem domu v Gorici, drevored XX. Septembra 89, s sledecim dnevnim redom:

- por. oćilo Upravnega sveta za poslovno leto 1992;
- por. oćilo Nadzornega odbora;
- odobritev bilance za poslovno leto 1992;
- davek na čis to premoženje podjetij - zak. odl. št. 394 z dne 30.9.1992 - obremenitev rezer v;
- razno.

Bilanca in bilancne priloge so na razpolago članom na glavnem tajnistvu banke.

Predsednik Ksaverij Leban

Prizorišce nesreće in žrtve, Luigi Bressan (foto Studio Reportage)

NOVICE

ZDA priznale Eritrejo

WASHINGTON - Tiskovni predstavnik Bele hiše Richard Boucher je v četrtek sporočil, da so ZDA priznale Eritrejo kot suvereno in neodvisno državo, kmalu pa bodo s to državo navezale tudi diplomatske stike. ZDA upajo, da si bo Eritreja prizadevala za razvoj demokratične vladavine. Prebivalci Eritreje so se na nedavnem referendumu skoraj stoo odstotno izrekli za samostojnost. (AFP)

Khan mora odstopiti

PASAHAWAR - Nekdanji pakistanski premier Nawaz Sharif je pakistanskega predsednika Ghulama Ishaqa Khana pozval, naj odstopi, »sicer ga bo odstavilo ljudstvo«. Sharif se je namrec odločil za široko kampanjo proti predsedniku Khanu, ki je 18. aprila razpustil parlament in odstavil vlado. V prehodni vladi, ki jo je nato imenoval 22. aprila in jo vodi Mazari, sestavljajo pa jo predvsem pristasi Benazir Buto, je prišlo do velikih nesoglasij, ki bi lahko privedla do hujše politične krize še pred zakonodajnimi volitvami 14. julija. (AFP)

Francoski železniški delavci stavkajo

PARIZ - Delavci, zaposleni v javnem francoskem železniškem prometu, predvsem prodajalci kart in konduktjerji, so v četrtek začeli z dvodnevnimi stavkami, ki je ohromila promet na nekaterih progah po Franciji in onemogočila dostavo nacionalnih časopisov v posamezne dele države. Tiskovni predstavnik državne železnice pa je novinarjem povedal, da ne vozijo le nekateri vlaki, saj je bila večina prodajnih mest kljub stavki odprta. (Reuter)

Somalci še naprej ropajo

MOGADIS - Predstavnik mirovnih sil ZN v Somaliji je sporočil, da je skupina dvajsetih pripadnikov nekdanje somalske vojske vdrla v skladišče Unicefa v Mogadisu in zahtevala izročitev denarja, ki naj bi jim ga bila organizacija dolžna. Na pomoč so prihiteli pakistanski vojaki ZN; kot je povedal eden od pakistanskih vojakov, so napadalci hoteli v mestu prevzeti kontrolo nad posilkami človekoljubne pomoči. Zaradi vse pogostejših napadov na skladišča so sedež Unicefa že premestili. (Reuter)

Ševamadze grozi z bombardiranjem Abhazije

TBILISI - Predsednik Gruzije Edvard Ševarnadze je zagrozil, da bo gruzijska vojska začela z bombardiranjem abhazijskih mest Gudaute in Tkvarčelija, če abhazijski uporniki ne bodo prenehali z napadi na Suhumi in privolili v pogajanja. V napadnih na to mesto je bilo samo v zadnjem tednu ubitih 160 ljudi, več kot 500 pa je ranjenih. Gruzijci so po je, odkar so se začeli spopadi v avgustu 1992, izgubila 1.200 vojakov. (AFP, STA)

RUSIJA / PREDSEDNIKOVI UKREPI PO REFERENDUMU

Boris Jelcin se je odločil za spopad s parlamentom

Republike morajo do 20. maja pripraviti predloge za novo ustavo

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin se je po zmagi na nedeljskem referendumu, kjer je 58 odstotkov volilcev podprlo njegovo politiko, zavzel za čimprejšnjo pripravo in sprejetje nove ruske ustave. Na četrtkovem zasedanju ruske vlade je Jelcin, ne oziraje se na parlament, od predsednikov vseh republik Skupnosti neodvisnih držav zahteval, da najkasneje do 20. maja pripravijo svoje predloge za novo ustavo. Po Jelcinovih besedah bi se že v začetku junija morala sestati ustavodajna skupščina, ki bo razpravljala o predlogih ruskih republik in nato oblikovala osnutek nove ustave. V ustavodajno skupščino naj bi vsaka od 88 ruskih republik in regij poslala po dva predstavnika, ki bi zastopala republiške interese. Jelcin je predsednikom republik in regij ruske federacije sporočil, da je treba odslej razveljaviti vsako odločitev, ki bo v nasprotju z reformami: »Sporočam, da reforme od danes naprej brani ljudstvo, vsako odločitev, ki bo v nasprotju z njimi, je treba nemudoma razveljaviti. Predsednika, vlado in reforme zdaj ščiti ljudstvo.«

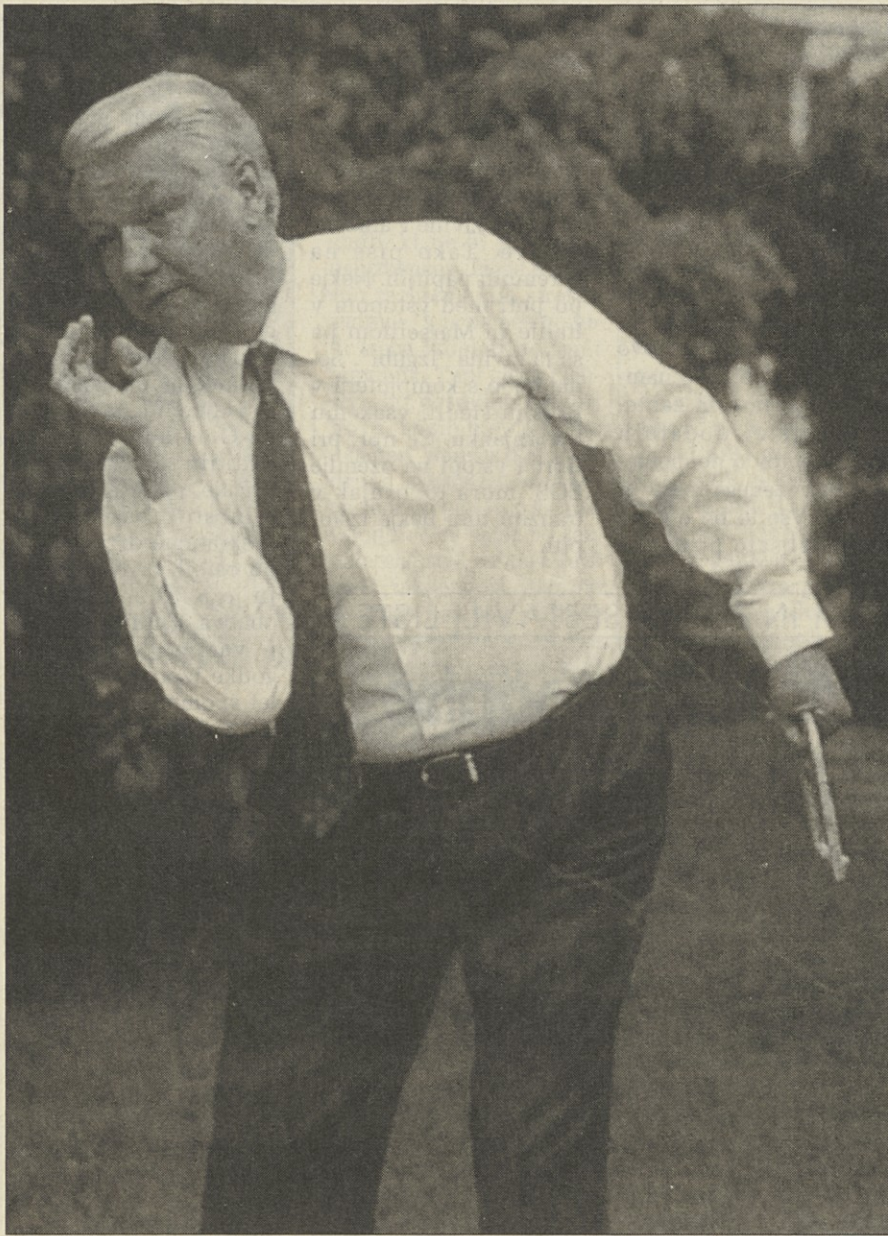
Jelcin je na zasedanju vlade dal svojim nasprotnikom jasno vedeti, da po novi ustavi kongres nima v ruski politiki kaj

iskati. Kot pravi, se je »država spremenila in z njo je spremenila tudi svojo družbeno politiko, zato kongres ni več potreben«. Zato se mora ruski kongres zdaj odločiti, ali bo sledil njegovi politiki ali ne.

Že v sredo pa je Boris Jelcin v Kremlju podpisal dekret, ki zacasnoprepoveduje vsakršne mitinge, zasedanja in demonstracije na Rdečem trgu in v bližini sedeža vlade. Prepoved manifestacij bo veljala do dne, ko bo stopil v veljavo zakon o statusu ruskega glavnega mesta in dokler ne bodo določene meje med zgradbami, ki jih zaseda izvršna, zakonodajna in predsedniška oblast, je še zapisano v dekretu, ki ga je javnosti posredovala tiskovna služba ruskega predsedstva.

Jelcinov krog upa, da se bo konservativni kongres po izjemno uspešnem referendumu vdal brez prehudega naganja. Nekateri stranke, ki so Jelcinu prej nasprotovale, mu vlivajo upanje: »Smo zakonodajalci, zato ne smemo prezreti volje ruskega ljudstva,« je s predsednikom soglasal parlamentarec Andrej Golovin. Najbolj zagriženi Jelcinovi nasprotniki pa so že napovedali boj proti predsedniku

(Agencije)

Boris Jelcin pri metanju (tokrat nepolitičnih) konjskih podkev

NEMČIJA / STAVKA DELAVCEV

Vzhod se upira

Delodajalci ne spoštujejo sindikalnih dogovorov

MARTA KOS / KÖLN

KÖLN - Stavka bo. Tako se je odločilo več kot 85 odstotkov zaposlenih v vzhodnonemski kovinski in jeklarski industriji. Očitno vzhodnonemski delavci niso pripravljeni več popustiti. Leta 1991 so se namrec delodajalci in sindikati odločili za postopno prilagajanje plač vzhodnonemskih delavcev zahodnonemski ravni. Aprila, ko bi jim morali zvišati plače za 26 odstotkov, ker gospodarski položaj druge poti ne dopušta. Takrat so tudi poudarjali, da se pri določanju plač ne morejo ravnati le glede na produktivnost vzhodnonemške kovinske industrije, ampak je mnogo pomembnejše, da preprečijo odhod kvalificirane delovne sile z vzhoda. Zato tudi dogovor, da bo plača vzhodnonemskih delavcev v treh letih usklajena s plačami na zahodu.

Ker so delodajalci spoznali, da je recesija v Nemčiji vedno hujša in da plač niso sposobni zvišati za toliko, kot so se dogovorili, so iz sporazuma enostransko izstopili, kar se v stiri-desetletni zgodovini nemških tarifnih pogajanj še ni zgodilo. Pri tem so se sklicevali na raziskave Instituta za gospodarske raziska-

ve, ki je izračunal, da bi zaradi dogovorjenega postopnega zviševanja plač morali do leta 1996 na vzhodu države crtati 750 tisoč delovnih mest. Vprašanje je seveda, ali so stroški za plače edini vzrok za odpustanje delavcev, saj v Nemčiji po drugi svetovni vojni se ni bilo tako hude recesije. Da na vzhodu države ni zelenega gospodarskega vzpona, niso krive delavske plače. V mnogo večji meri so za to krivi zastareli stroji; zahodni investitorji vlagajo tja bistveno manj, kot so pričakovali, krivo je tudi slabo gospodarsko stanje v Evropi in v svetu.

Predsedstvo kovinskega sindikata v Frankfurtu bo odločilo, kje in kdaj bodo izvedli prve stavke. Morda pa bodo tako sindikati kot delodajalci le se pripravljene nadaljevati pogajanja. Sef sindikata kovinarjev Franz Steinkühler in sef delodajalcev nemške kovinske industrije Hans-Joachim Gottschol sta to že nakazala. Poleg tega se bodo v petek v Mecklenburgu sestali premieri novih zveznih dežel in razpravljali o tarifnem konfliktu.

Ce bo do stavke kljub temu prislo, bo to prva stavka na vzhodu Nemčije po 60 letih, ce ne stejnomo manjšega delavskega upora v nekdanji NDR 17. junija 1953.

KITAJSKA - TAJVAN / PRVI STIKI PO 44 LETIH

Državi, ki sta bili še pred dvemi leti uradno v vojni, podpisali sporazum o sodelovanju

Največ zaslug za odpravljanje starih zamer ima cvetoče tajvansko gospodarstvo

Kitajsko-tajvanski odnosi

Kitajska in Tajvan sta v Singapuru podpisala »zgodovinski sporazum«, ki odpira možnosti neposrednega sodelovanja med državama, ki vse od leta 1949 nista imeli nikakršnih formalnih odnosov. Morda bi celo utegnili priti do ponovne združitve, česar si najbolj želi Peking.

Posredna trgovina med Kitajsko in Tajvanom

V milijardah dolarjev

1987	1,5
1988	2,7
1989	3,7
1990	4,04
1991	5,5
1992	7,41

1949: Komunisti premagajo nacionaliste v državljanski vojni in nacionalisti se umaknejo na otoško provinco Tajvan.

1950: Izbruhne korejska vojna in ZDA pošljejo tja sedmo floto. S tem začne ZDA Tajvan vojaško varovati pred komunistično zasedbo.

1954-1955: Kitajska napade tajvanske oddaljene otoke in zavzame nekaj manjših otokov.

1958: Kitajska močno obstreljuje pomemben tajvanski otok Qamoy, toda ZDA takoj posredujejo z močnimi zračnimi in pomorskimi silami. To je zadnji izmed obsežnejših spopadov med stranema, čeprav obe še naprej štejeta, da sta v vojni.

1969: Zadnji kitajski vojaški napad na Tajvan.

1971: Združeni narodi prenesejo priznanje Tajvana na komunistično vlado v Peking.

1976: Kitajska prvič nastopa na poletnih olimpijskih igrah. Tajvanu ne dovolijo, da bi uporabil svoje formalno ime Republika Kitajska in se zato umakne z olimpiade.

1978: ZDA prenesejo diplomatsko priznanje Taipeija na Peking.

1987: Tajvan prekliče veljavnost vojaške zakonodaje in odpravi 43-letno prepoved potovanj na celinsko Kitajsko.

1991: Tajvan prekliče vojno stanje s Kitajsko. Kitajska odgovori tako, da preneha s propagandnimi oddajami za tajvanske vojake. Tako Tajvan kot Kitajska ustanovita poluradna telesa za urejanje medsebojnih odnosov.

April 1993: Po letu 1949 srečanja na najvišji ravni med Kitajsko in Tajvanom. Strani se dogovorita za prva poluradna srečanja.

AP/Carl Fox

Hongkong in Tajvan sta si v marsicem podobna. Oba otoka ležita v Južnokitajskem morju le nekaj sto kilometrov vsakebi in oba sta nekdanji pripadala največji azijski državi Kitajski. Za Hongkong, ki so ga Britanci konec prejšnjega stoletja za 99 let najeli pri takratnih kitajskih oblasteh, je že zanesljivo, da bo leta 1997 spet postal del matične domovine. O tem sta se državi dogovorili leta 1984. Za Tajvan, ki je postal samostojen leta 1949, ko so na otok prišli v kitajski revoluciji poraženi kuomintangovci in njihovi pristasi, to se ni gotovo, vendar pa si Peking in nekateri politični krogi v Taipeiju za to prizadevajo.

Zato najbrž ni naključje, da se kitajski predstavniki te dni sestajajo tako s sogovorniki iz Hongkonga kot s predstavniki Tajvana, s katerimi so včeraj tudi podpisali pomemben sporazum o obnovi neposrednega gospodarskega, znanstvenotehničnega, kulturnega, turističnega in športnega sodelovanja. Stiki so poluradni, saj Tajvan od leta 1971, ko je njegovo mesto v ZN prevzel Peking, ni uradno priznana država.

Državi sta se dogovorili za redna delovna srečanja uradnikov, ki naj bi se sestajali vsake tri mesece, vsakega pol leta pa naj bi se seshi področni generalni sekretarji. Državi bosta vzpostavili tudi neke vrste diplomatska predstavništva, kar v praksi pomeni, da bosta poslej imeli poluradne diplomatske odnose. Sporazum predvideva se v leto-

MILOŠ EKAR

snjem letu tudi izmenjave sportnikov, novinarjev, tehnologov, znanstvenikov in raziskovalcev. Kitajski predstavnik je dejal, da pogovori niso vključevali vprašanj ponovne združitve, da pa podpis sporazuma pomeni približevanje temu cilju. Tajvanski predstavniki, ki morajo biti zaradi domače opozicije v takih izjavah previdnejši (pred dvorano, v kateri so potekali pogovori, so demonstrirali predstavniki tajvanske Demokracije napredne stranke, ki se zavzema za razglasitev tajvanske neodvisnosti; pogajalcem so očitali nacistične posle s Pekingom), poudarjajo, da jim sporazum daje večje možnosti pri uveljavljanju na kitajskem trgu in pomaga odpravljati praktične probleme, kot je vračanje ilegalnih kitajskih priseljencev in boj proti vse bolj razširjenemu piratstvu v tajski ožini.

No, vsem besedam o zgodovinskih sporazuma navkljub, pa skrbno pripravljeni in izpeljani pogovori niso minili povsem brez incidentov. Tako so se tajvanski predstavniki močno razburili ob kitajskem predlogu o vzpostavitvi rednih letalskih in pomorskih zvez, čes da tak predlog pomeni »resen pritisk komunističnega Pekinga, ki želi, da bi se vdali«, kot je predlog označil general Sung Hsin Lien, vodja tajvanskega urada za nacionalno varnost. Wu An Ci, ki na tajvanski univerzi proučuje odnose s Kitajsko,

pa meni, da se oblasti v Taipeiju bojijo prehitrega odpiranja do Kitajske, ker bi imel nenadzorovan dotok ljudi s celine daljnosežne politične posledice za majhno otosko državo. (Na Tajvanu živi nekaj več kot dvajset milijonov ljudi, otok pa po površini ne meri niti še enkrat toliko kot Slovenija. Slovenija: 20.251 kvadratnih kilometrov; Tajvan: 35.961 kvadratnih kilometrov).

Zanimivo je, da sta državi, vsem političnim in ideološkim zadržkom navkljub, uspešno trgovali že doslej (glej graf). Seveda je trgovina potekala posredno, prek Hongkonga. Ze v osemdesetih letih so Tajvanci delovno intenzivno industrijo, kot je proizvodnja cevčev ali igrac, preselili na celino. Zdaj se pripravljajo na selitev bolj sofisticirane proizvodnje, kot so računalniki in zabavna elektronika. Kot napovedujejo predstavniki tajvanske zunanjetrgovinske zbornice, bo tajvanski izvoz na Kitajsko dosegel že osem milijard dolarjev in se bo prihodnje leto povečal na deset milijard. Kitajska bo v naslednjih treh ali starih letih spodrinila Japonsko, ki je zdaj tretji najpomembnejši uvoznik tajvanske izdelkov (za ZDA in Nemčijo), predvideva isti vir. In prav predstavniki tajvanskega gospodarstva imajo največ zaslug za ponovno približevanje držav, saj se zaradi meglenih ideoloških zadržkov pac niso pripravljali odreci vse bolj obetavnemu kitajskemu tržišču.

VARSAVA - Poljska vladna koalicija je v teza-vah, potem ko je manjša stranka, ki jo sestavlja, zapustila kabinet in je parlament glasoval o dodatnih 1, 4 milijarde ameriških dolarjih, ki naj bi jih porabili iz proračunskih sredstev.

Samo nekaj dni pred izredno pomembnim glasovanjem o vladnem zakonskem predlogu za množično privatizacijo je kmečka zveza v sredo zapustila manjšinsko koalicijo z obrazložitvijo, da drugi partnerji niso pripravljene prisluhniti njenim zahtevam glede kmetijske politike. Koaliciji premierke Hane Suchoke bo tako ostalo samo približno 180 glasov v 460-clanskem spodnjem domu. Tako vlada kot predsednica

ADAM JASSER / REUTER

poljske centralne banke pravita, da ni sredstev za nove izdatke, ki bi povečali nacrtovani proračunski primanjkljaj 81,7 trilijona zlotov (4,95 milijarde dolarjev), s katerim se je strinjal mednarodni denarni sklad. Po glasovanju v parlamentu je Suchoka predstavnikom tiska povedala, da se bo naslednji teden sesla s parlamentarnimi prvaki, da bi obravnavali poljske reforme: »Premisliti je treba, kako ravnati, da Poljska ne bi izgubila vsega, kar je dose-gla,« je dejala.

Glasovanje o privatizaciji znak pa bo povzročilo vladi se hujše skrbri, ker je radikalno tržno usmerjena liberalna stranka zagrozila,

da bo prav tako zapustila koalicijo, če zakonski predlog ne bo sprejet.

Vodje koalicije so v sredo priznali, da je vlada v teza-vah, vendar so dejali, da ne bo odstopila. Nacrt privatizacije ima še vedno možnost za uspeh, saj vlada upa, da ga bo podprla največja opozicijska stranka - postkomunistična demokracična zveza levice. SLD je dala vedeti, da bi lahko podprla vlado, saj je bila večina njenih amandmajev k predlogu zakona sprejetih. Vladni predstavnik za tisk Jacek Kozłowski pa je dejal, da je težko reči, kako se bodo odločili, da pa je vlada vsekakor optimistična glede tega, da bi lahko dobila vsaj en del poslancev SLD na svojo stran pri podpori vladnega nacrta. (Reuter)

BLIŽNJI VZHOD / MIROVNA POGAJANJA

Izraelci in Arabci trmasto vztrajajo vsak pri svojem, izhod pogajanj je nepredvidljiv

WASHINGTON - Izraelska in arabske delegacije so drugi dan pogajanj o miru na Blaznjem vzhodu pokazale določeno stopnjo proznosti v pogledih, vendar ni nobena stran nastopila z novimi predlogi, ki bi lahko pomenili izhod iz pogajalske slepe ulice. Izraelska delegacija se ločno pogaja s sirsko, libanonsko in jordansko ter z delegacijo Palestincev iz okupiranih področij na Zahodnem bregu in v Gazi. Kljub so razmerno optimističnim napovedim pred začetkom pogajanj je očitno, da so si arabska in izrael-

ska stalisca enako vsaksebi kot ob prekinitvi prvega kroga pogajanj pred trimi meseci. »Doselej se nismo slisali ničesar novega. Zdi se mi, da bomo ponovno igrali že večkrat igran film,« je izjavil član izraelske delegacije.

Izraelsko zunanje ministrstvo pa je sporočilo, da bo Izrael dovolil vrnitev tridesetim izgnanim Palestincem, ki so bili izgnani 17. decembra lani. Clani palestinske delegacije so odgovorili, da so od Izraela pričakovali več človečnosti, predvsem pa menijo, da bi morale izraelske oblasti omogočiti nor-

malno oskrbo izgnancev s človekoljubno pomočjo.

Izraelska delegacija je na pogajanjih predlagala delitev oblasti na zasedene področjih. Ta ozemlja bi sicer se naprej ostala v Izraelu, vendar bi palestinsko prebivalstvo sodelovalo v upravnih organih na lokalni ravni, ustanovili pa naj bi tudi lokalne palestinske policijske enote. Tiskovna predstavnica palestinske delegacije Asarivjeva je izjavila, da so Palestinci skeptični do teh nacrto, saj bi morale sprte strani naprej doseči splosni politični sporazum. (Reuter)

SRBIJA / POSLEDICE VOJNE, KI JE NI

Posamični samomori in kolektivna norost

Če si življenje vzame dvanajstletni otrok...

BEOGRAD - Po zaslugi reportaže tuje televizijske postaje, ki je bila predvajana sredi tega tedna, so državljani Zvezne republike Jugoslavije lahko videli eno od najbolj tragicnih slik vojne na Balkanu. Gre za poročilo iz Tuzle, kamor je prispela skupina žensk in otrok iz Srebrenice: pred kamero se je zasnala ženska srednjih let s popolnoma otopelimi pogledom, poleg nje je ležal 12-letni sin, ki je skušal narediti samomor, saj ni mogel prenesti ločitve od mlajše sestre.

Politika »obrambe stotnih ognjisc« je povzročila tragično stanje, ko milijoni ljudi bežijo od svojih ognjisc. Del trpljenja, ki ga morajo prenašati, je zapisan po zaslugi psihologov in psihiatrov iz posameznih beograjskih, vojvodinskih in bosanskih bolnišnic, institutov in strokovnih združenj.

Veliko je vprašanj, ki se porajajo iz dokumentacije »bodoče obtožnice«, ki nosi naslov Stresi vojne. Verjetno bodo trenutni stresni potisnjenci na obrobje, prevladovala pa bo dilema, kolikšen del danesnje otroške generacije je prizadet za vse življenje. Ali bo kdaj neka deklica prenehala risati dve sliki (na eni njena hiša gori, na drugi

pa je cela in lepa)? Ali bo kdaj del teh pregnanih otrok prenehal iskati izhod v agresivnosti in kriminalu, kot to delajo zdaj? Verjetno je, da so pregnanci in begunci največje žrtve manjših in večjih stresov in celo najtežjih duševnih motenj. Samomor je skrajna oblika nestrinjanja s sedanjim stanjem. V enem tednu se je v Novem Sadu ubilo dvanajst ljudi. Preiskovalni sodnik pa sumi, da so se se trije ljudje ubili sami. Tudi brez te trojice je številka grozljiva, pa čeprav so Vojvodinci znani kot ljudje, ki so nadpovprečno nagnjeni k samomorilskim dejanjem.

Neki človek je namesto socialne pomoči vzel bencin in vžgalice, drugi si je vzel življenje v domu za ostarele. Največ razburjenja pa je povzročila samomor mladega fanta, nekdanjega vojaka, ki si je vzel življenje v nekega novosadskega hotelu: poleg poslovnih pism je pustil vojaško knjižico, na katero je napisal: »Jaz sem za ljubezen, ne pa za vojno.«

Niso znane dimenzije celotnega pojava kot tudi ne delez posameznih psihičnih obolenj, vendar je jasno, da so stro-

kovnjaki obupani. Neki izkušen psihiater, ki je večino svoje kariere delal v bolnišnicah z najtežimi bolniki, se nemočno sprašuje: »Kako naj vlivam upanje ljudem, ki so v trenutku izgubili vse, za kar so delali in si prizadevali leta in leta, od prijateljev do premoženja? Kaj naj recem družini ubitega mladega človeka, katerega država

ni v vojni? Kako naj pozdravim duševnega invalida, ki se je tak vrnil z 'vojaskih vaj'? Ni niti osnovnih zdravil za zdravljenje psihično prizadetih ljudi.«

Hkrati se zmanjšuje »zdravi del« naroda. Kar 37,6 odstotka anketiranih v Srbiji ta teden meni, da ni potrebno podpisati Vance-Owneva načrta. Kako bo Clinton razumel te zagovornike bombardiranja srbskih položajev?

Ubaj na beograjskih ulicah (Foto: TRIO)

Tudi Karadžić prosi ameriškega predsednika, naj skliče mirovno konferenco v Camp Davidu

WASHINGTON, BEOGRAD, PRAGA, KARACI, MOSKVA, ZAGREB - Medtem ko so Srbi v Bosni začeli novo veliko ofenzivo na skrajnih frontah, je Bela hiša uradno sporočila, da ustege ameriški predsednik Clinton se danes objavi nove sklepe o odločnejših ukrepih v Bosni. Clinton se bo prejel o svojem načrtu pogovoril z zavezniki in članici ameriškega kongresa.

Pogovar bosanskih Srbov Karadžić je verjetno zaradi strahu, da bi se Washington vendarle odločil za bombardiranje srbskih položajev v BiH, ameriškega predsednika v četrtek zaprosil, naj čimprej povabi vse zapletene v bosansko krizo v Camp David in tako pomaga poiskati mimo rešitev. Karadžić je tako podprl nedavni predlog hrvaškega predsednika Tuđmana, ki pa bi rad videl v Camp Davidu kar vse pred-

stavnike republik nekdanje Jugoslavije. Premier bosanskih Srbov Vladimir Lukić pa je za beograjski dnevniki Večernje novosti izjavil, da so sile bosanskih Srbov pripravljene za spopad s tujimi vojniki, »pa naj napad pride iz zraka ali pa na prvi frontni črti«. Napadalce »ne čaka nič dobrega, kajti drago nameravamo nositi naše glave napredaj«, je izjavil Lukić. Srbski zgodovinar iz Bosne Milorad Ekmečić pa meni, da bodo zavezniška bombardiranja »prisilila srbske topove, da se bodo približala bosanskim mestom, morebiten razpad vojaških sil (bosanskih Srbov) pa bo odprl pot za klasično gverilsko vojskovanje«.

V Pragi je 52 držav članic Kevsa je podprlo poostreni embargo ZN proti srbsko-črnogorski Jugoslaviji. Ne izključujejo tudi »najostrejših ukrepov«, če bodo bosanski Srbi se

naprej zavračali podpis mirovnega načrta. »Odprava embarga na uvoz orožja v BiH je eden naslednjih ukrepov, ki ga predvidevajo ZN, so zapisali v opozorilnem sporočilu po tridnevem zasедanju Komiteja visokih predstavnikov Kevsa.

Kevs priporoča vzpostavitev »varnostnih območij« za zavarovanje civilnega prebivalstva, predajo teškega orožja pod mednarodni nadzor in razmestitev opazovalcev ZN na mednarodnih mejah BiH. Kevs bo okrepila nadzor embarga na mejah ZRJ s 60 do 100 »carinikov«, ki bodo pomagali kolegom v državah, ki mejijo na Srbijo in Črno Goro. V sredo zvečer je tudi Makedonija skozi stranska vrata stopila v Kevs. Sprejeli so jo kot opazovalko pod imenom Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija.

Vojna v Bosni je v središču po-

zornosti ministrske konference islamskih držav v Karaciji. Sklenili so, da bodo v vse države stalne članice VS OZN poslali ministrsko delegacijo, ki bo zahtevala uporabo sile proti Srbiji.

Medtem so v Moskvi objavili, da je parlament naročil ruskemu veleposlaniku v OZN, da mora z vetom nasprotovati vsaki resoluciji, ki bi dovoljevala mednarodno vojsko posredovanje v BiH. Agencija Interfax je se sporočila, da se ustegejo zunanji ministri petih članic VS sestati že 5. maja v Zenevi. V Zagrebu pa je predstavnik Unproforja objavil, da njihove sile v nekdanji Jugoslaviji trenutno štejejo 24.915 pripadnikov. Od marca 1992 je bilo ubitih 39 pripadnikov modrih čelad, 414 pa ranjenih.

NOVICE

Tuđman na obisku v Turčiji

ANKARA - Hrvatski predsednik Franjo Tuđman je prišel na štiridnevni uradni obisk v Turčijo, kamor ga je povabil predsednik turškega parlamenta Husametin Cindoruk, ki po Özalovi smrti začasnopravljat tudi funkcijo turškega predsednika. Kot so sporočili iz turškega zunanjega ministrstva, naj bi se

Makedonski minister v Albaniji

TIRANA - Makedonski obrambni minister Vlado Popovski je prišel na uradni obisk v Albanijo, kamor ga je povabil njegov albanski kolega Safet Zullalija. Delegaciji obeh ministrstev se bosta pogovarjali o poglobitvi sodelovanja med obema ministrstvom oziroma o intenziviranju vojskega sodelovanja med obema balkanskima državama. Pred nekaj dnevi je albanska vlada s posebno deklaracijo priznala neodvisnost in suverenost makedonske države. (M. K.)

Makedonija opazovalka v KVSE

PRAGA - Nekdanja jugoslovanska republika Makedonija je od srede naprej opazovalka v Konferenci o varnosti in sodelovanju v Evropi. Odbor visokih funkcionarjev te organizacije se je za ta vmesni ukrep odločil zato, ker sta Grčija in Albanija nasprotovali, da bi Makedonija postala stalna članica Kevs. (AFP, STA)

Albanija svari Srbijo

TIRANA - Albanski ministrski predsednik Aleksander Meksi je v intervjuju za časopis Ilirija, ki izhaja v New Yorku, izjavil, da bo Albanija v primeru srbske agresije na Kosovo posredovala z vsemi sredstvi. Albanska vlada ne bo dopustila stopnjevanja srbskega nasilja nad kosovski Albanci ter etnične čistjenja. Z albanskim stališčem se seznanjen tudi ameriški predsednik Bill Clinton. Za preprečevanje agresije na Kosovo poteka zivahna diplomatska dejavnost, je se povedal Meksi. (STA)

HRVAŠKA / VLADAVINA HERCEGOVCEV?

Svet obtožuje Hrvaško zaradi pokolov v Bosni

Mednarodne ustanove ne dajejo kreditov, politiki nočejo na obisk

REKA - Hrvatska se vse teze otepa svoje preteklosti. Kompleks tako imenovane Nezavisne države Hrvatske pritiska na Hrvate kot nočna mora. Zato so nekateri osupnili ob poročilih iz Srednje Bosne, da so njihovi sonarodnjaki zakrivil pokole civilnega prebivalstva. Margaret Thatcher, nekdanja britanska premierka, ki naj bi v Zagrebu prejela častni doktorat, je potovanje odpovedala zaradi »strašnih napadov Hrvatov na Muslimane.« Tudi v skupni izjavi, ki sta jo v nedeljo v Zagrebu ob navzočnosti Franja Tuđmana in lorda Owna podpisala Alija Izetbegović in Mate Boban, navajajo pokole v okolici Travnika, Busovace in Jablanice, vendar sta pri tem krivi obe strani. Nekatera poročila pa trdijo, da

so bili menda nekateri hrvaški borci oblečeni v uniforme s kljukastimi krizi. Hrvatska je zaradi ljudi, ki so zagrešili zločine nad civilnim prebivalstvom, doživela ostro mednarodno obsodbo. Nekateri tuji komentatorji omenjajo celo ustase, čeprav so ti v današnji Hrvatski obrobni pojav. Tega pa ne verjamejo direktorji Svetovne banke, ki so Hrvatski nenadoma odpovedali posojilo v vrednosti 125 milijonov dolarjev. To naj bi bila tudi prva mednarodna finančna pomoč novi državi, ki zaradi vojne trpi veliko škodo. Te dni je prispela tudi novica, da je Hrvatski odvzeto pokroviteljstvo nad Organizacijo mednarodne konference o človekovih pravicah, kar se utuje zelo negativno podoba te dežele v svetu.

Predsednik Tuđman, ki zelo rad ponavlja, da je v njegovi državi spoštovanje človekove pravice in da ugled Hrvatske v svetu nenehno narasca, je zdaj zaskrbljen. V sredo je sklical sejo Sveta obrambe in nacionalne varnosti, na kateri je napadel leve in desne skrajneže in objavil, da bodo proti njim sprožili politični boj, odločen pa je tudi, da jih bo ukrotil s »sredstvi pravne države«.

Dobroslov Paraga, Ante Đapić, Mile Dedaković-Jastrebić in Ante Brkacin, se pravi najbolj znani člani Stranke prava in člani Hosa, so v preiskovalnem postopku. Toda Paraga ima svoje pristaje tudi v BiH in ni se natančno jasno, ali so prav člani Hosa v uniformah s kljukastimi krizi izvedli pokol nad Muslimi.

Tuđmanov vpliv na Hrvate v BiH je zelo velik, saj ima tamkajšnji HDZ pod vodstvom Mateja Bobana oblast nad pretežnim delom hrvaške skupnosti v Hercegovini, jasno pa je, da ne more nadzorovati vseh vojaških enot. Tuđmanova nesreča pa je v tem, da se je obdal z ljudmi, ki so po poreklu iz BiH. Tako je na primer obrambni minister Susak po rodu iz BiH, pa tudi drugi visoki politiki in vojniki na Hrvaskem so po rodu iz sosednje države. Zato Hrvasko obtožujejo, da sodeluje v razkosavanju BiH. Tako bo, dokler Tuđman ne bo omejil oblasti Hercegovce na Hrvaskem, saj mnogi trdijo, da so tako predani interesom rodne pokrajine, da so močnejši od same HDZ.

Goran Moravček

ZAGREB / POLITIČNO DOGAJANJE V SENCI

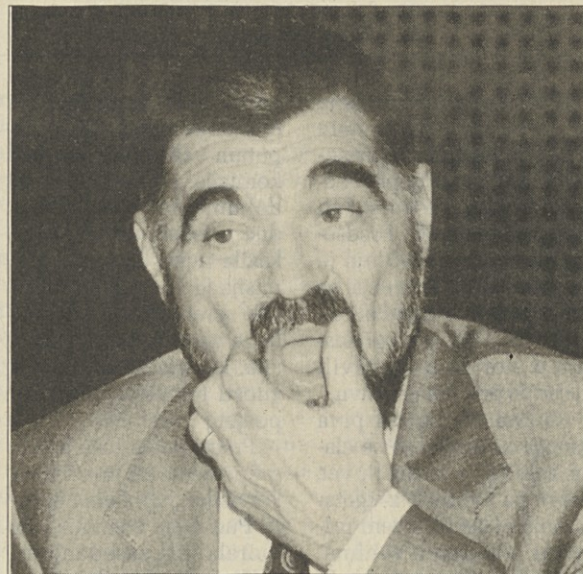
Nepojasneni umori, sumljivi tajni agenti in hrvaški politični vrh

ZAGREB - Povsem nenadoma je na zadnji seji Odbora za notranjo politiko in nacionalno varnost hrvaškega sabora prislila na dan zatajevana afera o možni vpletenosti politikov iz samega državnega vrha v umor sindikalnega aktivista v ZTP Milana Krivokuca, ki je po nacionalni pripadnosti Srb. Umor se je zgodil pred štirimi meseci. Rezultati raziskave o položaju v javnem podjetju Hrvatske železnice so pokazali, da so razmere v tem kolektivu do kraja na tleh. Med osebami, ki naj bi zakrivilo to stanje, je bil omenjen tudi Stjepan Kralj, ki ima nejasen polo-

zaj na Hrvatskih železnicah, sicer pa je v službi na Uradu za varstvo ustavnega reda. Kralj naj bi na več naslovov poslal dokumentacijo, iz katere naj bi bilo razvidno, da je Vladimir Seks, podpredsednik hrvaške vlade, vpleten v politični umor sindikalnega aktivista Milana Krivokuca. Tajna policija, ki jo je tedaj vodil Josip Manulić, zdaj predsednik zupaniškega doma sabora, tega ni zanikala, zato so obtožujoči dokumenti pršli tudi v novinarske roke. Najprej jih je objavil avstrijski Die press, na koncu pa se Nedeljna Dalmacija v članku kontroverznega Iva-

na Zvonimirja Cicka. Na včerajšnji seji saborskega odbora je Seks zavrnil vse obtožbe na svoj račun, čes da gre za klevete. Vladimir Seks je menda proti Kralju vložil kazensko prijavo. Na seji je postavil tudi vprašanje, kako je mogoče, da se v tako pomembni službi, kakršna je služba za varstvo ustave ureditve, zaposli Stjepan Kralj, zločinec, ki ga je Hrvatski izročila švedska policija. Podobno je po Seksovih besedah tudi v Ivanom Mustacem, ki je član Manolićevih tajne policije, čeprav je bil agent Službe državne varnosti, zdaj pa skuša menda osvo-

boditi Stjepana Kralja. Tako kot v vsaki aferi, se pojavlja tudi vrsta drugih stvari, ki pricaojo o hudih spopadih v političnem vrhu. Sklenili so, da bo delovna skupina saborskega odbora nadaljevala s preiskovanjem primera na Hrvatskih železnicah. Ker pa so že padle ocene, da gre na Hrvaskem za posebno vojno, dobivajo izrečene klevete, da ga čimprej doseže. Zdjaj sta to dve mednarodno priznani državi s svojimi interesi in problemi, ki jih ne mores prenesti na nikogar drugega. Ker smo trenutno vsi prezaposleni s svojimi problemi,

Stipe Mesić (Foto: Diego Andrés Gómez)

Stipe Mesić je nekdanji predsednik SFRJ, sedanj predsednik hrvaške skupščine in pisec knjige Kako smo resili Jugoslavijo. Po časopisnih anketah je najslabše politični politik, kar jih premore Hrvatska, sam pa se ima predvsem za človeka in obozevalca svoje premlakotne vidne vnujke.

Gospod Mesić, predlagam, da za začetek spregovoriva o slovensko-hrvatskih odnosih. Splošno mnenje je, da ti niso več tako dobri kot takrat, ko sta Slovenija in Hrvatska borili za samostojnost in mednarodno priznanje.

Imate prav, vendar je tako stanje po svoje povsem razumljivo. V času osamosvajanja sta imeli obe državi identičen cilj in skupen interes, da ga čimprej dosežeta. Zdjaj sta to dve mednarodno priznani državi s svojimi interesi in problemi, ki jih ne mores prenesti na nikogar drugega. Ker smo trenutno vsi prezaposleni s svojimi problemi,

tudi intenziteta naših stikov upada. Mislim da je po uresničitvi osamosvojitvenih projektov prišel čas za normalno delo, odpiranje proti Evropi, pa tudi uspešno medsebojno sodelovanje. Tak je naraven potek dogodkov.

Ali imate informacije, kaj je z lanskoletnim sporazumom obeh vlad z dne 23. septembra, ki naj bi uravnil ekonomske odnose med državama?

Priznam, malo ste me zmedli, ne vem natančno. Mislim, da ta sporazum se ni ratificiral, vendar delujejo področne komisije tako za določitev meje kot tudi za medsebojno sodelovanje. Mislim, da morata obe državi sprejeti zakone, kompatibilne z ES, saj imata ambicijo za vstop vanjo. Sporazum o gospodarskem sodelovanju lahko hitro pride na dnevni red sabora, vendar je to le forma. Pomembno je resnično sodelovanje, čimprejšnja rešitev nekaterih spornih vprašanj,

ki niso tako velika, da bi med državama obstajali razlogi za nezaupanje. Vendar je za to potrebna politična volja.

Ali vidite težave pri določanju (se zlasti morske) meje s Slovenijo?

Jaz na tem področju ne vidim nobenih težav. Obstaja meja, ki je določena, vse drugo so le detajli, ki jih je treba tako tudi obravnavati. Na kopnem ali na morju.

Ali bi bila lahko bila Slovenija Hrvatski v prihodnje velika gospodarska tekmeča?

Svetovno tržišče je tako veliko, da ne vidim nobene potrebe po medsebojnem konkuriranju. Nasprotno, uspešno lahko sodelujemo pri osvajanju zunanjega trga, kajti nekdanje jugoslovansko tržišče je razpadlo in se lahko obnovi šele s koncem vojne. To pa je odvisno od mednarodnih dejavnikov in od tega, ali bo Srbija odstopila od svojih imperialističnih težej.

Ce se vrneva nazaj na Hrvasko. Ali po vašem Hrvasko je ali ni v vojni?

Na to vprašanje je lahko odgovoriti. Hrvatska kot država ni v vojni, pač pa so v njenem stanju nekateri deli njenega ozemlja. Na ozemljih pod nadzorom Unproforja se ni vzpostavljena hrvaška jurisdikcija, ne delujejo hrvaške ustanove, zato pa so zivahne paravojske organizacije, ki dobivajo logistično podporo iz Srbije. Tu Unprofor Hrvatski ni omogočil, da vzpostavi pravo državo, in to je največji problem, ki nas muči.

Kako rešiti problem tako imenovanih ruralnih Srbov v Hrvatski?

Ta problem je mogoče hitro rešiti, saj v bistvu ne

obstaja problem pri Srbih na Hrvaskem ali v BiH, ampak v imperialistični politiki Slobodana Miloševića, ki s svojim populističnim militantnim režimom ustvarja pri Srbih iluzijo o veliki Srbiji. Tako se z idejami, ki sodijo v sedemnajsto ali osemnajsto stoletje ohranja na oblasti. Mi pa gradimo Evropo 21. stoletja, odprtih meja, kjer bodo pripadniki vseh narodov živeli v slogi, vsak v svojem kulturnem krogu.

Pred nedavnim ste izjavili, da socustvujete z urbanimi Srbi na Hrvaskem. Njihov položaj ste primerjali s položajem Nemca, ki se je leta 1945 znašel v Londonu.

Absolutno! Razumem, kako težko je biti Srb na Hrvaskem v času, ko je ta žrtve srbske agresije. Posebno primitivnejši ljudje so nagnjeni k posploševanju, pa jih je težko prepričati, da Srbi, ki so lojalni naši državi, s to agresijo nimajo ničesar skupnega. Mi imamo v nekaterih vojaških enotah tudi do 35 odstotkov Srbov, zato se moramo boriti za pravno državo, ki bo varovala svoje državljane in njihove interese, ne glede na nacionalno ali versko pripadnost.

Bili ste predsednik Jugoslavije. Sodelovali ste v zdaj že zgodovinskih pogajanjih pred izbruhom obojenega spopada. Ali kdaj pomislite, tako intimno, da je bilo takat mogoče prepričati vojno katastrofo?

Nisem toliko prepoten, da bi verjel v vsemogost svoje pameti. Vendar me scasoma vse bolj obhaja prepričanje, da do vojne ne bi prišlo, če bi evropski in svetovni mehanizmi pravo-

casno pravilno ocenili položaj. Milošević z izgovorom, da varuje Srbe zunaj srbskega ozemlja, uresničuje svoje ozemeljske apetite. Če bi mednarodna politika to pravočasno spoznala in mu takoj zagrozila z odločnimi sankcijami, si Milošević ne bi upal začeti z vojno. Zdjaj pa njegova do zob oborožena vojska ruši celotno BiH, dogajajo se nepojmljiva grozodejstva, svet pa to mirno dopušta. S Hitlerjem se ni dalo pogovarjati. Nemčija je morala doživeti sok vojnega poraza, da je postala ena gospodarsko najmočnejših in hkrati najbolj demokratičnih držav na svetu. Enako je bilo z Japonsko. Tako mora tudi Srbija skozi isti proces, da bo jutri lahko demokratična, in v korist srbskega naroda. Molk sveta je bil tako rekoč prozorna Miloševiću, naj začne z vojno.

Imeli ste priložnost spoznati Slobodana Miloševića. Ali je na dober politik v tem smislu, da načrtovano uresniči?

Zagotovo. Doselej je dosegel vse, kar si je postavil za cilj, ne da bi za hip zasel s poti. Vendar v vojni ni pomembno, v koliko bitkah si zmagal. Take vojne ni mogoče dobiti. Tu je svet neusmiljen. Nič ne bo s spreminjanjem meja, s sanjami o veliki Srbiji. Ostale jim bodo le ogromne človeške izgube.

Ali bosta Srbija in Hrvatska v prihodnje lahko sodelovali?

Nemčija in Francija sta si bili v zadnjih letih trikrat v laseh. Ko sta odstopili od teženj po ozemeljskem osvajanju, sta postali dobri sosedi z odprtimi mejami in razvitim sodelovanjem. Stevica Suša

NOVICE

Kučan sprejel člana predsedstva BiH

LJUBLJANA - Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan je včeraj na ločenih srečanjih sprejel člana predsedstva Republike BiH Mirka Pejanovića. Osrednja tema pogovorov je bila vojna v BiH. Predsednik Kučan je gosta seznanil s stalici in dejavnostjo Slovenije za rešitev krize, se posebno pa s svojimi stiki, ki jih je v tej funkciji imel ob svoji udeležbi na otvoritvi Muzeja v spomin na holokavst v Washingtonu. Mirko Pejanović je s predsednikom govoril o izredno težkih razmerah v BiH, poudaril pa je, da se vedno obstajajo muslimanske, hrvaske in srbske sile, ki si vztrajno prizadevajo za ohranitev te države, da jim pesajo moči, pa ni skrivnost. Mir je potreben vsem, zato prosijo Slovenijo za nadaljnje sodelovanje pri tem, je dejal Pejanović. (STA)

Guverner Ohia na obisku v Sloveniji

Guverner ameriške zvezne države Ohio George V. Voinovich je včeraj zvečer prispel na zasebni obisk v Slovenijo. Kot gostitelj mu bo danes zunanji minister Lojze Peterle priredil večerjo na gradu Strmol. Konec tedna bo guverner Voinovich na obiskih pri svojih sorodnikih. V ponedeljek pa bo predsednik SML Jože Stgar izročil guvernerju tudi spominski ključ masta Ljubljane. Guvernerja Voinovicha bo sprejel tudi predsednik RS Milan Kučan na pogovore v vili Roznik, kjer mu bo priredil tudi kosilo. Ameriški gost bo obiskal begunski center v Skofji Loki. (N. S.)

Predsednik vlade na Portugalskem

LJUBLJANA - Republiki urad za informiranje je včeraj sporočil, da bo dr. Janez Drnovšek na povabilo portugalskega predsednika vlade Aníbala Cavaca Silve danes odpotoval na dvojnepoldnevni obisk na Portugalsko. Drnovšek se bo z gostiteljem pogovarjal o možnostih za razširitev bilateralnega sodelovanja med državama, udeležil se bo tudi mednarodnega srečanja Bogastvo sveta, ki ga prireja nova Severno-južna pobuda od 20. aprila do 2. maja letos. (T. U.)

Podpis sporazuma z ZDA

WASHINGTON - Vlada Republike Slovenije in vlada ZDA sta včeraj v Washingtonu podpisali prvi meddržavni sporazum o znanstvenem in tehnološkem sodelovanju. Sporazum, ki sta ga podpisala Rado Bohinc in pomočnik ameriškega državnega sekretarja za področje znanosti in okolja Curtis Bohlen, je zato pomemben za nadaljnje razvijanje znanstvenega in tehnološkega sodelovanja med državama. S tem sporazumom se obe vladi obvezujeta, da bosta razvijali in spodbujali tovrstno sodelovanje, predvsem na področju temeljnih znanosti, varstva okolja, kmetijstva, industrije, energetike, prometa ter na področju standardizacije. (N. S.)

KOMISIJA ZA VOLITVE / IMUNITETA

Sodni svet naj svojo odločitev še premisli

Premalo utemeljenih razlogov, da bi sodnici vzeli imuniteto - Podpora Andreju Rotu za šefa Radia

LJUBLJANA - Morebiti se bo zgodilo, da bo državni zbor v kratkem prvič odločil o odvzemu imunitete - toda ne poslanske, ampak sodniške. Gre za predlog sodišča iz Slovenskih Konjic, ki je državni zbor zaprosilo, naj dovoli uvedbo kazenskega postopka zoper sodnico slovenskobištriskega sodišča, ki naj bi pri opravljanju sodniške funkcije razzallala obtoženca. Zato je sodišče predlagalo odvzem sodniške imunitete.

Sodni svet je menil, da je odvzem sodniške imunitete moč le, če je kaznivo dejanje storjeno pri opravljanju sodniške funkcije, torej takrat, kadar sodnik sodi. V omenjenem primeru pa je slo za to, da sodnica stranki ni dovolila fotokopirati sodnega spisa. Zato je sodni svet ocenil, da sodnica ni storila kaznivega

MAJDA VUKELIČ

ga dejanja med sojenjem, tako da tudi ni razlogov za odvzem imunitete.

Toda ta razlaga ni prepricala parlamentarne komisije za volitve, imenovanja in administrativne zadeve, ki se je na včerajšnji seji ukvarjala s tem primerom. Prav nasprotno! Večina članov je menila, da razlaga sodnega sveta se zdela ni utemeljena in da je celo podcenjujoca. Tudi zato bi morali sodnici odvzeti imuniteto, je predlagalo nekaj članov komisije, predvsem iz ljudske stranke, da bi sodni svet drugič napisal bolj konsistentno mnenje. Toda komisija se je za zdaj odločila, naj sodni svet svoje mnenje dopolni, do problema pa naj se opredeli tudi sekretariat

za zakonodajno-pravne zadeve.

Sicer pa je komisija soglasla s predlogom Sveta RTV, da Andreja Rota imenuje za glavnega urednika radijskih programov RTV Slovenija. Njegovo imenovanje mora zdaj potrditi se državni zbor.

Slovenska ljudska stranka pa se je odločila, naj državni zbor Metko Karner-Lukač razresi kar dveh funkcij. Tako naj ne bi bila več članica mandatno-imunitetne komisije (namesto nje naj bi bil Stefan Matus) in komisije za ugotavljanje nezdružljivosti opravljanja javne funkcije ter nadzor nad premoženjskim stanjem funkcionarjev. Na njeno mesto naj bi bila izvoljena Mihaela Logar. Komisija za volitve se je s tema predlogoma strinjala, svoje pa morajo reči se poslanci.

PREISKOVALNA KOMISIJA

Teden dni za zbiranje gradiv

Notranje ministrstvo naj zagotovi varnost članov komisije

TANJA STARIC

Preiskovalna komisija se je na začetku znašla pred temeljnim vprašanjem, kaj bo njena prva naloga in kakšna so sploh njena pooblastila. Predsednica Polona Dobrajc je poudarila, da komisija ne bo razsojala o nezakonitostih, ampak bo vsa spoznanja o storjenih kaznivih dejanjih predala tožilstvu.

O tem, da bo Hit prva naloga komisije, so se člani zelo hitro strinjali, več težav pa so imeli z ugotavljanjem, kaj jih v tem primeru konkretno zanima. Tone Persak in Joze Lenič sta poudarjala, da je temeljna naloga ugotavljanje vpletenosti politike v gospodarski kriminal. Ivo Hvalica pa je menil, da bi morala komisija preučiti najprej nepravilnosti pri lastninstvu, utajo davkov, ustanovitve podjetij v tujini, sume o prilaščanju družbenega denarja in sele potem povezovanje z določenimi segmenti politike. Kar takoj naj bi predali tožilstvu ovadbo, da v primeru Hit obstaja sum kaznivega dejanja utaje davkov. Kasneje so ugotovili, da to ni potrebno, saj je ustrezne postopke že sprožila Služba družbenega knjigovodstva.

Ivo Hvalica je tudi predlagal sklep, naj slovenska vlada nemudoma vloži zahtevo pri vladah tujih držav, naj ustrezne službe pregledajo finančno poslovanje v podjetjih, ki so jih Hit in druge »sumljive« firme ustanovile v tujini. V dokaz za trditve, da imajo v aferi pomembno vlogo podjetja v Italiji in na Irskem, je predsednica kar

med sestankom izročil dva dokumenta, ki so jih potem »shranili« v arhiv komisije. (O vsebini obeh dokumentov smo neuradno izvedeli, da gre za naznaka tujim bankam.) Komisija je sicer sklep nekoliko spremenila - vlada naj bi za začetek samo sporocila, kakšno so sploh možnosti tovrstnih preiskav podjetij v tujini.

Precej polemična je bila razprava o javnosti dela komisije - Joze Lenič in Ciril Pucko sta menila, da bi morala biti zasedanja in pravevanja praviloma zaprta za novinarje, predsednica pa bi javnost obveščala na tiskovnih konferencah. Temu je nasprotoval predvsem Marjan Podobnik, ki po sprejetju proračuna državi ne zaupa in zato meni, da bo samo javnost zagotovila uspeh preiskave. Seje bodo - kot se je vendarle odločila večina - praviloma javne. Če pa bodo zaprte, naj bi obveljal (na predlog Polone Dobrajc) »gentlemen's agreement«, da zaupni podatki ne bodo »kapljali« v javnost.

Komisija je sprejela tudi zahtevo notranjemu ministru, naj dobijo osebno zaščito tisti člani, ki jo zahtevajo. Gre predvsem za Marjano Podobnika, ki v zadnjem času doživlja številne groznje. Polona Dobrajc pa je povedala, da se najbolje varuje sama in da bo »zadovoljna, ko bodo varnostniki cim bolj oddaljeni«.

Komisija se bo spet setala čez teden dni, ko bo dobila vso zahtevano dokumentacijo.

SEJA SLOVENSKE VLADE

Elektrika se bo še dražila, zato pa bomo do leta 2000 bolj zdravi

Sprejeli energetske bilanco, dolgoročni zdravstveni plan in dokončali priprave na privatizacijo

ALENKA L. JAKOMIN, MILE ČUK, KATARINA NOVAK

Toneta Ropa lahko v roku enega meseca ze pričakujemo prve programe podjetij, ki se želijo lastniško preoblikovati. Vlada pripravlja tudi uredbo o izdaji lastniških certifikatov in uredbo o investicijskih družbah, merila za

revizijo lastniškega preoblikovanja podjetij, v katerih obstaja sum, da je bilo oskudovano družbeno premoženje, pa bodo nared v začetku prihodnjega tedna. Državni sekretar Jože Drogenik je povedal, da je vlada potrdila zacasna

navodila o uresničevanju resolucije Varnostnega sveta, ki postruje sankcije proti ZRJ. Ze sprejeti zakon o izvajanju resolucije bo tako po hitrem postopku dopolnjen, spediterji in carina pa so ze seznanjeni z novimi navodili.

Vendarle vlada nima ocene o skodi, ki jo bodo zaradi nove resolucije VS utrpela slovenska podjetja, ki poslujejo z Makedonijo.

Vlada je na svoji seji obravnavala in sprejela plan zdravstvenega varstva Republike Slovenije do leta 2000. Ob upoštevanju strateskih usmeritev

Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) izhajajo temeljne smernice plana iz analize zdravstvenega stanja prebivalstva Slovenije. Za poglavitve vzroke smrtnosti - bolezni srca in ožilja ter rakave bolezni, ki najbolj prizadevajo starejšo prebivalstvo, ter nesreče in samomore, katerih žrtve so povečini ljudje v najbolj aktivnem življenjskem obdobju - so pripravljene plani, kako jih zmanjšati. Po besedah zdravstvenega ministra dr. Božidarja Voljca tudi tako postajamo primerljivi z evropskimi državami. S približevanjem 38 ciljem SZO želimo s planom vplivati na način življenja naše družbe kot celote ter na spremembo miselnega in vedenjskega vzorca ljudi. »Upamo, da bo plan nekoliko izboljšal našo samoderavnost, ki se kaže v samomori, upadajoju številu rojstev in odnosih, kakršni so v naši družbi zdaj,« je dejal Voljc. Pripravljena je tudi vrsta konkretnih projektov, denimo o zdravi prehrani, ki ze poteka, naslednje pa je na vrsti kajenje. Ker pa gospodarski razvoj in družbena življenjska raven narekujejo visoko stopnjo solidarnosti v zdravstvenem varstvu, so v planu predvideni ukrepi za socialno sibekejšo prebivalstvo, nezaposlene in druge, ki so jih prizadele gospodarske razmere.

Vlada je včeraj sprejela tudi nekaj dolgoročnih odločitev (Foto: Srđan Živulović/TRIO)

PO TV SOOČENJU MIHE BREJCA IN MIHE KOZINCA

»Nekaterih stvari javno pač ne moreš povedati«

Predsedniki so izgubili pismo, lokacije Visa pa so skrivnost

Istega dne, ko je preiskovalna parlamentarna komisija začela svoje (očitno) mukotrpno raziskovanje »pravega« ozadja afere Hit, se je na nacionalni TV zgodil se en prispevek k odkrivanju največjega gospodarsko-političnega skandala v novejši slovenski post-socialistični zgodovini. Umazane povezave primera Hit po »soočenju« nekdanjega predstojnika Varnostno-informativne službe Miha Brejca in pravosodnega ministra ter predsednika triclanske vladne komisije Miha Kozinca si

cer niso nič bolj jasna, smo pa zato lahko slišali vrsto citatov iz sedanje slovenske zakonodaje, nekaj podrobnosti o datumih in srečanjih, o katerih sicer pišejo že vsi slovenski časopisi in se nekaj podrobnosti o zapisniku, ki ga je in ni mogoče prebrati, pa o Brejčevem pismu, ki ga je državno vodstvo dobilo in ga potem tudi ni dobilo in tako naprej.

Kljub temu je bilo zanimivo slišati Miha Kozinca, ko je spregovoril o skrivnosti svoje »udbovske« preteklosti, ki se (po njegovih

besedah) zacenja in koncuje pri zanimanju te službe za njegovo odvetniško delo. Ali Miha Brejca, ko je povedal, da sicer ni nad državo in njenimi legalnimi ustanovami, da pa je kljub temu hranil dokumentacijo o primeru Hit dva meseca na skrivni lokaciji Visa, ker enostavno nikomur ne zaupa. Ne vladi, ne parlamentu, ne ustavnemu sodišču, ne vrhovnemu sodišču, ne tožilstvu, sploh nikomur. Ker so, očitno, vsi vpleteni. Kako so vpleteni, kdo so kompromitirana imena,

kakšna grozodejstva so počela, spet nismo izvedeli. Razen za Janeza Sirseta, ki pa je tako in tako že nekaj časa kriv v vseh »bolje obveščenih« debatnih krogih.

Miha Brejc je na koncu povedal, da se nekaterih stvari v javnosti pac ne govori. In sta najbrz zato oba gosta po oddaji se eno uro sedela skupaj »na stiri oci«. Tistega pogovora, zal, nihče ni smenal. Razen morda kakšna tajna služba, kar pa bomo lahko izvedeli sele po naslednjih volitvah. (T.S.)

Kot da se igramo parlament

Res je nekaj narobe v državi, kjer tudi najvišje zakonodajno telo ne upošteva temeljnih pravil pravne države. Tako se je včeraj že drugič zgodilo, da je bilo med gradivi za seje različnih parlamentarnih komisij in odborov tudi takšno, katerega objava bi utemeljeno sprožila ostre odzive, marsikdo pa bi se lahko znel tudi v sodni dvorani. Poglavitni »krivec« je ljubljanski temeljni tožilec Tomaz Miklavcic, ki je ze pred časom ob tožilski aferi odboru za notranje zadeve in pravosodje ob svojem poročilu predložil tudi »preglednico«, iz katere jasno izhaja, koga, kdaj in zakaj so ovadili in kakšna je bila končna odločitev. Podatki se nanasajo na obdobje od konca leta 1991 do začetka letosnjega leta. Ze takrat je nekaj poslancev opozarjalo, da gre za kršitev ustavnih pravic in kršitev varstva osebnih podatkov, predsednik odbora za notranje zadeve Vitodrag Pukl pa je takrat zmogel le to, da je novinarje prosil, naj teh imen ne objavljamo. Lahko si le mislimo, kaj bi se zgodilo, če bi ta imena prišla v javnost, posebej tudi zato, ker je iz »preglednice« razvidno, da je bila vrsta postopkov ustavljena. In parlament tudi v drugo ni poskrbel, da se to ne bi ponovilo. Tako se je isto gradivo včeraj znaslo pred komisijo za volitve. In tudi tokrat je predsednik komisije Tone Anderlic prosil novinarje, naj imen ne objavimo. Komentar ni potreben, dodajmo le izjavo enega od poslancev, ki je dejal, da se »igramo parlament«.

Izjavi o televizijskem soočenju

Nekdanji predstojnik varnostno informativne službe Miha Brejc:

»Za tako obsežno in delikatan tematiko je bilo na voljo premalo casa. Nismo obdelali bistvenih vprašanj, ki bi jih v javnosti lahko. Odpirala pa so se vprašanja, na katera ni mogoče odgovarjati v javnosti zaradi varovanja državne skrivnosti. Kljub temu upam, da se je podobno zadevi HIIT vsaj malo zbistnila.«

Miha Brejc in Miha Kozinc po soočenju (Foto: S. Z.)

Pravosodni minister Miha Kozinc

si televizijskega soočenja zvečer ni ogledal, ker so se prav v tistem času poslavljali od sodelavca v ministrstvu, ki odhaja v pokoj. Po popoldanskem snemanju pa je povedal, da »oddaje ni razumel kot soočenje, ker se soocata nasprotnika, ki o določenih zadevah drug druge mislita.«. »Jaz sem, na zalost, predsednik triclanske vladne komisije, ki je opravila svoje delo v skladu s svojim znanjem, vestjo in poštenjem. G. Brejc ima (in je ze imel) možnost povedati svoje pripombe na poročilo. Ko jih bo komisija dobila, se bo spet sestala in vse pripombe pregledala. Ce bo treba razčistiti se kaksne nejasnosti, se bo z gospodom Brejcem se enkrat pogovorila.«

NEMČIJA / DESNI EKSTREMIZEM

Izročitev
neonacista

Vrnitev Ochsenbergerja

IGOR SCHELLANDER/IVAN LUKAN

DUNAJ/CELOVEC - Nemski varnostni organi bodo predali Avstriji neonacista Walter Ochsenbergerja, je bilo včeraj sporočeno. Predarlanec je bil zaradi ozivljanja nacionalsocialistične miselnosti in zaradi vrste inkriminiranih prispevkov v njegovem listu "Siege" (Zmaga) lani po daljši sodni obravnavi obsojen na dve leti pripora.

Neonacistično glasilo "Siege" je bilo neke vrste organ radikalne ekstremistične desnice, v prvi vrsti se je izpostavljalo s tajenjem nacionalsocialističnih grozodejstev (kot na primer masovnega uničevanja Židov v koncentracijskih taboriščih), poveljevanjem Tretjega rajha in nacionalsocialistične ideologije, velikonemskim revanizmom (zahteva po združitvi vseh "nemških teritorijev") in rasizmom. Desni ekstremisti so privlačno oblikovani barvni magacin razpečali zlasti na avstrijskih solah.

Obsojeni Ochsenberger naj bi bil 1. oktobra 1992. leta v predarlskem Feldkirchu nastopil za porno kazni, vendar se je pred tem pravčasno umaknil v tujino. To je izzvalo močno kritiko na račun avstrijskega sodišča, ki kljub obsodbi in

svarilom državnega tožilca ni poskrbelo za ustrezne ukrepe proti možnemu pobegu Ochsenbergerja. Le-ta se je najprej skrival v Španiji.

Sredi februarja letos so mednarodno iskanega neonacista prepoznali nemški cariniki, ko je iz Litve pripotoval v nemški Kiel. Tam je do zdaj sedel v preiskovalnem priporu, medtem pa sta Avstrija in Nemčija reševali vprašanje njegove izročitve. O njej je odločalo ministrstvo za pravosodje v zvezi z deželi Schleswig-Holstein, vendar na začetku ni bilo popolnoma jasno, kako bodo odločili, saj je nemško proavosodje glede na nemško prakso sprva kot povod za izročitev pričakovalo kriminalni, ne pa politični delikt.

Obsodba Ochsenbergerja je bila varen signal za resnejše nastopanje avstrijskih policijskih in sodnijskih organov proti organiziranemu neonacizmu.

Dokaz za to je tudi proces proti koroskemu učitelju Ottu Schatzmayerju, ki je prav tako obtožen ozivljanja neonacistične miselnosti. Celovsko sodišče je sodsko obravnavo včeraj zaradi zasliševanja nadaljnjih prič prekinilo.

EVROPA / SEVANJE UV-B

Evropa pred
uvedbo
"burning time"

Vznemirljivi podatki

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Nemski zvezni urad za okolje (UBA) je objavilo najnovejše podatke v zvezi z razkrajanjem ozona v stratosferi in povečanjem sevanja ultravijoličnih žarkov klasifikacije B.

Raziskave potrjujejo pred kratkim objavljene podatke iz studije ameriške vesoljske agencije NASA, ki izkazujejo 10-odstotno nazadovanje zaščitne ozonske plasti v arktičnem področju ter 20-odstotno nazadovanje ozonske plasti nad gosti poseljenimi področji med 30. in 60. severnim vzporednikom.

NASA po desetletnem opazovanju ozonske plasti v stratosferi (satelit Nimbus 7) zlasti opozarja na neposredno posledico - ojačitev sevanja elektromagnetnih valov iz ultravijoličnega spektra, ki se je povečalo kar za eno tretjino.

Največji problem so zarki tipe UV-B, ki ogrožajo zdravje (očesna in kožna obolenja) ter dolgoročno uničujejo plankton v morju in rastline na kopnem. Nemške raziskave zdaj te alarmant-

ne podatke potrjujejo. UBA sporoča, da se je jakost žarčenja ultravijoličnih valov tipe B medtem že tako povišala, da je v aprilu bila beležena jakost, kot je navadno dana sele na visku poletja - v juniju.

V Nemčiji so za primer nadaljnjega stopnjevanja v pripravi svariila in navodila za prebivalstvo. Zarki UV-B naj bi zdaj dosegli že 80-odstotkov tiste jakosti, pri kateri naj bi bila izdana prva javna opozorila.

Na Dunaju je iz pristojnega ministrstva za okolje sprva bilo slišati le pomirjujoče izjave. Koncentracija žarkov UV-B da se ni dosegla maksimalne vrednosti, poleti bi se situacija lahko celo nekoliko stabilizirala. Razen tega bodo v Avstriji izvedli svojo lastno raziskavo, je v zvezi z vznemirjajočimi ameriški in nemški studiji napovedal pristojni strokovnjak Avstrijskega zveznega urada za okolje, dr. Radunsky v pogovoru za avstrijski radio. Zvezni minister Ausserwinkler pa je napovedal informacijsko kampanjo.

KOROŠKA / DEŽELNI ZBOR - ZERNATTO

"Zastopstva
manjšine ne bo"

Tristrankarski pakt proti manjšini drži

IVAN LUKAN

CELOVEC - Koroski deželni glavar Christof Zernatto je včeraj na zasedanju koroskega deželnega zbora koroskim Slovincem vzel zadnja upanja v zvezi z uvedbo narodnostnega mandata v koroskem deželnem zboru. V odgovoru na poslansko vprašanje je dejal, da "v prihodnji legisturni dobi zastopstva manjšine v deželnem zboru ne bo!"

Zernatto je to svoje stališče utemeljil s tem, da ni pripravljen zapustiti pot tristrankarskega konsenza v manjšinski politiki, poleg tega pa je se

menil, da tudi znotraj slovenske narodnostne skupnosti ni enotnega mnenja glede zastopstva manjšine v koroskem deželnem zboru.

Deželni glavar je hkrati napovedal, da je koroska deželna vlada že odobrila med deželnozborskimi strankami dogovorjeno novelacijo volilnega reda za deželnozborske volitve. Pri tem je poudaril, da predlog deželne vlade ne predvideva ne ureditev zastopstva manjšine kot tudi ne opustitev osnovnega mandata za manjše volilne skupnice.

Kot je Republika poro-

cala, je zvezni vodja Zelenih Peter Pilz začetka aprila v pogovoru z deželnim glavarjem zahteval, naj Koroska prilagodi svoj volilni red novemu zakonu o državnoborskih volitvah. Le-ta predvideva, da vsaka volilna skupnica, ki po celi Avstriji doseže 4 odstotkov veljavnih glasov, pride v avstrijski parlament.

Koroski volilni red torej ostane najbolj restriktiven v Avstriji, saj bo tudi v bodoče za vstop v deželni parlament potrebno zbrati najmanj 8 odstotkov v enem volilnem okrožju...

V Celovcu je včeraj spet zasedal koroski deželni zbor

DUNAJ / SPOMINSKA SVEČANOST ZA SELSKE ŽRTVE

Odkrili spominsko ploščo
v dunajski "Sivi hiši"

Navzoči manjšinski in državni predstavniki

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ - Z razkritjem spominske plošče (delo rojaka Hanzija Certova), nagovori političnih reprezentantov, glasbenimi prispevki, molitvijo in polaganjem vencov so se včeraj tudi na Dunaju spomnili 50. obletnice smrti trinajstere koroskih Slovencev - upornikov proti nacizmu. Selske žrtve - s tem imenom živijo profitasisti iz Sel in okoljskih občin dalje v kolektivnem spominu Slovencev na Koroskem - so bile 29. aprila leta 1943 (po poprejšnji Freislerjevi obsodbi v Celovcu) obglavljene v dunajski "Sivi hiši", danes sodišču za ka-

zenska dejanja in preiskovalnem zaporu.

Svečanost v spominskih sobi sta organizirala Center avstrijskih narodnosti (CAN) na Dunaju in Klub slovenskih študentov in študentk (KSSS/D), med uglednimi soudeleženci komemoracije pa so bili bivši avstrijski zvezni predsednik Rudolf Kirchschläger, zvezni minister za pravosodje Klaus Michael (kot predstavnik avstrijske zvezne vlade), državna poslanca in bivša ministrica za pouk Hilde Hawlicek (SPÖ), direktor avstrijskega parlamenta Heinz Wasserbauer, slovenska amba-

sadorka na Dunaju Katja Boh, predstavnik angleške ambasade Townsend, bivši vodja urada koroske deželne vlade Ralf Unkart, ter predstavniki avstrijskih narodnostnih manjšin ter sorodniki obglavljenih in občani iz občine Sele na Koroskem.

Minister Michalek je spomin na žrtve nacionalsocialističnega režima vzel za povod, da je ponovno kritiziral in odklonil se v mnogih državah na svetu prakticirano smrtno kazen. Predsednik CAN Karel Smolle se je v svojem govoru obsodil vojne grozote na tleh bivše Jugoslavije, predsednik

KSSS/D Joži Wutte pa je svaril pred latentnim fašizmom ter samokritično pozval tudi slovensko narodnostno skupnost k večji strpnosti napram drugače mislečim.

Smolle je na komemoraciji prebral pismo zveznega predsednika Thomasa Klestila. Trinajstero selskih žrtv, tako Klestil, nas sprico tragedije v nekdanji Jugoslaviji tem bolj spominja na veliko tragedij, kateri so bili izpostavljeni koroski Slovenci v času druge svetovne vojne, a spominjajo naj nas tudi na učinkovit upor proti nacističnemu režimu.

Koroska delavska zbornica je tudi letos razpisala literarni natečaj "Nagrada dela". Dobitnik nagrade je Dunajčan Paulus Hochgatterer (na sliki z drugimi nagradenci).

AVSTRIJA / FPÖ IN DESNICA

Tudi neonacist
Gottfried Küssel je
bil bivši kandidat

Nova razkritja v "rjavi" sceni

DUNAJ - Tudi neonacist Gottfried Küssel, ki od začetka lanskega leta v preiskovalnem priporu caka na začetek procesa zaradi nacističnega delovanja in poveljevanja Tretjega rajha, je bil nekoč kandidat na občinski listi FPÖ.

Küssel je v okviru psihiatričnega "intervjuja" v preiskovalnem priporu izjavil, da je 1980. leta pri občinskih volitvah na izrecno željo tedanjega svobodnjakega obrambnega ministra Ofnerja (koalicijski SPÖ z FPÖ) kandidiral na listi svobodnjakov v domači občini Payerbach (Nizja Avstrija).

Vodja neonacistične "Volkstreue außerparlamentarische Opposition" (VAPO), ki je 1991. leta kot naslednik (za aidom

umrlega Michaela Kühnena) postal tudi vodja zahodnonemških neonacistov, nadalje izjavlja, da do sedanje Haiderjeve FPÖ nima tesnejših stikov, vendar se v mnogih zadevah strinja s politiko stranke.

Avstrijska državna policija je Küssela in vrsto njegovih kameradov - po večletnem bolj ali manj nemotenem delovanju in paravojskih vajah - aretirala konec leta 1991. Povod za aretacijo je bil javni pritisk zaradi televizijskih intervjujev novega "führerja", ki so jih emitirale ameriške in nemške tv-postaje in v katerih je Küssel neovirano poveljeval Hitlerja in nacionalsocialistično ideologijo.

PRIREDITVE

Petek, 30.4.1993

SMIHEL

Farna dvorana, 20.00 - Razstava mojstrov domače obrti Jerneja in Mateja Kosmaka iz Trzica: "Iz domaćih korenin".

ST. JANZ

Stara ljudska sola, 9.00 - "Kako gradimo poceni hleve za prosto rejo goveda"; referent: . Günter Egger, Kmetijska zbornica Stajerske;

Sobota, 1.5.1993

PLIBERK

Pri Schwarzlnu, 20.00 - "Vigredni koncert", nastopajo: MePZ Podjuna, Mlada Podjuna, kvintet "Kralj Matjaz" iz Libuc;

SELE

Farni dom, 19.30 - "Trije vaški svetniki", gostuje, gledališka skupi-

na iz Podlipa, Slovenija;

Nedelja, 2.5.1993

CELOVEC

Mladinski dom SSD, Mikschalle, 20.30 - Korosko slovensko srečanje muzikantov "Pozdrav prijateljem", nastopila bosta tudi: Alpski kvintet in Magic Music;

ST. PRIMOŽ

Gostilna pri Voglu, 14.00 - Društvo upokojencev "Podjuna" vabi svoje člane na: "Redni občni zbor in srečanje ob materinskem dnevu", kulturni spored: Plazniška dekleta;

SELE

Gostilna Trkl, 14.00 - Srečanje ansamblov treh dežel, nastopajo: ansambel "Fantje iz-

pod Rogle", družina Višić, Junge Lavantaler;

Farni dom, 15.00 - Komedija "Trije vaški svetniki", nastopa gledališka skupina iz Podlipa (Slovenije);

Ponedeljek, 3.5.1993

CELOVEC

Pastoralni center sv. Cirila in Metoda, 10-Oktober Str. 25/I, 19.00 - "Clovek v zlatem rezu" z Andrejem Capudrom, pogovor vodi Vinko Osak;

Petek, 7.5.1993

ROZEK

Galerija Rožek, Semi-slavce 13, 19.00 - Helga Duffek bere iz svojih del, uvodne besede spregovori Brane Kovac.

Nastopni
obisk
vodstva
SSZ pri
Ambrozyju

CELOVEC - Slovenska športna zveza je ta teden nadaljevala predstavitvene obiske. Tokrat so se zastopniki SSZ predstavili športnemu referentu dr. Petru Ambrozyju in ga seznanili s teznjami in ciliji Slovenske športne zveze.

Novi predsednik Marijan Velik je predvsem opozoril na odprt status SSZ v okviru zveznih in deželnih gremijev. Ureditev tega statusa pa bi naj zagotovila redne subvencije s strani zveze in dežele.

Dr. Ambrozy je v pogovoru opozoril na deželni športni zakon in s tem v zvezi poudaril, da s strani dežele ni možno prevzeti financiranja rednega delovanja SSZ. Po zdravilnaci SSZ, kot je to športno srečanje vseh evropskih manjšin in nogometni turnir v celovški sejamski hali. Glede vprašanja nogometnega igrišča za SAK je obljubil finančno pomoč.

Deželni športni sekretar, Stefan Genser, pa je podprl zamisel tesnejšega sodelovanja med SSZ in športnemu referatu urada deželne vlade. S strani SSZ sta se pogovora se udeležila podpredsenik Danilo Prusnik in tajnik Bernard Sadovnik.

NOVICE

Nov zalet v Bruslju

BRUSELJ/DUNAJ Po kritiki o nejasnih pogajalskih izhodiščih in pozicijah avstrijske delegacije v Bruslju je zdaj zelo hitro prislo do korektur nekaterih stališč. "Avstrija je predložila nadaljnje statemente k pogajalskim točkam in je svoje pozicije precizirala in se bolj definirala", je v torek izjavil zunanje-politični komisar ES Hans van den Broek. Vendar naj bi slej ko prej v vprašanih kmetijstva, regionalne politike, nevtralnosti in varnostne politike bila potrebna intenzivna pogajanja. Avstrijski zunanji minister Alois Mock racuna s tem, da bodo pogajanja do zacetek junija omogočila jasno pozicijo ministrskega sveta ES o avstrijski želji po pristopu.

Prodaja 'državnega smetarja'?

DUNAJ - Avstrijski skorajšnji monopolist na področju odstranjevanja odpadkov, državni holding ASA, bo po vsej verjetnosti prodan tujemu interesu. ASA - vodilno podjetje za odstranjevanje in obravnavanje tako navadnih kot industrijskih odpadkov ima 540 milijonov silingov letnega prometa in je tudi močno zasidrano v nekaterih vzhodnih državah - je včlanjena v avstrijski državni holding ÖIAG. Bank Avstrija je pred kratkim odbila ponudbo, da bi kupila podjetje za milijardo in pol silingov. Po odklonitvi 'domače rešitve' so zdaj na vrsti tuji interesi. Konkretno se za prevzem ASA zanimajo ameriški 'Waste management' (največji odstranjevalec odpadkov na svetu z 90 milijardami silingov letnega prometa), nemški energetskogospodarski koncern RWE, francoski velikan Generalne de Eaux in švicarski proizvajalec cementa Holderbank. (I.S.)

Bo letošnje poletje
turistična katastrofa?

DUNAJ - Nic kaj roznatih pespektiv en vidijo avstrijski strokovnjaki za turizem. Za letos poleti pričakujejo občutljivo upadanje prometa v turizmu. Glavni vzrok naj bi bila gospodarska kriza in slava konjunkturna situacija v Evropi in zlasti v Nemčiji, iz katere prihaja največji del poletnih gostov. Razen tega bo letos zaradi valutnih sprememb in razlik dopust v Avstriji dražji kot v preteklih letih. Slav zaključek poslov letos v marcu je bil prvi znak recesije, na primer izpostavljajo strokovnjaki avstrijskega instituta za gospodarske raziskave WIFO, poleti naj bi se ta trend stopnjeval ter privedel do 3-odstotnega nazadovanja prometa v turizmu. Nazadovanje gostov bo prizadelo predvsem turistična podjetja, katerih gospodarska situacija itak ni najboljša. Tezko bo za tiste, ki se usmerjajo v masovni turizem, turistična podjetja s kvalitativno ali specializirano ponudbo naj bi imela manj težav, ocenjujejo pri WIFO. (I.S.)

Bilanca ÖMV: 264 milijonov
šilingov izgube

DUNAJ — Državna Avstrijska uprava mineralnega olja (ÖMV), člen državnega industrijskega holdinga Austrian Industries, je v preteklem poslovnem letu negativno bilancirala. Izgube znašajo okoli 264 milijonov silingov, to pa kljub lani uveljavljenim varčevalnim ukrepom v višini ene milijarde silingov. ÖMV je v preteklem letu se bilancirala z 1, 8 milijard silingov, lani pa je zdrsela v močne težave. V preteklih mesecih se je veliko razpravljalo o privatizaciji ali o možni kooperaciji s tujim partnerjem. Glavni problem ÖMV je recesija v petrokemični industriji. Samo hčerki ÖMV 'Petrochemie Danubia' in 'Chemie Linz' sta v preteklem poslovnem obdobju prigrisodari izgubo v višini dveh milijard silingov. Rafinerija je bilancirala z izgubo 140 milijonov, uspešno pa je ÖMV lahko gospodarila na energetskem sektorju (zlasti s plinom) z dobičkom 1, 8 milijard silingov. Tudi družbina mreža bencinskih crpkal je uspešno obratovala. Vodstvo je za letos napovedalo nadaljnje varčevalne ukrepe. (I.S.)

"Tipičen Avstrijec"
je ženskega spola...

DUNAJ - Strokovnjaki Avstrijskega centralnega statističnega urada na Dunaju so na osnovi podatkov popisa prebivalstva leta 1991 izdelali sliko "tipičnega Avstrijca". Potemtakem je le-ta - seveda statistično gledano - večinoma ženskega spola (52 odstotkov), 45 odstotno poročen, povprečno 38, 1 let star in sedemdesetletni tujec. Ob roku popisa, dne 15. maja leta 1991, je Avstrija imela 7, 796.000 prebivalcev, kar pomeni, da je število prebivalstva v primerjavi s popisom leta 1981 naraslo za 3, 2 odstotka. Iz rezultatov popisa leta 1991 je dalje razvidno, da je vsak peti Avstrijec "zrel" za pokoj oz. da je že dosegel starost, s katero bi lahko sel v penzijo. S tem pa je Avstrija pri vrhu evropske lestvice.

KOROŠKA / POTRES

4. stopnja

CELOVEC - V sredo zvečer ob 20.50 uri se je tresla zemlja na Južnem Koroskem.

Epicenter potresa, ki je po Mercallijevi lestvici dosegel 4. stopnjo, je bil v okolici Borovlj, k sreci pa ni povzročil gmontne skode. Potresni sunek je trajal le nekaj sekund, močno cutili pa so ga tudi v glavnem mestu Kroske, v Celovcu.

To je razvidno tudi iz sporocil požarnih bramb, zandarmarijskih postaj ter urednistev dnevnikov na Koroskem, ki so registrirali

nekaj sto telefonskih klicov.

Vznemirjeni prebivalci Roza in centralnih predelov Koroske so se ob tej priliki predvsem spomnili na katastrofalen potres leta 1976 v Furlaniji, ki je prav tako bil okoli 21.00 ure in v prvih majskih dneh.

Avstrijska služba za potrese prosi prebivalstvo, naj zaznavanja pismeno sporoči na naslov Österreichischer Erdbeben dienst, Hohe Warte 38, A-1190 Wien/Dunaj.

FOTOGRAFIJA / RAZSTAVA, KI DOKUMENTIRA OBE NEMČIJI MED 1950 IN 1990

Poročila o stanju v dveh svetovih

Trčenje Zahoda in Vzhoda je bilo tako silovito, da je porušilo Berlinski zid - Fotografije so sled prvih korakov resnice tega soočenja - Razstava bo z Reke potovala v Zagreb in nato v Ljubljano

»Poročilo o stanju« je zaenkrat zadnja v nizu fotografij na razstavi »Fotografije v Nemčiji od 1850 do danes«, ki jo je organizirala razstavna služba berlinskega Instituta za odnose s tujino. Razstavo je tako kot celotno serijo zasnoval Wulf Herzogenrath iz Berlina, Göthejev insti-

tut iz Zagreba pa je omogočil njen prenos na Hrvasko, najprej v Moderno galerijo Rijeka, potem pa v MSU Zagreb, od koder bo prisla tudi v Slovenijo.

Gre za avtorska fotografska »poročila« iz dveh nemških držav, ki sta nastali po kapitulaciji vsaka na svoji strani

BRANKO CEROVAC

zidu. Z izborom avtorjev in del, ki so relevantni za splošen vpogled v določene strani razvoja kot medija in umetniške zvrsti, so tako v »reportažni« kakor tudi v »avtorski« fotografiji skušali prikazati spremembe,

prelome, dejanske eksistencialne, družbene, politične in ideoloske procese v obeh državah, ki so tudi estetsko posredovani z razvojem fotografije ter z različnostjo avtorskega pristopa k temu mediju, k njegovi »stvarnosti« in »resnici«. Vsi avtorji, vsak iz svojega zornega kota, pricaajo o travmatičnosti in razcepljenosti tega zgodovinskega obdobja, ki ga simbolizira zid med vzhodom in zahodom, zid, ki ni razcepil samo Nemčije.

Fotografije pricaajo o stanju oziroma o procesih opustošenja - ne samo urbane okolice, ampak tudi eksistencialnih temeljev in pogojev posameznikovega in družbenega bitja. Gre za »prve korake resnice«, ki jih avtorski reporterji zajemajo in beležijo o nas, o izsekih in vizurah družbenih iger, navad, proslav in ritualov. Gre za majhne radosti vsakdana na ulicah mest na vzhodu in zahodu in za velikanski gnus, osamljenost in tesnobo v urbanih okoljih, ki jih zaznamujejo osupljive vizure praznine, hladu, enoličnosti, banalnosti, kica, apatije, represije, političnih shodov in ogabno »polepsane« stvarnosti.

Katere izseke iz 40 let življenja obeh Nemcij

prikazujejo v kronološkem nizu omenjeni avtorji? Charges Haimeer dokumentira življenje običajnih ljudi na ulicah Kölna in Arno Fischer povojni Berlin, v katerem prevladuje brezorientiranost. Ulrich Wüst v svojih slikah mesta poudarja dokumentarne motive, podobna nacela pa v svojih »duhamornih« in monotonihih fotodokumentacijah ljudi in njihovih stanovanj uporablja tudi Wilmar König.

André Gelpke poroča o naključnih znanstvih, pri katerih je zmeraj ohranjena distanca. Enako distancirano tudi Herlinde Köhl prikazuje odsotnost kakršnegakoli smiselnega odnosa, topo in pritlehno togost in puhlost proslav »finih, uglednih in uglednih« premožnih slojev meščanstva. Tu je velik prizorov iz Lole režiserja R. W. Fassbinderja. Nasploh lahko pri vseh teh avtorjih opazimo nekakšno povezanost med ameriškim in nemškimi filmskimi, likovnimi, fotografskimi in drugimi medijskimi trendi, ki so znani iz filmov Fassbinderja, Schlöndorfa, Wendersa, Sieberberga in drugih novovalovskih nemških režiserjev, ki smo jih v zadnjih 15 letih spoznali tudi pri nas. Očitne so

Angela Neuke: Berlin, november 1989 (Fotografija iz kataloga razstave)

tudi povezave z ameriško slikarsko tradicijo fotografsko-realističnega oziroma pop-artističnega posnetka, ki portretira stvari, notranjstvine, osebe, ulice, fasade, izlozbe, avtomobile, nočne bare in vsakdanja javna prizorišča.

Kot so pred tem na ameriško sceno vplivali nemški dadaisti, protagonisti nove stvarnosti, nadrealisti ter nemški filmski režiserji in fotografi, tako je zdaj ta proces očitno doživel svoj višek v 80. in 90. letih v množici citatov, referenc, izposoj in prevze-manj.

Prav v nasprotju z navedenim distance Gundula Shulze snema stvari in ljudi iz skoraj prevelike blizine. Sibylle Bergemann spremlja, dokumentira in razkriva okoliščine, procese, ozadje, konce, ki so se zgodili pred začetkom nastanka, transport, sestavljanje in postavitev spomenika Marxu in Engelsu. Fotografija iz te serije, tista, na kateri se z neba spu-sca Engelsova zvezana figura, nekako določa podobo, je znak identitete celotne razstave »poročila o stanju«.

Angela Neuke daje natančna obvestila o do-

gajanjih na politični sceni in izza nje. Matthias Hoch poroča o zunanem videzu in stanju na vzhodnonemških železnicah leta 1988. Njegove fotografije poročajo o vzhodnonemških železnih postajah in o prizorih državnih obiskov, političnih paradah, mitingih, o sistematičnem policijskem terorju nad demonstranti, morebitnimi izgre-dniki, teroristi, atentatorji v Bonnu leta 1987 ter pri berlinskem zidu novembra 1989 in kasneje se oktobra 1990. S fotografijami Hocha in Neukejeve stopamo po poti

»prvih korakov resnice«, ki se kažejo v Chargesheimerjevih in Fischerjevih fotografijah iz davnih 50., 60. in 70. let - do neposrednega trenutka (vsaj zunanega) zrušenja berlinskega zidu in državne združitve Nemčije. Kako koraka resnica po političnem koncu tega procesa, kakšni so njeni najnovejši izseki in preseki, kaj se je dejansko porušilo v ljudeh in kaj se je začelo graditi - vse to bo, upam, mogoče razbrati iz nekaterih prihodnjih razstav, v kasnejših, distanciranih »poročilih o stanju«.

Sybille Bergemann: Iz serije Spomeniki, 1975 - 1986 (Fotografija iz kataloga razstave)

SLIKARSTVO / GLEDALIŠČE / PLES / GLASBA

EVROAGENDA

FILM / KIPARSTVO / ARHITEKTURA / FOTO

BONN

Plesoče figure

Kunst- und Ausstellungshalle der Bundesrepublik Deutschland, od 30. aprila do 11. julija: Plesoče figure. Zastave Fante Asafa v Gani, odprto od 10. do 19. ure, ob ponedeljskih zaprti.

Fante so afriško ljudstvo ribičev in trgovcev s približno milijon pripadniki, ki prebivajo v številnih državah ob ganski obali. Evropejci so jih odkrili že pred petsto leti in Fante so postopoma, a vendarle hitro prevzemali evropsko tradicijo in artefakte. Ena najbolj osupljivih manifestacij njihove kulture je sistem družb asafa, ki so nekod tvorile vojaško silo države Fante in so se zdaj zadolžene za dejavnosti skupnosti, na primer za ponovno razdelitev in upad orne zemlje. V vsaki državi Fante je več teh družb, ki so strukturirane v strogo hierarhično piramido. Clanstvo v družbi asafa in najpomembnejše funkcije prehajajo iz roda v rod po patrilinearnem sistemu. Najznatnejši zascitni znak vsake družbe asafa je bila zastava, s katero so se predstavljali na pohodih, festivalih, pogrebih in drugih javnih prireditvah. Zgodovinski viri pricaajo, da imajo družbe asafa svoje zastave že tristo let, najstarejša ohranjena pa je iz druge polovice 19. stoletja. Na zastavah zasledimo specifično ikonografijo. Glavni vir so zgodovinski dogodki, bogat repertoar pregovorov in rekov ljudstev Akan in različni predmeti iz evropske tradicije. Po eni strani so te zastave glorifikacija posamezne družbe, po drugi pa s sliko pogosto smesijo tekmece, kar čisto povzroci ali poglobi konflikte med njimi.

Zastave so navadno visoke med 90 in 120 cm, v širino pa merijo 120 do 190 cm. Na bombažno ali svilen tkanino slikajo z aplikativno tehniko, majhni deli pa so vezeni. Navadno izberejo univerzalen motiv, ki je na obeh straneh zastave enak.

Zastave ljudstva Fante v sebi združujejo svežino in izvirnost njihove slikovite predstavitve. Čeprav so objekti s tradicionalno funkcijo, jih lahko gledamo kot sodobno umetnost.

Bonnska razstava je prva predstavitev te umetnosti v Evropi, poleti pa bo na ogled se v Berlinu. (A.K.)

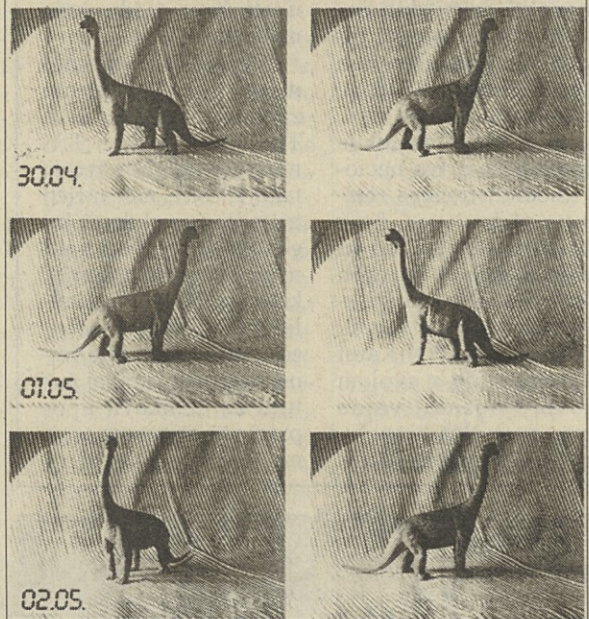

ULRICHSBERG

Začetek sezone festivalov

Kaleidophon, festival jazza in improvizirane glasbe v avstrijskem Ulrichsbergu od 30. aprila do 2. maja 1993

ULRICHSBERGER KALEIDOPHON

Pricenja se sezona spomladanskih in poletnih festivalov jazza. Kot je v navadi zadnjih nekaj let, jo v sednji Avstriji začena simpatičen, predvsem pa nepretenciozen in nerazvpit festival v avstrijski vasi Ulrichsberg, kakšnih 50 km severno od Linza na tro-meji med Avstrijo, Nemčijo in Cesko.

V tamkajšnjem »jazz ateljeju« se bodo za prvomajski vikend zvrstili trije festivalski večeri, ki obetajo zanimivo in predvsem drugačno jazzovsko glasbo. Med nastopajočimi velja opozoriti na European Chaos String Quintet, na kvartet ameriškega saksofonista Davida S. Warea v družbi z dolgoletnim basistom Cecilia Taylorja Williama Parkerja, na češko-newyorsk duet dveh multiinstrumentalistov-improvizatorjev Petra Mahajdika in Davida Mossa in na trio francoskega basklarinetista Denisa Colina.

V festivalski ponudbi se posebej izstopajo sobotni koncert Double Banda newyorskoga pihalca Neda Rothenberga in celotni nedeljski dan z duetom imenitnega sopranskega saksofonista Steva Lacyja in pianista Mala Waldrona ter zaključek s posvetilom evropskih improvizatorjev, zbranih v kvintetu, ki bodo igrali glasbo Jimija Hendrixa. Prepeval ga bo Anglez Phil Minton. (I.V.)

LONDON

Umetnine Bowesovega muzeja zdaj tudi v Londonu

The National Gallery, zbirka slik Bowes Museum, odprto od 28. aprila do 20. junija, tel: 071 - 839 3321

Bowes Museum je prav gotovo muzej, ki hrani najzanimivejšo zbirko umetniških del in izdelkov dekorativne umetnosti v Veliki Britaniji. Ker prostore Bowesovega muzeja obnavljajo, je londonska Nacionalna galerija sprejela ponudbo tega muzeja, da razstavi 29 umetnin te zbirke. Med razstavljenimi eksponati prednjajo delo španskih mojstrov in francoskih slikarjev 18. in 19. stoletja: El Greca, Antonia de Pereda in Goye. Med francoskimi mojstri pa so zastopani krajinarji Hubert Robert, Michallon in Valenciennes. Med razstavljenimi slikami so na ogled tudi manjša portretna dela, med njimi Goyin Meléndez Valdéz in Champaignev nedavno odkrit portret njegove žene. Na razstavi so poleg omenjenih avtorjev zastopani se slikarji J. Stella, F. Fracanzano, Boucher, F. Primaticcio in drugi. Ob razstavi sta izšla tudi spremljajoči katalog in videoopisnetek, ki ju lahko kupite za 4.95 oziroma 10.50 funta. (M.T.)

UTRECHT

Gledališki festival SPRINGDANCE

Od 1. do 8. maja v Utrechtu (Nizozemska). Dodatne informacije na naslovu Springdance Festival, Keistraat 2, 3512 HV Utrecht, ali po telefonu 9931 30 332032.

Festival so ustanovili leta 1977, na začetku pa se je imenoval STAP. Njegova osnovna naloga je bila uvajanje in razširjanje sodobnega plesa na Nizozemskem. Kasneje se je strategija seveda spremenila in Springdance je razvil bogato mednarodno izmenjavo, kooperativne odnose s tujimi fondacijami in koproducentse z različnimi festivali iz tujine. Najnovejšo zamisel so uresnili leta 1991 kot Voorland, projekt promocije mladih plesnih talentov. Po dveh uspešnih sezonah so se odločili, da Voorland ne bo več ločen projekt, zato so ga praktično »zlili« s festivalom Springdance.

In kako bo sestavljen program letosnjega festivala? Nastopilo bo kar 15 koreografov in skupin iz 9 držav. Občinstvo si bo lahko ogledalo 31 predstav, ki jih bodo uprizorili na šestih različnih mestih Utrechta.

Festival bo odprl japonski koreograf Saburo Teshigawara s predstavo Bones in Pages (1. do 3. maja). Ta »disident plesa butoh«, ki smo ga pred kratkim lahko gledali na zagrebškem Eurokazu, je danes eden najrazvpitejših koreografov na Japonskem. Carola, predstava Angels Margarit, bo na sporedu 1. in 2. maja. Vera Mantero, Portugalka, ki jo poznamo z ljubljanskimi Dnevi plesa leta 1992, prihaja 2. maja in bo do 4. maja izvajala predstavo Perhaps she could dance first and think afterwards!

Istocasno bodo nastopili tudi Leine and Roebana. Solo I je naslov predstave Annamyl van der Pluym, ki je na programu 3. in 4. maja. Naslednja bo predstava Dennis O'Connor Sacre Conversazione (4. in 5. maj). Catherina Sagna bo nastopila 5. maja s predstavo Le Sommeil des Malaiteurs. The Law of Remains, predstavo iranskega Americana Reza Abdoha, v kateri vas bo strasil množični morilec Jeffrey Dahmer in zabaval Andy Warhol, si lahko ogledate od 4. do 8. maja. (Mimogrede, ce ste potrpežljivi, si boste Abdohovo predstavo lahko ogledali na Dunajskih slavnostnih dnevih od 24. do 28. maja.) Lynda Gaudreau bo na festivalu Springdance nastopila 6. in 7. maja s predstavo Des Centaines de Foison Coeur/Etude de 100. That was all I wanted, so I stuck my finger in his eye/Kobolt je predstava Kenneth Kvarnström, ki bo na sporedu 7. in 8. maja. V tem terminu bosta nastopili se dve skupini: Blok and Steel s predstavo Angelless in Jonathan Burrows Group s predstavo Very.

V dodatnem, skupinskem programu bodo 2. in 3. ter od 5. do 8. maja nastopili Connie Hegen (Go-Go al Coda), Paul Selwyn Norton (Nth) in Janneke Draisma (Bala II). (A.M.)

RIM

Dve razstavi fotografa Helmuta Newtona:

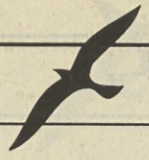
Galleria del Centro Culturale Francese, Piazza Navona, »Moda in slike« (38 fotografij) Villa Medici, »Arhivi noči« (58 se neobjavljenih fotografij) Razstavi sta odprti od 1. maja do 13. junija.

Helmut Newton (na sliki z modelom, Los Angeles, 1980), rojen sicer v Berlinu, a po narodnosti Avstalec, si je položaj med najbolj znanimi fotografi nase dobe zagotovil v šestdesetih in sedemdesetih letih, ko je hotel s fotografijami golih ljudi prikazati tedanjo družbo. Newton, ki je objavljaj v vseh najbolj znanih revijah (Vogue, Elle, Marie-Claire, Jardin des Modes, Playboy, Queen, Stern) in razstavlja v mnogih svetovnih muzejih, je poznan predvsem kot fotograf zensk, ki je naredil preobrat v erotičnih fantazijah današnjega časa.

Na razstavi Moda in slike v Francoskem kulturnem centru bo na ogled 38 najbolj znanih Newtonovih fotografij zadnjih trideset let, in sicer iz zbirke Fotografije evropskih his. Glavni junaki prelomov v umetnosti: Anita Ekberg, Grace Jones, Jeanne Morreau, Pina Bausch, Andy Warhol in Hugh Hefner in kreacije svetovno znanih modnih kreatorjev sta glavni temi tega dela rimske razstave.

Tudi na razstavi v Villi Medici z naslovom Arhivi noči, ki ga je dolocil Newton sam, je največ fotografij golih zensk, nekaj razstavnega prostora pa je umetnik namenil tudi slikam predmetov v »nespodobnih« položajih. (ANSA)

LIKOVNA UMETNOST / DÉTENTE V LJUBLJANSKI MODERNI GALERIJ

Srečanje svetov z nasprotnih strani berlinskega zidu

Razstava, ki bi jo morali videti veliko prej - Predstavlja jo kustosinja

Liljana Stepančič - Na ogled še do 2. maja

Ob padcu berlinskega zidu se je izkazalo, da bo preteklo še nekaj vode, preden bo stara celina zazivela kot nekoc, recimo kot enoten kulturni prostor. Iz oči v oči sta si pogledala dva svetova, sicer otroka istih staršev, le da je eden crnih, drugi svetlih las, eden bogat in slaven, drugi pa obubošan in zanemarjen.

O tem govori razstava Détente. Politicna intencija naslova poudarja, da poleg same kreacije in umetniških del obstaja še kom-

pleksna umetnostna ali kulturna infrastruktura, ki manipulira, promovira, vrednoti in določa status ustvarjanju ter je sama odvisna od ekonomije, politike in sociale. Zgovorno je, da na Zahodu to imenujejo umetniški sistem ali umetnostni svet, medtem ko je na Vzhodu brez imena, kar pomeni, da na eni strani obstaja, na drugi pa ne.

Koncept razstave, ki zeli promovirati sodobno cesko in slovasko umetnost, nehoti razkriva moč za-

hodnega umetniškega sistema. Povabljeni umetniki so namreč izbirali svoje »vzore« med zahodnimi kolegi, kar kaže, da so se v obdobju po 2. vojni ustvarjala likovna središča preselila na Zahod. Zanimivo bi bilo vedeti, če bi funkcionalni nasprotni koncept, kjer bi bila izbira prepuščena zahodnemu delu. Verjetno bi vse skupaj spominjalo na prebege ljudi v času socialističnega bloka. Mnogoča je bezala z Vzhoda in nasprotni poskusi so zanemarljivi, predvsem pa

politično in psihološko vpraskljivi. Posledica moči umetniškega sistema je, da je naše vedenje o ustvarjanju zahodnih umetnikov zadovoljivo, medtem ko se z večino vzhodnjakov srečujemo prvič. Vsi ustvarjajo v duhu visokega modernizma ze nekaj desetletij, le da je delo enih odmevnejše od drugih.

Rudolf Fila, ki živi in dela v Bratislavi, je v 50. letih studiral na tamkajšnji Likovni akademiji, od leta 1989 pa je njen profesor. Tako kot Arnulf Reiner, njegov izbrani umetnik, ga je na začetku ustvarjanja fascinaliral informel. Kasneje je presel k predstavitevni umetnosti, ki prinasa detajle človeškega telesa. Njegovo ustvarjanje temelji na izrabljanju obstoječih slik starih mojstrov. Tej predlogi se pozneje dodajajo spontane slikarske, gestualne intervencije, asociirajoče persiflage in osvobajajoče provokacije. Umetnik je namreč mnenja, da opazovanje slik sprošča intuicijo in sproža refleksijo.

Stanislav Kolibal, 48-letni profesor prške Likovne akademije, imenuje svoja dela zgradbe ali konstrukcije. Gre za prostorske kompozicije ravnih ali polkrožnih, višjih in nižjih lesenitnih plošč, ki naj bi v končni postavitvi izžvenele v kompozicijskem sozvočju. Temu včasih doda-

ja aluminij ali transparenten material. Čeprav na prvi pogled konstrukcije napeljujejo na konstruktivizem, pa Kolibal to močno zaniha. Pravi vir je namreč mobilna skulptura Alexandra Calderja. Zanimivo je, da Kolibala ni pritegnila njena gibljivost, temveč se je navdušil nad možnostjo, kako narediti skulpturo v prostoru samo iz ravnih linij. V praskem kulturnem krogu je Kolibalo ustvarjanje kodirano kot konceptualno, podobno kot v francoskem Burrenovo ali italijanskem Merzovo. Njegova estetika je odraz modernizma, kjer je pomembno vlogo igrala visoka etična in moralna drža ustvarjalca. To in njegova krščanska deklarativnost je točka, ki ga povezuje z delom newyorškega umetnika Davida Rabinowicha.

Ustvarjanje Milana Knížaka, leta 1940 rojenega in v Pragi živečega umetnika, je tesno povezano s političnim in socialnim kontekstom Českoslovaske s konca 60. let. Po prihodu iz Amerike, kamor je bil na začetku 70. let poslan kot mlad politični potencial, se je pridružil praskemu opozicijskemu gibanju. Danes je dekan likovne akademije. Njegovo delo temelji na sožitju podob in predmetov iz različnih kultur v smislu nekakšne popartistične naravnosti, vendar uspej z moč-

Milan Knížak: Iz serije Živali iz novega raja - Oven (kuščar), 1990

no socialno noto proti režimu in zatiralskim ustanovam oblasti. S Tonijem Craggom ga povezuje uporaba ze fabriciranih materialov ali od civilizacije vzrženih izdelkov, ki s premetivtvo v drugacen kontekst zahteva neprestano preverjanje pogleda na svet.

Mednarodno uveljavljeni Jiri Valoch, 47-letni Pražan, je predstavnik vizualne poezije. Z njo se je srečal v sami Pragi, ki je veljala v 50. letih za enega od njenih središč. Vizualna poezija je Valocha pripeljala do delovanja v asociaciji Fluxus, aktivni se danes.

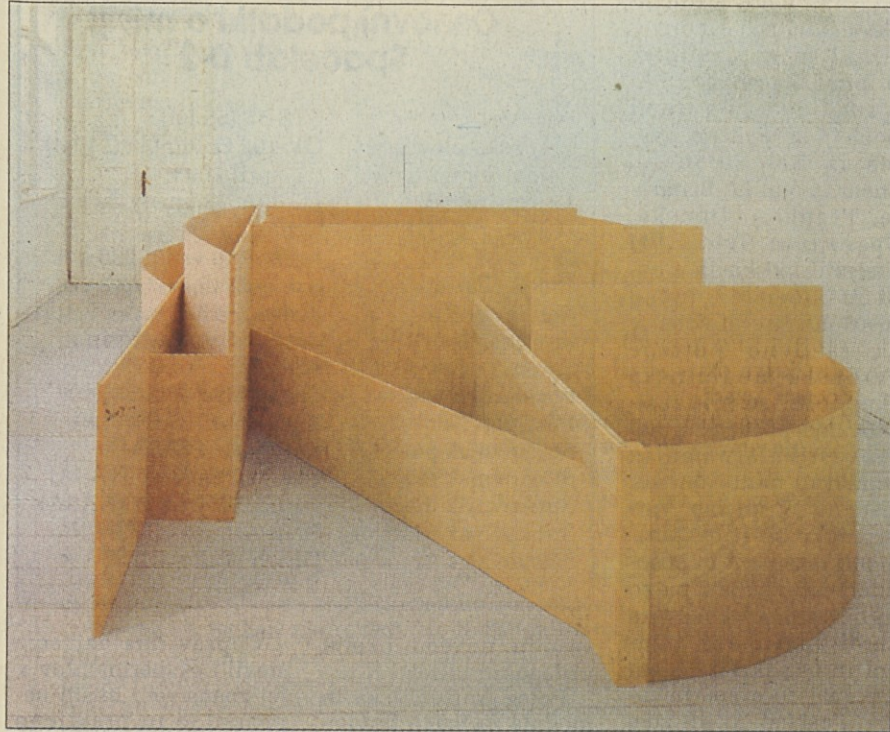
Od Mallarméja naprej se je poleg užitka branja odprl prostor se za užitek gledanja teksta, pri črki kot zapisu določenega glasu se je odkrila njena vizualna moc. Tak konceptualizem teksta pa je podlaga ustvarjanju Josepha Kosutha.

Verjetno le Adriena Simotová ni neznana našemu občinstvu, saj je v 80. letih sodelovala na dveh Mednarodnih grafičnih bienalnih. Njeno delo se utaplja v intimnih zgodbah in je zaprt v hermetičnost. Vendar zgodbe vedno govorijo o poziciji posameznika kot individua, ki se bori ali oponira množicne-

mu nagonu. Ko gre ze za zensko ustvarjanje, se lahko pri nadaljnji razlagi uporabi neki klise, splosno veljaven za zensko delovanje: to je, seveda poleg histeričnosti in marginalnosti, zaznamovano z izpovedovanjem prek drugega ali z drugim. V delu Adriene Simotove je to drugo Nancy Spero. Simotová se navdušuje predvsem nad njenim stridesletnim angaziranim feminističnim bojem, ki je podstat za razumevanje slikarskega dela.

Intencija Nancy Spero je vzpostaviti zensko ali feministično slikarstvo. Sama

ga imenuje »la peinture féminine« in se povezuje s podobnimi francoskimi literarnimi težnjami. Hélène Cixous, zagovornica »l'écriture féminine«, pravi, da je potrebno pisati z belim črnilom materinega mleka. To bi pomenilo, da je potrebno v umetniško delo investirati zensko telo in zenski organizem, ki pa je naravni subverziv falogocentristične tradicije ustvarjanja. Julija Kristeva dodaja, da to ne pomeni izključitve pisarke moške roke, saj so nekateri najboljši predstavniki »l'écriture féminine« Malarmé, Joyce in Artaud.

Stanislav Kolibal: Stavba VII, 1990

NA KRATKO

Nove galorimske izkopanine

AVIGNON - V središču Avignona so odkrili galorimske mozaike iz 1. stoletja, kot je v četrtki sporočil odgovorni predstavnik arheološke službe pri generalnem svetu v Vaulclusu Philippe Borgard.

»Prvič od začetka stoletja smo odkrili antčne mozaike v Avignonu, ki je sicer bolj znan po svojih srednjeveških najdbah.« Odkritje, ki je nastalo ob vrtanju na gradbišču za neko stavbo, je bilo odkrito pred dvema letoma, z arheološko zaščito pa so začeli na začetku marca in jo dokončali prejšnjo sredo. Na 25 kvadratnih metrih so odkrili tri črno-bele površine z geometrijskimi ornamentami, ki bi utegnile biti tla stanovanjske galorimanske hiše. Odkriti ornamenti predstavljajo manj znan vzorec med tistimi, ki so jih ze doslej odkrili na tem področju. Mozaik bodo postopoma prenesli s pomočjo specialistov, ki se bodo svojega dela lotili s posebno tehniko: najprej ga bodo nalepili na platno in ga previdno odlepili od njegove podlage ter nato pripravili plošce v velikosti 2 x 2 metra. Arheološka ekipa je prav tako nasla posodo in keramiko, ki pricata o življenju Avignončanov v galorimskem obdobju. (AFP)

Najden zaklad Troje?

DUNAJ - Nemski trgovci in pozneje arheolog Heinrich Schliemann je leta 1870 odkril ostanke antčne Troje Ilios, kot so jo imenovali stari Grki. Odkopavanja so se leta 1938 končali Američani, Schliemann pa je vse svoje dragocene najdbe odpejal v Nemčijo, kjer jih je zapustil berlinskemu muzeju. Po drugi svetovni

vojni so se sledi za mnogimi muzejskimi eksponati Tretega rajha izgubili. Tako je bilo tudi z dragocenostmi iz Troje, ki so jih odpeljali v SZ. Odkar je železna zavesa popolnoma zarjavela, se dela niso lotili le politiki in ekonomisti, temveč tudi arheologi in umetnostni zgodovinarji. Zdaj vse sledi, ki jih je dediscina Troje zapustila v obliki birokratskih listkov in kupov fasciklov, vodijo v Puskinov muzej v Moskvi. Pomembno vlogo pri odkrivanju trojanskega zaklada igra direktorica Puskinoevega muzeja Irina Antonova, ki je na dresdenski nemško-ruski konferenci o umetnostnih zakladih zatrjevala, da tega zaklada nikoli ni videla niti o njem ničesar ne ve. Sestavljanja mozaika o izgubljenem zakladu iz Troje pa se je zdaj z vsemi močmi lotil direktor dunajskega muzejskega muzeja Wilfried Zeipel, ki zatrjuje, da mu je Antonova priznala, da je trojanski zaklad dejansko v njenem muzeju. Menda je celo predlagala, da bi predajo izvedli na nevtralnih tleh, na primer v Avstriji. Puskinov muzej si želi, da bi trojanske zaklade prvič predstavili svetu prav na Dunaju.

Ker je v izjavah Antonove toliko nasprotij, nemški tisk namiguje, da si je očitno premislila. Zaklad trojanskega kralja Priama je torej v Rusiji. Zdaj niti ni več pomembno, ali so se medtem zdaj ze legendarni zaboji izgubili za železnimi vrati dobro varovanih prostorov Puskinoevega muzeja ali pa ležijo v kakšnem muzejskem depoju zunaj Moskve. Tako ruski kot nemski muzealci zdaj pričakujejo dogovor med obema vladama. Od poteka vladnih razgovorov je tudi odvisno, če bo trojanski zaklad naslednje poletje ali jesen res razveševal Dunajcane. Februarja letos je berlinski kulturni senator Ulrich Roloff

- Momin napovedal, da bodo ze v nekaj tednih objavili seznam tistih dragocenosti, ki so v Moskvi, vendar v naslednjih dneh o tem nihče ni vedel ničesar več.

Jevgenij Sidorov, ruski kulturni minister, je dopisniku ameriške revije Art News izjavil, da trojanskega zaklada ni videl in da ga zanj torej ni. Dopisnik Konstantin Akinsa pa v aprilski številki nemške revije Art dokazuje, da so trojanski zaklad julija 1945 pripeljali v Puskinov muzej. Kot dokazno gradivo uporablja fotokopije sprejemnih listov, ki jih je med drugim podpisala tudi Irina Antonova, tedanja kustosinja in direktorica Puskinoevega muzeja. Akinsa je goro birokratskih zapisov, ki opisujejo sprejem zapечатnih zabojev iz Berlina, nasel v arhivu moskovske knjižnice. Vsi prepripi in prepričevanje na podlagi materialnih dokazov so postali ze prav paradoksalni. Kajti zdaj se bodo začele tudi debate o lastništvu trojanskega zaklada: Schliemann ga je v svoji oporoki zapustil Nemčiji, lastninske zahteve pa sta postavili tudi Grčija in Turčija. Troja je v zahodno civilizacijo vtišnila globok pecat, ki se zdaj oklepa tudi njene premicne zapuščine, ki v teh mesecih dobiva naravnost mitološke razsežnosti. Najdba in nadaljnja usoda dragocenih predmetov, ki ji je Schliemann izkopal, sta zdaj najbolj vroča tema nemškega umetnostnozgodovinskega sveta.

Vsi mediji pa so si enotnega mnenja, da zdaj Rusija in Nemčija ne smeta kloniti pred mamljivo taktiko zavlačevanja tega problema, saj stojita pred moralno obvezjo. Zakladov lačna javnost postaja nestrpna in pritiska na vlado v Bonnu, naj uredi, da bodo dragocenosti najprej ugledale luc sveta in se sele nato začne pogajati o njihovi prihodnosti. V pričakova-

nju si roke manejo predvsem arheologi, ki bodo končno lahko odgovorili na doslej neresljivo vprašanje, ali je Schliemann v resnici nasel vse zaklade, ki jih opisuje v svojih zapiskih. (A. K.)

London - Meka preprodajalcev umetnin

LONDON - Razpad Sovjetske zveze in odprtost vzhodnoevropskih meja sta iz Londona ustvarili pomembno mednarodno tržišče za preprodajo ukradenih umetniških del, kot menijo izvedenci in policija. London je tudi sicer eno poglavitnih umetnostnih mednarodnih tržišč. Izkoriska prednosti fiskalnih olajšav, ki so ugodne za prodajo umetniških del, kar dokazuje tudi več kot 2400 antikvarijev in trgovcev z umetniškimi deli. »Obstaja prosto tržišče, na katerem se brez težav znajdejo umetniška dela, ki so prethotapljena v Londonu«, je povedal narednik Tony Russell iz policijske enote Scotland Yarda za boj proti razpečevanju ukradenih umetniških del. »Z večjo odprtostjo ruskih mej londonski trg ukradenih umetniških predmetov postaja vse bolj pomemben«, zagotavlja. »Rusija nima sredstev za ohranjanje svoje kulturne dediscine. Tako številna umetniška dela v London pridejo cez Nemčijo«. Se bolj je London privlačen za prodajo ukradenih del, ker Velika Britanija ni ratificirala konvencije ZN o obveznem vračanju umetniških del v tiste dežele, iz katerih so prišla po ilegalni poti. Kot omenja britanska revija The Antique Collector, ki se svojih tretin ne drzne podkrepiti s številkami, prihajajo na londonsko tržišče tudi italijanska in grška umetniška dela. (AFP)

Prejeli smo pismo Beograjskega kroga - združenja neodvisnih srbskih intelektualcev

Odgovor petim slovenskim pisateljem

Spostovani kolegi, strinjamo se z vašo mislijo o težkih, katastrofalnih posledicah Memoranduma iz leta 1986. Del intelektualcev iz Srbije, med njimi so številna znana imena srbske kulture in znanosti, pisatelji, univerzitetni profesorji, novinarji, režiserji, arhitekti, je svoj odpor in nasprotovanje sedanjemu režimu utemeljil prav na kritiki in negiranju predstavk iz Memoranduma. Beograjski krog, združenje neodvisnih intelektualcev, združuje skoraj 400 članov. Ustanovljen je bil pred dvema letoma, z vizijo drugačne, antimemorandumske, svobodne, odprte, moderne in miroljubne Srbije.

Verjamemo, da sta si nasi kulturi blizu, da se duhovni vplivi prežemajo, za kar smo se zmeraj zavzemali. Z ohranjanjem in krepitevijo kulturnih povezav bo prišlo tudi do obnove gospodarskih in političnih vezi. Ostale bodo številne bolee in neprebolele rane, sledovi zločina in unicevanja, toda krivci in zločinci bodo, prej ali slej, odgovarjali za svoja dejanja.

Ne govorimo v imenu vseh ali večine srbskih intelektu-

alcev, ker tega nečemo in ne moremo. Sleherni od nas ima svoje ime in svoj priimek. Vsakdo nosi svoj del odgovornosti za tisto, kar je v teh težkih, tragičnih dneh storil ali opustil.

Prosimo vas, da naredite vse, kar morete, da presežete to povsod navzočo ksenofobijo, težnjo po zapiranju v svoje domacije, da se bomo lahko vsi skupaj cim odločneje postavili po robu popacenostim bolelih, totalitarnih nacionalizmov in si prizadevali za visoko raven dejanskih nacionalnih vrednot.

Mi smo v svojem okolju prepoznali zlo. To zlo obsojamo in se proti njemu borimo, velikokrat nemocni in sami izpostavljeni nasilju.

Prejmite naše pri-srčne pozdrave z željo, da dialog razširimo in da bo postal temelj našega trajnega prijateljstva in sodelovanja.

Borka Pavicević
Sreten Vuvojić
Filip David
Aljoša Mimica
Nenad Prokić
Miladin Zivotic
Branko Baletić
Ivan Vejvoda
Mirjana Miočinović
Gordana Susa
Obrad Savić
Vuk Stambolović

GLASBA / KONCERT SKUPINE BLUES WIRE

Grški blues - solunska naveza

Skepsa je bila odveč. Koncert, ki so ga v terek zvečer v K4 odigrali Elias Zaikos in kolegi v skupini Blues Wire, je bil vrhunska predstava sodobnega bluesa: na izvajalski ravni, v udarni mesanici repertoarja (od avtorskih skladb do znanih in celo razvpitih bluesovskih standardov), ob odličnem zvoku in z vse bolj razgretim, sicer ne preveč številnim občinstvom, vsaj v primerjavi z obiskom na februarskem koncertu Hansa Theesinka.

Blues Wire so v dobrih dveh urah dokazali, da se da dober, mocan in socen blues igrati povsod, pa naj bo to Solun, Memphis, Skofljica ali London. So uigran bend, ki je v desetih letih igranja te glasbe (doba, ki se zdi za nase razmere kot razspajanje casa) prišel do zavidljive ravni imitiranja vzornikov in do lastne podobe, sposobnosti »igranja svojega bluesa«, ki ni zgolj posnemanje.

Gledati in poslušati tako uigran bend je užitek. Blues Wire nima slabega člana, a vseskozi prednjaci »dusa skupine« Elias Zaikos, ki se je od vzornikov (tudi iz prve roke) naučil nekaterih zvijac bluesovske predstave. Igra obeh kitar je virtuozna, počiva na tradiciji legendarnih bluesovskih kitaristov, predvsem Buddya Guya (iz šestdesetih let) in Alberta Kinga, s katerima so imeli čast zaigrati skupaj. Nekje spodaj pa vseskozi ostaja navdih, ki ga je v svet popularne glasbe, predvsem pa v chicaski elektricni blues prinesel Muddy Waters. Vokalne sposobnosti

ICO VIDMAR

obeh kitaristov so ob raznovrstni in učinkoviti kitarski tehniki tiste, ki skupini podeljujejo status blues benda. Imitacija vibrata in soul vokala (spet Guy-King linija) ter nezgrešljivo posnemanje Muddyevega »moaning petja« - slisali smo 4 Watersove pesmi - so prenesene v njihove »stikeljce« in zadihajo kot Blues Wire. To je ključna poteza grških glasbenikov, ki znajo lepo graditi koncert, ki se po ustaljeni navadi konca s »ponaredilni« bluesovskimi uspešnicami, brez katerih danes ne more ne rock, se manj pa blues bend. Blues Wire zaspejajo v »boogie komadih«, kjer so preveč mehki, premalo neotesani (primer Shake Your Moneymaker) ali pa predvidljivi, kot v Hookerjevi Boogie Chillen, kjer, kljub znanju, preveč zapadejo v ZZ Top klise. Hookerja je pac tako težko igrati. Vsako poenostavljanje rudimentarnega

bluesa izžveni poceni, ce ne banalno. Paradoks benda je, da je za igranje »klasičnega« repertoarja preveč uigran, preveč pravljen. Nič ni prepusteno naključju. Zato pa se razbohoti v počasnih bluesih, polnih medigre glasu in kitarskega sola.

To je bil dober blues. Nihče ni nikomur ostal dolzan, ne izbrano občinstvo vseh starosti skupini ne obratno. Presenečenje? Morda na prvi pogled. A ze podatek, da bo distributer nove plošce Blues Wire po vsej verjetnosti multinacionalka Sony, pove dovolj. Skupina grških glasbenikov, ki so se v mladih letih napajali pri grški rebetski glasbi in se nasli v ljubezenskih pesmi crne Amerike, postaja ime znotraj bluesovskega sveta.

Slovenija ga je delezna le po skromno odmerjenih kosčkih. Medtem je minulo soboto v avstrijskem Gradcu igral Screamin' Jay Hawkins, v Vidmu pred kratkim John Hammond, naokoli se klati Buddy Guy ...

Znanost in tehnologija v vesolju: logotip evropske znanstvene misije Spacelab D-2

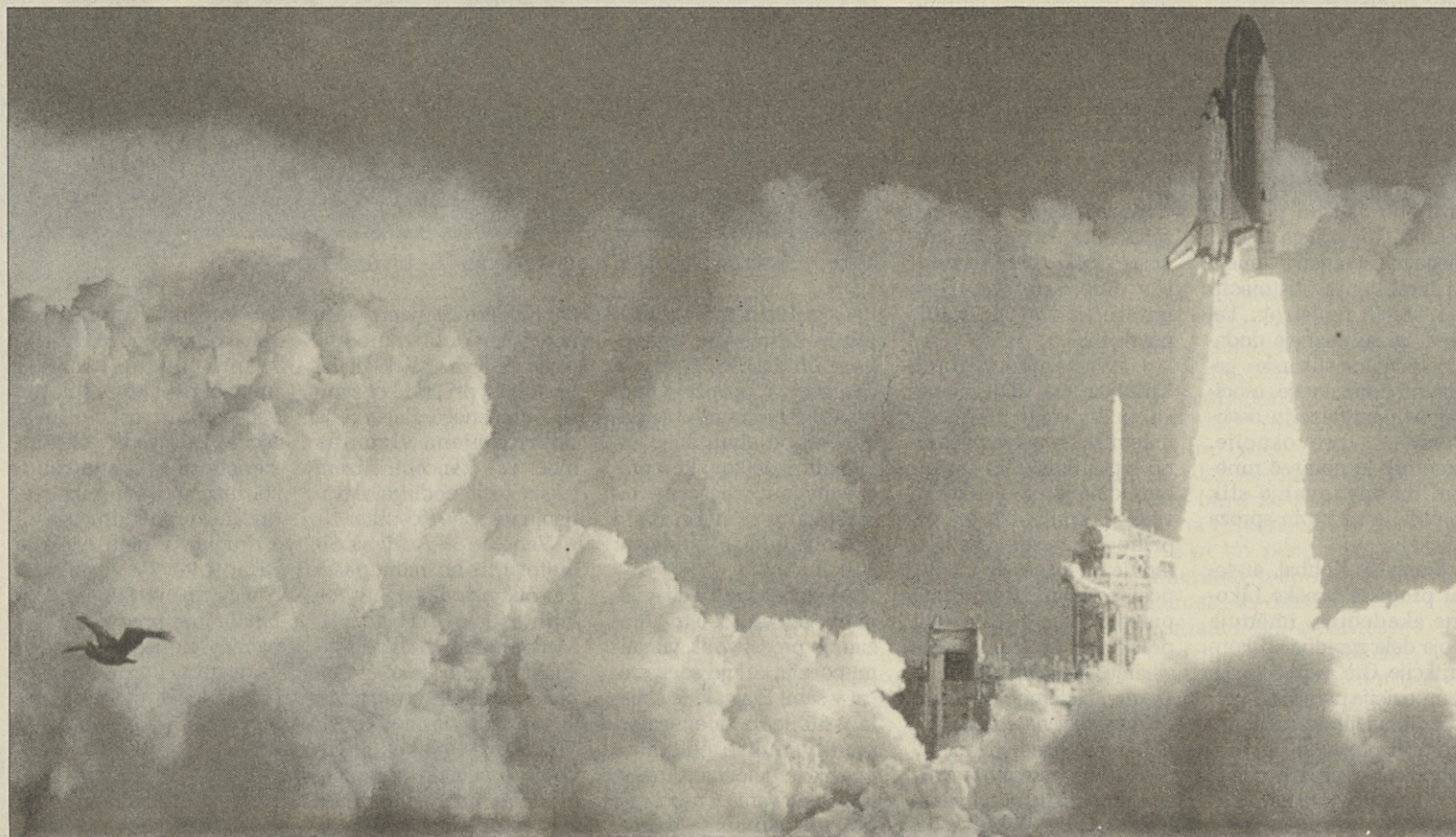
Ko se je na »hrbtu velikana« - ogromnega rezervoarja za gorivo in dveh bočnih raket na trdo gorivo - 25. aprila raketoplan Columbia končno povzpел v nebo, si je oddahnil predvsem Nemski zavod za raziskovanje ozračja in vesolja (Deutsche Forschungsgesellschaft für Luft und Raumfahrt, DLR) organizator, tvorec in finansier celotne misije. Oddahnili si je tudi nemška javnost, iz katere davkov so zagotovili sredstva za to drago operacijo, ki je veljala 560 milijonov dolarjev. Edini, ki si niso oddahnil, so bili zaradi preložitve nejevoljni astronauti in strokovnjaki v ameriškem Centru za upravljanje vesoljskih pletov Lyndon B. Johnson (LBJ) v Houstonu in v nemškem Centru za vesoljske operacije (GSOC) v Oberpfaffenhofnu pri Münchnu, saj se je njihovo pravo delo sele začelo, medtem ko se je plovilo na vrhu razzarjenega plamenega zublja vzpenjalo v smeri orbite.

Nevarne misije

Izstrelitev vesoljske ladje (Space Shuttle) Columbia za njeno 14. misijo so prvotno načrtovali 25. februarja. Trinajst dni pred tem pa so jo odložili zaradi tehničnih problemov (in slabega vremena, kot so navedli v sporočilu). Uradno so objavili, da morajo na plovilu iz varnostnih razlogov zamenjati turbopralke oksilatorjev pod visokim pritiskom, ki crpajo globoko zamrznjeni kisik za enega od treh glavnih motorjev ladje. Ponovno so odložili izstrelitev v drugem tednu marca. Zamenjali so vse ventile na glavnih motorjih, ker so podvomili o njihovi zanesljivosti. 23. marca so tretjič odložili izstrelitev na veliko bolj dramatičen način kot obkrat prej.

Procedura starta predvideva, da je treba najprej prižgati tri glavne motorje vesoljske ladje na tekoci vodik in kisik, pet sekund kasneje pa se oba stranska motorja na trdo gorivo, ki sta skupaj z ladjo povezana z velikanskim rezervoarjem goriva. Kakor hitro so bili prižgani glavni motorji, so varnostne naprave zaznale, da se eden od motorjev ni prižgal. Dve sekundi zatem sta se zato

samodejno ugasnila tudi druga dva motorja. Na velikem zaslonu, ki med odstevanjem prikazuje čas, so ostale zapisane številke -00:00:03.

Nezgode z vesoljskim plovilom Columbia: plovilo s tankom za gorivo in dvema nosilnima raketama pri vzletu iz oporišča Kennedy

Polet so potemtakem »odložili« le tri sekunde pred vzigom motorjev na trdo gorivo, ki pomeni ničelni trenutek izstrelitve. Natanko 10 dni potem, 23. aprila, so zaradi tehničnih problemov v predelu motorja polet že četrtič odložili. Tokrat, kot se je pokazalo dva dni kasneje, zadnjic.

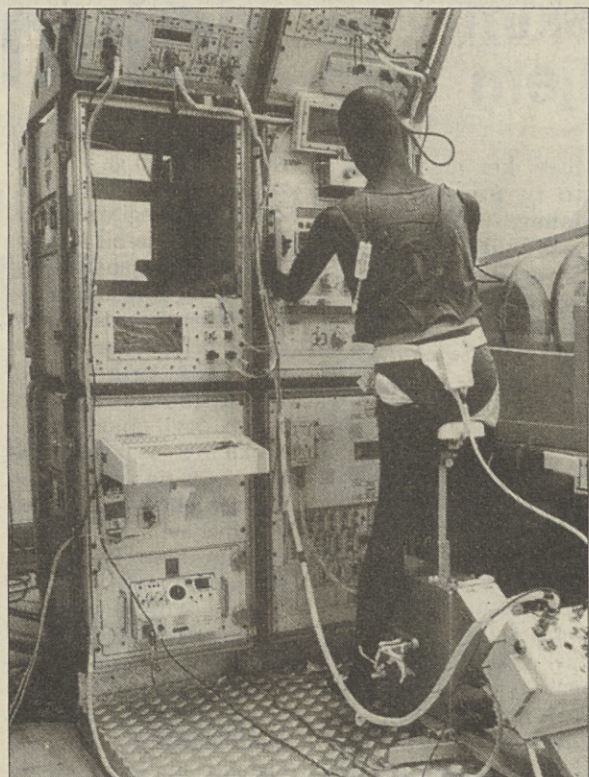
Slehera misija v vesolju je izjemno zapletena, občutljivo in tvegano podjetje, pred katerim so dolgotrajne priprave, ki jih nadzira na stotine strokovnjakov in operaterjev. Nekdo je nosilne rakete duhovito primerjal z elektricnimi napravami. Kot ve sleherni med nami izkušnje z zarnicami, se električne naprave največkrat pokvarijo prav takrat, ko jih prizgemo. Tudi pri vesoljskih misijah je najbolj kritična prav ta faza »priziganja« - vziga raketnih motorjev in začetka izstrelitve. Silovita moč izgoritve tekočega in trdega goriva, ki je sposobna razkleniti okove težnosti Zemlje, lahko že pri najmanjši nepravilnosti postane uničujoča.

Dvojni jubilej

O tem na najbolj nazorno priča grozljiva ek-

vo. Tenak curek, ki je uhal iz nje, se je vzgal in plamen je prežgal glavni rezervoar ter povzročil strahotno eksplozijo. V prizadevanju, da bi odpravili sleherno tve-

leti, novembra 1983, pa je Spacelab prvič poletel v orbito. Hkrati je bil to tudi prvi let kakega Nemca (in prebivalca zahodne Evrope) na splošno v vesolje, saj je

Neenavaden medicinsko-psihološki laboratorij: antropološki sistem z 19 moduli za preizkuse

ganje, celoten pogonski sklop na nosilni raketi pred startom nenehno pregledujejo. Prav tako med odstevanjem signale iz številnih senzorjev neprestano obdelujejo računalniško, da bi ob ze najmanjšem sumljivem znamenju lahko avtomatično sprožili varstvene ukrepe. Iz podobnih razlogov kot zdaj Columbia so leta 1984 zadržali tudi ladjo Discovery, prav tako tri sekunde pred vzletom. Tudi tretji ladji, Atlantis, ni usla podobna usoda: enkrat je bila zaustavljena 31 sekund pred vzletom.

Misija Spacelab D-2 se dogaja v znamenju dveh pomembnih obletnic Evropske vesoljske agencije in ene nemške obletnice. Pred 20 leti,

1. avgusta 1973, so ministri zahodnoevropskih držav na sestanku v Bruslju sprejeli sklep o ustanovitvi skupne vesoljske organizacije (od 1975. ESA), o začetku programa nosilnih raket ter o sprejemu ameriške pobude za gradnjo evropskega vesoljskega laboratorija Spacelab, ki naj bi ga do orbite ponesel ameriški raketoplan Spaceshuttle. Pred 10

prav je v njej sodeloval tudi nizozemski astronaut. Trije strokovnjaki za koristen tovor, astronaut Ernst Messerschmid in Reinhard Furrer z nemškega zavoda DLR in Wubbo Ockels iz agencije Esa, so nadzorovali skupaj 75 eksperimentov (običajno ta naziv ne označuje zaporedja poskusov, temveč hardversko-sofverski komplet za opravljanje poskusov).

Skupaj s kompleti misije D-1 se je na Zemljo na palubi raketoplana Challenger - ki je samo tri mesece kasneje izginil v strašni eksploziji - vrnilo velikansko število zapisanih podatkov, ki so na voljo svetovni znanstveni javnosti. Zbrani podatki so po dolgotrajni obdelavi med drugim rabili tudi za pripravo eksperimentov za misijo D-2. Challengerjevi nesreči je sledilo se šest misij Spacelaba, pri katerih so sodelovali znanstveniki iz Evrope, ZDA in Japonske; pri dveh so poskusi potekali avtomatično, brez sodelovanja posadke. Pri vseh misijah opravljajo izključno znanstvene in tehnološke poskuse, številne tudi na komercialni podlagi. Sedanji polet Spacelaba, ki je 11. po vrsti, si bomo ob rekordnem številu preložitve zapomnili tudi po rekordnem številu eksperimentov.

V znamenju »D«

Vesoljski laboratorij za vecnamensko uporabo Spacelab je sestavljen iz dveh osnovnih elementov - iz modula pod pritiskom, v katerem lahko prebivajo astronauti, in iz odkrite palete. Elementi so uporabni v različnih kombinacijah, v skladu z nalogami misije, medtem ko delovne konfiguracije v glavnem zajemajo enega ali dva modula in eno ali dve paleti. Misija Spacelaba 3 je bila končana aprila 1985, Spacelaba 2 pa junija istega leta (po zaporednih številkah

ESAD JAKUPOVIĆ

lahko vidimo, da so drugo misijo iz tehničnih razlogov preložili). To leto je bilo za evropski vesoljski laboratorij izjemno plodno, saj je bila oktobra opravljena misija Spacelaba D-1, ki je predhodnica sedanje misije. Bila je skoraj v celoti nemška (D seveda izhaja iz Deutschland), ce-

lov) do bioloških znanosti (biologija, psihologija človeka, radiacijska biologija), pri čemer niso pozabili na astronomijo, opazovanje Zemlje in tehnologijo robotov. Večje število eksperimentov, med katerimi sta tudi dva najbolj zapletena - Anthrorack, agencij ESA in Baroreflex, agencije Nasa - bodo zdaj opravljeni prvič. Dva nemška tako imenovana »zu-

GSOC/DLR pri Münchnu, s pomočjo teletmetrije prek treh satelitov. V Oberpfaffenhofnu skupine znanstvenikov, ki so te eksperimente razvijali, tako dobljene podatke selekcioniirajo, jih analizirajo in snemajo. V neposredni povezavi z njimi uravnavajo tudi potek najvažnejših delov poskusov.

Dom za človeka

To se posebej nanasa na Anthrorack, medicinsko-psihološki laboratorij, ki ga je razvila in pripravila agencija ESA, v sodelovanju s tremi podjetji iz Nemcije, dvema iz Belgije in po enem iz Velike Britanije, Francije, Danske, Španije in Svice. Pri prejšnjih poskusih s podobno »omaro«, polno instrumentov in priprav za različne potrebe evropske medicinske skupnosti, so bila raziskovanja posvečena nevrovestibularnemu in senzorno motoričnemu sistemu. V novem Anthroracku so ti eksperimenti razširjeni in posodobljeni, vpeljali pa so tudi vrsto poskusov za kardiovaskularni, pljučni in endokrini sistem - skupaj 19 eksperimentov. Poskusi, ki jih zdaj opravljajo vseh 9 dni poleta v stanju gibalnega vaja (na ergobicklu) in počivanja, naj bi bistveno poglobili razumevanje odvisnosti astronautov od zemeljske težnosti, njihovih reakcij na

Dolgotrajna priprava: Hans Schlegel z modulom za fiziko fluidov (AFPM) v breztežnostnem stanju

njeno odsotnost, medsebojne odvisnosti regulacijskih mehanizmov ter procesov, ki vzdržujejo stabilnost (homeostazo). Ti poskusi naj bi pri prihodnjem uvajanju tudi pomagali, da se bodo ljudje, ki bodo delali v

eksperimenta sta se posebej pomembna za pripravo orbitalnih poletov Spacelaba v letih 1996 in 1997, v katerih se bodo posadke usposabljevale za prihodnje operacije na postaji Columbus v začetku naslednjega stoletja.

Osnovni podatki o misiji Spacelab D-2

Misija	STS-55 (55 let)
Vesoljsko plovilo	OV-102 Columbia (14 let)
Datum izstrelitve	25. april 1993
Kraj izstrelitve	LC-39A, Kennedy Space Center
Orbita	Krožna na višini 295 km
Cas misije	8 dni, 22 ur in 2 minuti
Datum vrnitve	3. maj 1993
Kraj pristanka	Shuttle Landing Strip, KSC
Poveljnik misije	Steve Nagel (NASA)
Pilot plovila	Tom Henricks (NASA)
Strokovnjak poleta	Jerry Ross (NASA)
Strokovnjak misije	Charles Precourt (NASA)
Strokovnjak misije	Bernard Harris jr. (NASA)
Strokovnjak za tovor	Hans Schlegel (DLR)
Strokovnjak za tovor	Ulrich Walter (DLR)

vesolju, novemu okolju prilagodili hitreje.

Poleg Anthroracka in modula za fiziko fluidov AFPM je ESA razvila tudi šest eksperimentov za sintezo materialov v okoljskih mikrogavitacije ter dva poskusa z opremo za prihodnjo mednarodno orbitalno postajo Columbus. Zadnja dva

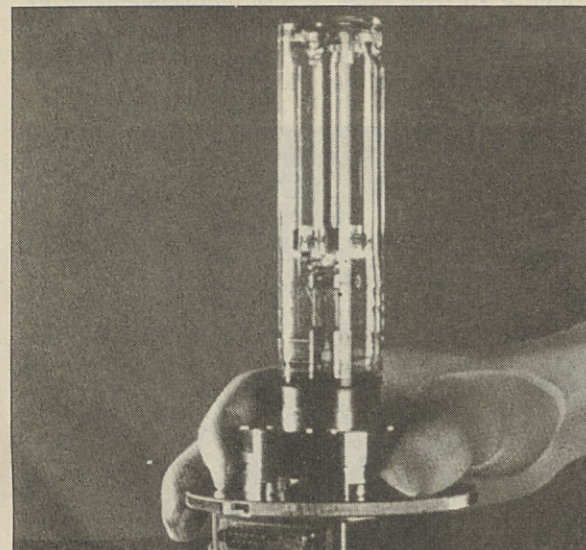
Ceprav ima največje število eksperimentov v tej znanstveni misiji neposredno in praktično vrednost, vsi skupaj pomenijo tudi pomemben prispevek pri preobrazbi vesolja v takšno okolje, v katerem bo človek v nevec tako oddaljeni prihodnosti živel in delal skoraj tako kot na Zemlji.

Posadka plovila Columbia: Hans Schlegel (stoji drugi na levi) in Ulrich Walter (stoji drugi na desni); spodaj sta rezervna strokovnjaka za uporaben tovor Renate Brummer (levo) in Gerhard Thiele (v sredini)

Eksperimentalne sestavine misije

- I. Raziskovanje materialov**
 - Materials sciences Experiment Double-rack for Experiment modules and Aparatus - MEDEA (DLR/Universitaet Freiburg)
 - parabolčno-elipsoidna naprava za povečevanje temperature (Parabolic-Ellipsoid Heating Facility - ELI, Universitaet Hamburg/AC-CESS)
 - Gradient Furnace with Quenching device - GFQ, TU Muenchen
 - termostat za visoke kapljevine (High Precision Thermostat - HPT/DLR)
 - Laboratorij za surovine
 - modul za fiziko fluidov (Advanced Fluid Physics Module - AFPM/ESA)
 - Cryostat - CRY/FU Berlin
 - Gradient Heating Facility - GHF, CNES
 - Heating Facility for Turbine blade-like Technology - HFT, Universitaet Hamburg /DLR
 - termostat za visoke temperature (High Temperature Thermostat - HTT, TU Berlin)
 - naprava za izotermno segrevanje (Isothermal Heating Facility - IHF, Universitaet Hamburg/DLR)
 - Laboratorij za holografsko optiko (Holographic Optics Laboratory - HOLOP, RWTH Aachen)
- II. Biologija**
 - Biološki laboratorij (Biolab, DLR)
 - Radiacijska sestava (Radiation Complex, DLR)
 - Antropološka struktura (Anthrorack, ESA)
 - Baroreflexna komora (Baroreflex, NASA)
- III. Tehnologija**
 - Poskus s tehnologijo robotov (Robotic Technology Experiment - ROTEX, DLR)
 - Sestava za mikrogavitacijske meritve (Microgravity Measurement Assembly - MMA, ESA)
 - Eksperimentalno oskrbovanje posadke na daljavo (Crew Telesupport Experiment - CTE, ESA)
- IV. Astronomija in geologija**
 - Schmidtov sistem za oddaljene dele galaksije (Galaktisches Ultraweitwinkel Schmidt System - GAUSS, Universitaet Bochum)
 - Modularni optoelektronski multispektralni scanner (Modular Optoelectronic Multispectral Scanner - MOMS, DLR)
- V. Zunanji poskusi**
 - Satelit bremenske univerze (Bremen University Satellite - BREMSAT, ZARM)
 - Atomic Oxygen Exposure Tray - AOET, DLR)

Tehnologija: ELI-FLOCA z galijem, ki so ga skupaj razvili francoski, švedski in nemški inštituti

Med sosedi na Balkanu

MILAN SAMEC

Pogledi laikov so ob eminentni zasedbi omizja, ob dosedanjih in sedanjih strokovnjakih za zunanje zadeve lahko zanemarljivi. V filozofska razglabljanja o strategijah in scenarijih nekako ne sodijo pragmatična vprašanja kam, kaj, kako in kdaj. Vendar nas izkusnje učijo, da se scenariji ne izidejo. In nekatere strategije pogosto obvisijo v zraku.

V zunanjih zadevah žal se vedno velja nekaj prozaicnih nacei. Silo mednarodna skupnost upošteva. Tudi srbsko. Prav tako predvsem interese močnejših. V skodo mednarodnega sodelovanja in sožitja. ZN in ES so zelje, morda prihodnost. Velesile (brez blokov?) pa stvarnost in sedanjost. Tezave so se vedno nedeljive. Vsak vakuum se napolni. Praznega prostora, tudi ko gre za Balkan, v zunanji politiki ni. Če bomo pri polnjenju zraven, bomo subjekt. Odsotni pa le po naključju. Morda celo le objekt. Umetne »-aut aut« dileme torej niso tisto »pravo«. Pomembno je, da se zavedamo realne lastne specifične teze.

Evropa ali Balkan - je umetna dilema. Zato oboje! Gotovo tudi odprto za ves preostali svet! Obseden strah

Foto: Srđan Živulović/TRIO

pred balkanskim prepričanjem, ob katerem smo se baje znašli, in kako nas bo nekdo pahnul čez rob, ne sodi v zunanjo politiko. Vsak srednješolski geograf bo povedal, da smo kar med sosedi. Na Balkanu. Če tehamo dogajanja v politiki (politikantstvu) pri nas, prav tako. Sprenevedanje, da smo samo

zaradi fiktivnih stremiljenj ze neke druge, ne pomaga. Končno ne gre le za navidezne, temveč za eksistencne danosti.

Balkan ni le nekdanja Jugoslavija. Tu je se kdo. Albanija, Turcija, Romunija, Bolgarija, pa tudi Grčija, naj se se tako izvzema, delno Madžarska, pa se katera država.

Sestavni deli Evrope. Oznake Balkan, Srednja, Vzhodna, Zahodna, Severna, Južna Evropa, so pač oznake različnosti. Tiste različnosti, ki vso to Evropo sestavlja. Evrope brez nje ni.

In gospodarsko sodelovanje. Žal ni bilo navzočih več zunanjetrgovinskih gospodarstvenikov iz prakse. Ki bi lah-

ko potrdili, kar so redki izrekli. Zunanja trgovina ni le jezik, so tudi poslovne zveze, znanje o predmetu poslovanja, uzancah in se marsikaj. Nas poseben »know how« v zunanji trgovini je pač Balkan in Vzhodna Evropa. Ziveli smo (in se živimo) od zaslužka na teh prostorih. Sem smo vložili svoje

znanje. Tisto, ki smo si ga znali nabrati na Zahodu. Denimo tudi v obmejnem gospodarskem sodelovanju z Italijo. Nas izkupicek so bile in nas kapital so se vedno izkusnje iz razvitega sveta, naložene na Balkanu in v Vzhodni Evropi. Naj ta kapital kar tako propade? Kako in kdaj do novega? Ze iz dezel v razvoju so nam ostale le izgube v Iraku, Iranu in se kje. Ziveli pa samo od Zahoda tudi nismo (in se dolgo ne bomo). Od majhnega slovenskega trga prav tako ne. Pa naj nam to ugaja ali ne. Pa naj bo mir ali vojna. Pa naj gre laze ali teze. Prihodnje angaziranje na Balkanu in Vzhodu res ni nobena lagodnost, predvsem ne danes. Prej prekleta, krava, mukotrpna, neizbežna nuja. Pa ne da bi se morali zapreti le v ta prostor. Ves svet bo že absorbiral tisti promilec izdelkov slovensko-svetovne proizvodnje. Če bo uporaben.

Po sprejemljivi ceni. Če bomo dovolj spretni. Pomembne pa so prioritete! Kje je zaslužek odločen? In kdaj? Mi se zaradi sosedov pač ne moremo kar preseliti s tega konca sveta. Lahko pa se izgubimo, če bomo zatelebano, podcenjevalno in zabuljeno nadaljevali.

April

MIHA NAGLIC

»April je najbolj krut mesec, vzreja / spanski bezeg iz mrtve prsti, mesa/ spomin in hrepene-nje, dreza/ otrple korenine s pomladnim dežjem...« S temi verz je začel Pusta dezela (1922), pesnitev T. S. Eliota (poslovenil Veno Taufer), ki »zadeva« tisto prevladujoče in v bistvu nespremenljivo aprilsko občutje. Veseli smo, ker nam je dano, da ga lahko podoživljamo tudi aprila 1993. Vse raste in se redi, vsi smo bolj ali manj zmešani in končno spet dezuje; postenih padavin ni bilo že od začetka lanskega decembra.

Zalostno pa je, ker se v tem utrudljivo dražljivem pomladnem vzdušju dogaja tudi marsikaj, kar ne sodi ne v april ne v kak drug mesec. Pesnik bi morda zapisal, da se iz mrtve prsti gospodarstva redijo vsakovrstni zajedalci. Pa ne kak bezeg, ki je drevo revnih; okoli nas poganja cela plantaza »novo komponiranih« bogatašev. V mnogih ljudeh se mesajo spomini na obljube iz preteklih let in hrepeneje po tistem, kar je že bilo, a ni več. Prevec je dogodkov in dogajanja, ki drezo v otrple korenine državljanov... Slovenski politični april vzreja mafijo, mesa politiko in

dreza v pcutje javnosti.

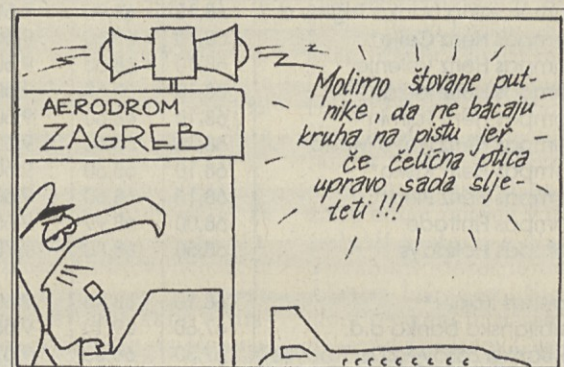
Neki drug pisatelj, Italijan Giacomo Leopardi bi iz tega pcutja morda zaznal, da se začena korupcija, kvarjenje in pridenje slovenskih nravi. Njegov je namrec stavek, ki je v tem pogledu kapitalen: »La corruzione della natura e differenza di queste due sorti di governo.« (Zibaldone, I, 377) Kvarjenje nravi je smrtno nevarno za republike in koristno za tiranije in absolutne monarhije in ze to dejstvo samo zdostuje za presojo o njuni naravi in o razliki med tema vrstama vladavine. Ergo: ce so se kvarile nravi v prejsnji vladavini, ki ni bila dalec od samovlade, ji je to nemara celo dobro delo;

za sedanjo ljudovlado pa se utegne isto dejstvo izkazati za usodno.

Ker smo doslej ze dvakrat presojali nase javno življenje po davnovečnih občutjih velikih poetov, pojdmimo v tej maniri do konca in navedimo se Shakespeara. Njegova Rosalinda pravi, da so ljudje aprilski, kadar si dvorijo, in decemberski, ko se ozenijo; dekleta so maj(ske), ko so se device, a nebo je drugacno, ko so zene... (Kakor vam drago, IV, 1).

Ce je tako, potem bo najbolje, da april pustimo Eliotu in ne drezamo več vanj. Tisto, na kar je mislil Leopardi, sodi bolj v Shakespearov december. Nebo pa se tako ali tako venomer spreminja. Nebo je odprto ze samo po sebi; »aprilis« pa je po Ovidu tisti, ki odpira vse po vrsti tu, na zemlji.

»Tic«

VZHODNA EVROPA (4)

Reforma na obroke

PRIREDIR WILLIAM NEWMANN

V treh letih so države Vzhodne Evrope centralno vodena gospodarstva spremenile v sistem, ki je že več kot na pol poti do kapitalizma. Ni verjetno, da bi doseženo izničili. Pač pa sistemu grozi dvojna erozija: zaradi slabega gospodarjenja s proračunskim primanjkljajem in neustreznega reševanja problema, da bankrotirana državna podjetja dolgujejo velikanske vsote bankrotiranim državnim bankam.

Mnoge države s tega območja se otepajo z velikimi in naraščajočimi proračunskimi primanjkljaji: madžarski je leta 1992 znašal 7 odstotkov BNP in se bo letos najbrž povečal na 11 odstotkov, poljski je bil lani 5-odstoten, letos pa bi ga parlament rad podvojil. A začuda glavni razlog teh primanjkljajev ni povečana poraba, kajti vlade so se zelo trudile, da bi jo kljub večjim izdatkom za podporo brezposelnim in drugim ogroženim socialnim kategorijam obzdale. Skrajšen primer je Bolgarija, kjer se je vladna poraba s 64 odstotkov BNP v letu 1988 lani zmanjšala na 48 odstotkov (v tem obdobju je močno upadel sam BNP). Razen v Albaniji se je vsem vladam s tega območja posrečilo, da so porabo omejile ali pa vsaj za silo ukrotile.

Glavni razlog proračunskih primanjkljajev so usihajoči prihodki. Zaradi zmanjšane proizvodnje so se dobrički podjetij pač zmanjšali, davki pa so v večini držav glavni vir za napajanje proračuna. Na Madžarskem so lani predvidevali 70 milijard fo-

rintov (9 milijard dolarjev) proračunskega primanjkljaja, bilo pa ga je kar 190 milijard. Od 120 milijard presežka je kar 100 milijard pripisati nepricakovano majhnemu prilivu od obdavčitve podjetij in dobička bank. Gospodarske spremembe so bile tako hitre, da jih sistem pobiranja davkov ni dohajal - tisti del madžarskega gospodarstva, ki zares deluje, tj. zasebni sektor, kratko malo ni plačeval davkov.

Za postavitev učinkovitega davčnega sistema je kajpada potreben čas. Pač pa je imelo neusmiljeno povečevanje proračunskih primanjkljajev začuda tudi neko svetlo stran: ker je slo toliko proračunskega denarja za socialne podpore, ga ni nič ostalo za subvencioniranje neekonomske proizvodnje v državnih podjetjih. Odvec je bil tudi strah, da bodo vlade morale reševati iz vode na tisoče podjetij.

Pač pa zbujajo skrb izdatki za socialno varstvo. Na Madžarskem porabijo skoraj tri četrtine proračunskih sredstev za brezposelne, zdravstveno varstvo, izobraževanje in pokojnine - zelo veliko po mednarodnih merilih. Toda na hitro teh izdatkov ni moč zmanjšati, kajti najprej bi morali zasnovati povsem drugačen sistem socialnega varstva.

Za zdaj bo pač se treba zbrati denar za poravnavanje primanjkljaja. Pri tem bodo deloma uporabili metode, ki povzročajo inflacijo. Zasebna podjetja si bodo zato teže sposojala denar, potreben za njihovo rast: banke bodo namrec

raje posojale državi kot majhnim zasebnikom, ki utegnejo čez noč bankrotirati. V tej točki se prekrivata makroekonomski problem proračunskega primanjkljaja in mikroekonomski bančni sistema.

Zelo poenostavljeno povedano: banke po svetu sprejemajo od posameznikov hranilne vloge in tako zbran denar posojajo podjetjem. Ali z drugimi besedami: denar kanalizirajo od porabnikov k proizvajalcem. Zdaj pa si oglejmo, kako je s to stvarjo v Vzhodni Evropi! Kadar banke kupijo vladno obveznico, s tem financirajo socialne izdatke, tj. porabo. Zasebni proizvajalci so zrinjeni

s posojilnih trgov. Banke torej denar kanalizirajo od proizvodnje k porabnikom. Mar je zato sam finančni sistem na trhljih nogah?

To je res, vendar je bilo nekdanje slabše. Se leta 1989 ni bilo nobenega pravega finansiranja. Denar je bil zgolj finančni dvojniki petletnega nacrta o proizvodnji blaga: izgube državnih podjetij so poravnali s tiskanjem denarja. Danes imajo vzhodnoevropske države večinoma zahodne finančne sisteme. Komerzialne banke kupujejo menice ali vladne obveznice. Denarno politiko kot na Zahodu urejajo predvsem s prodajo obveznic. Cen-

tralnima bankama na Madžarskem in v Češki republiki je z zakonom prepovedano, da bi finansirali več kot 5 odstotkov BNP. Mnoge banke so zdaj že povezane v računalniško mrežo. »Operativno se bistveno ne razlikujejo od bancništva, kakršno je bilo pred petimi leti v Italiji ali Spaniji.« pravi predstavnik največje poljske komercialne banke.

Skratka, razvija se zahodni finančni sistem, in to je eden izmed razlogov za misljenje, da bi banke vendarle lahko prevzele vlogo reformatorev podjetij. Seveda le tedaj, če bo finančni sistem stabilen. Pa je? Nedavna revizija se-

dmihi poljskih državnih komercialnih bank je pokazala, da 20 do 60 odstotkov njihovih posojil dolžniki ne vračajo tako, kot bi bilo treba. Podobno je na Madžarskem in v Češki, v Romuniji pa je odstotek se višji. Slabi plačniki povzročajo vrsto težav. Banke se bojijo poslati podjetja v stečaj, ker so nekatera kratko malo prevelika. Povrh banke ne morejo same ugotavljati, katere stranke so kreditno sposobne in katere niso. Vlada ne more bankam brez strahu naložiti, komu naj posodijo denar, niti jih ne more privatizirati. Finančni sistema ni mogoče povsem liberalizirati.

In ker bančni sistem ne deluje tako, kot bi moral, se zaradi same privatizacije industrijskih podjetij in bank učinkovitost ne bo povečala.

Na Zahodu bi zapisano brali kot opis gospodarstva, ki so v zadnjih vzdihljajih. V resnici pa stvari sploh niso tako kritične. Problematica posojila so v številnih primerih stara pet in več let, produkt gospodarskega sistema, ki nič več ne obstaja, torej nikakor ne dokaz, da je novi sistem že v zasnovi nezdav.

Če bi potemtakem takšna posojila crtali tako v bančni aktivni kot v pasivi podjetja, se finančno zdra-

vje ne bi spremenilo ne na eni ne na drugi strani: denar je namrec že davno izpuhtel. Vendar tega ni mogoče narediti iz preprostega razloga, ker posojila te vrste pomenijo polovico bančne aktive. Nekako jih je treba poravnati, postaviti banke - in s tem podjetja - na trdnješa tla.

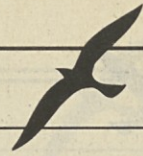
Na Poljskem, Madžarskem in v Češki republiki so se tega lotili približno enako. Komerzialne banke najprej vsa sporna posojila prenesejo v nekakšno smetišno posodo. Na Češkem je ta smetiščna posoda posebna banka, na Poljskem pa vsaka banka odpre ločen račun za problematčna posojila. Banke potem ta posojila v nominalni vrednosti zamenjajo za vladne obveznice. To pomeni, da imajo banke poleg zdravo aktivno, »zdrave« pa so tudi obveznice, kajti obresti nanje plačajo davčni zavezanci. Skratka, po tem nacrta so sredstva od davkoplacevalcev prenesena v banke. Vlada pa upa, da bodo banke potem imele dovolj vpliva na restrukturiranje zadolženih podjetij.

Tveganja so kar precejšnja. Po teh nactih bodo vlade se več porabile, kajti treba bo plačevati obresti za njihove obveznice. Se večji je moralni riziko: banke bodo pobrale denar, potem pa bodo odobrile se več spornih posojil in se nazadnje spet zateleke k vladi, naj jim pomaga.

Kljub vsemu breme davčnih zavezancev ni tako hudo, kot se nemara zdi. Čeprav nezdava posojila pomenijo precejšen del vse bančne aktive, je

vrednost te aktive v vzhodni in srednji Evropi sorazmerno majhna - približno 15 odstotkov BNP v primeri s 50 odstotki v večini zahodnih držav. Cetudi bi bila polovica posojil sporna, bi to pomenilo kvečjemu 7,5 odstotka BNP, če pa lahko vlada vsa ta posojila proda za polovico njihove nominalne vrednosti, delez brz pade na 3,75 odstotka BNP. Takšno je torej pravo breme davčnih zavezancev - kar težko, vendar se ga splaca naložiti na pleca, saj je samo tako mogoče postaviti na noge zdrav finančni sistem.

Vsa ta vprašanja so ključna zato, ker bodo v Vzhodni Evropi v naslednjih letih morali spodbujati rast majhnih podjetij. Takšna zasebna podjetja, na katerih sloni večina gospodarske rasti, za razvoj kajpada potrebujejo kapital. Doslej so se večinoma sama finansirala, če pa bi se lahko se zadolžila - in stevilna so to voljna storiti -, bi se se hitreje razvijala. S povečanjem povprasevanja bi bila lažja tudi privatizacija. Enako velja za finansiranje proračunskega primanjkljaja. Krog je pač sklenjen: če bodo vlade zmanjšale proračunski primanjkljaj in hkrati poskrbele za stabilnejši finančni sistem, bi banke morale imeti dovolj denarja za podjetja, ki bi lahko rasla. V nasprotnem primeru bi takšna naložbena vrzel pomenila največjo oviro pred zadnjo etapo gospodarske preobrazbe Vzhodne Evrope. (Se nadaljuje)

MENJALNIŠKI TEČAJI

29. aprila 1993

	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 Lira)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
menjalnica						
A Banka	68,40	69,10	9,61	9,74	7,15	7,30
AMTK Plus	68,45	69,00	9,65	9,75	7,20	7,45
Atelje 92 Idrija	68,00	68,60	9,50	9,75	7,12	7,30
Avtohisa	68,30	68,70	9,50	9,70	6,85	7,10
Azur Grosuplje	68,20	69,00	9,55	9,80	7,10	7,39
Banka Vipra, Nova Gorica	68,31	68,99	9,68	9,76	7,26	7,32
Bobr Trzin in Fužine	68,40	68,90	9,60	9,80	7,25	7,45
BTC Terminal Sezana	68,00	68,90	9,60	9,75	7,15	7,35
BTC d.d. Ljubljana*	68,00	68,90	9,50	9,70	7,30	7,50
Burin Moste	68,50	69,10	9,35	9,75	7,30	7,50
Burin Center	68,50	69,10	9,40	9,75	7,30	7,48
Come 2 us	68,50	69,10	9,60	9,80	7,20	7,50
Dom Kaffe	68,50	68,90	9,72	9,80	7,37	7,50
Dom na trgu	68,41	68,99	9,66	9,77	7,21	7,39
Emona Globtour*	68,05	68,90	9,60	9,81	7,13	7,35
Feniks Koper*	68,10	68,90	9,54	9,80	7,17	7,39
Feniks Markovec Koper*	68,20	68,90	9,52	9,80	7,18	7,39
Feniks Portoraz*	68,00	68,90	9,56	9,80	7,15	7,39
Fiba Koper	68,28	68,89	9,52	9,72	7,24	7,37
Firadas	68,00	69,00	9,45	9,68	7,15	7,30
Galileo Kozina	68,35	68,85	9,65	9,70	7,25	7,45
Golfurist Domžale	68,40	69,40	9,65	9,85	7,10	7,50
Golfurist Ljubljana	67,95	68,60	9,58	9,75	7,00	7,25
Hida*	68,70	68,80	9,71	9,76	7,32	7,37
Hipotekarna banka Koper	67,97	69,00	9,52	9,80	7,14	7,40
Hram Rožice Menges	68,40	69,80	9,60	9,80	7,20	7,40
Hranilno kreditna služba	68,35	68,99	9,57	9,75	7,14	7,48
Idila Sečovlje	68,20	68,85	9,62	9,90	7,15	7,40
Ilirika Ilirska Bistrica	68,25	68,80	9,31	9,71	7,05	7,33
Ilirika Slovenj Gradec	68,30	68,90	9,63	9,73	7,16	7,29
Ilirika Postojna	68,20	68,80	9,55	9,76	7,08	7,35
Ilirika Sezana	68,50	68,80	9,61	9,72	7,20	7,35
Invest Skofja Loka	68,30	69,00	9,66	9,80	7,20	7,40
Italdesign Nova Gorica*	68,20	68,90	9,61	9,72	7,25	7,35
Klub Slovenijales	68,40	68,80	9,60	9,80	7,15	7,30
Komercialna banka Triglav d.d.	68,15	68,96	9,59	9,77	7,06	7,28
Kompas Hertz Celje*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Hertz Velenje*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Hertz Idrija*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Hertz Tolmin*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Hertz Novo Mesto*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Hertz Krško*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Hertz Bled*	68,10	68,60	9,60	9,80	7,10	7,30
Kompas Fintrade	68,00	68,99	9,65	9,79	7,20	7,49
Kompas Holidays	68,50	68,80	9,70	9,75	7,25	7,40
Libertas Koper*	68,10	68,78	9,60	9,73	7,25	7,45
Ljubljanska banka d.d.	67,60	69,10	9,55	9,82	7,13	7,40
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	67,30	68,85	9,57	9,79	6,80	7,38
LB Dolenjska banka NM	67,90	68,90	9,60	9,80	7,15	7,40
LB Komercialna banka NG*	67,15	68,98	9,38	9,80	6,75	7,35
LB Kreditna banka MB d.d.*	67,60	69,00	9,50	9,79	6,96	7,36
LB Splosna banka Celje	67,60	68,90	9,45	9,80	7,10	7,38
LB Splosna banka Koper*	67,86	69,08	9,29	9,69	6,91	7,39
MA - Vir	68,20	68,90	9,60	9,85	7,20	7,45
Madai Nova Gorica*	68,20	68,80	9,62	9,75	7,23	7,33
Madai Šempeter*	68,20	68,80	9,62	9,75	7,23	7,33
Media*	68,50	69,00	9,65	9,75	7,15	7,25
Niprom I*	68,30	68,80	9,70	9,80	7,25	7,50
Niprom II*	68,30	68,80	9,70	9,80	7,25	7,50
Otok Bled	68,30	68,77	9,62	9,73	7,12	7,33
Optimizem Lož*	67,90	68,90	9,58	9,75	7,15	7,35
Optimizem Postojna	68,15	68,80	9,59	9,75	7,03	7,37
Panna	68,30	68,90	9,50	9,70	7,20	7,30
Petrol*	68,40	68,80	9,65	9,75	7,30	7,40
Pigal Solkan*	68,25	68,90	9,58	9,75	7,23	7,40
Pigal Kobarič*	68,25	68,90	9,58	9,75	7,23	7,40
Pigal Obutek*	68,25	68,90	9,58	9,75	7,23	7,40
Pigal Diskont*	68,25	68,90	9,58	9,75	7,23	7,40
Postna banka Slovenije	67,80	68,86	9,36	9,69	6,81	7,29
Probanka Maribor	68,00	69,00	9,55	9,75	7,00	7,30
Publikum Ljubljana	68,42	68,59	9,65	9,75	7,26	7,39
Publikum Celje	68,35	68,73	9,63	9,71	7,05	7,29
Publikum Dobova	68,20	68,90	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Kostanjevica	68,20	68,90	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Krško	68,20	68,90	9,34	9,56	6,40	7,00
Publikum Maribor	68,40	68,74	9,68	9,74	7,00	7,25
Publikum Metlika	68,25	68,80	9,60	9,75	7,00	7,30
Publikum Mozirje	68,20	68,99	9,66	9,79	7,00	7,35
Publikum Novo Mesto	68,25	68,80	9,60	9,75	7,00	7,30
Publikum Piran	68,35	68,89	9,60	9,70	7,11	7,35
Publikum Tolmin	68,30	68,65	9,67	9,75	7,24	7,33
Publikum Šempeter	68,30	68,80	9,65	9,75	6,90	7,25
Publikum Šentilj	68,25	68,75	9,66	9,76	6,90	7,25
Publikum Šentjur pri Celju	68,31	68,73	9,62	9,71	7,05	7,30
Publikum Trebnje	68,00	68,80	9,60	9,75	6,90	7,25
Publikum Zagorje	68,30	68,80	9,60	9,76	7,10	7,35
Publikum Zalec	68,30	68,73	9,64	9,74	7,05	7,29
Roja	68,60	69,20	9,60	9,75	7,15	7,35
Shalaby	68,20	69,00	9,54	9,76	7,25	7,38
Sit - on	68,30	69,00	9,60	9,75	7,00	7,30
SKB d.d. Ljubljana* **	68,00	68,80	9,66	9,77	7,05	7,35
Slovenijaturist Ljubljana	68,60	69,00	9,70	9,78	7,30	7,40
Slovenijaturist Jesenice	68,40	69,05	9,62	9,72	7,15	7,25
Slovenijaturist žel. p. Ljubljana*	68,40	68,80	9,60	9,70	6,90	7,35
Slovenijaturist žel. p. Maribor*	68,40	69,00	9,65	9,75	6,50	7,00
Slovenska hran. in pos. Kranj	68,40	68,80	9,65	9,75	7,20	7,35
Slovenska investicijska banka*	68,50	69,00	9,50	9,75	7,10	7,35
Sonce	68,50	68,90	9,62	9,80	7,27	7,40
SZKB d.d. Ljubljana	68,35	68,99	9,57	9,75	7,14	7,48
Tartarus Postojna	67,78	68,88	9,43	9,72	6,95	7,30
Tentours Domžale	68,40	69,00	9,65	9,85	7,10	7,40
Tori*	68,40	69,00	9,50	9,80	7,00	7,45
Tourist service Portoraz	67,40	69,20	9,30	9,80	6,80	7,20
Wolf*	68,50	68,80	9,65	9,80	7,20	7,45

Tečaj velja danes: * Zaračunavajo provizijo; ** Menjalnice niso poslane podatkov: —

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 82 z dne 29. aprila 1993 — Tečaji veljajo od 30.4.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	74,6647	74,8894	75,1141
Avstrija	040	šiling	100	940,0877	942,9164	945,7451
Belgija	056	frank	100	321,5411	322,5086	323,4761
Kanada	124	dolar	1	82,2304	82,4778	82,7252
Danska	208	krona	100	1718,4790	1723,6499	1728,8208
Finska	246	marka	100	1925,1462	1930,9390	1936,7318
Francija	250	frank	100	1961,8502	1969,7535	1973,6568
Nemčija	280	marka	100	6613,3499	6633,2496	6653,1493
Grčija	300	drahma	100	—	48,9136	49,0603
Irska	372	funt	1	—	161,7185	162,2038
Italija	380	lira	100	7,0961	7,1175	7,1389
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,9000	—
Japonska	392	jen	100	93,4466	93,7278	94,0090
Nizozemska	528	gulden	100	5886,2120	5903,9238	5921,6356
Norveška	578	krona	100	1656,0492	1659,7585	1674,4678
Portugalska	620	escudo	100	71,4903	71,7054	71,9205
Švedska	752	krona	100	1443,3636	1447,7067	1452,0498
Švica	756	frank	100	7307,0903	7329,0775	7351,0647
Velika Britanija	826	funt sterling	1	164,4079	164,9026	165,3973
ZDA	840	dolar	1	104,5438	104,8584	105,1730
Evropska skupnost	955	ECU	1	129,2910	129,6800	130,0690
Španija	995	peseta	100	90,4045	90,6765	90,9485

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 30. APRILA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1,000,000	637,672	657,615	1,295,287
41		127,5343%	131,5231%	129,5287%	100,000	63,767	65,762	129,529
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1,300,000	632,030	644,179	1,276,209
158		97,2354%	99,1045%	98,1699%	130,000	63,203	64,418	127,621

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

29. APRIL 1993	v SLT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni
Fiba	5,00	6,90
Hida*	5,00	6,70
Ilirika Postojna	5,00	6,50
Libertas Koper*	4,40	6,50
Niprom I in II*	5,00	6,50
Otok Bled	3,96	8,48
Shalaby	5,00	7,00
Slovenijaturist žel. p. Lj.*	5,55	8,00
Sonce	5,00	7,00
Tentours Domžale	5,00	9,00
Tori	5,00	8,00

Tečaj velja danes:*

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

29. APRIL 1993	v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni
ameriški dolar	1440,00	1493,00
nemška marka	916,00	940,00
francoski frank	271,00	280,00
holandski gulden	814,00	840,00
belgijski frank	44,50	46,00
funt sterling	2275,00	2345,00
irski sterling	2235,00	2300,00
danska krona	238,00	245,50
grška drachma	6,50	7,20
kanadski dolar	1140,00	1175,00
japonski jen	12,80	13,40
švicarski frank	1015,00	1037,00
avstrijski šiling	130,50	134,50
norveška krona	216,00	223,50
švedska krona	200,00	206,50
portugalski escudo	9,70	10,40
španska peseta	12,20	13,20
avstralski dolar	1032,00	1066,00
madžarski forint	10,00	15,00
slovenski tolar	13,30	14,25
hrvaški dinar	0,50	0,80

KITAJSKA / ZLATO

Cena se je le ustalila

V zadnjem letu se je nakup zlata povečal za 70 odstotkov

GERY MARRON/REUTER

HONG KONG - Narasajoci kitajski apetiti po zlatu utegnejo zaznamovati svetovni trg zlata in srebra, kjer so cene poskočile v bojazni pred inflacijo in zaradi nakupov dveh največjih zahodnih investitorjev, menijo analitiki.

V zadnjih dvanajstih mesecih se je nakup zlata na Kitajskem povečal za 70 odstotkov. Čeprav kitajsko povpraševanje za enkrat se ni tolikšno, da bi lahko pognalo kvitku tudi cene na svetovnem trgu, utegne vztrajno nakupovanje velikih količin vendarle vplivati v nekaj naslednjih letih. »Povpraševanje po zlatu se povečuje z dramatično naglico,« je izjavil Can Ceong-ji, podpredsednik Sun Hung Kaseke borze zlata. »Cena zlata se je na Kitajskem ustalila pri 380 dolarjih za unco, tako da veliko ljudi kupuje zlato v Hong Kongu, kjer je ceneje, ga tiho taji na Kitajsko in ga tu prodaja,« je izjavil. Mednarodna cena zlata, ki je bila dolgo časa nespremenjena, se je povečala v zadnjih dneh. V začetku tega tedna je dosegla svojo najvišjo raven v zadnjih šestih mesecih, potem ko je denarni mogotec George Soros kupil 400 milijonov ameriških dolarjev vreden koncern Newmont Mining Co. s sedežem v

Denverju. Soros je odkupil 10-odstotni delež od finančnika sira Jamesa Goldsmitha. Ta anglesko-francoski velekapitalist je potem pokupil za 395 milijonov dolarjev opcij na londonskem trgu zlata. Od takrat se je cena zlata povzpela in se v sredo zjutraj v Londonu ustalila nekaj pod 350 dolarji za unco. Sunk Kai Can je kljub kitajskemu povpraševanju prepričan, da je malo verjetno, da bo svetovna cena zlata presegla 360 dolarjev za unco ob koncu tega leta. »Prepričan sem, da gre za kratkoročni skok. Mislim, da bodo proizvajalci zlata postali veliko bolj agresivni pri ceni od 355 do 360 dolarjev najvišja cena v tem letu.« Vendar pa je dodal, da se bo cena zlata na Kitajskem zagotovo dvignila v naslednjih letih, ne glede na rast svetovnih cen.

Drugi analitiki zlate borze s sedežem v Hong Kongu menijo, da kljub mrzličnemu nakupovanju zlata na Kitajskem in zdajšnjemu šibkemu stanju ameriškega dolarja, ki ceno zlata običajno pozone navzgor, ostaja napovedovanje za prihodnje mesece negotovo.

DANSKA / KAKO POSLUJE LEGO

Povečali so svoj delež na svetovnem trgu igrač

Danski Lego načrtuje, da bo ostal na sredini seznama desetih največjih proizvajalcev - Legoland tudi blizu Londona

KOBENHAVN - Proizvajalec igrač Lego, ki je v lasti danske družine in svoje plastične kockice prodaja po celem svetu, je v četrtek objavil podatke, po katerih je v letu 1992 povečal dobiček in prodajo ter si tudi pridobil večji delež na svetovnem trgu igrač. Lego A/S, danska holdinska družba za osemnajst izmed stitidesetih družb, je v svojem letnem poročilu objavila, da je povečala prodajo za skoraj 5 odstotkov, tj. na 4,74 milijarde danskih kron (773 milijonov ameriških dolarjev), dobiček pred obdavčitvijo pa za več kot 20 odstotkov ali na 635 milijonov danskih kron (103,5 milijona dolarjev). Lego A/S, ki zaposluje 5002 zaposlenih od skupaj 7810, pripisuje zboljšanje donosnosti nižjim cenam surovin, kar je posledica močne danske krone, in pa ugodnim trendom v proizvodnih stroških. Poročilo ne navaja podrobnosti o rezultatih družbe drugod po svetu, navaja samo, da se je prodaja distributerjem na 135 trgih povečala skoraj za 8 odstotkov, leto poprej pa je narasla za 14 odstotkov, rast.

»Skupina Lego je ena izmed družb v industriji igrač, ki so povečale svoj delež na svetovnem trgu v letu 1992 in načrtujemo, da bomo obdržali svoje mesto na sredini seznama prvih desetih proizvajal-

cev igrač na svetu,« izve mo iz poročila. Lego A/S optimistično sodi, da bo skupina tudi v letu 1993 se bolj povečala svoj tržni delež.

Leta 1990 je Lego poročal, da je po prodaji peti največji izdelovalec igrač na svetu, namreč za japonskim proizvajalcem računalniških igrice Nintendo,

skupinama Hasbro in Matel iz ZDA in japonsko firmo Bandai. V preteklem letu so največ prodali v Nemčiji, ZDA, Veliki Britaniji in Franciji. Lego ima svoj center v mestecu Billund na zahodu Danske, kjer ga je pred šestdesetimi leti ustanovila družina Kirka Chirstiansena, ki ga se vedno nadzira prek hol-

dinske družbe v Svisi.

V Billundu so leta 1968 odprli park Legoland, ki privabi več kot milijon obiskovalcev na leto in v katerem razstavljajo modele svojih zgradb ter igrač. V poročilu napovedujejo svoj prvi Legoland zunaj Danske, namreč Dezero Lego pri Windsorju, zahodno od Londona. (Reuter)

Lego kocke so priljubljene tudi v Sloveniji (Foto: Žiga Živulović/TRIO)

ITALIJA / TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Največja naložba v strateški načrt

Delničarji so na občnem zboru sprejeli poslovni obračun in obnovili organe družbe

VLASTA BERNARD

TRST - Največji med šestimi denarnimi zavodi Slovencev v Italiji, Trzaska kreditna banka, ima za seboj se en spodbuden poslovni obračun. Če so merilo uspešnosti bilančni rezultati, so ti s čistim dobičkom, ki presega 4 milijarde lir (in se je glede na leto prej povečal za več kot 20 odstotkov), in s čistim premoženjem banke, ki se je približalo 50 milijardam (in doživelo 35-odstotni porast), že sami po sebi zelo prijetno, toda ko se ozremo na pogoje, v katerih so lani delale italijanske banke in se zlasti tiste ob meji, potem so ti rezultati celo odlični.

Upoštevati je namreč treba - kot je na občnem zboru delničarjev poudaril direktor Vito Svetina - da je TKB izrazito zunanjetrgovinsko usmerjena banka in da je po mednarodnem prometu, ki ga ustvari, prva banka v tržaski pokrajini in na uglednem 72. mestu med 1300 tovrstnimi kreditnimi zavodi v Italiji. V preteklosti je bila razumljivo specializirana in tesno vezana na poslovanje z vsem prostorom bivše jugoslovanske federacije, z njenim razpadom pa se je večina tokov v Balkanom prekinila, čeprav je

banka po drugi strani povečala svojo neposredno navzočnost v Sloveniji in na Hrvaškem.

Nic lazi niso bili za italijanske banke, in torej tudi za TKB, notranji pogoji poslovanja, ki jih je lani označevala velika negotovost, nihanje obrestnih mer, razvrednotenje lire in močno povečan davčni pritisk, vsemu temu pa so se v obmejnem prostoru pridružili se učinki globoke gospodarske krize s propadanjem podjetij in krčenjem zaposlenosti.

To je torej okvir, v katerem se je na občnem zboru razvila razprava delničarjev in ki je kljub nekaterim specifičnim kritičnim notam (npr. zaradi zmanjšanja razlike pri obrestih, kar je posledica povečanega vlaganja klientov v tuje valute, pri katerih banka zasluži neprimerno manj kot pri litri) izzvenela v ugotovitvi, da banka kljub vsemu strmo raste, kar je trdni temelj in pogoj za njeno prihodnost. V ta namen je zavod lani izdelal večletni strateški načrt, v katerega je že vložil dober del prisluzenih sredstev, učinek te naložbe pa se bo seveda obrestoval sele v prihodnjih letih. Iz tega načrta se je rodila udeležba

TKB pri novih bančnih pobudah v Ljubljani in na Reki, nekatere skupne naložbe z gorisko Kmečko banko in udeležbe pri raznih družbah, ki tudi rabijo čas za obrestovanje.

Lanski poslovni obračun Trzasko kreditne banke je bremenilo tudi povisovanje glavnice s 25 na 35 milijard lir, ki je bilo v celoti vplačano: slo je za neobhoden korak glede na zavodovo sirjenje (Bu di prostorsko, za kar je v pripravi nov sedež), ki pa medtem že postaja prekretek in bo kmalu zahteval novo zvišanje, najbrž na 50 milijard lir.

Delničarji Trzasko kreditne banke so po soglasnem sprejetju poročil in bilance na koncu obnega zboru obnovili upravni svet in nadzorni odbor, ki jima je zapadel mandat. Nov upravni svet sestavljajo Edi Bukavec, Paolo Furlani, Sudam Kapic, Egon Kraus (dosedanji predsednik), Drago Ota, Rado Starc, Vito Svetina, Aldo Stefancic in Silvij Tavcar, medtem ko je bil nadzorni odbor potrjen v dosedanji sestavi, s člani Silvanom Mesesnelom, Alešem Lokarjem, Giorgiom Bevkom in namestnikom Darijem Cupinom in Sergijem Pelozo.

NEMČIJA / JEKLARNE NA VZHODU

Posodobitev proizvodnje

Agencija Treuhand bo v obnovo vložila okoli 300 milijonov mark

BONN - Privatizacijska agencija Treuhand s sedežem v Berlinu je sporočila, da se bo predstavila z načrti za posodobitev nekaterih jeklarskih obratov v Eko Stahl AG v vzhodni Nemčiji, potem ko je v sredo komisija Evropske skupnosti odrekla svojo pomoč. Komisija je zvečine nasprotovala načrtom jeklarne Eko, da bi zgradili novo vročo valjarno, obstaja pa možnost, da bi podprla načrte za posodobitev že obstoječe hladne valjarne, so predstavniki agencije Treuhand izjavili za nemško televizijo ZDF.

»Treuhand je odobril sredstva za naložbo v vrednosti 300 milijonov mark (190 milijonov

ameriških dolarjev) za potrebno modernizacijo,« je dejal Manfred Lennings, predsednik upravnega odbora agencije.

»Eko bo vsekakor se obratoval in hladna valjarna mora ostati. Vprašljiv je samo se obrat vroče valjarne,« je povedal Lennings.

Dodal je, da bo agencija Treuhand zdaj preučila možnosti, da se ustvarijo alternativna delovna mesta v območju Eisenhüttenstadt blizu poljske meje. »Zdaj je naša naloga ustvariti nadomestna delovna mesta. To je vsekakor poglavitno, kateri sektor industrije pa naj bi jih omogočil, je drugotnega pomena,« je dejal. (Reuter)

SLOVAŠKA / DOLGOVI

Slovaška podjetja ne morejo plačati davkov

Sovjetska zveza ni plačevala blaga, uvoženega iz Slovaške - Težave tudi zaradi jugoslovanskega dolga

JOHN RAINWAY/REUTER

BRATISLAVA - Slovaški minister za finance Julius Toth je izjavil, da namerava Slovaška odkupiti nekaj dvomljivih dolgov podjetij, katerih finančne težave so prizadele vladni prihodek od davkov.

V proračun se je nateklo veliko manj davkov, kot so pričakovali, čeprav so v letosnjem prvem četrtletju porabili komaj petino sredstev, ki so bila načrtovana za leto 1993.

»Največji problem je pomanjkanje finančnih virov, zaradi česar so bila podjetja prisiljena preplačati svoja posojila pri bankah,« je pojasnil. To je bil vzrok za

to, da so zacele banke sredstva za odplačilo dolgov direktno zaje-mati iz bančnih računov podjetij, s čimer so v celoti blokirala sredstva za plačilo dajatev, zlasti korporacijskih davkov in novega davka na dodano vrednost. Oblasti zdaj preučujejo celotno denarno maso ter maso kreditov v gospodarstvu, da bi tako ugotovili, koliko sredstev lahko sprostijo, ne da bi povzročili inflacijo.

V zadnjih treh mesecih leta 1992 so se v vrtoglavi razdruževanja nekdanje Čehoslovaske krediti za slovaško gospodarstvo skrcili za

200 do 300 milijonov dolarjev. Inflacija je bila v letosnjih prvih dveh mesecih za 10,2 odstotka višja kot leto prej; pri tem je treba 8,2 odstotka točke pristeti zaradi dajatev, ki so bile uvedene s 1. januarjem.

Slovaška podjetja je prizadelo zlasti neplačevanje izvoza v nekdanjo Sovjetsko zvezo, sklenjeni, a nerealizirani posli z Jugoslavijo ter izgube premoženja v Zaliu.

»Tako bomo morali te težave po vsej verjetnosti rešiti zunaj teh obveznosti,« je se izjavil slovaški minister za finance.

FIERA DI PORDENONE

28. SEJEM
RADIO
AMATERSTVA
HI-FI

30. APRIL - 1./2. MAJ 1993
URNIK: 9.00 - 18.00

Totarna komunikacija

CASSA DI RENDIMENTO DI LINEE E PORDENONE 1993

HRVAŠKA / LASTNINJENJE POVZROČA NEZADOVOLJSTVO

Vse več je zahtevkov za revizijo

SPLIT - Preobrazba družbene lastnine oziroma privatizacija lastnine je eno od strateških vprašanj prestrukturiranja hrvaške družbe. Republiški sklad za privatizacijo je doslej na podlagi 2402 zahtev izdal 1671 odločb, tako da so v 1527 podjetjih že bile ustanovne skupščine delničarjev.

Izpeljane dejavnosti mnogi, zlasti v vladajočih strukturah, pa tudi v samem skladu, ocenjujejo za bolj uspešne od procesov, ki potekajo v postsocialističnih vzhodnoevropskih državah. Pri tem zlasti poudarjajo, da je uspeh toli-

ko večji, ker je proces privatizacije potekal v vojnih razmerah in pri osiromašenem gospodarstvu. Težko je tudi realno oceniti vrednosti samih podjetij. To je pripeljalo do številnih sumnicenj, da nekatere privatizacije niso bile poštene. Na Hrvaškem ocenjujejo, da je do zlorab prihajalo tudi zato, ker se v razmerah razpada ene družbene strukture, pri čemer niso zgrajeni drugi vzporedni mehanizmi, zlorablja ne samo položaj, ampak tudi novopridobljena politična oblast.

Pod tezo sumnicenj, da so v dovoljenih in nedo-

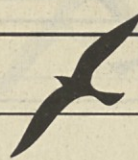
voljenih poslih sodelovali tudi ljudje iz Sklada za privatizacijo, je precej ljudi zapustilo delo v tem skladu, da jih ne bi povezovali z nepostojnimi posli. Po številnih kadrovskih spremembah, ki so to ustanovo skoraj pripeljale do razpada, danes v njej dela 64 ljudi.

Doslej je Sklad za privatizacijo prejel 300 zahtevkov za revizijo preobrazbe zaradi neupravičenih kupcij, pri čemer so na prvem mestu tako imenovani menedžerski krediti. V 50 doslej rešenih primerih sta samo dva postopka privatizacije po-

polnoma razveljavljena, 30 pa so jih vmili v ponovni postopek, kar je vsaj za zdaj utisalo kritike. Kljub temu pa je največji problem struktura preoblikovanih podjetij. Od skupne vrednosti olastinjenega premoženja, ki ga cenijo na 12,5 milijarde mark, je privatiziranih samo 41 odstotkov, in to samo z vpisom, ne pa tudi z nakupom delnic. 52 odstotkov so dobili državni skladi, ostanek pa gre na račun dokapitalizacij. Tako je večji delež lastnine, kljub opozorilom, prišel v roke države, kar ni bil prvotni namen koncepta

privatizacije.

Slika je se bolj temna zaradi podatka, da bo odpadlo 30 odstotkov od 290 tisoč majhnih delničarjev, s čimer se bodo njihove vpisane delnice avtomatično prelile v državne sklade. To ni nikomur v veselje, vendar za zdaj se ni mehanizma, ki bi to preprečil. Obrambno ministrstvo je namreč ustanovilo Domovinski sklad. Ta bo prevzemal del državnih delnic, ki jih bodo nato brezplačno razdelili ranjencem, invalidom in družinam umrlih pripadnikov HV v domovinski vojni. (STA)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

DRAMA SNG (tel. 061/221-511)

Max Frisch: DON JUAN ALI LJUBEZEN DO GEOMETRIJE (sobota, 8. maja ob 20. uri). PREMIERA. Za izven (konto).

Marijana Breclj kot Linda Christie

MALA DRAMA

Woody Allen: ZAIGRAJ SE ENKRAT, SAM (danes, 30. 4. ob 20. uri). Za izven (konto).

OPERA

DON CARLOS (torek, 4. maja ob 19. uri) Nadomestna predstava za odpadlo predstavo 16. februarja. Za abonma red Torek I in za izven (konto).

MESTNO GLEDALISCE LJUBLJANSKO (061/210-852)

GEORGE TABORI (r. 1914) Na začetku je Bog ustvaril teater. In je videl, da je slab. Napačna luc. Napačen ton. Klavna scenografija. Igralci, hudiči, se puntajo v kantini. Kritiki, padli angeli, režirajo v partem. In Bog je razsrdjen rekeli: Jaz sem, ki sem. In je ustvaril režiserja...

E. Flisar: KAJ PA LEONARDO? (danes, 30. 4., ob 19.30. uri). Za izven in konto.

G. Tabori: GOLDBERGOVE VARIACIJE (torek, 4. maja ob 19.30. uri). Za Red U in izven.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

V sredo, 5. maja ob 11. uri Milan Jesih »Vsega je kriva Marjana Deržaj«. Režija Dušan Mlakar. Predstava izven abonmaja. Ponovitev v četrtek, 6. maja, ob 20. uri za abonma RED J. Danes, ob 12. uri Andersen-Jesih »Cesarjeva nova oblacila« v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča. Režija Vladimir Jurc. Ponovitev v sredo, 5. maja, ob 20.30 v Prosvetnem domu na Opcinah.

DVORANA TRIPCOVICH

Opera sezona in Baleti 1992/93

DANES: ob 20. uri osma predstava (red L) - A. Bibalos »La signorina Julie«. Režija F. Giralaldi. Direktor F. Cramer. Ponovitev v torek, 4. maja, ob 20. uri (red H). Prodaja vstopnic pri blagajni Dvorane Tripovich: 9-12, 16-19, ob predstavah 9-12, 18-21 (zaprti ob ponedeljkih). Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza«: »Ma mère l'oye« Ravela in »La giana« Casselle, v sodelovanju s stalnim gledališčem FJK so že v teku.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALISCE

Danes, ob 19.30 »Jesus Christ Superstar«. V nedeljo, 2. maja, ob 15. uri »Ljubezenski napoj«.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALISCE

(062/26-748)

Jana Synkova: MALA CAROVNICA (premierra) (danes, 30. 4., ob 19. uri).

Predstava je za goste in povabljene.

MALA SCENA MGL

Zarko Petan: DON JUAN IN LEPORELLA (danes, 30. 4., ob 19.30. uri). Gostovanje na Dunaju v Akzent Teatru.

MARIBOR

DRAMA SNG

Dante Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA-PURGATORIO (danes, 30. 4., ob 19.30. uri). Za red Repriza

OPERA

G. Verdi: RIGOLETTO (torek, 4. 5., ob 19.30. uri). Za izven.

Leta 1850 napisana Verdijeva opera RIGOLETTO pomeni prelomnico v skladateljstvu ustvarjanju. Tragični lik zlobnega dvornega norca in obenem ljubečega očeta Rigoletta, ki ga je Verdi povzel po dramski uspešnici Viktorja Hugoja, je skladatelj navdihnil k prvi sodobni italijanski operi, ki je s tem delom prenehala biti zgolj umetnost lepega petja, marveč postaja pogljobljeno psihološko glasbeno gledališče.

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALISCE

LAZNIVI KLJUKEC (torek, 4. maja ob 11. in 13. uri). Recija: Eka Vogeltnik: Gostovanje v Majšperku.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALISCE (064/222-681)

OBCINSKO SREČANJE PLESNIH SKUPIN OBCINE KRANJ (ponedeljek, 3. maja ob 19.30. uri).

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE, komedija (torek, 4. maja ob 19.30. uri). Gostovanje v Trbovljah.

NOVA GORICA

PRIMORSKO DRAMSKO GLEDALISCE (065/25-328)

R. Vitrac: VOLKODLAK (danes, 30. 4., ob 10. uri). Gostovanje v Ajdovščini.

GLEDALISCE ROSSETTI

V četrtek, 6. maja, ob 21. uri baletna predstava »Amleto/Ofelia« v izvedbi gledališke skupine Virgilio Sieni.

V ponedeljek 10. in torek, 11. maja gostovanje gledališke skupine G. Maurija z delom »Beckett«. Predprodaja vstopnic in rezervacije pri osrednji blagajni v Pasazi Protti (tel. 630063) in v gledališču Rossetti (tel. 54331).

GLEDALISCE CRISTALO LA CONTRADA

DANES: ob 11. uri baleta »Pupaz-zetti« A. Caselle in »La Bottega fantastica« O. Respighija. Nastopa baletna sola gledališča Verdi. Predstava je namenjena solam. JUTRI: 1. maja, ob 20.30 gostovanje gledališke skupine Pro.Sa Produzioni iz Rima - Maria Pacome »Et moi... et moi«. Režija Ennio Coltorti. Nastopajo Valeria Valeri, Elettra Bisetti, Marco Bolognesi. Ponovitev v nedeljo, 2. maja, ob 16.30.

GLEDALISCE MIELA

V torek, 4. maja, ob 21. uri predstava Paola Hendela »Alla deriva«.

KAMMERLICHTSPIELE

DANES: ob 15.00 - 45 let slovenskega filma: »Otroški film«, 17.00 »Grajski biki«, 19.00 »Na papirnatih avionih«, 21.00 »Na klancu«.

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALISCE

(061/314-962)

Miha Mazzini: SLONCEK LEOPOLD (sobota, 1. 5., ob 17. uri). Režija Matija Milčinski. Gostovanje lutkovne skupine pri GM iz Jesenic.

NA VEČER, KO SE CAROVNICE ZBIRAJO, DA POLETIJO NA SVOJ PLES Danes, 30. aprila ob 19.30. uri v Lutkovnem gledališču Maribor - Jana Synková: MALA CAROVNICA, premiera Mala carovnica Mikulka je stara komaj dvesto stiirnsedemdeset let. Starejše carovnice jo imajo za otroka in sploh mislijo o njej tako, kako znajo misliti starejši o nekom, ki ga imajo za otroka. Mikulka zna carati, o ja, samo vse se ji ne posreči tako, kakor hoče. Zaradi vsega tega se ne sme poleteti z metlo na ples carovnic... Jana Synková je zapisala zgodbo tako, kakor so Preusslerjevo Malo carovnico videli igralci, ki so jo postavljali na oder. Obogatili so jo z veliko smeha, zapletov, zvijac in potegavscin s petjem. Tudi carovnice-otroci imajo tezave, ki jih ne morejo resiti s kaksnim cira-cara. (Marjan Pungartnik)

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

KOMORNI KONCERT (ponedeljek, 3. 5., ob 20. uri, Gallusova dvorana). Ciril Skerjanec, violoncelo; Andrej Jarc, orgle; Igor Skerjanec, violoncelo. Program: Buxtehude, De Fesch, Gubaidulina, Ramovs, Golob, Handel.

KLUB K4

(061/113-282) PESMI EDITH PIAF (nedelja, 2. 5., ob 22. uri). Promocijski koncert Alenke Vidrih ob spremljavi kitare in harmonike.

KAMNIK

FRANCISKANSKA CERKEV

Danes, 30. aprila ob 20. uri koncert ob 150-letnici rojstva tuhinjskega rojaka, organista, zborovodje in skladatelja p. ANGELIKA HRI-

BARJA in 500-letnici Franciskanskega samostana v Kamniku.

Nastopal bo MESANI PEVSKI ZBOR »MAVRICA«, Srednja vas, zborovodja: Lojze Kolar, organista : Marija Holcar. Slavnostni govornik: dr. Edo Skulj, povezovalca: Manja Zebaljec in Tone Fticar. Iz sporeda: V prvi spomladi, Slovo od lastovke, Božji volek, V boj, Mlatici, Vечerni zvonovi, Ave Marija...

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALISCE ROSSETTI

DANES: ob 21. uri recital »Il Teatro canzone di Giorgio Gaber«.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

DANES: ob 21. uri koncert orkestra gledališča Verdi pod vodstvom Giovannija Pacorja »Verdi sinfonietta«. Solist Paolo Rumetz. Vstopnice pri blagajni dvorane Tripovich in Avditorija Muzeja Revoltella.

V nedeljo, 2. maja, ob 11. uri »Nedeljski koncert«. Nastopil bo orkester Camerata strumentale. Na programu Elgar, Viozzi, Hindemith.

GLEDALISCE MIELA

V petek, 14. maja, ob 21. uri niz koncertov

»Zattere alla deriva«. Nastopil bo Jin Hi Kim.

MILJE

GLEDALISCE VERDI

V nedeljo, 2. maja, ob 11. uri koncert orkestra »I giovani in opera«. Na programu Donizettijeve skladbe.

TRZIC

OBCINSKO GLEDALISCE

DANES: ob 20.30 drugi koncert niza Danubio, Una civiltà musicale. Nastopil bo pianist France Clidat. Izvajal bo Lisztove skladbe.

V torek, 4. maja, ob 20.30 koncert Maura Loguerchia (violina) in Bruno Canino (klavir). Na programu Bartok, Brahms in Strauss.

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

(061/222-815)

Film Roberta Altmana:IGRALEC/ THE PLAYER (od 3. do 9. 5., ob 20. uri, Kosovelova dvorana). Slovenski podnapisi.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALISCE SCUOLA DI MUSICA 55

DANES: ob 17. uri srečanje s pianistom Luco Ravagnijem, ki spremlja na koncertu Giorgia

POSTOJNA

KOCA MLADIKA na PECNI REBRI

Danes, 30. aprila ob 16. uri Vas vabijo na kresovanje v počastitev praznika občine.

Gaberja.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V ponedeljek, 3. maja, ob 18. uri »Eno uno z...« Ildebrandom D'Arcangelom.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

NAPOVEDUJEMO: svečano otvoritev razstave OSKORJA KOKOSCHKE (ponedeljek, 3. 5., ob 18. uri, Galerija CD). Razstavo bosta predstavila prof. dr. Sigrun Loos, visja kustosinja deželne muzeja Rupertinum iz Salzburga in prof. Zoran Krzishnik, direktor MGLC iz Ljubljane. V glasbenem programu bosta sodelovala Jurka Zoroja- flavta in Jerko Novak- kitara.

NARODNA GALERIJA (061/219-740)

EVROPSKI SLIKARJI IZ SLOVENSKEH ZBIRK (od 14. aprila do 4. julija), avtorja razstave in kataloga: prof. Federico Zeri, Rim in dr. Ksenija Rozman, kustos NG v Ljubljani.

MESTNA GALERIJA

V ponedeljek, 3. maja ob 19. uri otvoritev razstave izbranih del iz retrospektive avstrijskega umetnika HANSA BISCHOFF-SHAUSNA. Razstava bo na ogled do 22. maja.

CEKINOV GRAD (Muzej novejsje zgodovine, 061/323-968)

Na ogled je razstava MENJAVE DENARJA V 20. STOLETJU V SLOVENIJI.

KNJIZNICA ZALOG

Na ogled je razstava umetniških fotografij DUSANA JEZA. Razstava bo odprta do 15. maja. V knjižnici si do 15. maja lahko ogledate tudi razstavo domače in tuje strokovne literature o železnici iz zasebne zbirke slikarja FRANCIJA LESJAKA.

GALERIJA KOMPAS

Na ogled je razstava slik akademskega slikarja TOMANA VELJAKA, ciklus slik z naslovom Praznovanje pomladi.

VODNIKOVA DOMACIJA

Na ogled je razstava slik slikarja BOGDANA POTNIKA. Razstava bo odprta do 18. maja.

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

Napovedujemo otvoritev razstave slik MARIJA VRENKA (torek, 4. 5., ob 21. uri).

GALERIJA KRKA

Razstava skulptur akademskega kiparja PETRA CERNETA. Razstava bo odprta do 19. maja.

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je razstava olj G. Roccaglija.

GALERIJA CARTESIUS

Do 6. maja je na ogled razstava Luise Marie Squazzi z naslovom »Mi sembra ieri«. Urnik: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13. Zaprti ob ponedeljkih.

GALERIJA BASSANESE

Do 20. maja je na ogled razstava Paola Patelija. Urnik: samo ob delavnikih ob 17. do 20. ure.

MUZEJ ŽIDOVSKÉ SKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah ob 17. do 20. ure, ob torkih ob 16. do 18. ure, ob četrkih ob 10. do 13. ure.

MIRAMARSKI GRAD

Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzasko letoviscarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

STUDIO TOMMASEO

Do 6. maja razstavlja svoja dela Lorenzo Mattotti.

JULIET

Do 25. maja razstavlja Enrico De Par. Na ogled samo ob torkih ob 18. do 21. ure.

GLEDALISCE MIELA

Na ogled je razstava grafik Gianfranca Pagliara.

ART LIGHT HALL

Do 28. maja bo na ogled razstava avstrijske

KOČEVJE

MUZEJ KOČEVJE

Danes, 30. aprila otvoritev razstave IDEJNO ARHITEKTURNE RESITVE NOVE CERKVE V KOČEVSKI REKI. Razstava bo na ogled do 28. junija 1993

PORTOROŽ

AVDITORIJ

Na ogled je razstava slik ANDRAZA SALAMUNA, dobitnika nagrade Prešernovega sklada za leto 1992.

POSTOJNA

GALERIJA MODRIJANOV MLIN

Na ogled je razstava fotografa LUCIANA KLEVE. Razstavo si boste lahko ogledali do 15. maja.

MARIBOR

RAZSTAVNI SALON ROTOVZ

Na ogled je razstava Društva likovnih umetnikov Maribor. Sodeluje 36 članov s skupno 78 likovnimi deli v različnih tehnikah.

RAZSTAVNI SALON TEHNIŠKE

FAKULTETE

Do 8. maja je na ogled razstava mariborskega ustvarjalca ZDRAVKA JERKOVICA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Do 7. maja je na ogled razstava slik akademskega grafika in slikarja KLAVDIJA TUTTE.

NOVA GORICA

GALERIJA GO

Do 19. maja si lahko ogledate razstavo slik STANETA JAGODICA, iz ciklusa Cosmos Gloria.

POKRAJINSKI ARHIV

Danes Vas vabimo na otvoritev razstave slik MIRANA CENCICA (danes, 30. 4., ob 19. uri). Razstavo si lahko ogledate do 9. 5.

NOVO MESTO

DOLENJSKI MUZEJ

Na ogled je razstava DRAGOTINE KAPITELJSKE CERKVE V NOVEM MESTU.

slikarje Gabriele Schurian.

OVCARJEVA HISA PRI BANIH SKD GRAD IN ODSEK ZA ZGODOVINO PRI NSK sta pripravila razstavo ONDILE CEZ STARI VRH. Razstava je odprta do 23. maja ob ponedeljkih, petkih in sobotah ob 18. do 21. ure ter ob nedeljah ob 10. do 13. in ob 16. do 21. ure.

MILJE

OBCINSKA GALERIJA

Do 4. maja razstavlja svoja dela Alberto Allegri in Marco Grassi Grama. Urnik: 10-12, 17-19, ob praznikih 10-12.

RONKE

ART GALLERY - (Kavarna Trieste)

Odprta je fotografska razstava Martina Rachenwalda, Maurizia Frullanija in Rajka Bizjaka. Na ogled vsak dan, razen ob ponedeljkih, ob 9. do 22. ure.

GORICA

GORISKI GRAD

Do 16. maja bo na ogled razstava »Beneski odtiski« goriskega slikarja Vanje Franka.

KATOLISKA KNJIGARNA

Do konca aprila je odprta skupinska razstava godiskih likovnikov.

V ZAPORIH NA GORISKEM GRADU

Do 9. maja je na ogled razstava Annibel Curnoldi.

GRADIŠČE

GALERIJA L.SPAZZAPAN

Na ogled je razstava o goriskem likovnem zavodu »Max Fabiani«.

VIDEM

PALACA SAVORGNAN

Do oktobra je na ogled razstava o arheoloških najdbah v Vidmu z naslovom »Zgodovina pod mestom«.

KNJIGARNA MOHORJEVE

Na ogled je razstava fotokrožka Koroske dijaske zveze.

BELJAK

G

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1

	Tedenski izbor
09.15	Pravljice iz mavrice: Carodejni dimnik
09.35	Risanka
09.45	Batman, 3. del ameriške nanizanke
10.20	Skrivnostni otok, 5/6 del angleske nadaljevanke
11.10	Videospon
11.55	Povečava, ponovitev, VPS 1200
13.00	Poročila
13.05	Poslovna borza, ponovitev
	Filmsko popoldne, ponovitev
15.05	On in ona, 7/13 del am. hum. nanizanke, VPS 1505
15.30	Psihiatri, 1/7 del angleske nadaljevanke, VPS 1530
16.50	Poslovne informacije
17.00	TV dnevnik 1 - slovenska kronika
17.55	Huckleberry Finn in njegovi prijatelji, 8/26 del koprodukcije nadaljevanke
17.40	Oscar Junior: Rumeni madež, tuja nanizanka
18.00	Regionalni studio Koper
18.50	Pari, tv-igrice
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Forum
20.30	Ekspres v Sugarland, ameriški film, VPS 2030
22.10	TV dnevnik 3, vreme, VPS 2230
22.40	Večerni gost: Andrej Matic
23.40	SP v hokeju na ledu, skupina A, polfinale, posnetek iz Münchna (do 1.40)

SLOVENIJA 2

11.00	Video strani
	Tedenski izbor
11.10	Ze veste?
11.35	Gospodarska oddaja: R & R
12.05	C.A.Cueni: Iskanje Salome, 6., zadnji del švicarske nadaljevanke
13.00	Poročila
13.05	Video strani
18.00	Osmi dan, ponovitev
18.50	Znanje za znanje, učite se z nami
19.20	TV nocoj
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.05	Studio City
22.10	TV jutri
	Sova
22.15	Popolna tujca, 27/28 del ameriške nanizanke
22.45	Psihiatri, 2/7 del angleske nadaljevanke
23.35	Ljudje mačke, ameriški erotični triler
01.30	Video strani

KANAL A

10.40	RIS, risanke in spoti
10.50	Astrološka napoved
11.00	Drugacen svet, ponovitev 149. dela am. nadaljevanke
18.30	Rock štarine, 11. oddaja o rocku
20.00	Risanka
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Drugacen svet, 150. del ameriške nadaljevanke
21.20	Dan po jutrisnjem, 17. del ameriške poljudnoznanstvene serije
21.50	Moja mama je volkodlakinja, ameriški barvni film
23.20	Rock starine, 12. oddaja o starem rocku
00.05	Poročila v angleščini: Deutsche Welle
00.40	Live & Kickin', ponovitev 9. brčanja v živo
01.40	A Shop
01.55	Video strani

KOPER

18.15	Studio 2
-------	----------

RAI 1

6.50	Aktualno: Unomattina, vmes dnevnik in gospodarstvo
10.15	Film: Rita, la figlia americana (glas., '65), vmes (11.00) vesti
12.00	Variete: Buona fortuna
12.30	Dnevnik 1
12.35	Nan.: La signora in giallo
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Fatti, misfatti e...
14.30	Italijanske kronike
14.45	Dok.: Caramella 3
15.15	Otroski variete
15.45	Mladinski variete: Big!
17.55	V Parlamentu in vesti
18.10	Aktualno: Italija, navodila za uporabo
18.45	Dok.: Kvarov svet
20.00	Dnevnik in sport
20.40	Aktualno: Uno Sette
22.05	Aktualno: I giorni dell'infanzia (vodi Arigo Levi), vmes (23.00) dnevnik
24.00	Dnevnik in vreme
0.30	Danes v Parlamentu
0.40	Rubrika opolnoci

RAI 2

7.00	Risanke in nanizanke
8.45	Jutranji dnevnik
9.05	Rubrika o vrtnarstvu
9.30	Film: Quel tesoro di papà (glas., lt. '59)
11.00	Nan.: Doogie Howser
11.30	Kratke vesti
11.45	Segreti per voi...
12.00	Variete: I fatti vostri
13.00	Dnevnik, gospodarstvo, rubrikaTrentate in vreme
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.45 Santa Barbara
15.35	Film: Lo squalo
17.40	Vesti in Iz Parlamenta
18.10	Sportne vesti
18.20	Nan.: L'ispettore Tibbs
19.15	Nad.: Beautiful
19.45	Dnevnik in sport
20.40	Aktualno: I fatti vostri, 23.10 Pegaz
23.55	Nocni dnevnik
24.00	Filmske novosti
0.10	Boks
2.00	Film: Peggy Sue si è sposata (dram., '86)

RAI 3

6.45	Jutranja oddaja: L'altrarete, vmes vesti
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Pogled na književnost
13.45	Znanstveni dnevnik
14.00	Dezeline vesti
14.20	Popoldanski dnevnik
15.15	Sola se posodablja
15.45	Sportno popoldne
17.15	Sportna rubrika Derby
17.30	Dresura: C.S.I.O.
18.50	Sport, vreme, dnevnik
19.30	Dezeline vesti
19.50	BlobCartoon, Blob in Una Carlolina
20.30	Film: Vuoto mentale (krim., ZDA '90, i. M. Ironside, L. Langlois)
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Kviz: Porca miseria
0.30	Dnevnik in vreme
1.00	Variete: Fuori orario

RETE 4

6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, 8.40 Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Amanda, (9.30) vesti
11.35	Il pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 15.15 Grecia, 16.00 Anche i ricchi piangono
17.00	Lui, lei l'altro
17.30	TG 4 vesti
17.45	Aktualno: C'eravamo tanto amati
18.15	Kviz: Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti in nad. La signora in rosa
20.30	Nad.: Micaela
22.30	Film: Scene di lotta di classe a Beverly Hills vmes (23.30) vesti

CANALE 5

6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka, nato Maurizio Costanzo Show
11.30	Variete: Ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgarbi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum, 14.35 Agenzia matrimoniale, 15.00 Ti amo parliamone, 15.30 Scene da un matrimonio
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.40	Varieteja: Il meglio di Scherzi a parte, 22.45 Gommapiuma
23.15	Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) TG 5 vesti

ITALIA 1

6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio
13.00	Otroski variete
13.45	Nan.: Dieci sono pochi
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 Unomania
16.05	Nan.: 21 Jumpstreet
17.05	Varieteja: Twin Clips, 17.30 Mitico
18.05	Nan.: Tarzan
18.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
19.00	UnoMeteo in sport
19.15	Varieteja: Rock & Roll, 20.00 Karaoke
20.30	Film: Senza esclusione di colpi (pust., ZDA '89)
22.30	Aktualno: L'istruttoria (vodi G. Ferrara)
1.00	Odpri studio, pregled tiska in Studio sport

TELE 4

	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper

13.00	Mannix, ameriška tv nanizanka
13.50	Juke Box, ponovitev
16.00	Novice
16.05	Carobna svetilka
	Prvenci, ameriška dokumentarna serija
	Vohuna, ameriška nanizanka
17.20	Meridiani, ponovitev
18.00	Studio 2: Pogovor z gosti
18.50	Primorska kronika
19.00	TV dnevnik
19.25	Mannix, ameriška tv nanizanka
20.15	Nocni sodnik, ameriška nanizanka
20.40	Kvartet Tartini
	Franz Schubert: Kvar tet v d-molu, op. posthum. Smrt in deklia
21.25	Glasbeni utrinek: B. Smetana: Vltava
21.45	TV dnevnik
21.55	V labirintu uma: Hipnoza, 3. oddaja
22.35	Dediščina, ameriška drama

AVSTRIJA 1

09.00	Cas v sliki
10.30	Veleposlanikova hčerka, ameriška komedija
13.10	Mi, ponovitev
15.35	Sinha Moca, 145. del
14.00	Magnum: Nacrt za umor
15.05	Heidi, risana serija
15.50	Paradizniki proti vampirjem
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopaliskni mojstri iz Malibuja: Stara ljubezen ne zarjavi
20.15	Primer za dva: Clovek za zaveso
21.15	Avstrijska kuhinja
21.20	Romy '93, podelitev nagrad najbolj priljubljenim tv zvezdam leta
22.15	Casanova, am./it. tv film (Richard Chamberlain in drugi)
00.00	Klub morilcev iz Brooklyna, nem film

AVSTRIJA 2

15.15	Tisoc mojstrov
15.25	SP v hokeju, polfinale
18.00	Harry in Hendersonovi: Necak iz New Yorka
18.30	Milijonsko kolo
19.30	Cas v sliki/vreme
19.59	SP v hokeju, polfinale
22.15	Siling, gospodarski magazin
22.45	Smith in Jones, humoristična oddaja angleških komikov
23.10	Made in USA: Las Angeles Private
23.35	Portret kanadskega glasbenika Leonarda Cohena
01.05	Poročila/Ex libris
	Tisoc mojstrov

Hrvaška 1

07.50	TV koledar
08.00	Poročila
	Zgodbe iz Monticella, 117. del
10.00	Poročila
10.05	TV sola
11.30	Hrvaške zgodbe in novele: Okameneli svatje
12.00	Poročila
	Ko se svet vrt, 115. del ameriške nadaljevanke
13.30	Monofon
14.00	Poročila
14.50	Goli pod južnim soncem, ponovitev 4., zadnjega dela av./am. mini nadaljevanke
15.40	The afternoon Report
16.00	Poročila
16.05	Tecaj angleščine, 1. del
16.35	Malavizija
	Velike dogodivščine: Tom Sawyer
18.00	Poročila
18.05	Izziv duha
18.35	Santa Barbara, 391. del ameriške nad.
19.30	Dnevnik 1
20.05	Film-video-film
20.45	Vojaški pohod, ameriški film, 1989
22.35	Dnevnik 2
23.45	Poročila v angleščini
00.00	Sanje brez meja

Hrvaška 2

08.50	TV koledar
09.00	Zasedanje hrvaškega Sabora
15.00	Tenis: Davisov pokal
19.30	Dnevnik 1
20.05	Kako čas leti, 5. del humoristične nanizanke
22.25	Nocna izmena
	Lovejoy, 7/12 del angleške nanizanke
	Družina Addams, 6/16 del am. cb hum. nanizanke
	Hisa opic, 3., zadnji del nanizanke
	Krvno mascevanje, am./italijanski film

Madžarska

08.35	Cez dan
09.00	Sosede, pon. 157. dela
10.00	Dallas, 123. del am. serije
11.20	Pomoc v duševni stiski
16.00	Pregled dogodkov dneva
16.10	Za otroke, risanke
16.40	Northwood, 17. del kanadske serije
17.10	Za otroke
18.55	Vprašanja kristjanov
19.00	SP v hokeju na ledu, reportaza
20.00	Dnevnik
20.40	Dallas, pon.123. dela
21.35	Panorama, svetovna politika
22.40	SP v hokeju na ledu
00.35	Trio C.A.E.
01.05	Dnevnik

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 8.05 Radio Ga-Ga; 10.30 Pregled tiska; 11.05 Petkovo srečanje; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Osmrtnice in obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 14.05 Poslovne informacije; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.15 Za in proti; 17.05 Studio ob 17-ih; 18.30 Gremo v kino; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Oddaja za pomorščake; 20.30 Slovenec po svetu; 23.05 Literarni nočno.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30 Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Strokovnjak svetuje; 8.40 Rekreacija; 9.10 Koledar prireditvev; 10.40 Primorski val; 11.00 Country glasba; 11.15 Jezikovne minute; 11.50 Vreme; 12.00 Točno opoldne; 12.40 Stajarski val; 13.00 Danes do 13-ih; 14.00 Drobčinice; 15.10 Menjalniški tečaj; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Petkova centrifuga; 17.15 Nedeljski izlet; 17.50 Sport; 19.30 Stop pops; 21.45 Radjska igra; 22.20 Radio Student.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00 Poročila; 8.10 Izobraževalni program; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Izbrana proza; 10.25 Vodomet melodij; 11.05 Repriže; 12.05 Igramo in pojemo; 13.05 VOIE za tri zore; 13.40 Glasbena tradicija; 14.05 Gymnasium; 15.00 Šanson; 16.05 Od uverture do plesa; 17.00 Koncertni solisti; 18.05 Ksenija Vidali; 19.30 Koncert orkestra opere SNG; 22.05 Radjska igra; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Napoved in koledar; 6.30 Jutranji, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val;

8.45 Servisne informacije; 9.00 Pesem tedna; 10.00 Mnenjsko rešeto; 11.00 Hladno-Toplo-Vroče; 12.30 Opoldnevnik RK; 13.00 Jagode in podoknice; 15.15 Hit dneva; 16.00 Glasbeni desert; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Ob glasbi, ob glasbi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Prenos RS.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Pozdrav, almanah; 6.20 drobci; 7.00 Dober dan otroci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.25 Na valu RK; 8.35 Popevka tedna; 9.00 Ulica velikih vrtov; 9.35 Ugbajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbori; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Politika in aktualnosti; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Diskoteka Sound; 16.00 Ob stihih; 16.10 Promocija plošče; 16.20 Prireditve; 16.35 Boutique Galus; 16.50 Zgodovinske plošče; 17.20 Single tedna; 17.50 Priredbe uspešnic; 18.00 Souvenir d'Italy; 18.45 Folk studio; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in Pravilica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Okno na Arbat; 8.40 Soft music; 9.00 Literarni utrinek (J. Renko); 9.10 Orkestri; 9.30 Potpuri; 10.00 Pregled tiska; 10.10 Koncert; 11.30 Odprta knjiga; Podobe iz sanj (I. Cankar, pripoveduje Mira Sardoč); 11.45 New Age; 12.00 Alpe-Jadran; 12.20 Slov. glasba; 12.40 Primorska poje; 13.30 Iz preteklosti v sedanjost; 13.40 Potpuri; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Otroski kotiček; 14.30 Od Milj do Devina; 15.00 Made in Italy; 15.30 Mladi val; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba; poklon Kogoju ob stoletnici rojstva; 18.00 Kulturni dogodki; 18.30 Rock zvezde; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja; 19.00 Mix time; 20.00 Za naše ljude.

Radio Koroška

18.10-19.00 Slovenska narodna pesem - Zrcalo narodove duše in izraz identitete (Nove izdaje ljudskih pesmi pri treh založbah).

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

10.00 Video, vodi Paul King; 13.00 Video, vodi Simone Engelen; 16.00 Greatest Hits, vodi Paul King; 17.00 Coca Cola Report, vodi Kristiane Backer; 17.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 17.30 Poročila; 23.15 MTV v kinu, vodi Pip Dann; 01.00 Video; 02.00 Chill out Zone; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 The DJ Kat Show; 09.55 Risanke; 10.30 The Pyramid Game; 11.00 Strike it Rich; 12.00 Držni in lepi; 12.30 Sokolov greben; 13.30 E Street; 14.00 Drugacen svet; 14.45 Santa Barbara; 18.00 Star Trek: The next generation; 19.00 Games World; 20.00 Rescue; 20.30 Družinske vezi; 23.00 Code 3; 23.30 Star Trek: The next generation; 00.00 Studs

MOVIE CHANNEL

07.0

NAMIZNI TENIS / POZIV

Katja Milič z reprezentanco v Barcelono

Katja Milič, narasčajnica namiznoteniškega odseka SK Kras bo v prvih dneh maja ponovno oblekla dres državne pionirske reprezentance. Mladinski državni selektor je Miličevu (na sliki) izbral za nastop na mednarodnem tekmovanju Open Spagna, ki se bo odvijalo v Sant Cugat del Valles Barcelono. Ekipo sestavljajo se Franchi Monia, Piacentini Valentino in Giardina Umberto. Navkljub mladosti je Katja Milič že par let članica državne pionirske reprezentance. V odgovarjajočih kategorijah pa ima zgonisko društvo na seznamu za izbor se tri igralce v reprezentanci Italije: Vanjo Milič, Moniko Radović in Ano Bersan. Z izjemo Bersanove,

Popravek

V sredini številki PD smo v podnaslov ob poročilu o nastopih Krasovih igralcev pomotoma zapisali, da je bila na prvenstvu Endas uspešna Nina Milič, v resnici pa je zmagala Natasa Milič. Prizadetima se za napako opravičujemo.

NOVICE

Disciplinski ukrepi v amaterskih ligah

Deželna nogometna zveza je kot običajno posredovala spisec kaznovanih igralcev, ki ne bodo smeli nastopiti v nedeljskem kolu. Ta teden so bili kaznovani le trije igralci iz 2. amaterske lige. Gre za igralca Krasa Walterja Cucaricha in Marca Leporeja, ki sta dobila prepoved igranja na eni tekmi zaradi četrtega opomina, dve koli pa bo moral zaradi izključitve počivati Lucio Modola (Sovodnje).

Jutri na tumirju v Ronkah tudi Poletovi minikošarkarji

V organizaciji društva Acli Ronchi bo jutri v Ronkah celodnevni turnir v minibasketu za letnike 1981 in mlajše, na katerem bo nastopila tudi Poletova ekipa. SPORED: 9.00: Acli Ronchi - Polet; 10.30: Padova - Kraski zidar Sezana; 14.00: finale za 3. mesto; 15.30: finale za 1. mesto. Vse tekme bodo v sportni dvorani v Ronkah.

Obvestila

KD LIPA, SZ SLOGA in SD ZARJA organizirajo danes, 30. t. m. tradicionalni PRVOMAJSKI NOCNI POHOD NA KOKOS. Zbirališče v Bazovici pri Kalu ob 21.30, prizig kresa, odhod ob 22. uri. Vabljeni!

MLADINSKI ODSEK SPDT prireja v nedeljo, 2. maja izlet v okviru Sportne sole Trst z ogledom dveh kraskih jam. Zbirališče ob 9. uri pri društveni gostilni v Gabrovcu. Informacije na tel. st. 55180.

PLANINSKA ODSEKA SZ SLOGA in SK DEVIN vabita svoje člane, da se v soboto, 1. maja udeležijo pohoda na Kožle ob priliki otvoritve koč planinskega društva Sneznik. Odhod iz pred spomenika padlih v Bazovici ob 8. uri. Za informacije tel. na st. 200236 in 226283.

SK KRAS - Odsek za rekreacijo prireja začetniške in nadaljevalne tečaje tenisa. Vpisovanje in informacije se danes v tajnistvu sportno-kulturnega centra. Urnik ponedeljek od 18. do 20. ure, sredo od 14. do 17. ure ter petek od 8.30 do 12.30. Tel. st. 229477.

SK BRDINA vabi vse člane in simpatizerje na zaključno prireditvev in nagrajevanje atletov, ki bo v soboto, 8. maja, ob 20. uri v domu Brdina na Opcinah.

SK DEVIN vabi na 19. občni zbor, ki bo na sedezu društva v Cerovljah v petek, 7. maja 1993 v prvem sklicanju, ob 19.30 in v drugem sklicanju ob 20.30 z naslednjim dnevnim redom: 1. otvoritev občnega zbora; 2. izvolitev predsednika in tajnika; 3. predsedniško poročilo; 4. tajniško poročilo; 5. blagajniško poročilo; 6. poročilo nadzornega odbora; 7. razresnica; 8. pozdravi gostov; 9. razprava; 11. izvolitev izvršnega in nadzornega odbora.

KOŠARKA / D LIGA IN PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Bor Radenska zadnja ovira na poti Don Bosca v C ligo

Kontovelci doma z Virtusom, Cicibona pa bi lahko »potopila« Scoglietto

VANJA JOGAN

Mnogi sportniki bodo, kljub prazničnemu vikendu, morali vsekakor obuti telovadne copate, saj so na sporedu domala vsa prvenstva. Naše košarkarske ekipe bodo igrale tekme zadnjega, oziroma predzadnjega kola.

V D ligi bo zanimanje izvedencev in privrženecv tega prvenstva prav gotovo osredotočeno na nedeljski trzaski derbi, ko se bosta v telovadnici Suvič pomerila Bor Radenska in Don Bosco. Borovci so na domačem igrišču težko premagljivi, salezijanci pa bodo na vse kriplje skušali vnovčiti nov uspeh, saj sta prvo mesto in seveda napredovanje možni le v primeru zmage, medtem ko bi se s porazom spet znašli v koabitaciji z zasledovalci (San Daniele in Portogruaro). Prisotni so torej vsi predpogoji za zanimivo in dopadljivo tekmo, saj so borovci primerno motivirani in bi radi zaključili sezono s prvim podvigom.

Kontovelci bodo na domačih tleh gostili videmski Virtus, le z zmago pa ostaja odprta možnost prehitete se Staranzano in tako osvojiti prvo mesto med izpadlimi ekipami (prvi kandidat v primeru ponovne vključitve v D ligo).

V promocijski ligi sta Breg in Sokol že sinoci

zaključila letosnji trud, Cicibona pa bo imela opravka s Scoglietto, ki je v zadnjih tednih nanižal same zmage, ni pa se matematično izven nevarnosti.

Tokrat smo se pogovorili z borovcem Gianfranco Carbonaro.

Kako to, da si se vrnil k Boru in kako si se znašel po par letih romanja?

Ponudbo, da bi se vrnil k Boru, sem sprejel z veseljem, saj rad preizkusam svoje sposobnosti v drugih sredinah. Obenem sem poznal skoraj vse člane ekipe in odlično smo se ujeli že od samega začetka.

Z Borom ste zpeljali izredno dobro sezono, kako pa bi ocenil samega sebe?

S svojo igro sem le delno zadovoljen, saj sem imel velika nihanja. Nekaj časa mi res ni šlo od rok in sem imel tudi nižjo minutžo, zatem pa sem ujel boljšo formo in nekajkrat sem igral res učinkovito. V celoti bi se ocenil s šestico, saj lahko igrati boljše.

Pogosto se zgodi, da ekipa, ki predčasno doseže zastavljeni cilj, zatem popusti, vi pa igrate cedalje bolj učinkovito. Kako bo proti prvouvrščenemu Don Boscu?

Imamo izredno prilagodljivost, da Don Boscu vrzemo veliko poleno pod no-

ge in to je dobra motivacija za konec pozitivne sezone. Tekma bi morala biti dokaj izenačena in najbrž se bo ime zmagovalca odločilo v zadnjih minutah. Za sabo imam ugodno tradicijo, saj smo jih lani v Miljah ze zmagali, dosegel pa sem 23 točk samo v drugem polcasu.

Ob koncu sezone marsikdo že pomisli na naslednjo. Kakšni so tvoji načrti?

Nimam se nobenih načrtov in mnogo odvisi od programov društva. Osebnost bi z zadovoljstvom ostal pri Boru.

NAPOVEDI - Gianfranco Carbonara
Jadran Tkb - Oderzo - 10

Matchwinner: Rauber(5.zbran); top scorer: Rauber(10); nad pričakovanjem: Emili(7) in Rebul(7).

Bor Radenska - Don Bosco +3

Matchwinner: M.Simonič(4); top scorer: Persi(6); nad pričakovanjem: Monticcolo(1).

Kontovel - Virtus Ud +10

Matchwinner: Civar(12); top scorer: Civar(12); nad pričakovanjem: Hmeljak(7).

Cicibona - Scoglietto -4

Matchwinner: R.Simonič(4); top scorer: Cupin(14); nad pričakovanjem: G.Bajc(3).

Gianfranco Carbonara (z zogo) na derbiju s Kontovelom (foto Krizmančič/KROMA)

Atleti Bora BCTKB tretji na deželnem prvenstvu štafet

Po seriji uspehov na deželnih in pokrajinskih krosih se Borovi atleti vračajo na tartanske steze in vestno pripravljajo na deželna društvena tekmovanja, ki se bodo vrstila kot na tekočem traku v dneh 8., 9., 15., 16. in 22. ter 23. maja. Poleg Igorja Sedmaka, ki je pred dnevi osvojil drugo mesto v deželnem desetorboju prihaja v osrednje dolgoprogras Gabrijel Testi. Junak zimskih krosov za mlajše mladince, ki je najprej dosegel čas 2'38" na tisoč metrov na mladinskih igrah in nekaj dni kasneje zmagal na deželnem prvenstvu v Huminu, kjer je v 30 minutah pretekel 8 km 770 m. Izjemen uspeh pa so borovi mlajši mladinci dosegli v nedeljo, 25. aprila, z osvojitvijo

bronaste kolajne v štafeti 4 x 400 m za mlajše mladince na deželnem prvenstvu štafet za mladinske kategorije.

Naj dodamo, da je bila konkurenca zelo kvalitetna, saj je nastopilo na prvenstvu kar 90 štafet in samo na 4 x 400 m kar 12 ekip. Za prijetno presenečenje in obenem izreden uspeh so poskrbeli Andrej Demark, Federico Gelfi, Marco Sestan in Gabrijel Testi. Najhitrejši je bil Testi (51"05), ampak tudi ostali, Sestan (52"05), Demark (56") in Gelfi (58") so bili solidni.

Rezultati

4 x 400 m narasčajniki: 1. Libertas Sacile 3:34"2; 2. Libertas Udine 3:37"8; 3. Bor BC TKB 3:38"6; itd. (Dusko Svab)

ODBOJKA / V 1. MOŠKI DIVIZIJI PROTI VODILNEMU SAN LUGIJU

Valprapor Espego zadovoljil le v prvem setu Dekleta Olympie upajo na spodrslijaj prvega

Z zmago proti Azzurri so utrdile svoje 2. mesto - Danes še zadnji derbi naraščajnikov

1. MOSKA DIVIZIJA
Play off
Valprapor Espego - San Luigi 0:3 (12:15, 7:15, 1:15)
VALPAPOR ESPEGO:

Ursic, Ferfolja, Brisco, Devetak, Maraz, Korecic, Gravnar.

Valpraporovci so proti vodilnemu San Luigi zdrzali poldrugi set. V pr-

vem setu sta si bili ekipi enakovredni. Valprapor je tudi vodil z 9:5 in 11:8, a San Luigi ga je ujel pri 12. točki, nato pa izkoristil napake gostiteljev in zma-

gal. Drugi niz je bil zanimiv do rezultata 7:7. Odtelej so valpraporovci pustili na vsej crti, saj so do konca tekme zbrali le se eno točko. Skratka, prava katastrofa, za katero ne gre iskati opravičila v sicer pomembni odsotnosti poskodozanega napadalca Populina.

IZIDA 4. KOLA: Nas prapor - Valprapor Espego 1:3, San Luigi - Libertas Turriaco 3:2, Fincantieri ni igral.

VRSTNI RED: San Luigi 8, Fincantieri in Libertas Turriaco 4, Valprapor Espego 2, Nas prapor 0. (Valprapor tekmo vec, Turriaco tekmo manj, Fincantieri dve tekmi manj)

Tolazilna skupina

IZIDI 4. KOLA: Olympia - Corridoni 2:3, Mossa - Torriana 3:1, Soca Val-

prapor ni igrala. VRSTNI RED: Mossa 6, Soca Valprapor Pos. Sovodnje in Corridoni 4, Torriana 2, Olympia 0.

1. ZENSKA DIVIZIJA

Azzurra - Olympia 0:3 (7:15, 9:15, 3:15)

OLYMPIA: H. in K. Corsi, Bratina, Cernic, Bulfoni, Princi, Braini, Lutman. Dekleta Olympie so pričakovale, da jim bo Azzurra nudila resnejši odpor, a ni bilo tako. Igralke trenerke Mirande Kristancic so se nekoliko prilagodile medli igri nasprotnice, vendar ne toliko, da jih ne bi prepricljivo premagale.

OSTALI IZIDI 14. KOLA: Libertas Cormons - Villesse 3:1, Corridoni - Libertas Gorica 1:3, Pieris - Morarese 3:1, Farra - Acli Ronke neod.

VRSTNI RED: Lib. Gorica 24, Olympia 22, Acli Ronke 18, Farra 16, Villesse in Corridoni 14, Azzurra in Cormons 10, Morarese 8, Pieris 4.

PRIHODNJE KOLO:

Olympia - Corridoni (jutri ob 20.00).

2. ZENSKA DIVIZIJA

Staranzano - Soca Gostilna Devetak 3:0 (15:10, 15:8, 15:12)

Soca: Martina in Vanja Cernic, Ksenija, Kristina in Viljena Devetak, Valentina Florenin, S. Pellegri, R. Pinello.

Socanke so tudi proti močni ekipi iz Staranzano pokazale dober odpor. Zelo so se potrudile zlasti nekatere igralke, ki so res dobro igrale. Bolje kot ponavadi je bil organiziran blok, edina siba točka pa je bila podaja, ki tokrat ni blestela. Kljub porazu pa je bila igra socank zado-

Med deskari Paolo Kralj 1.

Na jezeru
Santa Croce

Poleg običajnih regat, se je konec prejšnjega tedna vršila na jezeru Santa Croce pri Bellunu se ena regata za jadrnalne deske v razredu Fun-board Slalom, katere se je udeležilo skupno 35 tekmovalcev iz Severne Italije. Regato je financiral materialno podprla Trgovina New Sport iz Mester, ki je nudila bogate nagrade za najboljše uvrščene tekmovalce.

Vremenske razmere niso bile najboljše, samo v soboto je veter dosegel zadostno jakost 6m/sek. in organizatorjem omogočil izpeljati le dve preizkušnji.

Predstavniki JK Cupa iz Sessjana so dosegli dobre rezultate: Paolo Kralj je namreč prepricljivo zmagal v obeh preizkusnjah, medtem ko je Erik Zobec zasedel dobro 9. mesto na končni lestvici.

Kategorija Juniores: 1. Alessandro Cereser. Kategorija Senior: 1. Paolo Kralj, 2. Emos Sette in Efisio Atzeni, 4. Riccardo Calabrò, 9. Erik Zobec. Kategorija Master: 1. Filippo Cordova. Zenske: 1. Micaela Tomat.

Dijakinjam Cankarja le set proti šoli Zorutti

Zorutti - Cankar 2:1 (15:3, 13:15, 15:7)
CANKAR: K. in F. Mezgec, Sadlowski, Flego, Štnad, Rogelja, Furlani, J. in Z. Miličević.

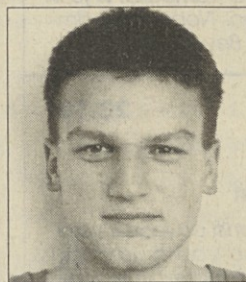
V prvi tekmi deželne faze Mladinskih iger so odbojkarice sentjakobske nižje srednje šole Cankar v Palmanovi naleteli na zelo dobrega nasprotnika. Po slabem prvem setu so si trzasko dijakinje opomogle in z dobro igro dobile drugi niz, v tretjem pa je spet prišla do izraza moč nasprotnic v napadu. Povejmo, da sestavljajo sesterko Cankarja skoraj izključno dijakinje iz 2. razreda, mreža v Palmanovi pa je bila precej nižja od regularne, kar je se olajšalo delo visokih napadalčic Zorutti.

Moštvo Našega praporja, ki nastopa v 1. moški diviziji (f. Studio reportage)

Danes igra za vas Totocalcio

Matej Pettiroso

Matej Pettiroso (letnik 73) že drugo leto brani barve Jadrana v mladinskem državnem prvenstvu, nekajkrat pa ga je trener Drvarič uvrstil tudi v člansko postavo. Matej je pri štirinajstih letih starosti pričel z igranjem v mladinskih ekipah Bora, kjer je tudi ostal do odhoda k Jadranu. Igra v vlogi centra, saj je eden izmed redkih višjih posameznikov zadnjih generacij. Nekaj let se je ukvarjal tudi z atletiko, rad pa zajaha tudi mountain bike. Prejšnjič je Pavel Gregorič zadel osem izidov.

Ascoli - Lucchese	1
Cesena - Bari	1X
Cremonese - Piacenza	1
Andria - Spal	X
Monza - Lecce	1X
Padova - Venezia	1X2
Pisa - Cosenza	1
Reggiana - Ternana	X
Taranto - Bologna	1X
Verona - Modena	1
Nola - Casertana	1
Polenza - Perugia	X2
Cecina - Pistoiese	1

Konjske dirke

Bornago bo skušal v Milanu spet zmagati Najbolj negotovo bo tokrat v Firencih

1. dirka (Montegiorio): kasac Magic Lobell (skupina 1) je na zadnji dirki dokazal, da je v formi in se bo tudi zdaj boril za zmago. Paziti pa bo moral na Crown's Invitation (2) in Incredible Di (X).

2. dirka (Montecatini): Gitruf Mo (1) ustreza tak tip dirke, med protagonisti pa bo tudi Filo del Cario (X), presenetiti pa lahko Irambo Jet (2).

3. dirka (Bologna): La vedova (X) ima vse možnosti, opozarjamo pa se na Giroto Now (2) in Marabosca (1).

4. dirka (Turin): favoriti je Natissone Gilm (X), dober nastop pa bi mora-

la opraviti se Magia Ferra (1) in Lisaro (2).

5. dirka (Firenze): napoved je tu zelo težka, ni pa smo se odločili za Primatista (2), Tenacity (X) in Mayor Rogers (1).

6. dirka (Milan): Bornago (2) je pred kratkim že prepricljivo zmagal, zato je obvezen favorit, opozarjamo pa se na Shona Boya (1) in Padanta (X).

Dirka Tris

NASI FAVORITI: 22) gainsford, 23) lemon park, 15) magnus Dey.

DDATEK ZA SISTE-MISTE: 12) Fans, 9) Ladrone OK, 6) Magarra.

piše: Giorgio Plettersech

Totip

1. — prvi	12
drugi	X
2. — prvi	1
drugi	X2
3. — prvi	X
drugi	12
4. — prvi	X
drugi	12
5. — prvi	2
drugi	X1
6. — prvi	2
drugi	X1

Domovke niso igrale

Včerajšnja povratna polfinalna tekma končne prvenstva narasčajnic na Goriskem med Pro Romansom in Domom Imsa je odpadla, ker ni bilo sodnika.

NOGOMET / KVALIFIKACIJE ZA SVETOVNO PRVENSTVO

Po petih nastopih škotov ne bo na SP

LIZBONA - Po katastrofalnem porazu v Lizboni ni več nobenega dvoma: Škotov, udeležencev zadnjih petih SP, ne bo na prihodnjem svetovnem nogometnem prvenstvu. Portugalska jim je dala pravo nogometno lekcijo, končni izid 5:0 pa je tudi razplet položaj v 1. kvalifikacijski skupini. Edini resen tekmeč Italije in Svice (med sabo se bosta pomerili jutri) ostajajo prav Futre in tovarisi. Da je bilo gostovanje v Lizboni za Škote resnično nesrečno, potrjuje tudi vest, da si je McCoist, eden najboljši škotskih reprezentantov, zlomil nogo. Zanj se je sezona predčasno končala.

Na Wembleyu so ob igri Nizozemske in Anglije gledalci resnično uživali, saj je bilo to eno doslej najlepših srečanj evropskega dela kvalifikacij. Potem ko je Platt dosegel svoj 11. gol v prav tolikih zaporednih nastopih v dresu angleske reprezentance, so na tribunah slovitega londonskega stadiona že začeli proslavljati veliko zmago, zato je bilo razočaranje ob izenacenju Nizozemcev se toliko večje, posebno se, ker je branilec Sampdorie Walker povsem po nepotrebnem povzročil enajstmetrovko, ki je tulipanom pet minut pred

koncem omogočila, da se ohranijo upanje v uvrstitev na sklepno fazo SP.

Po porazu Švedske v Parizu je v Evropi nepremaganih še deset mestov. To so Italija, Švica (sk. 1), Danska in Irsko (sk. 2), Grčija in Rusija (sk. 3), Norveška, Anglija in Poljska (sk. 4), odlični pa je tudi izkupicek Belgije (sedem tekem, 12 točk). Na vrh 3. skupine se je z zmago 3:1 proti Severni Irski povzpela Španija. Prvi so povedli gostje, najbolj zaslužen za preobrat Spancev pa je bil avtor prvega kola Julio Salinas. Zanimivo je, da je pri Barceloni ta igralec rezerva. Ostala dva gola je dosegel Hierro.

Barnes in Platt (desno) sta bila strelca za Anglijo (AP)

Tako se je Fjortoeff veselil drugega gola za Norveško (telefoto AP)

HOKEJ NA LEDU / STANLEYJEV POKAL

Tudi branilci naslova Penguins v četrtfinalu

Toda pot do končne zmage je še dolga

PITTSBURGH - Najuspešnejše mostvo rednega dela ameriške - kanadske profesionalne hokejske lige Pittsburgh Penguins je s 4:1 v tekmah premagalo mostvo New Jersey Devils in se kot drugo mostvo uvrstilo v četrtfinale Stanleyjevega pokala. Za zmagovalca Patrickove divizije se bodo pomerili z ekipo New York Islanders, ki so v osmini finala (s 4:2 v tekmah) premagali Washington Capitals.

Pred njimi so Buffalo Sabres, na čelu z odličnim Mogilnim, v zadnji

tekmi po podaljskih premagali Boston Bruins s 6:5 in tako s 4:0 v zmagah gladko prisli v četrtfinale, kjer se bodo pomerili z Montreal Canadiens za naslov prvaka Adamsove divizije. Prav tako kot Sabres so s 4:0 v zmagah St. Louis Blues odpravili Chicago Blackhawks. To je prvo vrstno presenečenje, kajti Chicago je bil v rednem delu prvenstva v Norrisovi diviziji prvi, St. Louis pa sele četrti.

V boju za mesto drugega finalista za naslov Norrisove divizije pa

Toronto Maple Leafs vodijo proti Detroit Red Wings s 3:2 v zmagah. Napet boj pa se bje v Smythejevi diviziji med Los Angeles Kings in Calgary Flames, kjer po tekmah vodi Los Angeles s 3:2, ter med Vancouver Canucks in Winnipeg Jets.

Vancouver je vodil ze s 3:1 in je potreboval se eno zmago, vendar so Winnipeg Jets v peti tekmi v gosteh po podaljskih zmagali s 4:3 in izsilili vsaj se eno tekmo.

Junak srečanja pa je bil kdo drug kot Teemu Selanne, ki je dosegel zmagoviti gol za Jets. Vancouver po petih tekmah vodi s 3:2.

V četrtfinalu bodo tako znani zmagovalci posameznih divizij, pot do tako zazelene lovorike, Stanleyjevega pokala, pa je še dolga.

V najboljšem primeru mora bodoči zmagovalci odigrati vsaj 12 tekem, kar pa verjetno ne bo uspelo niti branilcem naslova Pittsburgh Penguins, ki so v letosnji sezoni po doseženih točkah v rednem delu tekmovanja postavili absolutni rekord vseh časov lige NHL.

Zmagovalca divizij Patrick in Adams se bosta pomerila za naslov prvaka konference Wales, zmagovalca Norrisove in Smythejeve divizije pa za prvaka konference Campbell. Zmagovalca obeh konferenc pa se bosta v superfinalu na stiri dobljene tekme pomerila za Stanleyjev pokal. (M. J.)

HOKEJ NA LEDU / SVETOVNO PRVENSTVO SKUPINE A

V boju za medalje spet »velika četverica«

MÜNCHEN - Potek letošnjega svetovnega prvenstva je kljub velikim presenečenjem v predtekmovanju zadovoljil tiste strokovnjake, ki prisegajo na »veliko hokejsko četverico« (danes so na sporedu polfinalni obračuni; ob 15.30 se bosta pomerila Češka in Švedska, ob 20.00 pa Kanada in Rusija). Kanada, Rusija, Češka in Švedska so se v preteklem desetletju, z nekaj izjemami, največkrat borile za najvišja mesta. Ekipe, kot so Nemčija, Italija, ZDA in Finska, so na prvenstvu znale presenetiti favorite, saj so pomanjkanje izkušenj nadomestile z veliko mero borbenosti, v njihovi igri pa je tudi veliko tveganja, saj lahko presenetijo bolj izkušena mostva le z nekonvencionalnimi potezami. Izjema so le Finci, ki so v predtekmovanju pokazali bolj obrambno igro. V četrtfinalnih bojih, kjer popravnega izpita ni, so ta mostva morala sprejeti igro nasprotnika, ki pa ji niso bila dorasla. Finci so tokrat igrali bolj napadalno, notorna neučinkovitost pa je bila za njih usodna.

V prvem polfinalu se bosta pomerili dve zelo enakovredni ekipi.

Cehi igrajo vrsto hokeja, ki se v desetletju ni bistveno spremenila. Za oko je njihova igra manj privlačna, protinapade pa gradijo počasi in brez tveganj podaj. Igralec vec je pri Cehih močno orožje.

Svedi igrajo podoben, organiziran, nevihrav hokej, ki sloni na pregledu nad igro in ne na borbenosti posameznika za

Zadetek Rusa Butsjajeva na četrtfinalni tekmi proti Nemčiji (Reuter)

vsako ceno, kot je to v navadi pri severnoameriških reprezentancah. Vodstvo proti Švedom z več goli razliko pet minut pred koncem srečanja velikokrat ne zadostuje. Kadar jim teče voda v grlo, znajo v dveh minutah zabiti tudi po tri gole. To so dokazali že nekajkrat. Po statistikah dajo Cehi na tekmo 4, 1 zadetka, Svedi pa 3, 6; bolj v prid Česki pa govorijo podatke, da na doseženi gol prejmejo le 0, 2 gola, Svedi pa kar 0, 7.

V drugem polfinalnem obračunu se bosta tako pokazala dva povsem različna pristopa k hokejski igri.

Kanadčani igrajo učinkovito, nezapleteno igro, ki zahteva veliko individualnega znanja in hitrosti. Izredno nevarni so njihovi hitri protinapadi z enim ali dvema igralcema, odlično pa igrajo

MOTOCIKLIZEM / ZDAJ V JEREZU

Rainey želi »hat-trick«

Pri Hondi se bojijo dežja

JEREZ - Svetovni prvak v najelitnejšem motociklističnem razredu Wayne Rainey (ZDA, yamaha) se poln samozaupanja po dveh zmagah pripravlja na četrto letosnjo dirko za svetovno prvenstvo v španskem Jerezu in želi hat-trick. 32-letni Kalifornijec ima pred nedeljsko dirko devet točk prednosti pred najbližjim zasledovalcem, rojakom Kevinom Schwantzem, od katerega so pričakovali, da bo v začetku sezone na svojem suzukiju pokazal opazen napredek. Teksačan je tudi sam veliko pričakoval, prevsem zaradi novih gum, ki naj bi bile boljše kot pri Raineyjevem motorju. Toda po zmagi svetovnega prvaka na Japonskem je bilo jasno, da so pomembno vlogo igrane prav gume, ki so mu dovoljevale agresivno vožnjo.

Najhuša tekmeča Americanoma bi v Španiji utegnili biti Hondina dirkaca Michael Doohan in Daryl Beattie, ki imata najmočnejša motorja, ceprav zavoji na dirkaliscu v Jerezu zanju niso najbolj primerni. Doohan, ki je bil lani do poškodbe na dirkah eden boljših, je letos v točkovanju za svetovno prvenstvo sele osmi, kljub temu pa bi lahko presenetil vodilna Americana. Beattie je boljši od rojaka, saj je na tretjem mestu z 12 točka-

mi zaostanka za Schwantzem in 17 točk pred kolegom iz mostva, Japoncem Shinichijem Itohom. Nobeden od Hondinih dirkačev se ni tekmoval v Jerezu, kar je velika pomanjkljivost zanje, se posebej, če bo po napovedih vremenoslovcev že na današnjih dveh treningih deževalo.

Program
Proga v Jerezu je dolga 4423 metrov, danes in jutri pa so na sporedu kvalifikacije. V nedeljo bo prva dirka na sporedu ob 12. uri, ko bodo startali motociklisti v razredu do 250 ccm. Prevoziti bodo morali 26 krogov ali 114, 998 km. Ob 13.15 bo start v politrskem razredu (26 krogov ali 119, 421 km), ob 14.30 pa se najlazi motorji (125 ccm), ki bodo prevozili 23 krogov (101, 729 km).

Rekordi proge
125 ccm: na treningu Sakata (Jap, Honda) 1'53"790, na dirki Debbia (Ita, Honda) 1'53"509; 250 ccm: na treningu Cadallora (Ita, Honda) 1'47"725, na dirki Reggiani (Ita, Aprilia) 1'48"283; 500 ccm: na treningu Doohan (Avs, Honda) 1'45"480, na dirki Doohan 1'45"356. Lani so zmagali Waldman (Nem, Honda) v razredu 125 ccm, Reggiani (Ita, Aprilia) 250 ccm in Doohan (Avs, Honda) v razredu do 500 ccm.

NOVICE

CONI se bo pritožil na MOK

RIM - V zvezi z zamrzitvijo nastopov italijanskih državnih reprezentanc na vseh mednarodnih odbojarskih manifestacijah, za katero se je opredelilo vodstvo FIVB s predsednikom Acosto na čelu, je izvršni odbor italijanskega CONI-ja sklenil vložiti pritožbo na razsodišče Mednarodnega olimpijskega odbora. FIVB se je za ukrep opredelila, ker je italijanska odbojarska zveza po razveljaviti volitev zaradi nepravilnosti ostala brez svoje-ga izvoljenega predstavništva.

Mancini namesto Casiraghija

FIRENCE - Roberto Mancini je »dvanajsti« igralec azzurrov. To je novi nadimek, ki so ga pripeli kapetanu Sampdorie, ta pa ga je sprejel z značilnim ironičnim nasmeskom, ko gre za Sacchijevo odločitev v zvezi z njim. »Pri kosarki je šesti igralec tisti, ki prvi vstopi v igro, ko se trener odloči za zamenjavo, pri nogometu bi bil to lahko dvanajsti igralec.« Je kratko komentiral Mancini Sacchijevo odločitev, da igralec Sampdorie v začetni enajstetrici na tekmi proti Švici nadomesti poskodovanega Casiraghija.

Zülle še vodi

SALAMANCA - Nizozemec Jean Paul Van Poppel je v sprintu dobil četrto etapo kolesarske dirke po Španiji od La Gudine do Salamance (231, 7 km) pred Italijanom Baffijem in Francozom Jalabertom. V skupni razvrstitvi se naprej vodi Švicar Zülle.

Cibona - prvak Hrvaške

ZAGREB - V četrtem finalnem srečanju za naslov košarkarskega prvaka Hrvaške je zagrebška Cibona premagala splitsko Slobodno Dalmacijo (z 79:74 in 43:32). Tako je naslov državnih prvakov pripadel Zagrebčanom, ki so s tem tudi dobitniki pokala zavarovalnice Croatia. Prejel ga je njihov kapetan Franjo Arapović. Pri Ciboni sta bila najučinkovitejša strelca Žurić in Mršić s po 18 kosi, pri Splitčanih pa je največ kosev (14) dosegel Cutura. (MOREL)

Lewis bo teklen na 400 metrov

HOUSTON - Osemkratni olimpijski zmagovalac Carl Lewis je iskal nov izziv in sedaj misli, da ga je našel. Svetovni rekord v teku na 100 metrov bo po 14 letih znova tekmoval tudi na 400 metrov. V nedeljo se bo na univerzitetnem atletskem mitingu v Houstonu pomeril z olimpijskim zmagovalcem iz Barcelone 1992 v teku na 200 metrov, Mikom Marshem. »Ker letos ne skacem v daljavo, sem si mislil, da bi bilo pametno poskusiti kaj drugega,« je dejal. »Leta 1979 sem teklen približno 50 sekund, sedaj pa sem sposoben progo preteci tudi v 45 sekundah, kajti v ponedeljek sem na treningu že teklen 46,2 sekunde.«

Prenapeti Savičević

MILAN - Crnogorski nogometaš Milana Dejan Savičević je včeraj popoldne s pestmi in branci pretepel priletnega čuvaja naselja »Gabiella« v kraju Castellanza, kjer sam živi. Moz, 65-letni upokojeni policist Ubaldo Artale, se je moral zateci v bolnišnico po zdravniško nego. Ozdravel bo v desetih dneh. Kaze, da je do prerekanja in kasnejšega napada prišlo zato, ker Savičević ni hotel umakniti svojega avtomobila, ki je oviral dostop v naselje. Ko je po trikratnem pozivu vendarle prišel do avta, pa je izgubil živce. Kaze, da je vmes posegel sam trener Milana Capello. Napadeni Artale je izjavil, da Savičevića ne bo prijavil sodišču.

Wilander izgubil

ATLANTA - Rezultati teniskega turnirja AT&T Challenge - 2. kolo:
Sampras (ZDA, 1) - Skoff (Av) 6:1, 6:2, Berasategui (Spa) - Gilbert (ZDA, 4) 6:4, 6:4, Palmer (ZDA) - Yzaga (Per) 7:6 (7:4), 6:2, Fromberg (Avstral) - Wilander (Sve) 6:3, 6:1.

Schuster se vrača v Nemčijo

LEVERKUSEN - Nemski nogometaš Bernd Schuster se bo v prihodnji sezoni iz madridskega Atletica preselil v Bayer iz Leverkusna. 33-letni igralec bo konec tedna podpisal dveletno pogodbo z nemskim prvotligasem, sedanji klub pa naj bi ga pustil oditi brez odškodnine. Schuster ni igral v nemškem prvenstvu že 13 let, saj se je leta 1980 iz Kölna preselil v Barcelono in je pred prihodom v Atletico igral se pri Realu. Zdravstveni pregled je prejšnji konec tedna v Leverkusnu pokazal, da je s Schusterjevim desnim kolonom, ki je bilo večkrat poskodovano, vse v redu. »To je prvovrsten izziv. Zame bi bilo lažje, če bi ostal v Madridu, toda rad bi v »bundesligi« pokazal, da se lahko igram,« pravi Schuster, ki je za ZRN v letih 1979-84 odigral 21 tekem, potem pa se je odpovedal reprezentančnemu dresu.

250.000 dolarjev za zmagovalca

MÜNCHEN - Na finalu teniskega pokala Grand slam v Münchnu, ki bo potekal od 7. do 12. decembra, bodo denarne nagrade delili na nov način. Finale najboljših 16 igralcev na turnirjih Grand slam bo imel se naprej nagradni sklad 6 milijonov dolarjev, vendar bodo milijon dolarjev že vnaprej namenili za zmagovalce prejšnjih starih turnirjev. Vsak bo za nastop prejel po 250.000 dolarjev. Clan organizacijskega odbora Axel Meier - Wolden je dejal, da bodo zmagovalci zato prejeli manjše premije. Prvovrstenci bo dobili 1, 5 milijona dolarjev (lani 2 milijona), drugovrstenci pa 750.000 dolarjev (lani 1 milijon).

Po 15. letih Davisov pokal v JAR

JOHANNESBURG - Po 15 letih bodo v Južni Afriki zopet priredili tekmovanje za Davisov pokal. Danes se bosta pomerila najboljši posameznik iz Južne Afrike Wayne Ferreira in drugi v Slovkoseni obali Jean Christophe Nabil, sledil bo dvoboj med Claudeom M'Goranom in Marcosom Odrusko. Jutri se bodo pomerili pari: Ferreira in Danie Visser proti Lonfu Ilou in Emileu M'Goranu. Južna Afrika naj bi se prebila čez prvi krog.

Mogilni (desno) z Buffalo Sabresli že v četrtfinalu

CRNA KRONIKA

Nabirala je rože

MARIBOR - Pomladno cvetenje je na travnik pripeljalo tudi 75-letno Ano K., ki je v sredo nabirala rože v Strazunskem gozdu. Kot so ugotovili preiskovalci, je ženi, ko je hodila ob potoku, spodrsnilo in je padla. Struga potoka poteka po betonskih ploščah in prav v eno izmed njih je z glavo udarila nesrečna starica. Ob udarcu je izgubila zavest, umrla pa je zaradi zadusitve v vodi.

Nerodno s sekiro

ROGATEC - V torek proti večeru je sel Srečko T. iz Strmca postavljat električnega pastirja. Količke za napeljevanje zic je zabijal s sekiro in kakor so kasneje ugotovili, je v nekem trenutku zamahnil tako nerodno, da si je z rezilom presekalo vratno arterijo. Ko so ga našli okoli osme ure zvečer, je bil že mrtev - izkrcavrel je. (B. P.)

S palico po glavi

JESENICE - Praznične dni sta v sredo kar doma pridno zalivala fanta pri petdesetih, pri tem so se njuna mnenja v »globoki debati« ob kozarčku očitno močno razlikovala. Eden izmed njih je pri tem popolnoma »popenil« in odšel iz stanovanja - kmalu pa se je vrnil s kovinsko palico in svojega sogovorca posteno kresnil po glavi. V bolnišnici so ugotovili, da je možakarju počila lobanjska kost, zato bodo fanta s palico policisti ovadili javnemu tožilcu.

Užaljeni motorist

KRANJ - Policijska patrulja se je tega večera - bila je sredi - zapicila v mladega motorista, ki pa s fanti iz patrulje ni hotel imeti opravka. Pritisnil je na plin in jo hotel pobrisati, a so ga že na Savski ulici kmalu izsledili in ga ustavili. 18-letni fantič je bil seveda hudo nezadovoljen in je to policistom tudi pokazal: sprva jim je povedal, kar jim gre, potem pa je se nekajkrat zamahnil in pri tem enega policista zadela v obraz, drugega pa po roki. Policista pa je pri tem minila neznost in sta dečka s strokovnimi prijemi odpremila do svojih kolegov na policijski postaji. Tam se je se izkazalo, da fant nima voznškega dovoljenja za motor, zato so mu motor tudi zacasno zaplenili. Vso zadevo pa bo moral zdaj premisliti kranjski javni tožilec.

Prepozno je zavrl

LJUBLJANA - Ko je v torek sredi dneva 21-letni Jozko V. peljal po levem prometnem pasu Celovške ceste, je približno 25 metrov pred prehodom za pešce opazil kolesarja, ki mu je pred avtomobil pripeljal z leve strani. Kljub zaviranju in umikanju je podrl 78-letnega Vincenca P., ki so ga odpeljali na urgentni blok kliničnega centra, kjer je zaradi hudih poškodb umrl se isto noč.

Grozljiva smrt v bencinskih zubljih

LJUBLJANA - Ob eni uri po polnoci je grozljive smrti umrl 28-letni Zeljko A. iz Ljubljane. Mladenica so namreč polili z bencinom in zažgali.

Policija je ugotovila, da sta uro pred polnoco isto noč osumljenca Stanoje Milosevič, 32-letni državljani ZRJ in 25-letni Sead Basić, državljani BiH, prisla v stanovanje Senada C., starega 25 let,

SERGEJA ZORN

ga polila z bencinom in ga z grozljami, da ga bo sta zažgala, prisilila, da ju je peljal do nesrečnega Zeljka A. Senad je moral Zeljka A. poklicati iz hiše, nakar sta ga osumljenca prišla in ga zvekla za hiso. Tam sta mu grozila s pistolo in od njega zahtevala denar, obenem pa

sta zahtevala tudi, da naj poklekne. Zeljko A. je to storil, osumljenca pa sta ga polila s približno litrom bencina in ga zažgala. Osumljenca sta po dejanju pobegnili in policija prosi vse, ki ju poznajo in bi lahko vedeli, kje se zadržujeta, naj pokličejo najbližjo policijsko postajo ali številko 92, ker, zal, fotografije osumljenцев nimajo.

Izložbe v črepinjah

KOČEVJE - Včerajšnja noc so si popestrili tudi trije mladeniči na dolenskem koncu, saj so se spravili nad stekla izložbenih oken v središču mesta. Napadom mladih dolgočasnežev so podlegle izložbe na Pekovi trgovini, na zsebni trgovini z živili in pri Mercatorju ter tudi kiosku pri cerkvi. Prav dolgo mladostniško veselje ni trajalo, saj so občani poklicali roko pravice, ki je tri mladeniče prišla in odpeljala s seboj. Kot so nam povedali na kočevski policijski postaji, prav brez prerivanja vsa svar ni šla. Morda so imeli mladci na seznamu se kaksno steklo, ki naj ne bi ostalo celo, pa so jim odrasli to preprečili. Seveda pa je jasno vsaj to, da povsem brez posledic nočna "zabava" s srede na cetrtek ne bo ostala. Vsaj, kar zadeva pravno državo. Kaj bodo s fanti naredili doma, si pa lahko samo mislimo. Steklo pač ni poceni stvar in nekdo ga mora plačati. Ker so razbijaci znani, bodo morali račun poravnati sami - ali pa njihovi starši. Nekaj desetih socakov iz zepa pa tudi premožnejši ljudje ne dajo zlahka. (S.Z.)

Zaupni telefon / POGOVOR Z NEZNANECM

Tudi pogovor olajša bolečine

S tem, ko svoj problem oblikuješ v besede, morda lažje najdeš izhod iz težav

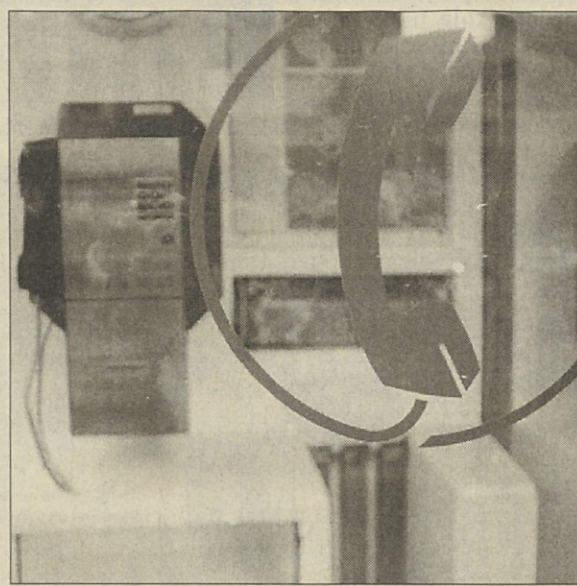
SERGEJA ŠIRCA

nove kadre. Nove sodelavce sicer uspešno pridobivajo z

oglasil v časopisih, vendar se mnogi po začetnem zagonu poslovijo, saj to delo zahteva predanost in ogromno energije.

Zaupni telefon: 061/313-715 vsak dan od 19. do 7., od 12. do 15. na isti številki pomoč ob nasilni smrti svojca. Kar dve tretjini klicalec je žensk, polovica starih od 30 do 50 let. V dvanajstih urah sprejmejo od osem do petnajst klicev, pogovori trajajo od pol ure do ene ure, več klicev je predvsem pred vsemi prazniki in ob vikendih.

ZA - TE: 061/117-040 vsak dan od 16. do 21. Skoraj polovica je klicalk, klici otrok so pogostejši konec solskega leta. Med prazniki in ob vikendih ni toliko klicev, ravno tako ne ob lepih dnevih. Pogovori so dolgi povprečno eno uro, če prosijo le za informacijo, pa so krajši. V teh petih urah sprejmejo od pet do osem klicev.

Pomoč lahko pride tudi po telefonu (Foto: A.P./TRIO)

JUTRI

1. maja

1. maja leta 1218 se je rodil Habsburzan Rudolf I., začetnik dinastije, ki je skoraj tisoč let (neverjetno!) obvladovala politično sceno v Evropi in svetu. Iz švicarskega zakonja so čez Bavarsko podaljšali razširili svoj vpliv v Karantanijo, sedli na prestol Svetega rimsko-nemškega cesarstva in s porokami pridobili toliko ozemelj, da je njihov španski sorodnik rekel: »V mojem kraljestvu sonce nikoli ne zaide.«

Svicarski rojaki so se zanimive družine roparskih klativitevzov otreli z velikim zadovoljstvom, nemški volilni knezi pa so jih s se večjim posli v »obljubljeno deželo« tam dalec na vzhodu, t.j. Avstrijo, kjer naj bi poskusili srečo med čudnimi Karantanci, ki si sami volijo svojega kneza.

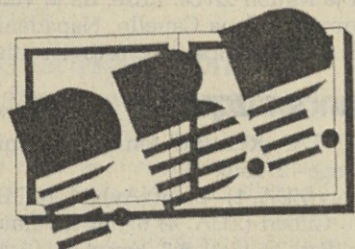
Rudolfu I. ni pomagalo, da je uredil zadeve v Svetem nemško-rimskem cesarstvu in premagal ceskega Otokarja. Nemški knezi Habsburzanov niso nič kaj radi videli na starodavnem prestolu. Tako se je povzpniška družina hoče nočes morala lotiti slovenske Karantanije. Ker pa jim ni slo v račun, da bi svojo oblast prepustili nepredvidljivi volji ljudstva, ki si je kneze hotelo voliti samo, je že Rudolf IV. Ustanovitelj mahal z znano listino Privilegium maius, ki naj bi Habsburzanom dajala vladarsko legitimnost. Izkazalo se je, da je listina ponarejena, cesarski potentati pa so potem morali se dolgo prisegati pred preprostim slovenskim ljudstvom.

23. MEDNARODNI VZORČNI SEJEM

EXPOMEGO 93

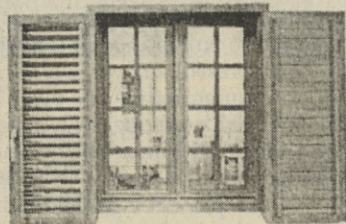
DO 2. MAJA 1993

V GORICI

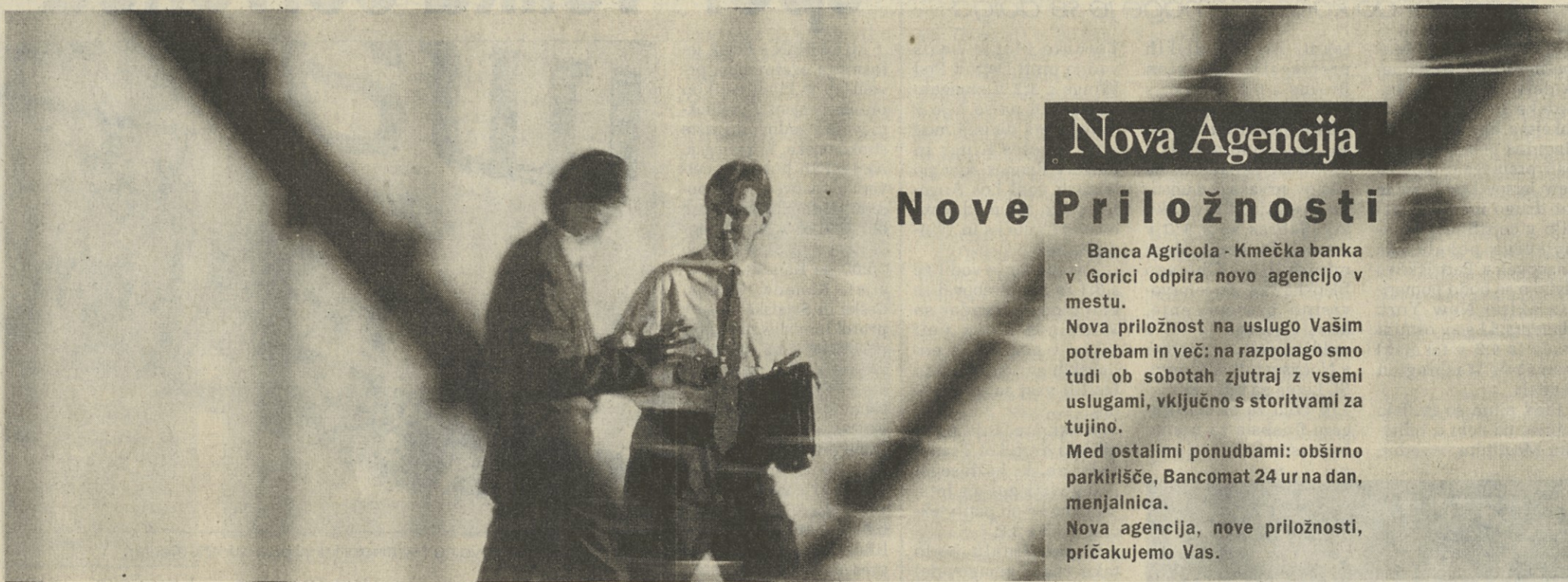
GORICA - ul. Sv. Mihaela, 338
tel. 0481/21324 - fax 0481/21324

LASTNA
PROIZVODNJA
OHIŠJ
IZ PVCja

expo mego 93

GORICA - 24. APRIL - 2. MAJ 1993

Nova Agencija

Nove Priložnosti

Banca Agricola - Kmečka banka v Gorici odpira novo agencijo v mestu.

Nova priložnost na uslugo Vašim potrebam in več: na razpolago smo tudi ob sobotah zjutraj z vsemi uslugami, vključno s storitvami za tujino.

Med ostalimi ponudbami: obširno parkirišče, Bancomat 24 ur na dan, menjalnica.

Nova agencija, nove priložnosti, pričakujemo Vas.

Banca Agricola Gorizia
Kmečka banka Gorica

V Gorici

Mejni prehod pri Rdeči hiši - Ulica Kugy, 22

90
furlani

POLETNA MODA, KOPALKE
SPODNJE PERILO
ZA ŽENSKO IN MOŠKE

GORICA
KORZO VERDI, 107 - Tel. 0481/533384

Centralsped

MEDNARODNA SPEDICIJA IN PREVOZ

Sedež: TRST - Miramarski drevored 3
Telefon (040) 417831/5 -
Telex 460140 CENTTS I - Telefax 43903
Filiale: MILAN - GORICA - FERNETICI - RABUJEZ

■ Carinska služba,
■ zbirni promet, skladišča, avio promet,
■ pomorski in kontejnerski prevozi,
■ suhozemski transport

FARCO S.r.l.
FINE CHEMICALS

34132 TRST
Ul. del Lavatoio 4
Tel. (040) 365424
Tlx: 461012 FARCO I
Fax (040) 363918

PETROKEMIJA
KEMIJA
FARMACEVTIKA
KOZMETIKA

Filiala v Gorici
Ul. Trieste 160
Tel. (0481) 20769

infordata

MANAGER
APLIKATIVNI PROGRAMI ZA VODENJE PODJETIJ

ASEM
PERSONAL COMPUTER

FUJITSU

Via Muggia 15 - Tržaška industrijska cona - Trst
Tel. (040) 381616 - Fax 9(040) 381110

ZDA / PO ENEM LETU

V Los Angelesu še vedno beda

Velik kapital pa se tokrat ni umaknil

LOS ANGELES - Eno leto po rušnem aprilskem uporu vlada v losangeleskih crnskih getih še vedno obup. Med rusevimi South Central Los Angelesa je stopnja nezaposlenosti 40%, obnovili so le ducat od več kot tisoč trgovin, ki so jih plenjenja in požari zavržali z zemljo. Edina uspešna in donosna dejavnost v temu razdejanju in bedi je razpečanje mamil.

Nic cudnega torej, da so napetosti, ki so lani zaradi opornih razsodbe starih belopolnih policistov v »primeru King« sprozile krvavi upor, se vedno prisotne, kljub sedanjim pravicijskim razsodbam. Upor, ki je terjal 53 življenj in ogromno gnotno škodo, ni namreč odpravil tempirane bombe desetletij razizma, revšcine in obupa, ki se vedno netijo sredtemnopolega prebivalstva.

Vseeno pa bi lahko iz losangeleskega upora vzklilo kaj novega, ki bi vrnilo upanje v bodočnost nerazvitim urbanim predmestjem Los Angelesa in drugih ameriških metropol. »Ne smemo več slepomisi: upori v Los Angelesu so dokazali polom stiriidesetletne politike družbene pomoči revnim slojem«, je navedel Tony Salazar, soodpornik organizacije »Rebuild Los Angeles«, ki so jo ustanovili lanskega maja, da bi obnovili gospodarstvo v prizadetih četrtih

Los Angelesa. »Trajni razvoj v "inner citiesih" bomo zagotovili samo, če bomo podprli krajevno podjetništvo in mu zagotovili zasebne investicije«, je se dodal Salazar.

»Rebuild Los Angeles«, ki jo vodi organizator losangeleskih olimpijskih iger leta 1984 Peter Ueberroth, je do sedaj zbrala 500 milijonov dolarjev investicij velikih ameriških družb in upa, da bo dosegla sprejemljive rezultate, ki bodo za zgled. »V preteklosti se je velik kapital takoj umaknil z območij, kjer so izbruhili rasni nemiri«, je navedel Bernard Kinsey, drugi sopredsednik »Rebuilda L.A.« Po njegovem je treba zasebnike prepričati, da se lahko le s skupnimi naporami zagotovi trdnjejši razvoj.

Po trditvah kritikov pa so bili dosednji rezultati do skrajnosti borni. Po enem letu je organizacija za obnovo zagotovila le nekaj delovnih mest, prav tako so obnovili le malenkosten del zgradb, ki so jih porušili med lanskim aprilskim uporom. Po nekaterih studijih pa je obnova South Centrala potrebovali vsaj 5 milijard dolarjev.

»Ne smemo pozabiti na razsežnosti tega vprašanja«, poudarja Salazar, »nerazvita losangeleska območja se razprostirajo na 400 kvadratnih kilometrih, na njih živi 2, 2

milijona ljudi, od katerih kar 20% v popolni bedi«.

Vseeno pa se nekaj spreminja tudi v Los Angelesu. Imenovanje novega sefa policije Willie Williamsa, ki pripada crnski skupnosti, je vsaj delno povrnilo zaupanje temnopoltih v varnostne sile po »primeru King«. Stari zupan Bill Bradley se je po 20 letih končno umaknil, tako da bo Los Angeles junija izbral med poslovnem Richardom Riordanom in občinskim svetovalcem Mikeom Woijem. Konec »primera King« je resil mesto neznan, ki so jo dobro leto zamrzile. Po mnenju izvedencev bi se morala proti koncu leta končati tudi teška recesija, ki je bila glavni vzrok družbenih in rasnih nemirov.

Glavna nevarnost za Los Angeles pa je danes pozeba, kot se je to zgodilo v Washingtonu. Izrednih nakazil za Los Angeles parlament ni obnovil. Trenutno je spomin na lanski upor se živ in iz njega so vzklile tudi pozitivne značilnosti, saj se je prišla razprava med rasnimi in družbenimi sloji, ki se v preteklosti niso menili drug za drugega. »Upor je izostril sumičenja in strah belcev do crncev, crncev do Korejcev, Korejcev do Latinoameričanov. To je boljše kot včerajšnje ignoriranje«, je navedel neki krajevni politik.

TEKSAS / KRITIČNE PRIPOMBE O NAPADU POLICIJE V WACU

Zahteva po odstopu voditelja policijske akcije

V kongresu in v Clintonovi administraciji menijo, da je bila poteza policije prenačljena in da o vsem niso bili informirani

86 krížev zasajenih v travo pri Wacu spominja na prav toliko žrtv (telefoto AP)

V Afganistanu strmoglavilo letalo s 70 potniki in člani posadke: vsi mrtvi

KABUL - Afganistansko vojaško letalo s nekaj več kot 70 osebami na krovu je včeraj strmoglavilo v bližini mesta Takurgan. Letalo, antonov starejšega tipa, je letelo iz Kabula proti Mazar-i-Sarifu in se je verjetno zrušilo v pogorju Hindukusa, kakih 80 kilometrov od afganistanske prestolnice. Na letalu je bilo 15 članov posadke, 15 članov državne afganistanske reprezentance v rokoborbi, tehnik britanske televizijske družbe

BBC, neki bivši general in stiriideset oseb, ki so jih afganistanske oblasti označile za »goste«. Kaze, da nesreče ni preživel nihče.

Vecina potnikov je bila namenjena na proslavo prve obletnice gverilske zasedbe Mazar-i-Sarifa. To je že druga nesreča v Afganistanu v zadnjem času. Pred dvema tednoma je namreč strmoglavil helikopter s 15 osebami na krovu; vsi so izgubili življenje.

NEW YORK - Nacelnik zveznega urada, ki je nadziral prvi napad na famo, kjer so se skrivali pristasi sekte Davidovcev v teksaskem mestu Waco, bo moral po poročilih četrtkov izdaje New York Timesa kmalu odstopiti. Casopis navaja izjavo ameriškega ministra za finance Lloydja Bentsena, da je »zelo vznemirljen zaradi nasprotujočih si izjav« o napadu policije na utrdbo, v katerem so bili ubiti stirije policisti.

Neki članek, ki navaja viro iz Clintonove administracije, razlaga, da se Bentsenova pripomba nanaša na Stephena Higginsa, direktorja Urada za alkohol, tobak in orožje, ki deluje v sklopu ministrstva za finance. Higgins sicer niso izrecno omenili, rekli pa so, da ne pričakujejo, da bi mozu, ki že od leta 1983 vodi Urad za alkohol, tobak in orožje, uspelo uspešno prestopiti formalno preiskavo.

Napad, ki ga je nadziral ta urad, je zaznamoval začetek 51-dnevnega obleganja pristasev Davida Koresha, ki se je zaključil 19. aprila s požarom, v katerem je umrlo 86 pripadnikov sekte.

New York Times naglasi, da je Bentsenova izjava prva javna pripomba kakega visjega funkcionarja o tem napadu. Casopis opozarja tudi na rastoče nezadovoljstvo kongresa in Clintonove administracije zaradi Higginsove odločitve, da odobri napad in ga pozneje zagovarja.

LONDON / VOJAŠKE TAJNOSTI

Rusi bodo ponujali tehnologijo

MARIA LAURA FRANCIOSI / ANSA

LONDON - Morda bodo v Birminghamu razkrili eno od najboljših prikritih tajnosti nekdanje Sovjetske zveze: tehnologijo za izdelovanje umetnih diamanov, ki so jo rabili v vojaške namene. Končno bomo izvedeli, če so tako imenovani »srebrni medvedje«, prekrasni diamaniti, ki so se občasno pojavili na trgu in niso pustili spati južnoafriških diamanitnih družb, pravi, ali rezultat vrhunske in zapletene tehnologije nekdanjih sovjetskih vojaških obratov.

V torek je na londonski tiskovni konferenci visoki funkcionar ruske komisije za vojaško industrijo Jurij Glibin napovedal, da bo Rusija od 24. do 27. maja razstavila kupcem svojo v civilne namene »preusmerjeno« vojaško tehnologijo. Med drugim bodo prikazali tudi tehnologijo za pridobivanje umetnih diamanov, satelitske komunikacijske sisteme in prototip letala, ki lahko brez postanka obkroži Zemljo.

»Conversion 93« bo prvi sejem ruske tehnologije v tujini. Po besedah Jurija Glibina bo ponudba precejšnja, tako da ne bo razočarala zahodnih kupcev, saj se

je ruska vojska industrija korenito spremenila, potem ko so njen nekdanji proračun sklestili kar za 68%. To je številne obrate prisililo, da so se preusmerili v proizvodnjo za civilne potrebe. Glibin je polemico navedel, da se je drastično znižala kvota na svetovni trgu prodanega ruskega orožja, dobiček pa ima od tega ameriška vojaška industrija.

Ker Rusija ne uspe več prodajati svojega orožja, je primorana preusmeriti svojo vrhunsko vojaško in vesoljsko tehnologijo za civilne namene. Za uresničitev teh cilje potrebuje Rusija zahodno sodelovanje. Prav zato bodo v Birminghamu ponudili svoje vrhunske dosežke. Na prodaj je tudi satelitska tehnologija, ki omogoča vrhunske posnetke zemeljske površja, kar bo prav prišlo geodetom, agronomom, urbanistom in vsem prostorskim nactovalcem. Ruska vojaška tehnologija naj bi služila celo v zdravstveni diagnostiki, saj so baje že sklenili sporazum s Philipsom. Nedvomno bodo od vsega tega imeli vsi koristi. Ruse vseeno zuli, da morajo sedaj za konvertibilno valuto razprodajati svojo tajno tehnologijo.

IRSKA / PIVO BODO ODSLEJ IZVAŽALI V KONTEJNERJIH

Tudi pri Guinnessu razvoj izrinil tradicijo

PAUL MAJENDIE, REUTER

DUBLIN - Pivovarna Guinness bo po 80 letih »upokojila« ladjice, ki prevzata iz Dublina v Veliko Britanijo irsko narodno pijačo. Ladjici, ki sta bili med dublinskimi značilnostmi, bodo nadomestili s kontejnerskimi ladjami. Zastopnik podjetja Pat Berry je izjavil, da je to nedvomno konec neke dobe in da je podjetje žal, da se mora ladjicama odpovedati, kljub temu pa ostaja pivovarna Guinness značilni del Dublina. Dodal je, da se bo podjetje odslej posluževalo prevoza s kontejnerji namesto z

majhnimi ladjami.

Ladji motno rumene in temno plave barve Miranda Guinness in Lady Patricia sta bili pravi znamenitosti v luki za generacije Dublincanov, ki so v sredo zalovali, ko sta pluli mimo. Mornarji so se utaborili na njunem krovu, da bi odložili trenutek, ko bodo ob delo in s tem obenem demonstrirali zaradi pogojev na katera so morali pristati. Sedaj pa, ko je demonstriranja konec, ladjici plujeta vzdolž reke Liffey svojemu koncu naproti.

Mornar iz Dublina Tony McDonald je

izjavil, da je res zalostno gledati, kako ladjici zadnje plujeta od nabrežja, posebno za posadko. »Kot knjigovodja lahko opravičim to potezo, kot mornar pa je ne morem« je se rekel.

Arthur Guinness je ustanovil svojo pivovarno, ki je sedaj znana sirom sveta, na južnem bregu reke Liffey v Dublinu leta 1759. Pivo so po morju zaceplili izvažati iz Dublina leta 1796. Prva ladja, last pivovarne, je odplula iz luke leta 1913.

Pivo Guinness, ki je za privrzenca irski narodni zaklad, pro-

dajajo več kot 120 državam od Islandije do Džibutija. Vsak dan v svetu popijejo sedem milijonov kozarcev tega temnega zvaraka. V Aziji menijo, da je ta pijača krepična, v Veliki Britaniji so jo nekoč po navodilih zdravstvenih oblasti brezplačno dajali nosečnicam.

Ameriški pisatelj J.P. Donleavy, avtor klasika o Dublinu, ima nekam čudasko zadnjo zelj: »Ko bom umrl, se hočem razkrojiti v sodu temnega piva (Guinness) in zelim, da z njim postrežem v vseh dublinskih pivnicah.«

PERU / AYACUCHO JE ENO NAJLEPŠIH MEST

Nekoč center gverile, danes turistični kraj

Skupino »Sendero luminoso« so premagali

AYACUCHO (Peru) - Potem ko so dozveli 13 let dolgo maoistično revolucijo, prebivalci tega mesta v Andih, ki je znano zaradi velikega števila cerkva, danes vidijo v turizmu ključ za svojo prihodnost. Tudi Rosa Lopez, funkcionar ministrstva za industrijo in turizem, je mnenja, da bi bilo v Ayacucho mogoče razviti turizem. Medtem ko je na tisoče obiskovalcev prisovalo ta mesec velikonočnega praznovanja okrog 20.000 obiskovalcev, to pa je polovica manj kot leta 1980, ko so gverilci zasedli Chuschi, mesto južno od Ayacucho. Mesto je po splošnem mnenju drugo najlepše v Peruju, prva atrakcija je namreč Cuzco. Vojaški viri so sicer priznali, da je ponekod v višavju nad mestom gverila

liko število domačin in tujih turistov, med temi tudi nekaj evropskih diplomatov in se izjemen gost. V mesto, ki je 450 km oddaljeno od Lime, je namreč nenapovedano prišel na obisk tudi predsednik Alberto Fujimori, ki je na ta način simbolično praznoval vsa skupnost, zato je tudi tako znano. Na velikonočno nedeljo se na tisoče ljudi, mnogi od katerih so celo noč plesali na mestnem trgu, zbere pred katedralo uro pred sončnim vzhodom, da bi videli procesijo in ognjemete.

Prav to nagnjenje k praznovanju - v Ayacucho je okrog 25 praznikov - bi ministrstvo za turizem zelo izkoristiti, da bi spet privabilo turiste v to mesto.

la se prisotna, baje pa je nasilje v mestu zelo upadlo.

Kljub revoluciji katoliško prebivalstvo mesteca ni nikoli prekinilo tradicije praznovanja velikonočnega tedna. Gre za nadaljše praznovanje velikonočnega tedna v Peruju, pri njem pa sodeluje vsa skupnost, zato je tudi tako znano. Na velikonočno nedeljo se na tisoče ljudi, mnogi od katerih so celo noč plesali na mestnem trgu, zbere pred katedralo uro pred sončnim vzhodom, da bi videli procesijo in ognjemete.

Prav to nagnjenje k praznovanju - v Ayacucho je okrog 25 praznikov - bi ministrstvo za turizem zelo izkoristiti, da bi spet privabilo turiste v to mesto.

NOVICE

Za pol glasu poražen na volitvah

TOKIO - Le redkokdaj se zgodi, da kandidat izgubi volilno tekmo za po glasu. Prav to se je pripetilo Jasumiciju Murakamiju, kandidatu na občinskih volitvah v japonskem mestu Inosumi. V tem mestu, ki šteje 38 tisoč prebivalcev, ima vsak deseti občan priimek Murakami. Na kandidadni listi je bilo kar sedem Murakamijev: šest jih je bilo izvoljenih, Jasumicij pa ne. Stiri volivci so namreč na glasovnico napisali samo priimek in tako so vsakemu od sedmih kandidatov prisodili pol glasu, kar je bilo za Jasumicija pol glasu premalo, da bi bil izvoljen.

Nov proces zaradi karikature

TEHERAN - Leto dni zapora in petdeset udarcev z bico je premila kazen za objavo Homeinijeve karikature. Na tako kazen je bil pred letom dni obsojen karikaturnist iranske revije Farad, ker je narisal Homeinija v opremi nogometarja in brez ene roke. Sedaj pa je prizivno sodišče sklenilo, da je bila kazen premila in karikaturnistu bodo morali ponovno soditi.

Ne ščipajte sobaric!

LONDON - To priporočilo velja za goste hotelov v Walesu. 32-letni angleški poslovnež Anthony Brewer je bil namreč obsojen na štiri tisoč funtov globo, ker je sobarico uscipnil v zadnjico, dekletu na recepciji pa segel z roko pod krilo. Izgovarjal se je, da je slo le za salo, sodnik pa je bil očito drugačnega mnenja.

Indonezijske lepote ne bo

DZAKARTA - Indonezija se ne bo udeležila tekmovalja za miss sveta, ki bo v prihodnjih dneh v Mehiki. Ministrica za ženska vprašanja Mien Sugandhi je organizatorjem sporočila, da so kopalne obleke, v katerih morajo defilirati lepote, primere za plavanje, za defile pa nespodobne.

PRIPRAVILA: SILVO KOVAC

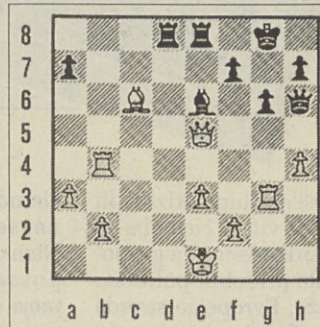
Vodoravno:

1. angleški pisatelj iz 18. stoletja (Horace), 8. uporaba elektronike v letalih, 10. eno od imen norveškega alpskega smučarja Furusetha, 11. radioaktivni zlahni plin z znakom Rn, 12. preizkusno znanja, 14. ime humoriste Erzišnik, 15. slovenski gledališki igralec (Boris), 17. krajša oblika angleškega imena Ronald, 18. področje, 20. zacetrnici francoskega risarja Doreja, 21. avtomobilska oznaka Skopja, 23. zgornji del stopala, 25. banja, 27. ljubezenski pesnik, 30. mesto v Belgiji, 32. sinko, 33. ime finskega arhitekta Saarinen, 35. egiptovski bog, varuh rokodelcev, 36. sin iz prejšnjega zakona v odnosu do macehe ali očima, 38. starogrsko mesto na Halkidiki, Aristotelova domovina.

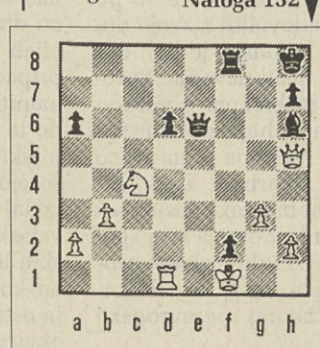
Navpično:

1. polotok in z Anglijo združena nekdanja knezevina v Veliki Britaniji, 2. zbirka staroperzijskih mitov, 3. kemijski znak za litij, 4. vrtnina, 5. biblijski oca, ki ni hotel imeti otrok, 6. strankarski vodja, leader, 7. raziskovalec življenja živih bitij in njihovega odnosa do okolja, 9. sodobni indijski pisatelj (Mulk Radz), 10. ime slovenskega glasbenika Pestnerja, 13. reka v jugozahodni Franciji, 16. angleška filmska igralka (Patricia) (iz crk Lane), 19. solunski kosarkarski klub, 21. zveza med kostmi, 22. finski pesnik (Urho), 24. kapavica, 26. privrzenec deizma, 28. modro barvilo, indigo, 29. novozelandska papiga, 31. veliko reseto, 34. navtični brzinoer, 37. avtomobilska oznaka Reke.

RESITEV: Vodoravno: Walpole, avtomobil, Oie, radon, test, Stagia

Naloga 131

Naloga 132

sahovska naloga st. 131
Kuzmin - Bloh / Moskva 1988

Nekoliko »razmetane« bele figure delujejo na sahovnici nepovezano. Le belopolni lovec trenutno ogroža crno trdnjavo. Vendar crni, ki je na potezi, ne misli na obrambo, temveč je pripravil protiigro na osamljenega belega kralja sredi sahovnice. Tokrat bo materialna prednost crnega odločila partijo!

sahovska naloga st. 132
Weiler - Fridrih / NDR 1989

Prodornega crnega kmeta na drugi vrsti poizkuša beli nadomestiti z osvojitvijo kmeta na d. liniji. Možnosti crnega, ki je na potezi, so v napadu po belih diagonalah h1-a8 ali f1-h3. Kako crnemu to uspeva, naj po analizi presodijo reševalci!

Resitev naloge st. 129

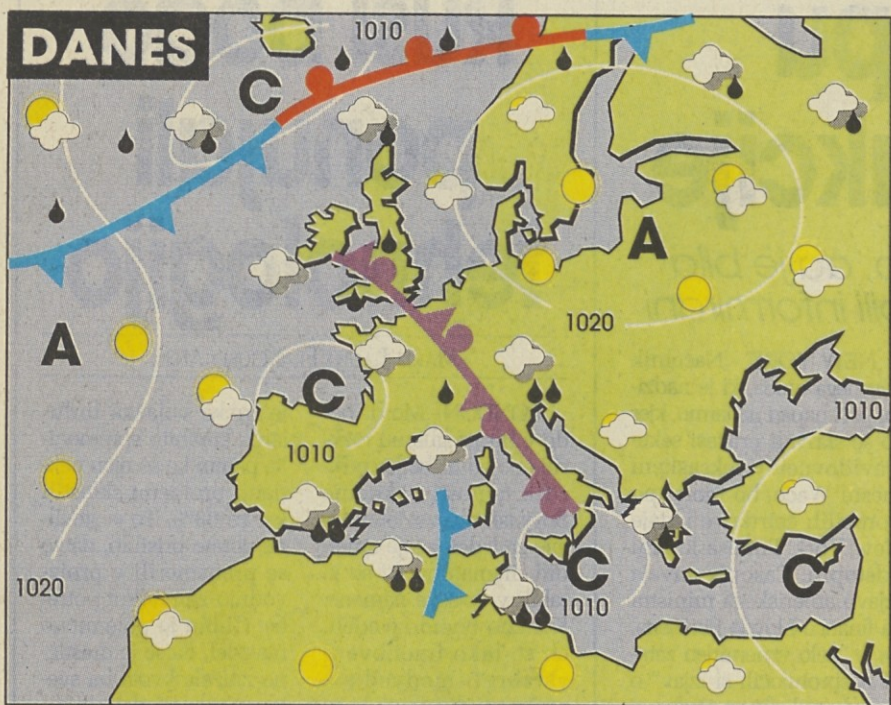
S problemsko potezo 1.Lg5!! beli v igro vključi lovca. Na 1...Dg5: 2.Dc8+ Kg7 2.Dc7+ in pade crni kmet na h2. Na 1...fg5 2.f6! V partiji je sledilo: 1...h1D 2.De8+ Kg7 3.Dg6+ Kf8 4.Df6+ Kg8 5.Dd8+ Kg7 6.De7+ Kg8 7.De8+ in crni se vda! Na 7...Kg7 8.f6 Kh7 9.Df7+Kh8 10.Dg7 mat. Na 7...Kh7 8.Dg6+ Kh8 9.Lf6 mat!

Resitev naloge st. 130

Po učinkoviti žrtvi bele dame 1.Dg7+!! se crni kralj znajde na prepihu. 1...Kg7: 2.Ld8+! Kh8 Slabše je 2...Kf7 3.Lh5 mat ali 2...Kh6 3.Th3 mat. Sledi se zacasna žrtve trdnjave 3.Tg8+ Tg8: 4.Lf6+ Tg7 5.Lg7+ Kg8 6.Ld4+ po skakacu pade se dama 6...Kf7 7.Lb2: in materialna prednost belega odloči partijo!

EVROPA / NA VZHODU IN SEVERU SONČNO

Nad zahodno Evropo je plitvo območje nizkega zračnega pritiska. Oslabljen frontalni val se zadržuje nad zahodnimi Alpami in Italijo. Nad severovzhodno Evropo pa je območje visokega zračnega pritiska. Z vzhodnimi vetrovi priteka nad naše kraje toplel in bolj vlažen zrak.

ALPE JADRAN / SONČNO, POPOLDNE PLOHE

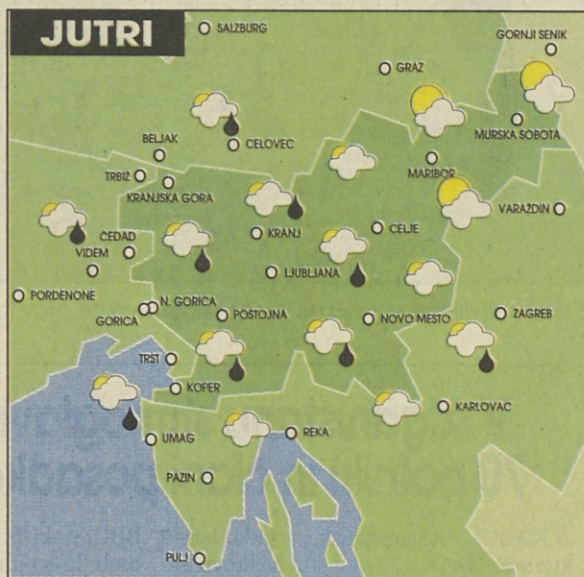
OBLACNOST	DEZ/SNEG mm na dan
pod 10%	pod 5
10-30%	5-10
30-50%	10-30
50-80%	30-60
nad 80%	nad 60
VETER	NEVIHTE
5-10 m/s	MEGLA
nad 10 m/s	

Slovenija: Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo krajevne plohe. Najnižje jutranje temperature bodo od 4 do 14, najvišje dne-
vne pa od 18 do 25 °C.

Sosednje pokrajine:

Delno jasno s spremenljivo oblačnostjo. Popoldne bodo plohe ali nevihte. Toplo bo.

V Sloveniji V soboto bo precej jasno, popoldne spremenljivo oblačno s posameznimi plohami ali nevihtami.

Obeti V nedeljo se ne bo večjih sprememb vremena.

DOLŽINA DNEVA

Sonce bo danes vzhlo ob 05.51 in zšlo ob 20.09. Dan bo dolg 14 ur in 18 minut. Luna bo vzhla ob 13.22 in zšla 02.27.

SETVENI KOLEDAR

Menjava lune - prvi krajec ob 14.40. Luna je v znamenju Leva, element ognj. Dan je primeren za sajenje zelenjave s plodovi in za sadijska opravila.

STANJE VODA

Visina vode v cm ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 156;
Drava HE Dravograd: 130, Sava Radovljica: 53, Sava Radece: 116, Sava HE Mavčice: 15, Sora Suha: 101, Ljubljana Moste: 70, Savinja Lasko: 94; Soca, HE Doblar: —; Krka Podbojce: 83; Kolpa Radenci: 85; Soca Solkan: 226.

PRETOK REK

Pretok rek v cm³ ob 7. uri:
Mura, G.Radgona: 195; Drava HE Dravograd: 17, Sava Radece: 86, Sava HE Mavčice: 15; Sora Suha: 6; Ljubljana Moste: 24, Savinja Lasko: 10; Soca Solkan: 46; Krka Podbojce: 21; Kolpa Radenci: 16.

PLIMOVANJE

Danes: ob 5.23 najvišje 7 cm, ob 11.40 najnižje -29 cm, ob 18.46 najvišje 36 cm.
Jutri: ob 1.25 najnižje -22 cm, ob 6.57 najvišje 13 cm, ob 12.46 najnižje -30 cm, ob 19.27 najvišje 44 cm.

V VEDNOST

Marelica »Prunus armeniaca«

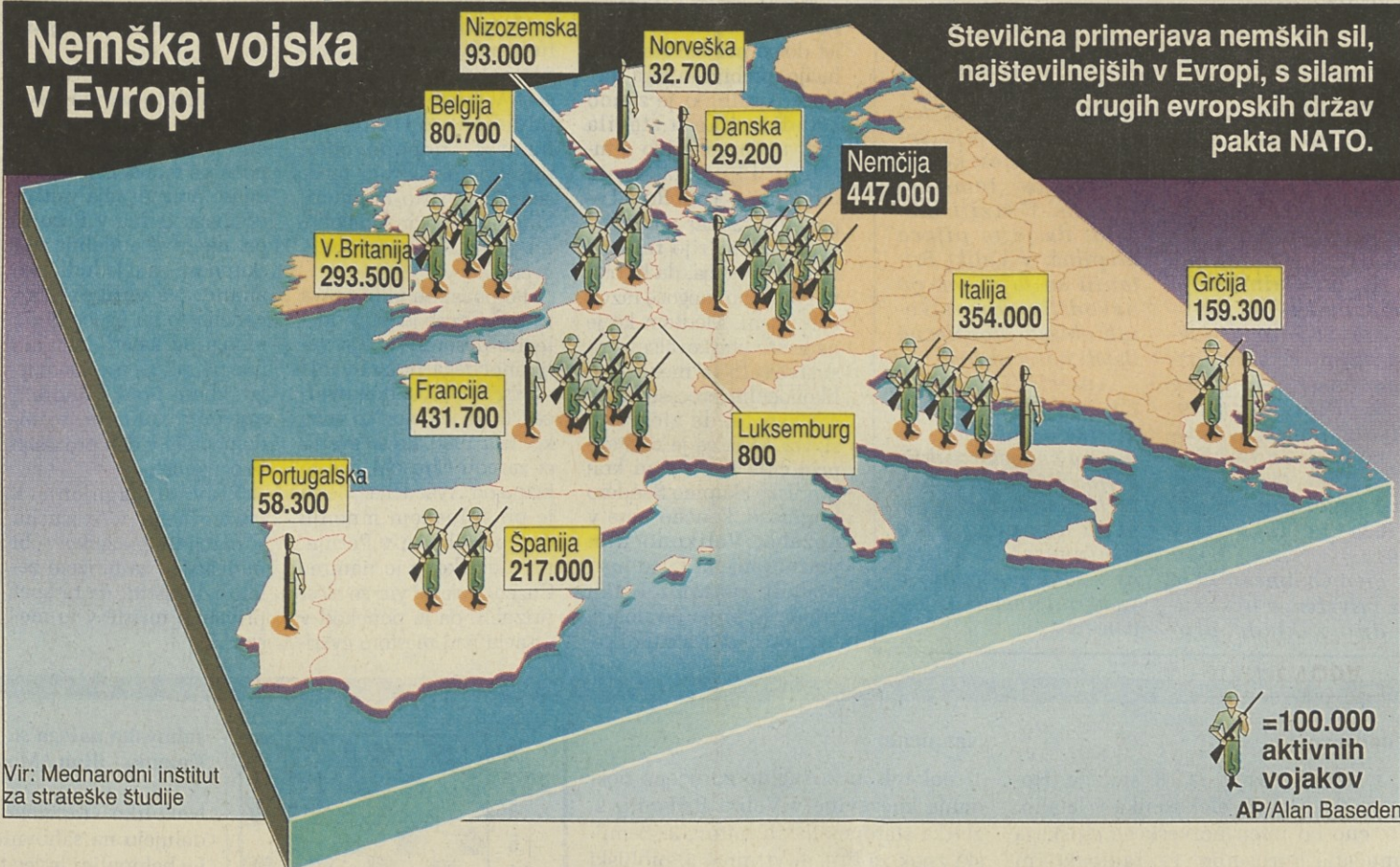
ANDREJ SUSNIK

Marelica izvira iz kontinentalne klime srednje Azije in Kitajske, kjer so zime mrzle, poletja vroča, prehod med zimo in poletjem pa nagel. Marelica zelo hitro zaključuje fazo zimskega počitka, zato pozno pozimi in zgodaj spomladi ne prenese močnejših temperaturnih nihanj. V dobi zimskega mirovanja pa prenese tudi temperaturo -25 °C in več. Zaradi zgodnjega zaključka zimskega mirovanja marelica vzcveti zelo zgodaj. Marelice pri nas cvetijo zgodaj, odvisno od leta in lege. Na Primorskem zacveti že okrog osmega marca, bolj ko pa se pomikamo proti celinski Sloveniji, kasneje je pojav prvih cvetov (v Ljubljani, Mariboru, Novem mestu zacveti v prvih dneh aprila). Ker zgodaj cveti, ji je nevarna spomladanska pozeba. Predvsem na južnih in jugozahodnih legah pride spomladi do prezgodnjega pretakanja sokov, zato ob ponovni močni ohladi marelica lahko pozebe. Po podatkih iz literature najobčutljivejše sorte marelic utrpijo okrog 10% poškodb cvetov pri temperaturi zraka -2,2 °C, srednje občutljive pa pri -4,3 °C. Več kot polovica cvetov pozebe, če je v času odpiranja prvih cvetov temperatura zraka pod -6 °C. Tudi najbolj odporni sortam pa prvi cvetovi popolnoma pozebejo, če pade temperatura pod -10 °C. V polnem cvetenju je občutljivost cvetov še večja, saj občutljive sorte poškoduje že temperatura -1,1 °C.

Marelico zaradi njenih podnebnih zahtev uspešno gojimo v nasadih le v območjih z zmernimi količinami padavin, lahimi tlemi in cim manjšimi temperaturnimi nihanjem proti koncu zime. Drugod pa uspevajo le posamezna drevesa v zavetnih legah.

STRAH / NOVA »NEMŠKA NEVARNOST«?

Številke so v vojski relativne
To velja tudi za BundeswehrNemška vojska
v Evropi

Vir: Mednarodni inštitut za strateške študije

BONN - Konec ideološkega bipolarizma in hladne vojne je spremenil vlogo Nemčije in Japonske na svetovnem prizorišču. Ta gospodarska velikan poskuša pridobiti politično in z njo tudi vojaško tezo. Evropejce seveda najbolj zanima, kak razvoj nacrtnjuje borski politiki, saj je vsakomur jasno, da se po združitvi ne bodo več zadovoljili s svojo dosedanjim pasivno vlogo. Japonska je bolj odmaknjena in navidezno manj nevarna. Seveda bi bilo preuranjeno in brzkone zgrešeno navajati, da se Evropa nahaja pred novo »nemsko nevarnostjo«. Nemčija je na srečo tako vpeta v evropsko stvarnost, da bi bil vsak strah odveč, če ne bi bila taka gospodarska sila, ki lahko brez tankov osvaja svoj »gospodarski Lebensraum«. Živiljenjskega prostora ji je sedaj ne manjka, saj je nemški kapital uspešno prodrl v skoraj vse evropske države.

Bolj kot tega pa je ljudi strah, da bi se v

Nemčiji porodil nov militarizem, ki je bil navsezadnje kriv za dve svetovni vojni. Nemška ustava je pri tem zelo jasna, ko prepoveduje nemški vojski aktivnosti izven meja članic Atlantskega zavezništva. Po vsemu sodeč pa so se začeli rušiti to ustavno nacelo, saj bodo nemški vojaki prvič po koncu druge svetovne vojne sodelovali v operacijah izven Natovskih »meja«, ko bo 1600 pripadnikov Bundeswehra sodelovalo v humanitarnih akcijah v Somaliji. Ze res, da bodo to predvsem sanitetci in pripadniki inženirskih enot, a bodo vseeno pooblašeni, da sežejo po orožju v samoobrambi. Se več, že sedaj nemški vojaki aktivno sodelujejo v vojaških akcijah, in sicer kot posadke radar-skih letal AWACS nad ozemljem Madžarske, od kod nadzorujejo bosnansko-hercegovski in ostali zračni prostor nekdanje Jugoslavije v okviru operacije »Deny Flight«.

Podatki, ki jih navaja naš crtez, navajajo go-

le številke, ki ne prikazujejo dejanskega stanja. Ze sam primer italijanske vojske, ki šteje 354.000 mozi, bi nam lahko dal zmotni vtis, da imamo opravka z vojsko močno drzavo, ki naj bi bila na papirju močnejša od britanske vojske. Pri teh številkah je treba namreč upoštevati notranjo strukturo vojske. Italijansko v glavnem sestavljajo naborniki, kar velja tudi za Nemčijo, tako da sta obe tevilki precej relativni. Evropejci seveda ne morejo pozabiti, da so skornji nemskih nabornikov že teptali Evropo, tako da se bojijo tudi sedanjih. 447.000 pripadnikov treh rodov Bundeswehra lahko res vzbujajo strah, a marsikdo pozablja, da so se predvsem Zahodni Nemci pomehkuzili do take mere, da neonacisti že leta rohinjo nad vojsko, ki rekrute uči le popivanja in ne vojaških veščin. Poglavje zase je kader, ki ga je Bundeswehr podedoval od NDR, saj so tu imeli kljub komunizmu pravo prusko disciplino. (voc)

FRANCIJA / KNJIGA

Česa vsega
moški ne reče
o ženski ...

PARIZ - Zenska je sibka, opravljiva, zapeljiva, nespametna, negotova, rojena, zato da bo lepa in prijazna do moškega, zenska je pac zenska, zenska je volancom. Vse zbadljivke, ki so jih kdaj rekli ali napisali o zenskah, proti zenskam in za zenske, so prvič zbrali v knjigo, ki bo kmalu izšla v Franciji, to je »Slovar mizoginije« ki je v glavnem zbirka najbolj ostrih protizenskih opazk, ki jih je zbrala Agnes Michaud. V podnaslovu beremo »Biblija primarnih nasprotnikov zenskega spola, 350 strani polnih neslanosti, sal, nizkih udarcev, oslarij in sarkazma, 1200 aforizmov, ki vzbujajo solze jeze in smeha«.

»Nic ni sibkejsega in neumnejsega od zenske«, je pisal Moliere. Ce bi ga kdo tudi mogel opravičiti, ker v njegovih casih zenska enakopravnost ni bila v modi, bi le s tezavo opravičil Jacquesa Chiraca, verjetnega bodocega francoskega predsednika republike, ki ima rajši »zensko iz starih casov, ki je stregla mozu pri mizi ne da bi prisledla ali spregovorila«.

Hudobne, naivne, včasih vulgarne misli: »Rokoljub je dober zacetek, da preverimo kakovost mesa«, je nekoč rekel pomorscak Olivier Kersaun. Kaj pa Balzac,

ki je napisal, da »zenska raje pokaze zadnjico kot srce« ali Goethe, ki je zlobno pripomnil, da »roka, ki v soboto drzi metlo, v nedeljo boljše boza«? Moliere je menil, da »imajo zenske nedolzne samo use-sa«, medtem ko sodobnejši francoski avtor Boris Vian misli, da »zenska najboljše nadomestka moškega, ko kdo nima sreče, da bi bil pederast«.

Po svoje je duhovit tudi Jules Renard (»Ze dve leti ne govorim z zensko, ker mi se ni uspelo, da bi jo prekinil«), medtem ko je Alexander Dumas ze nekoliko oguljen (»Nekatere zenske tako ljubijo lastnega moza, da se, zato da ga ne bi obrabile, poslužujejo svojih prijateljev«), sodobnik Philippe Bouvard pa je kratkomo zloben (»Danes je devica zelo grdo petletno dekletce, ki zna hitro teci«).

Kako pa so se odzvale francoske zenske tej zbirki grobih neslanosti? Iz raziskave nekega tednika izhaja, da so se anketirane zenske spoznale le v 10 odstotkih trditve zbranih v tej knjigi in da je najbolj priljubljeni stavek citacija karkaturista Wolinskoga: »Ko ti zenska neha nergati, pomeni, da te ne ljubi vec.« Neka gospa pa je izjavila, da je mogoce vse te trditve obrniti tudi proti moskim. (Ansa)

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4: Ustvarjalne ideje, ki jih boste poskusali plasirati, bodo naletele na presenetljiv odziv. Zal ne boste vedeli povedati, kako ste si zamislili njihovo izpeljevanje.

BIK 21-4/20-5: Vas naravni dar za umirjanje napetih situacij vam bo danes prinesel nekaj novih točk. Na svojo stran boste pridobili sodelavce i.

DVOJČKA 21-5/21-6: Čeprav se vam bo sprva zdelo, da ljudje ne mislijo tistega, kar govorijo, oziroma da ne govorijo kar mislijo, vam bo postalo jasno, kaj vam sporočajo.

RAK 22-6/22-7: Zadeve v službi se vam bodo zdele nejasne, zato jim boste težko sledili, toda ne izgubljajte samozavesti, saj so bili tudi vaši sodelavci nekoc v podobni situaciji.

LEV 23-7/23-8: Ne pričakujte, da se bodo zadeve čudežno in naenkrat razrešile, veliko bolj potrpežljivi boste morali biti. Prav zato si ne bi smeli nakopati še težav s sorodniki.

DEVICA 24-8/22-9: Jasno je, da morate nekatere stvari obdržati zase, ampak zaradi tega ne morete pričakovati, da vas bo okolica v celoti podpirala.

TEHTNICA 23-9/22-10: Skrajni čas je, da v svojih odnosih s partnerjem spet zaplujete v mime vode in ustvarite prijetno vzdušje. Službene probleme pustiti pred vrati stanovanja.

SKORPIJON 23-10/22-11: Ceditelj bolj jasno vam postaja, da izgubljate dragoceni čas in energijo ter da ne boste mogli spreminiti partnerjevega stališča.

STRELEC 23-11/21-12: Čeprav ste bili že popolnoma pripravljeni na odhod, vas bodo neprijetnosti in zadnjem trenutku preprečale, da je bolje ostati doma.

KOZOROG 22-12/20-1: Težko vam je dopovedati, da ne boste mogli uspeti v vsem, češar se lotite, pa čeprav je razlog tako preprost, kot je čas. Zato ne obljublajte nicesar.

VODNAR 21-1/19-2: Ponovno ste prehitro sklepali in sedaj vas je strah, kaj bo iz problema nastalo. Najbolje bo, da se direktno pogovorite in priznate svojo zmoto.

RIBI 20-2/20-3: Pripravljeni boste na svet gledati s svetle strani, vendar vam bo kmalu pogled zamrazil osebnostni problem, ki se ga že leta neuspešno poskušate rešiti.